

*Цю пропам'ятну книгу присвячуємо пам'яті
щирих українських патріотів та щедрих меце-
натів Українського Інституту Модерного Ми-
стецтва в Чикаго та Товариства Української
Мови ім. Шевченка:*

Володимири та др. Лилина Демусів

**Засновник Інституту
Ахіль Хрептовський**

Український Інститут Модерного Мистецтва в Чикаго

Український Інститут Модерного Мистецтва (Чикаго)
Товариство Української Мови (ТУМ-Чикаго)
Український Культурологічний Центр (Донецьк)
Донецьке обласне Товариство української мови

Літературні вечори в Українському Інституті Модерного Мистецтва Чикаго, 1973-2006

Український Культурологічний Центр
Донецьк - 2006

УДК 82:7.079

ББК 66.79

Л 84 Літературні вечори в Українському Інституті Модерного Мистецтва Чикаго, 1973-2006 // Укладачі: Віра Боднарук, Володимир Білецький. - Донецьк: Український Культурологічний Центр, 2006. - 140 с.

ISBN 966-7710-28-9

Український Інститут Модерного Мистецтва (УІММ) був заснований у 1971 р. меценатом д-ром Ахілем Хрептовським та групою українських мистців-модерністів в серці українського району Чикаго. Вже незабаром він став представницьким життєздатним культурологічним закладом, музеєм, який обслуговує місцеву громаду Чикаго і здійснює програму культурних показів, літературних зустрічей, демонструє фільми, влаштовує музичні імпрези.

Експонати УІММ, часто доповнені каталогами, утримуються в головній галереї, яка займає 2100 квадратних стій. Три бічні галереї включають постійну колекцію, створену з робіт Чиказьких мистців, а також скульпторів і живописців Української школи.

Програми УІММ викликають живий інтерес серед членів суспільства. Під його дахом влаштовуються індивідуальні й збірні виставки українських і неукраїнських мистців, здебільше молодшої генерації. Інститут видає двомовні ілюстровані каталоги, листівки-репродукції, має архів. УІММ - це неприбуткова громадська організація, що укомплектовує свій штат тільки добровольцями, однодумцями, які намагаються розділити своє бачення з суспільством і світом.

Український Інститут Модерного Мистецтва служить мистецьким символом української громади Чикаго і всієї Америки.

У цій книзі автори-укладачі висвітлюють одну з яскравих сторін діяльності УІММ - літературні вечори, які відбулися впродовж 1973-2006 рр.

The Ukrainian Institute of Modern Art (UIMA) was founded in 1971 by Dr. Achilles Chreptowsky in the heart of Chicago's Ukrainian Village. Three storefronts were transformed into a viable museum serving the local community and the greater Chicago area with an ongoing program of cultural exhibitions, literary events, film screenings and music recitals.

Five to six major exhibits, often supplemented by catalogs, are held in the main gallery which occupies 2100 square feet. Three side galleries house the permanent collection which includes the work of Chicago artists as well as that of sculptors and painters of Ukrainian descent.

UIMA is committed to a program of exhibitions, concerts, lectures and multidisciplinary events relevant and challenging to all members of the community. The immediate neighborhood is home to an ethnically diverse population and offers a wide variety of cultural events. UIMA is a not-for-profit organization staffed entirely by volunteers eager to share their vision with the community and the world.

ISBN 966-7710-28-9

© Український Інститут Модерного Мистецтва (Чикаго),
Товариство Української Мови (ТУМ-Чикаго)

© Укладачі: Віра Боднарук, Володимир Білецький

© Макет: Український Культурологічний Центр (Донецьк),
Донецьке відділення НТШ

Український Інститут Модерного Мистецтва в часі і просторі

Український Інститут Модерного Мистецтва був заснований у 1971 році д-ром Ахілем Хрептовським і мистцями Константином Мілонадісом і Михайлом Урбаном. Підставою цього унікального задуму була думка зберегти українське культурне надбання діаспори. Саме тому Інститут взяв собі за обов'язок поширювати цю ідею в сучаснім мистецтві, літературі і музиці модерного напрямку.

У Чиказькому мистецькому журналі "The New Art Examiner" Венді Гофман, мистецький критик, написала: "Мистецтво, яке виставляється в УІММ, викликає стан душевного задоволення після його оглядин. УІММ ушлавлює своєю мистецькою програмою український район і місто Чикаго, тут можна наснажитися творчістю чистого мистецтва."

Літературні вечори в УІММ почалися майже одночасно з його заснуванням. І таким першим вечором був виступ поета Юрія Тарнавського (1973) із його живим словом.

Сьогодні виставкова зала Інституту міститься на першому поверсі за адресою: 2320 Вест Чикаго Аве, де тепер відбуваються пересувні експозиції, літературні вечори, музичні концерти й показ фільмів. У трьох менших залах міститься постійна колекція мистців з України і мистців українського походження. Тут виставлені картини Олександра Архипенка, Якова Гніздовського, Юрія Соловія, а також скульптури Константина Мілонадіса і Михайла Урбана та багатьох інших знаних у діаспорі мистців.

Більшість мистецьких експозицій влаштовує сам Інститут. Разом з тим, УІММ співпрацює з Українським Музеєм (Нью-Йорк), Українським Культурним Центром (Вінніпег, Канада), Центром Сучасного мистецтва (Одеса), Центром Сучасного Мистецтва (Київ) та іншими мистецькими інституціями.

Програма літературних вечорів у більшості охоплює поетів і письменників, які пишуть українською мовою, і авторів українського походження, які пишуть свої твори англійською мовою. Серед них Василь Барка, Улас Самчук, Аскольд Мельничук, Ірина Забитко та багато інших.

За 35 років існування УІММ в його приміщенні виставляли свої твори понад 700 мистців. Понад 60 поетів і письменників читали своє живе слово, відбулося понад 90 музичних концертів. Вся праця в Інституті здійснюється на добровільній основі.

Провідне завдання УІММ - зберігати мистецькі твори мистців з України і мистців українського походження, плекати знання і розуміння сучасного мистецтва, дати змогу українським літераторам прочитати свої твори перед українською публікою заприятити українську діаспору з сучасною модерною музикою та її виконавцями. УІММ - це центр модерних напрямків українського Чикаго.

Олег Коверко
Президент УІММ

The Ukrainian Institute of Modern Art

The Ukrainian Institute of Modern Art was created to preserve and promote the knowledge and appreciation of contemporary Ukrainian art and culture. It was founded in 1971 as a nonprofit, tax-exempt cultural institution for educational purposes. The wide range of creative exploration in contemporary art, music and poetry manifests the vitality of its activity and dynamism. To quote Wendy Hoffman of the New Art Examiner, June 1978, "The art exhibited evokes a sense of spirituality and order that the spectator can carry within him. The UIMA blesses its Ukrainian neighborhood and honors all Chicago by creating an environment where pure art can be experienced."

To create an original idea, bring it into existence and transform it to a product of viability may take a long time to accomplish. The thought process enhanced by spiritual encouragement may seem simple in theory but the pursuit of the ultimate goal, the tactile end product, may be difficult to achieve.

One has to have the ability to transcend beyond traditional ideas and create new, meaningful and original ones. For this task a persona with genius-like outlook on life and determination is required.

The nebulous idea which originated in the 1970's is now a tactile end product. It took thirty some odd years to achieve its present state which continues even now as a creative progression.

The visionaries of this pure experience were art-involved persons: Dr. Achilles Chreptowsky, an art collector, and the two artists Konstantin Milonadis and Mychajlo Urbhan, who at this time had already gained recognition for their creative and innovative sculpture.

In addition to the outstanding art exhibits and concerts, the Institute sponsored a series of literary evenings through the years of its existence. This, the spoken word section of the UIMA, was mainly headed by prof. Vira Bodnaruk in close cooperation with prof. Bohdan Rubchak and Orysia Antonovych. Many noted poets and writers were able to share their creative thoughts with the appreciative audiences of Chicago. The following names are well known in Ukraine and abroad: Bohdan Boychuk, Ivan Drach, Yuriy Kolomayets, Askold Melnyczuk, Bohdan Rubchak, Yuriy Tarnavsky, Mykola Vinhranovsky, Oksana Zabuzhko and Irene Zabytko. Within the last decade there were several plays performed at the UIMA. The dynamic acting of Bohdan Stupka and the lyrical dramatization of Svitlana Vatamaniuk thrilled the audiences at these unique theatrical events.

Oleh Kowerko
President of UIMM

Літературні вечори в Інституті Модерного Мистецтва (1977- 2006)

Віра Боднарук

Восени 1977 року до мене звернувся куратор Українського Інституту Модерного Мистецтва (УІММ) в Чикаго, Василь Качуровський, з проханням очолити літературну секцію Інституту, яка мала б відповідати за літературні вечори в Інституті. Якраз в цей час закінчувався ремонт нового приміщення Інституту, а в Чиказькому та Іллінойському університетах були започатковані виклади української мови та літератури. Я радо погодилася. Тому що 84-й Відділ Союзу Українок Америки, до якого я належала і була членом управи, цікавився українською культурою і літературою, то перший літературний вечір у новому, ще не викінченому будинку, був спонзорований 84-м Відділом СУА. Це був вечір українських поетів, членів Нью-Йоркської групи, які проживали в Чикаго: Богдана Рубчака, Юрія Коломийця та Олега Коверка.

Перед цим, на початку існування Інституту, у первісному приміщенні, відбулися літературні вечори поетів-модерністів Юрія Тарнавського та Богдана Бойчука, а також вечір творчості перекладача Оксани Соловей. А 84-й Відділ СУА раніше улаштував вечори для Докії Гуменної та Зої Когут.

Від 1977 року до кінця 2006 було відбуто біля 60 літературних вечорів в Інституті в гармонійній співпраці Інституту з 84-м Відділом СУА, який довгі роки очолювала Марія Дорожинська. Деякі вечори були організовані Інститутом самостійно, а після 1991 року Товариство Української Мови ім. Шевченка в Чикаго було співспонзором деяких вечорів.

Окрім суто літературних вечорів в Інституті також відбувалися виступи науковців з України, як наприклад академіка Гродзинського та Наталії Преображенської (на тему Чорнобиля), мистецтвознавця Дмитра Степовика, дослідника Голодомору 1933 р. Марка Царинника, вечір на пошану композитора Ігоря Білогруда. Запамяталися також виступи драматичної групи з Детройту та виступи відомих в Україні сучасних акторів Богдана Ступки, Світлани Атаманюк.

А ще надзвичайно цікавими були монтажні, базовані на поезії Нью-Йоркської групи, створені Юрієм Миськовим та Олегом Федаком.

Хоча велика кількість вечорів була присвячена творчій праці письменників та поетів, які пишуть українською мовою, ми провели декілька презентацій англійською мовою, бо було представлено неукраїнців (Frederick Pohl - Chornobyl), або письменників українського походження, які пишуть англійською мовою (Marie Halun Bloch, Askold Melnychuk, Irene Zabytko).

Мета літературної секції при Інституті була знайомити українську громаду з творчістю молодих письменників-модерністів, які народилися в Україні, але виростили на

еміграції та з письменниками, народженими вже поза межами України, але в українських родинах, при українській громаді в діаспорі. Також були вечори присвячені українським письменникам, які почали свій творчий шлях ще в Україні - це "батьки" Нью-Йоркської групи поетів (В. Барка, В.Лесич, У. Самчук). Вже пізніше ми влаштовували вечори з української тематики за участю не українців.

Коли почала відхилятися "залізна" завіса і з'явилась можливість почути українських поетів та письменників з України, то для них були улаштовані літературні вечори (І. Драч, С. Караванський, М. Вінграновський).

Чому ж ми започаткували постійні літературні вечори в Інституті в 1977 році творами трьох поетів Нью-Йоркської групи? А тому, що саме ця група поетів, яка "народилася" в 1954 році в Нью-Йорку, була синонімом наймодернішої української поезії. Ці поети не змінювали тематики, вони поширювали розуміння більш складного життя. Як писав Богдан Рубчак, "можна писати по-українському інакше, українська мова, особливо народна мова, може бути тільки більш або менш загальною рамою для власної мови". Для Олега Коверка "вигідніше писати добру українську поезію найоголенішою, найскелетнішою українською мовою, не змагаючися з її органічною трудністю". Поети Нью-Йоркської групи старалися розширити межі людської уяви. Вони живуть у чужих культурах: еспанській, німецькій, французькій, американській. Вони пережили і увібрали в себе надбання цих культур. У їхній поезії ми знаходимо мотиви цих країн, бачення дійсності і проникнення в психіку цих народів. Через спектр інших культур, вони дають нам додатковий вимір універсальності. Цей перший літературний вечір в Інституті, зорганізований новоствореною літературною секцією, був дороговказом на майбутні вечори.

Вже близько тридцяти років в Інституті систематично проходять літературні вечори. І виникла думка ще в 2002 році відзначити діяльність літературної секції Інституту. Але поки зібрали ми матеріяли до купи, то проминуло декілька років! Тому хочемо, щоб ця пропам'ятна книга літературних вечорів в Інституті побачила світ ще перед своїм 30-річчям.

**Віра Боднарук,
голова літературної
секції УІММ**

серпень, 2006

ЯК НАРОДЖУВАЛОСЯ ВИДАННЯ

(від укладачів і видавців)

Віра Боднарук

Володимир Білецький

Шановні читачі!

Ця книга - зустріч з відомими людьми - письменниками, мистцями, науковцями, які впродовж тривалого часу мали і мають сьогодні змогу відкрити свій творчий світ, свою творчу лабораторію, показати свій доробок в Українському Інституті Модерного Мистецтва (Чикаго).

Ідея книги, яка виходить у рік 35-річчя Інституту, належить його давнім працівникам, перш за все багаторічному керівнику літературної секції УІММ професору Вірі Боднарук.

Матеріали, на яких базується виклад - в першу чергу архів УІММ і особистий архів п. В.Боднарук, а також ресурси світової мережі Інтернет, Українсько-Канадських бібліотек в Україні (перш за все - при Донецькій універсальній науковій бібліотеці, яка, зокрема, увібрала в себе багаторічні систематичні надсилання від ТУМ-Чикаго), бібліотеки Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові та Донецьку. З багатьма гостями творчих вечорів УІММ укладачі книги знайомі особисто, що без сумніву збагатило виклад.

Концепція видання опрацьована укладачами. Вона включає блочний (модульний) виклад матеріалу щодо літературних вечорів в УІММ, де кожна імпреза подана окремим модулем. Змістовне його наповнення включало матеріали про подію, короткі дані з біографії мистця, його творчий доробок, оцінки фахівців, ілюстративний матеріал - фото, інформації-оголошення, заставки, інтерв'ю тощо, а також зразки поезій, іноді епістолярій. При цьому ми намагалися максимально використати оригінальний матеріал, пов'язаний з перебуванням мистця в Українському Інституті Модерного Мистецтва, перебігом творчого вечора, відгуками преси. Водночас ми намагалися розкрити не тільки той потенціал мистця, який відкрився на момент проведення творчого вечора, а вповні, залучаючи сучасну інформацію про його творчість. Якщо зустрічі повторювалися через декілька років, то перший блок матеріалів викладений так, що дає більш узагальнену картину про мистця, його творчу лабораторію, доробок, а наступні зосереджуються на розвої його творчості і нових здобутках.

Окреме (і досить непросте) питання про мову видання. У більшості викладів ми дотримувалися сучасної літературної української мови, якою виходить переважна більшість видань в Україні (книг, журналів, газет). Разом з тим, в оригінальних тек-

стах і в ряді інших випадків ми вживали характерні форми, які враховують столітні традиції української орфографії, відбивають неспотворене українське слово і є ознакою літературного стилю деяких мистців.

Безпосередня реалізація задуму книги здійснена головним чином у дослідно-видавничій фундації "Український Культурологічний Центр" (м. Донецьк, Україна), який заснований і керується проф. Володимиром Білецьким з 1994 року. До здійснення проекту долучилися: Товариство української мови Чикаго, Донецьке обласне Товариство української мови, Наукове Товариство ім. Шевченка (Донецьке відділення), 84-й Відділ Союзу Українок Америки (Чикаго).

Таке поєднання зусиль українців в Україні і не в Україні вельми промовисте для нашого часу і є, на нашу думку, добрим прикладом співпраці Світового Українства для збереження і примноження культурних надбань нашого народу.

Програмне забезпечення цього видання включало "Microsoft Word", "Photoshop", "Corel", "PageMaker", "Acrobat", "Nero Express" та інші, що відповідним чином позначилося на дизайні, якості зображень (на які, на жаль, часто свій незгладимий відбиток наклав час), можливостях передачі символів тощо.

Проект цієї книги розглядається нами як етапний і відкритий. Ми маємо плани продовжити його вже у електронному вигляді на ряді сайтів і електронних бібліотек. Це дасть змогу оперативно подавати інформацію про сучасні зустрічі в УІММ, вдосконалити вже існуючий банк даних. До речі, тут відкриваються якісно нові можливості подачі через засоби інтернет аудіо- і відеофрагментів імпрез УІММ, створити і підтримувати постійно діючий сайт, на якому оперативно продовжити літопис літературних вечорів УІММ. Але це вже - наступний крок.

Сьогодні ж ми відкриваємо перед Вами, дорогі друзі, можливість відвідати на сторінках цієї книги Український Інститут Модерного Мистецтва в Чикаго, його літературні вечори, пережити вперше, або ще раз хвилюючі хвилини зустрічі з неординарними, талановитими особистостями, творчість яких у більшості має загальнонаціональне значення, а іноді сягає вершин світового рівня.

*Укладачі:
проф. Віра Боднарук,
д-р, проф. Володимир Білецький*

Вечір Юрія Тарнавського

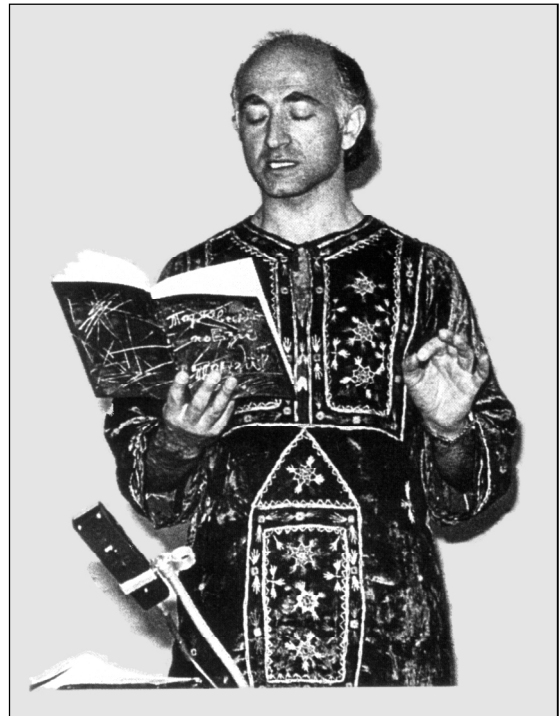
1973

Одним з перших літературних вечорів, організованих Українським Інститутом Модерного Мистецтва в Чикаго у вже далекому сьогодні 1973 р., була зустріч з відомим поетом, засновником Нью-Йоркської Групи Юрієм Тарнавським.

Юрій Тарнавський народився 1934-ого року в місті Турка на Бойківщині. Його мати була учителькою, а батько учителем і директором школи. До 1939-ого року він провів дитячі роки у Польщі, біля Ряшева, а відтак в Україні - біля Сянока і в Турці. У 1944-ому році виїхав з родиною до Німеччини. Після війни проживав у таборі для переміщених осіб у Новому Ульмі, де й відвідував українську і німецьку гімназії. Закінчив середню освіту екстерном у Мюнхені, перед виїздом до США в 1952-ому році. З родиною осів у Ньюарку (Нью-Джерсі). Там Ю. Тарнавський відвідував Ньюаркський Коледж Інженерії, в якому студював електронну інженерію. Закінчив ці студії 1956-ого року зі ступенем BSEE, й відтак поступив на працю до відомої компанії комп'ютерів IBM. Перебував у ній до 1992 року. Спершу працював інженером з електроніки, а згодом кібернетиком (computer scientist) над автоматичним перекладом з російської мови на англійську. Завідував відділом прикладних лінгвістів в IBM, у військовій школі в Сиракюзах (Нью-Йорк) і в Конгресовій Бібліотеці у Вашингтоні. Програма, розроблена його групою, стала першою у світі, що мала застосування в конкретній практиці цього роду пошуків. На відпустці в роках 1964-1965, Юрій Тарнавський проживав в Іспанії. Згодом, не покидаючи праці в IBM, студював теоретичну лінгвістику по спеціалізації в трансформаційній граматиці при Нью-Йоркським Університеті. У 1982-ому році він здобув ступінь доктора філософії (Ph. D.), захистивши дисертацію з питань семантики у Поширеній Стандартній Теорії Н. Хомського під назвою "Семантика знання". Відтак працював над процесуванням природних і розробкою штучних мов, як також і в ділянці штучного інтелекту, над експертними системами. За працю в IBM Юрій Тарнавський був

Юрій Тарнавський, 1973 р.

ТВОРЧІСТЬ Ю.ТАРНАВСЬКОГО Поезія

- "Життя в місті" (Нью-Йорк, 1956);
- "Пополудні в Покіпсі" (Нью-Йорк, 1960);
- "Ідеалізована біографія" (Мюнхен, 1964);
- "Спомини" (Мюнхен, 1964);
- "Без Іспанії" (Мюнхен, 1969);
- "Поезії про ніщо і інші поезії на цю саме тему" (Лондон-Нью-Йорк, 1970). Ця остання книга становить перший том його зібраних поезій, до якого увійшли всі раніше видані збірки разом із додатковими, що вперше в ньому друкуються, а саме: "Життя в місті", "Пополудні в Покіпсі", "Ідеалізована біографія", "Спомини", "Без Іспанії", "Пісні е-е", "Анкети", "Вино і ропа" і "Поезії про ніщо".
- "This Is How I Get Well / Ось, як я видужую" (Мюнхен, 1978)

Творчість Ю. Тарнавського (продовження)

- двомовне видання англійською й українською мовами. • "Оперене серце" (журнал "Сучасність", Мюнхен, 1986); • "Без нічого" (Київ, 1991). Це видання вміщує більшість вже раніше опублікованих праць, а саме: збірки "Життя в місті" (вибрані вірші), "Без Еспанії", "Пісні є-є", "Поезії про ніщо" і поему "Оперене серце". • "У ра на", поема (Харків, 1992); • "Їх немає" (Київ, 1999). Ця книга становить другий том зібраних поезій автора, до якого увійшли деякі раніше видані збірки разом із такими, що вперше в ньому друкуються, а саме: "Ось, як я видужую", "Ідеальна жінка", поема "Оперене серце", "Фотографії, це квіти", "Нулі й одиниці", "Зео півонії", "Врослі вірші", "Дорослі вірші" і поеми "У ра на" та "Місто київ та ям". • "Oto jak zdrowieje" (Lublin, 2002) - збірка "Ось, як я видужую" в польській мові. Переклав і видав Тадей Карабович.

Проза

• "Шляхи", роман (Мюнхен, 1961); • "Meningitis", a work of fiction (Нью-Йорк, 1978) - англійською мовою. • "Three Blondes and Death", a novel (Нью-Йорк,

відзначений низкою нагород. Він також є автором численних публікацій на кібернетичні й лінгвістичні теми. В 1987-ому році, в рамках відзначення століття Нью-Йоркського Університету, Ю. Тарнавський почесним гостем (keynote speaker) прочитав лекцію під назвою "Штучний інтелект і лінгвістика" у лінгвістичному відділі цього Університету. Відійшовши від IBM, був членом Гарріманського Інституту при Колумбійським Університеті, професором української літератури і культури у відділі слов'янських мов, як також і співкоординатором української програми (1993-1996) у цьому ж Університеті.

Юрій Тарнавський - один із засновників Нью-Йоркської Групи, співзасновник і співредактор її літературно-мистецького річника "Нові Поезії". Першу збірку поезій Юрія Тарнавського, "Життя в місті", - з її урбаністичними мотивами і зосередженням на темі смерті - критика привітала як новаторську, таку, яка поривала з традицією мови і тематики загальної тогочасної української поезії, вказуючи при тому той напрямок, в який відтак пішло чимало з його сучасників. Згодом, його програмово екзистенціалістичний роман "Шляхи", в якому описане життя німецької молоді після Другої Світової Війни, також був відзначений як нове слово в українській прозі. Рання поетична творчість Юрія Тарнавського майже повністю вкорінена у західній літературі, особливо в епаномовній поезії, творчості французьких передсимволістів, в сюрреалізмі та філософії екзистенціалізму. Відтак, з часом, його освіта і праця - так технічні, як і лінгвістичні, - щораз більше впливають на його творчість, внаслідок чого в його творах щораз помітнішим стає радикально нове трактування мови, як, наприклад, у збірках "Без Еспанії" й "Анкети", та в романах "Менінгіт" і "Три блондинки і смерть". У 1960-тих роках Юрій Тарнавський повністю "переходить" на англійську мову в своїй творчості, спершу в прозі, відтак у поезії. Однак, з останньої - поезії - він згодом перекладає українською мовою відповідники з англійських оригіналів: збірка "Ось, як я видужую" і наступні п'ять книжок. Він - член групи авангардних американських письменників Fiction Collective, і у видавництві групи публікує англійською мовою вищезгадані "Менінгіт" і "Три блондинки і смерть", які були високо оцінені американською літературною пресою.

Коли політична ситуація в Україні змінилася з незалежністю, Юрій Тарнавський повертається до ук-

раїнської мови, виступаючи з публікаціями мистецьких творів і статей у періодиці та рядом окремих книжок. Нині в його творчості панують характеристики, що вважаються ознакою пост-модернізму, такі як: багатостилевість, коляж, пастіш і набуття різних, часами протилежних одна одній, позицій / масок (збірка "Ідеальна жінка", поеми "У РА НА" і "Місто київ та ям", цикл драм "6x0"). Кульмінується цей процес виданням в Україні тритомника його творів (п'єс, поезії і прози) у видавництві "Родовід" - "6x0" (повне зібрання драм), "Їх немає" (зібрані поезії від 1970 до 1999 років) і "Не знаю" (вибрана проза).

Юрій Тарнавський присвятив багато енергії перекладницькій праці з української мови в англійську та з різних мов в українську. Його власні твори були перекладені в англійську, французьку, єврейську, німецьку, польську, португальську, румунську і російську мови.

В 1996-ому році, Юрій Тарнавський був резидентом на міжнародній письменницькій кольонії Ледіг Гаус поза Нью-Йорком, де він написав більшість драм, що входять до книги "6x0", а відтак, 1998-ого року - у відомім Нью-Йоркським авангарднім театрі Мабу Майнз, в якому була поставлена його п'єса "Не Медея" в англійськом варіанті. Того ж самого року, в Тернопільському Драматичному Театрі було поставлено його "Чотири проекти на український національний прапор". В 1997-му році, його перші чотири п'єси з книги "6x0" - "Сука-скука/розпука", "Жіноча анатомія", "Не Медея" і "Карлики" - були прочитані перед публікою акторами театральної студії Національного Університету Києво-Могилянська Академія. Юрій Тарнавський - член Національної Спілки Письменників України.

Юрій Тарнавський, 1999 р.

Творчість Ю. Тарнавського (продовження)

1993) - англійською мовою. "Не знаю", вибрана проза (Київ, 2000) - книга, до якої ввійшли раніше вже друковані твори разом із такими, що вперше у ній друкуються, а саме: роман "Шляхи" (у новому варіанті), "Сім спроб" (уривки з англійськомовних прозових книг "Смуток", "Гіпокрит", "Невинний у Парижі", "Подорож на південь", "Менінгіт", "Три бльондинки і смерть", "Короткі хвости") і коротка літературна автобіографія "Босоніж додому і назад".

Театр

- "Чотири проекти на український національний прапор" (журнал "Сучасність", Мюнхен, 1973) "Сука-скука / розпука", драматична поема (журнал "Світо-Вид", Київ, 1996);
- "Жіноча анатомія" (журнал "Світо-Вид", Київ, 1998);
- "6x0" (Київ, 1998) - підсумкова книга, до якої ввійшли раніше видані драми разом із такими, що вперше у ній друкуються, а саме: драматична поема "Сука-скука / розпука", драми "Жіноча анатомія", "Не Медея", "Карлики", "Коні", "Гамлетта", "Три метафоричні етюди" і "Чотири проекти на український національний прапор".

Переклади

- "Як кохався дон Перлімплін з Белісою у саду", Федеріко Гарсія Льорка, драма, переклад з еспанської (Мюнхен, 1967);
- "Остання стрічка Краппа", Семюел Бекет, драма, переклад з англійської (Мюнхен, 1972);
- "Ukrainian Dumy" - oral-tradition epic poetry, translation from Ukrainian with P. Warren (Cambridge, Mass., 1979);
- "Angels in a Pyramid", Volodymyr Tsybulko, poems, translation from Ukrainian (Lviv, 2001).

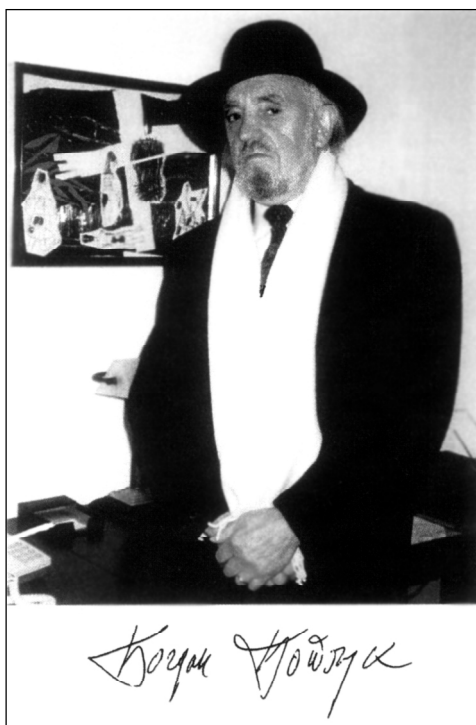

1974

Зустріч з Богданом Бойчуком

Одним з літературних вечорів у 1974 році, який запам'ятався оригінальністю, наповненістю, а також неординарністю творчої особистості поета була зустріч з Богданом Бойчуком.

Богдан Бойчук, 1974 р.

З БІОГРАФІЇ ПОЕТА

Богдан Бойчук - поет, прозаїк, перекладач та літературний критик, член Нью-Йоркської групи народився 11 жовтня 1927 року в селі Бертниках на Тернопільщині. В 1944-ому році, при відступі, німці схопили його й забрали до Німеччини на примусові роботи. Після війни він перебував у таборі переміщених осіб (Ді-Пі) в місті Ашаффенбург, де й закінчив середню освіту в таборовій гімназії. В 1949-ому році переїхав до США і оселився в Нью-Йорку. Півроку після того відкрито в нього туберкульозу, що й призвело його про

ТВОРЧИСТЬ БОГДАНА БОЙЧУКА

Поезія

"Час болю" (В-во "Слово", Нью-Йорк, 1957); "Спомини любови" (В-во Нью-Йоркської Групи, Нью-Йорк, 1963); "Вірші для Мехіко", поема (В-во Нью-Йоркської Групи, Мюнхен, 1964); "Мандрівка тіл" (В-во Нью-Йоркської Групи, Нью-Йорк, 1967); "Подорож з учителем", поема (В-во Нью-Йоркської Групи, Нью-Йорк, 1976); "Вірші, вибрані й передостанні" (В-во "Сучасність", Нью-Йорк, 1983); "Memories of Love", вибрані поезії англійською мовою в перекладі американських поетів Дейвіда Ігнатова і Марка Радмена, співперекладач (В-во "Sheep Meadow Press", Riverdale, 1989); "Третя осінь" (В-во "Дніпро", Київ, 1991); "Reintruparea în suflet" (В-во "Mustang", Бухарест, Румунія, 2002) - вибрані поезії, переклав в румунську мову і видав Степан Ткачук; "Стихотворения избранные и предпоследние" (Краснодар, Росія, 2002) - вибрані поезії, переклав в російську мову і видав Аркадій Слуцький; "Вірші кохання й молитви" (В-во "Факт", Київ, 2002)

Проза

"Дві жінки Альберта", роман (В-во "Факт", Київ, 2002); "Спомини в біографії", мемуари (В-во "Факт", Київ, 2003); "Краєвиди підглядника", роман (неопублікований); "Аліпій II і його наречена", роман (неопублікований); "Паноптикум Ді Пі", трилогія (неопублікована).

Літературознавчі твори

"Координати", антологія сучасної української поезії на Заході, в двох томах, співупорядник і співредактор із Богданом Т. Рубчаком (В-во "Сучасність", Нью-Йорк - Мюнхен, 1969); "Театр-Студія Йосипа Гірняка й Олімпії Добровольської" - студія, упорядник (В-во Нью-Йоркської Групи, Нью-Йорк, 1975); "Зібрані твори Олекси Стефановича", упорядник (В-во "Свшан-Зілля", Торонто, 1975). "Зібрані твори Богдана Кравцева", упорядник (В-во Нью-Йоркської Гру-

пи, том 1 - Нью-Йорк, 1978; том 2 - Нью-Йорк, 1980; том 3 - Київ, 1994); "Спомини" Йосипа Гірняка, упорядник (В-во "Сучасність", Нью-Йорк - Мюнхен, 1982); "Поza традиції", антологія української модерної поезії в діаспорі, упорядник (В-во Канадського Інституту Українських Студій, Київ - Торонто - Едмонтон - Оттава, 1993).

Переклади

"П'ятеро і я", Хуан Рамон Хіменес, переклад з еспанської (В-во "На горі", Штутгарт - Нью-Йорк, 1968); "Чекаючи на Годо", Семюел Беккет, переклад з англійської (В-во "Сучасність", Мюнхен, 1972); "Вінок цей небезпека", Стенлі Кюніц, вибрані поезії, переклад з англійської, упорядник (В-во "Сучасність", Нью-Йорк, 1977); "Square of Angels" (Площа янголів), Богдан Ігор Антонич, вибрані поезії на англійську мову, співперекладач і упорядник (В-во "Ardis", Ann Arbor, 1977); "Orchard lamps" (Світильники саду), Іван Драч, вибрані поезії на англійську мову, співредактор і співперекладач ((В-во "Sheep Meadow Press", Riverdale, 1978); "My Sister, Life and Other Poems" (Сестра моя, життя), Борис Пастернак, вибрані поезії на англійську мову, співперекладач (В-во "Ardis", Ann Arbor, 1983); "Здивований гість", Дейвід Ігнатів, вибрані поезії, переклад з англійської, упорядник (В-во "Сучасність", Нью-Йорк, 1982); "Творець відображень", Стенлі Кюніц, вибрані поезії, переклад з англійської, упорядник і перекладач (В-во "Факт", Київ, 2003);

Художні монографії

"Христя Оленська, олії, біжутерія, скульптури", упорядник (В-во "Анна", Київ - Нью-Йорк, 2002); "Аркадія Оленська-Петришин, олійні твори, офорти", упорядник (В-во "Анна", Київ - Нью-Йорк, 2003).

Література

"Людина, що стоїть збоку" ("Українська літературна газета", число 9, Мюнхен, 1957); "Як і пощо народилася Нью-Йоркська Група" (журнал "Терем", число 2, Детройт, 1966); "Тільки про різне інше" (журнал "Сучасність", число 7, Мюнхен, 1969); "Навіщо про те згадує" (журнал "Сучасність", число 1, Мюнхен,

1974

З біографії поета (продовження)

вести три роки в Stony Wold санаторії, в горах на півночі штату Нью-Йорк. Саме там він глибше познайомився з літературою і почав писати вірші. В 1953-ому році, коли винайшли протитуберкульозні ліки, він повернувся до Нью-Йорку, де 1957-ого року закінчив студії з електроніки в New York City College. Відтак працював інженером у цій ділянці до 1992-ого року.

Від початку 1950-тих років Бойчук дуже активно включився в українське літературне життя. Його літературна діяльність не обмежується тільки поетичною творчістю. Він також пише і видає драматичні твори, прозу, переклади з англійської, еспанської й російської мов на українську, і з української - на англійську. Проявляє себе й на полі літературознавчої критики, опублікувавши широку низку статей, рецензій, передмов. Слід також підкреслити його палку активність невомного укладача й редактора двох поважних антологій української поезії, мемуарів тощо.

Богдан Бойчук - автор поетичних збірок "Час болю" (1957), "Спомини любови" (1963), "Вірші для Мехіко" (1964), "Мандрівка тіл" (1967), "Подорож з учителем" (1976), "Вірші, вибрані й передостанні" (1983), "Третя осінь" (1991), що виходили друком у Нью-Йорку, Мюнхені та Києві. Його поетичні збірки друкувались англійською, польською, румунською й російською мовою. Богдан Бойчук автор п'єс ("Дві драми", 1968) та кількох неопублікованих романів ("Підглядник і його краєвиди", "Аліпій II і його наречена", трилогія "Паноптикум Ді Пі" та інші).

3 біографії поета (закінчення)

У його літературознавчому доробку зокрема упорядкування таких книжок, як "Зібрані твори Олекси Стефановича" (1975), "Зібрані твори Богдана Кравцева" (1978, 1980, 1994), "Спомини" Йосипа Гірняка (1982), антологій "Координати" та "Поza традиції". Богдан Бойчук переклав англійською мовою твори Богдана-Ігоря Антонича, Івана Драча, Бориса Пастернака, українською - твори Хуана Рамона Хіменеса, Семюеля Беккета, Стенлі Кюніца, Дейвіда Ігнатова.

Бойчук - один із співзасновників Нью-Йоркської Групи, був співредактором річника цієї ж Групи "Нові Поезії" (1959-1971), ініціатором і головним редактором Нью-Йорксько - Київського літературно-мистецького кварталника "Світо-Вид" (1990-1999). Він також довгими роками працював як літературний редактор при місячнику "Сучасність" (Мюнхен), а саме від 1961-ого року до 1973-ого. Він - член Національної Спільноти Письменників України. Нині Богдан Бойчук проживає в Глен-Спей (США) і в Києві.

(1970); "Поезії про ніщо та інші поезії на ту саму тему" (журнал "Сучасність" , число 7- 8, Мюнхен, 1971); "Це небезпечний шлях" (журнал "Сучасність" , число 9, Мюнхен, 1977); "Декілька думок про Нью-Йоркську Групу і декілька задніх думок" (журнал "Сучасність" , число 1, Мюнхен, 1979); "Топографічний огляд творчості Вадима Лесича" (журнал "Світо-Вид" , число 1, Київ - Нью-Йорк, 1991); "Рання поезія Василя Барки" (журнал "Світо-Вид", число 4, Київ - Нью-Йорк, 1998); "Розмисли про поета у повітрі" (журнал "Сучасність" , число 3, Київ, 2003).

Театр

"Дві драми", п'єси (В-во Нью-Йоркської Групи, Нью-Йорк, 1968); "Між Живим театром" і Гротовським" (журнал "Сучасність" , число 10, Мюнхен, 1970); "Пітер Брук і його "Сон літньої ночі"" (журнал "Сучасність" , число 10, Мюнхен, 1971); ""Живий театр" - далекі і близькі рефлексії" (журнал "Сучасність", число 7-8, Мюнхен, 1984); "Варіації Семюеля Беккета в темній симфонії ніщоти" (журнал "Сучасність", число 11, Мюнхен, 1984); "Міні-фестиваль п'єс Шепарда в "Ля МаМа"" (журнал "Сучасність", Мюнхен, 1985); "Театральні марафони" (журнал "Світо-Вид", число 2, Київ - Нью-Йорк, 1993); "Два міста - два театри - два світи" (журнал "Світо-Вид" , число 2, Київ - Нью-Йорк, 1996); "Дні перед: смертю, деструкцією і Детройт III" Роберта Вілсона" (журнал "Світо-Вид", число 4, Київ - Нью-Йорк, 1999).

Балет

"Балет Вірського в Нью-Йорку" (журнал "Сучасність", число 6, Мюнхен, 1962); "Відбуті й невідбуті зустрічі з Павлом Вірським" (журнал "Сучасність", число 9, Мюнхен, 1980); "Вуппертальський театр танцю Піни Бауш" (журнал "Сучасність", число 10, Мюнхен, 1984); "Пільоболос" - від біологічної скульптурності до містерійності" (журнал "Сучасність", число 10, Мюнхен, 1985); "Балету Пола Тейлера - 35" (журнал "Світо-Вид", число 3, Київ - Нью-Йорк, 1990); "Марта Грегем відійшла у всечасся" (журнал "Світо-Вид", число 2, Київ - Нью-Йорк, 1992).

Творчий вечір Оксани Соловей

1974

Оксана Соловей

Пам'ятною творчою зустріччю в Українському інституті модерного мистецтва у 1974 році був вечір з Оксаною Соловей (літературні псевдоніми: Марія Шаруда, Ольга С.), 2 липня 1919, Полтава - 21 березня 2004, Сент-Пол).

Оксана Соловей - українська письменниця, перекладачка, етнограф. Дочка Д.Ф. Солов'я (1888-1966) - відомого українського історика, економіста, статистика, педагога і публіциста, дісного члена УВАН. У 1941 р. Оксана закінчила Харківський університет, фізичний факультет, кафедру фізики твердого тіла УФТІ. Встигла вступити до аспірантури на початку літа. Залишилась з батьками в Харкові під час нацистської окупації і в 1943 році виїхала на Захід. До 1950 р. перебувала в таборах Німеччини, звідти родина переїхала до США. Понад 30 років працювала в інженерному відділі компанії в місті Сент-Пол, штат Мінесота.

Перші спроби перекладу Оксана почала ще в школі. З 1946 р. друкується у виданнях: "Через терни" (Ганновер, 1946), "Арка", "Пу-гу" (1947-1955), "Громадянка" (Мюнхен, 1948), "Соборник" (Ганновер, 1948), "Нові дні" (1954-1990), "Молода Україна" (1963-1975), "Сучасність" (1967-1992), "Українські вісті" (з 1974) та ін.

О. Соловей - перекладачка творів з англійської (Д. Томас, К. Сендберг, П. Устінов та ін.), французької (А. Камю, Веркор, Ж.Кокто), російської (О.Солженіцин, В. Шаламов та ін.). За англійської переклала праці Ю. Шевельова "Українська мова в першій половині ХХ ст., 1900 - 1941: стан і статус" (1987) та "Олександр Потебня і українське питання" (1992). Надрукувала десятки оригінальних статей, заміток, спогади.

Вибрані твори:

• Г. Лонгфелло, "Пісня про Гаявату", переклад Оксани Соловей. Друга редакція (2004); • "За глухою стіною" - доповідь про "Історичну фонологію української мови" Ю.В. Шевельова (2003); • "Спільна дорога" - спогади про Ю.В. Шевельова під час Другої світової війни (2003); • "Життя і книги" - нарис (2003); • "У Просвіті і навколо" - спогади про Харків часів нацистської окупації. Разом з Л.А. Дражевською (1985).

Серед них "Століття "Пісні про Гаявату" (1955), "Риси Шевченкової вдачі" (1966), "Митарства української книги" (1967), "Тарас Шевченко - самостійна Україна" (1982), "Не датися в руки: становище й настрої біженців українців в останні місяці війни і перші місяці миру" (1991). Протягом 1960-1995 р.р. здійснила понад 70 виступів перед українськими громадами Америки, Канади, Австралії (доповіді про діячів культури, читання власних перекладів). Опублікувала багато віршів. Відредагувала кілька книг, зокрема "Розгром Полтави" Дм. Солов'я і "Лекції з історії української літератури" М. Зерова (1977). З 1973 - старший науковий співробітник УВАН (Української вільної академії наук) в Нью-Йорку, з 1990 - член-кореспондент. Належить до організації українських письменників "Слово". З 1991 - член американської асоціації українців. Видала серію мистецьких карток із зразками традиційного українського весільного хліба.

У 1992-93 рр. відвідала Україну. З того часу друкувалась в журналах "Криниця", "Кур'єр Кривбасу" та інших. Книга подорожніх нарисів "Світ гостинний" вийшла в Києві (вид-во Гелікон).

Оксана Соловей

1977

Вечір поетів-модерністів Нью-Йоркської групи

**Вечір сучасних поетів в УІММ 10.12.1977 р.
Зліва-направо: Юрій Коломиєць, Віра Боднарук,
Богдан Рубчак, Олег Коверко.**

Знаковою подією українського літературного життя Чикаго у 1977 р. був авторський вечір поетів-модерністів Богдана Рубчака, Юрія Коломиєця і Олега Коверка у Інституті Модерного Мистецтва. Відбувся він у суботу 10 грудня вже у новому приміщенні УІММ, яке відкрилося на тиждень раніше - 3 грудня за адресою 2320 Вест Чикаго Авеню. Власне саме цей вечір був першим у новій, власній репрезентаційній залі УІММ і розпочав цілу низку блискучих імпрез Інституту у цьому приміщенні.

Інститут, як писала Рома Турянська напередодні у газеті "Нова Зоря" від 27.09.1977, ставить на меті "плекати модерне мистецтво..., зберігати українську культуру взагалі в різних її ділянках - мистецькій, літературній, музичній, танцювальній, фольклорній тощо". То ж авторський вечір сучасних поетів повністю відповідав програмним цілям УІММ. Як, до речі, і його спів-організаторам - Союзу Українок Америки (84-й Відділ США ім. Олени Степанів).

Перебіг вечора зафіксовано в рубриці "Чиказька хроніка" часопису "Українське життя" від 1 лютого 1978 р. Ось як все відбувалося. Спершу Олег Ковер-

ко привітав понад 100 присутніх від імені Інституту у новій "хаті", проф. Л.Кодельська, голова 84-го Відділу США, відкрила цей вечір. Зі вступним словом виступила проф. Віра Боднарук. Ось деякі витяги з її слова, яке збережене в Архіві ТУМ-Чикаго.

-Сьогоднішній вечір присвячений трьом сучасним поетам Нью-Йоркської групи: Богданові Рубчакові, Юрію Коломиєцеві та Олегові Коверкові, які проживають у Чикаго.

-...Нью-Йоркська група поетів, яка "народилася" у 1954 році, нараховує 9 чи 10 поетів та є синонімом наймодернішої української поезії. Нова поезія відрізняється підсиленням другого, нереального, метафоричного, символічного, суто образного пляну. В ній збільшилася роль недоговорення. Загальний підхід подібний або й спільний з романтичною поезією...

-...Нові групи постають у мистецтві чи літературі в результаті зміни чи поширення перспективи. Так, наприклад, екзистенціалізм Жан Поль Сартра, який мав значний вплив на Нью-Йоркську групу поетів, порушує основні людські турботи, але через призму людської ізоляції і відчуження. Сюрреалізм дивиться на життя через призму підсвідомих проявлень. Характер відображення в модерній поезії спонтанно та інтелектуально обумовлений характером перспективи.

-У поезії Нью-Йоркської групи поетів бачимо також творчу мовну інновацію в українській мові. Тут простежуємо два напрями: перший - робити мову щільнішою, складнішою і

багатогранною, другий - брати тільки "скелет", спрощувати, кристалізувати...

-Поети Нью-Йоркської групи намагаються розширити межі людської уяви. Вони живуть у чужих культурах: еспанській, німецькій, французькій, американській. Вони пережили в собі і увібрали плоди цих різноманітних культур. У їхніх поезіях ми знаходимо мотиви цих країн... Цей додатковий вимір дає нагоду поетам поширювати їх перспективу в унікальний спосіб, особливо творчо висловити українську перспективу... Їх мова - це не мова щоденних комунікацій, вона збагачена візією через спектр інших культур: додатковий вимір універсальності...

Ось так говорила того пам'ятного вечора професор Віра Боднарук - і високо-професійно, і пізнавально, і (що важливо) - як аналітик і поціновувач українського красного (поетичного) слова. Вона коротко представила кожного з поетів, розповівши про їх творчий набуток. І говорила у повній кореляції з піднесено-урочистим, навіть святковим настроєм присутніх. Бо була то зустріч зі Словом, Словом Рідної Землі, Словом України.

Сам поетичний виступ розпочав Б.Рубчак зі своїми вже надрукованими і зовсім новими поезіями. Його перша збірка поезій "Камінний сад" вийшла у 1956 р., друга, "Промениста Зрада", у 1960 р., третя - "Дівчина без країни" - у 1963 р., четверта - "Особиста Клію" - у 1967. На той час Б.Рубчак був знаний як професор української і порівняльної літератури в Іллінойському університеті. Редактор (разом з С.Гординським) "Зібраних творів" Б.І.Антонича (1967). Упорядник (разом з Б.Бойчуком) антології поезії "Координати" (1969). А народився він 1935 р. в Україні, в галицькому містечку Калуші. Під час II Світової війни опинився у Німеччині; у 1948 р. разом з матір'ю переїхав до З.С.А. Він автор багатьох поезій українською і англійською мовами, оповідань, численних літературознавчих статей.

Далі виступив Ю.Коломиєць. Його перша збірка "Гранчасте сонце" вийшла у 1965 р. Багато поезій надруковано у "Сучасності", "Слові", "Нових Поезіях". Народився Юрій у 1930 р. в Кобеляках на Полтавщині. Потім була еміграція у Німеччину, Бельгію, де почав вчитися на інженера. Продовжив навчання вже в Іллінойському Технічному інституті в Чикаго, де отримав кваліфікацію інженера-механіка. Працював за фахом, вже на той час мав 4 патенти на оригінальні технічні рішення в галузі радіотех-

ніки. Зараховував себе до поетів сюрреалістичного напрямку, шукаючи глибоко народної мови, слів рідкісного вжитку та широкої семантики.

Вірші Олега Коверка читав Юрій Миськів, добрий друг поета, колишній рецитатор Пластового Літературного Гуртка в Чикаго. Перша збірка поета "Ескізи над віддаллю" з'явилася у 1966 р., друга - "Втеча" - у 1969. О.Коверка народився у 1937 р. біля Підгаєць на Західній Україні. Початкову й середню освіту здобув у Нью-Йорку, вищу - в Чиказькому університеті на факультеті загального літературознавства. Його поезії можна кваліфікувати як "абстрактні", це цілком приватна, особлива візія світу: в ній окремі елементи реальності сплавлені оригінальною уявою та широко розгорнутим внутрішнім життям дуже чутливої, ліричної особистості.

Заля тепло вітала кожен виступ. Потім відбулася неформальна зустріч-прийняття, де в товариській атмосфері можна було ділитися своїми думками й враженнями з авторами.

СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

84-й ВІДДІЛ ІМ. ОЛЕНИ СТЕПАНІВ У ШИКАГО

запрошує все українське Громадянство на

АВТОРСЬКИЙ ВЕЧІР СУЧАСНИХ ПОЕТІВ

БОГДАНА РУБЧАКА

ЮРІЯ КОЛОМІЙЦЯ

ОЛЕГА КОВЕРКА

Субота, 10-го грудня 1977р., в Інституті Модерного Мистецтва

2320 Вест Шикаго Авеню, Шикаго, Ілл.

Після програми зустріч з авторами при каві.

1978

Літературний вечір Вадима Лесича

3 червня 1978 року у приміщенні Інституту Модерного Мистецтва відбувся літературний вечір, присвячений творчості відомого українського поета Вадима Лесича (В.Л.Кіршака).

Вадим Лесич

Цим започатковано цілу серію літературних вечорів УІММ для вшанування сучасних письменників, які збагатили і збагачують українську літературу своєю творчістю. Раніше на теренах Чикаго були літературні вечори, і то - відомих поетів, але вони відбувалися радше спорадично і цінителі літературного таланту, високого поетичного слова не раз звертали на те увагу. Отже, вечором поезії В.Лесича розпочата нова традиція - системної праці УІММ у співпраці з іншими українськими організаціями для поширення української поезії, вшанування визначних поетів.

Вечір відкрила проф. Віра Боднарук, вітаючи гостей від імени УІММ та Відділів Округи Союзу Українок Америки (СУА) в Чикаго. Однак його програма була скорегована, так як сам В.Лесич у той час хворів, а проф. Б.Рубчаку перешкодили обставини. Слово про поета мала пресова референтка Округної Управи СУА пані Рома Турянська. Вона згадала, що поет, есеїст і публіцист Вадим Лесич народився у 1909 році. Перша збірка поезій В.Лесича "Сонцеблиски" з'явилася у

Львові в 1930 році, а друкуватися він почав у 1929-у під псевдонімами Ярослав Ярій та Ярослав Дригинич. З того часу вийшли збірки: "Відчиняю вікно" (1932), "Різблю віддаль" (1935), "Ліричний зошит" (1953), "Поезії" (1954), "Розмова з батьком" (1957), "Крейдяне коло" (1960), "Кам'яні луни" (1963), поеми "Напередодні" (1960).

Поезія В.Лесича, як правильно зафіксовано у "Енциклопедії українознавства", "глибока символами і драматичним ліризмом, поєднує своєрідну барокковість стилю з експресіоністичними елементами". Поезія автора втілює почування, думки та світогляд автора в його мандрівці крізь життя - від неспокоїної молодості до вдумливої зрілості. У трьох ранніх збірках говорить молодий поет-романтик. Тут переважають мотиви радості життя і щастя молодості. У пізнішій творчості напрям ідилії поглиблюється, поет одягає природу в казкові, магічні символи. Короткі ліричні вірші досягають високої художньої майстерності і пронизані таємничою, гіпнотичною силою. Поруч цих ліричних нот ми бачимо політичні події сучасності, долю мандрівників-вигнанців і лихоліття Батьківщини, які поет подає в сильних, яскравих і широких мазках. Ці теми споріднені з

**В А Д И М
Л Е С И Ч**

*Український Інститут Модерного Мистецтва
і*

*Округна Рада та Відділи Союзу Українок Америки в Чикаго
запрошують всю українську громаду на авторський вечір
в суботу, 3 червня 1978 р., о годині 7:30 вечора.*

Вступне слово - проф. Богдан Рубчак.

Рецитатори - проф. Віра Боднарук і Дмитро Грушецький.

Зустріч з автором при каві.

ЕПІСТОЛЯРІЙ

15 березня, 1978 р., УІММ, Чикаго

"Вельмишановний Пане Лесич!"

Інститут Модерного Мистецтва в Чикаго звернувся до мене, щоб я очолила "літературну секцію" при цьому інституті. Перший авторський вечір у новому приміщенні ІММ відбувся 10 грудня 1977 р., і був організований Союзом Українок Америки (СУА). Це був вечір Богдана Рубчака, Юрія Коломийця та Олега Коверка з Чикаго. На цьому вечорі було понад 100 людей. Через цей успіх управа ІММ вирішила мати авторські вечори регулярно два або три рази на рік.

Цим листом просимо Вас, Пане Лесич, дозволити нам організувати авторський вечір для Вас..."

З щирим привітом і пошаною
Віра Боднарук

8 травня 1978 р. Нью-Йорк

"Вельмишановна і дорога Пані!"

Щиро дякую за Вашого листа. Також дякую за короткого листа п. О.Коверка. ... про точний час відлету з Чикаго знатиму в тих днях, коли купуватиму квиток... Отже, мій приїзд - в п'ятницю 2-го червня... Сподіваюся, що ще в п'ятницю після полудня або й увечорі побачимось для узгіднення рецитацій.

...Приїхавши, я привезу декілька примірників цієї ("Вибрані поезії 1930-1965") як і пізнішої книжечки "Предметність нізвідкіль" та по примірникові ще кількох інших книжок. Я сам планую читати дві-три речі власне з "Предметности нізвідкіль", ще дві-три з неохоплених досі збілками або з новіших речей.

...Щепер лиш одне. Мушу мати апробату мого кардіолога... Все таки вірю, що все буде добре, хоч в різні дні почуваюся різно.

остаюсь з сердечним
привітом і пошаною
Вадим Лесич

УПОДОБАННЯ АВТОРА

Любомир Кузьма
"Натюрморт"

Вадим Лесич - тонка лірична натура, дуже любив малярство, зокрема натюрморти. Ось що він пише у статті "Любомир Кузьма та його світ": "...натюрморти заспокійливі власною гармонією та відзначаються якоюсь, наче б захованою в ній, задушевністю..."

філософськими роздумами - ліричним героям Лесича світ здається безнастанним колом перемін. Людині неможливо знайти ключі до ворожої загадковості Всесвіту, і в її свідомості зростає почуття самоти й порожнечі. У більш пізніх збірках поета цей екзистенціальний драматизм зростає і панує над всіма іншими світоглядними напрямками.

Крім власної поетичної творчості, Лесич дав українській літературі ряд майстерних перекладів із сучасної світової літератури, особливо з творчості Т.С.Еліота, Х.Р.Хіменеса та новітніх польських поетів. Він також публікує статті з літературної та образотворчої критики.

Першим рецитатором (декламатором) творів Вадима Лесича була проф. Віра Боднарук, яка прочитала поезії: "Елегія про яблуко" (1957), "Вістря серця" (1965), "Впливає місяць" (1953), "Пергамент пам'яті" (1957), "Христос пропавших" (1963), "Епітафія на піску" (1964).

Другим рецитатором був Дмитро Грушецький, який читав із збірки "Вибрані поезії", що вийшла друком у 1965 році: "Ліричні етюди", "В хуртечі і хвищі буремній", "Ось ваготіє зерно", "Перший вал", "До трактату про поезію", "З дитинства", "Так твориться елегія", "Міщанський ранок".

Вечір, присвячений творчості Вадима Лесича, закінчився спогадами про поета в роки 1939-40 мисткині Марії Гарасовської-Дачишин.

Про авторський вечір В. Лесича писала газета Свобода (Ч. 146, 30.06.178).

1979

Презентація першої збірки поезій Володимири Демус

Лука Луців

ПРО НОВІ ВИДАННЯ

Володимира Демус, *рушуючи його до більшої або меншої глибини". П. Франко. Із секретів поетич-доржжкої. В-во Нью-Йорк-Чикаго. 88. Рисунок Андрія*

ВЕЧІР МОДЕРНОЇ ПОЕЗІЇ В ЧІКАГО

Чикаго, Ілл. — Заходами 84-го Відділу США тут відбувається вже в що суботу, 28-го квітня ц. р. в приміщенні Інституту Модерного Мистецтва при 2320 Захід Чикаго евеню о годині 7-ій вечора — літературний вечір з нагоди появи першої збірки поезій членки Відділу Володимири Демус п. н. „На людських озерах“, що вийшла друком в 1977 р. у видавництві Ньюоркської групи. Пані Віра Боднарук прочитає на Вечері доповідь на тему: „Сучасна поезія“. Твори читатимуть: Марія Дорожжінська і Дмитро Грушецький; будуть прочитані також інші твори поетів-модерністів.

Програма вечора була

СВОБОДА, СЕРЕДА

Вечір Володимири Демус у Чикаго

Під час авторського Вечора В. Демус (зліва); проф. Віра Боднарук, поетеса Володимира Демус, проф. Людмила Колельська та рецитатори — Марія Дорожжінська і Дмитро Грушецький.

Заходами Українського інституту Модерного Мистецтва та 84-го Відділу США в Чикаго улаштовано спеціальний авторський вечір для Володимири Демус у суботу, 28-го квітня, п. р. Перша збірка її поезій „На Людських озерах“, ілюстрована Андрієм Демусом, була видана в 1977 році Ньюоркською Групою.

Вільному світі воно служить вільній думці і стає дзеркалом внутрішнього світу автора. На обкладинці збірки бачимо рефлексію жінки у воді з розведеними руками, ніби хоче вона охопити те, що тяжко охопити, передати ті образи, думки, чи почуття, що їх тяжко передати словами. Але в цих руках відчуваються сила й намір перебороти всі труднощі.

На відміну від цього вірша "більшість поезій, - пише Л.Луців, - зовсім незрозуміла мені". І це, вважає Лука Луців, характерна ознака і слабке місце багатьох модерністичних поетів. Сама ж Володимира Демус пояснює таке: "Висловлюючи ту, чи іншу думку, я не все назвала точно по імені". Але при цьому авторка вірить, що читач має гострий розум і фантазію, щоб здогадатися, про що мова. Це вимагає трохи більше зусилля, але нагорода за це теж багато більша.

Вже від першого вірша-мініатюри поетеса висловлює свій намір шукати розв'язки різних питань буття. У збірці переважає концентрація думки і почуття. Авторка тут - людина, що хоче бути собою, бажає знайти щастя, любов і розгадку життя.

Авторський вечір поетеси було здійснено заходами УИММ та 84-го Відділу США в Чикаго у суботу 28 квітня 1979 р. Водночас програма вечора вийшла за межі тільки презентації першої збірки поезій пані Володимири. Після привітання голови 84-го Відділу США

Преса про поезії В. Демус, 1978-79 рр.

Володимира Демус - членкиня 84-го Відділу Союзу Українок Америки (Чикаго). Перша збірка її поезій "На Людських Озерах" (88 с., рисунки і обкладинка Андрія Демуса) була видана у 1977 році Нью-Йоркською групою. Газета "Свобода" (Ч. 168, 10.08.1978 р.) видрукувала рецензію на цю книгу літературознавця і критика, д. чл. НТШ Луки Луціва. Він відзначає книгу В.Демус як "дбайливо видану збірку", наголошує, що "сама авторка виявляє дійсну культуру слова, як це видно з короткого вірша, що його наводимо в цілості, і що зветься "Любов":

*Чистіша сльози
Ясніша дня
Тепліша сонця
Палкіша вогню
Багатіша землі
Дорожжча життя
Вірніша присяги
Любов моя".*

Український Інститут Модерного Мистецтва та 84-ий Відділ Союзу Українок Америки

запрошує Вас на

АВТОРСЬКИЙ ВЕЧІР

ВОЛОДИМИРИ ДЕМУС

у суботу, 28 квітня 1979 р., о год. 7-ій вечора в приміщенні Інституту в Чикаго, Ілл.

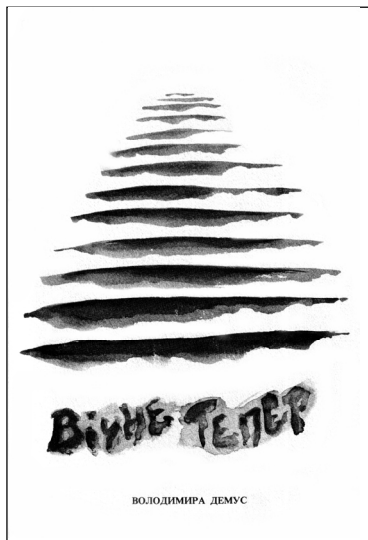
при 2320 Вест Чикаго Авеню

Вступне слово Проф. ВІРА БОДНАРУК
Рецитатори МАРІЯ ДОРОЖЖІНЬСЬКА
і ДМИТРО ГРУШЕЦЬКИЙ

ЗУСТРІЧ З АВТОРКОЮ ПРИ КАВІ.

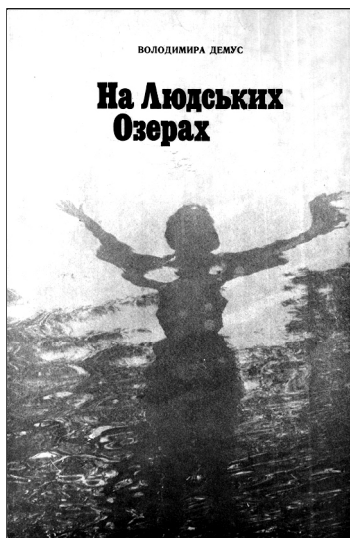
проф. Людмили Кодельської і повідомлення про прибуття до Нью-Йорка дисидентів Валентина Мороза і Юрія Вінса. Марія Дорожинська, рецитаторка вечора, прочитала вірш Володимири Демус "Безсмертним".

Проф. Віра Боднарук зробила короткий огляд сучасної української поезії - у поезії "шестидесятників" і у поезії

Нью-Йоркської групи. З шестидесятників були вирізнені Ліна Костенко за свій щирий ліризм і досконалу форму, Іван Драч за вишуканість образу, Микола Вінграновський за свою оригінальність, та молодші шестидесятники Василь Голобородько та Ігор Калинець за свої інновації в українській поезії. Марія Дорожинська та Дмитро Грушецький прочитали вибрані вірші цих поетів.

Другий напрям в українській поезії - це Нью-Йоркська група, яка вірить, що кожний поет має йти окремо індивідуальною дорогою, виявляти власний внутрішній світ і в тому сенсі бути інакшим, сучасним, модерним. Всі вони вірять у потребу повної свободи творчості, всі вони вірять, що роль письменника є формувати літературу народу. Були вирізнені Емма Андіївська за свою близькість до української

духовності і традицій, Юрій Тарнавський за концентрацію уваги на сучасній людині, Богдан Рубчак за свою ритуальність і "високість". Згадали і більш молодих поетів цієї групи - Юрія Коломийця, Олега Коверка та Марка Царинника. Рецитатори прочитали вибрані вірші поетів Нью-Йоркської групи.

Ось на цьому тлі, вже у другій частині вечора пройшло відзначення першої збірки поезій Володимири Демус.

Авторка прочитала свої думки про ролю Слова, а потім її друковані і недруковані вірші читали рецитатори вечора. Насамкінець пані Володимира сама прочитала декілька своїх поезій.

1979

ПРИБОРКАННЯ АРЕЯ

*Здригнулася земля,
струснула скелю
і прянули у пропасть
камінні голоси,
а мені все здавалось,
що це двигить говіння,
що хтось, немов безсило,
збирав із сліз друзки.
І повинь все ввижалася,
лементували хвилі,
хтось виринав із дна,
хапався за причал,
а мені все здавалось,
що смерч я переможу,
приборкаю Арея,
що втихомирю світ.*

(зі збірки "Вічне тепер", в-во
UIMM - Чикаго, 1984 р.)

МІЙ ЧАС

*Мій час - закоханий в добрі,
бо з щедрих рук родився він!*

*Мій час - нескорений, плідний,
як зелень збіжжя в озимі!*

*Мій час - такий осяяний,
як ярість неба на весні!*

*Мій час - надійно-молодий,
бо не було ще каяття!*

(зі збірки "На людських озерах",
в-во Нью-Йоркської групи,
Нью-Йорк-Чикаго, 1977 р.)

1979

Вечір поезії Василя Барки

Творчість В.Барки - одного з найбільших поетів і письменників Світового Українства у ХХ ст. зібрала цінителів його таланту в Українському Інституті Модерного Мистецтва 23 листопада 1979 року.

Василь Барка (справжнє ім'я Василь Костянтинівич Очерет) народився 16 липня 1908 р. у с.Солониці колишнього Лубенського повіту на Полтавщині. Навчався в духовному училищі в Лубнах, у школі, на педагогічних курсах. З 1927 року вчителював на Донбасі у с.Нижньому Попашнянського району Артемівської округи. Згодом виїхав на Кубань, жив у Краснодарі, вступив на перший курс українського відділення філологічного факультету Краснодарського педагогічного інституту. Закінчив цей навчальний заклад і вступив до аспірантури. Однак змушений був залишити українське відділення через нападки особливо ревних "інтернаціоналістів" і перевестися на відділ західноєвропейських літератур.

Аспірантську підготовку закінчував на філологічному факультеті Московського педагогічного інституту. Кандидатську дисертацію про стиль "Божественної комедії" Данте захистив у березні 1940 року.

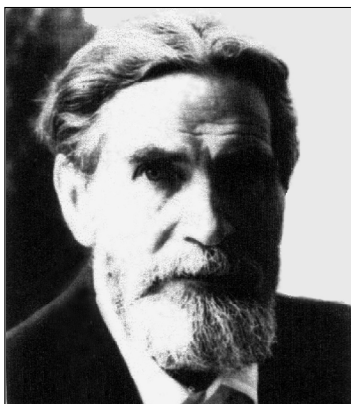

З початком Другої світової війни пішов на фронт. Тяжкопоранений потрапив у полон. Був на примусових роботах у гітлерівській Німеччині. Після закінчення війни жив у Німеччині до 1950 року. Саме тут у Мюнхені Василь Барка надрукував ліричні збірки "Апостоли" (1946 р.) та "Білий світ" (1947 р.). Потім він переїхав до США, де створив такі твори: "Трояндний роман" (1957 р.), "Псалом голубиноного поля" (1958 р.), синкретичну книгу "Океан" у двох томах (1959 р., 1979 р.), збірку "Царство" (1979 р.), а 1968 р. вийшли його вибрані поезії "Лірник". Першим прозовим твором був роман "Рай" (1958 р.) - друга редакція "Душі едемітів" (побачила світ у Києві 1994 р.), де зображено побут України під комуністичним ярмом. У 1980 р. Василь Барка надрукував п'єсу "Господар міста".

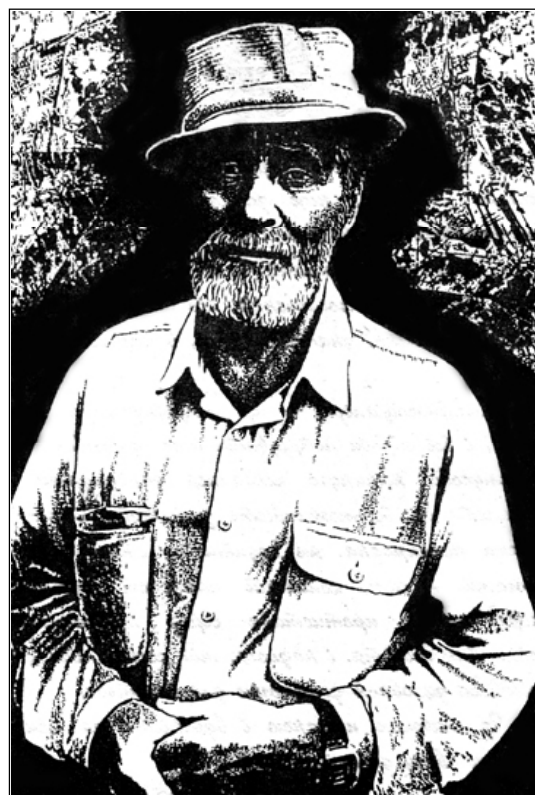
ВАСИЛЬ БАРКА

Український Інститут Модерного Мистецтва
84-ий Діггін Союз Українок Америки в Чикаго
запрошують всю українську громаду
на
Вечір Поезії Василя Барки
в п'ятницю 23 листопада 1979 р.
о годині 7:30 вечора
при 2320 West Chicago Ave., Chicago, Ill.

Вступні слова - проф. Богдан Руднак
Рецитатори - проф. Віра Богданчук,
Люба Липица і Дроздів Василь

Василь Барка

Василь Барка

В Америці вийшла його повість "Жовтий князь", в основі якої - події, пов'язані з голодомором в Україні у 1932-1933 роках.

В.Барка - талановитий перекладач. Йому належить переклад українською мовою п'єси "Король Лір" Шекспіра, "Одкровення св. Іоанна Богослова" для україномовного видання Біблії (1975 р., 1988 р.), фрагментів "Божественної комедії" Данте (1978 р.). Василь Барка є також автором критичних есе "Хліборобський Орфей, або Клярнетизм" (1956 р.), "Правда Кобзаря" (1961 р.), а також двох збірок статей "Жайворонкові джерела" (1956 р.), "Земля садівничих" (1977 р.) і філософських роздумів на релігійні теми "Вершник неба" (1956 р., 1972 р.).

Вінцем поетичної творчости Василя Барки є великий віршований роман "Свідок для сонця шестикрилих" (1981) - рід епопеї, обсяг якої чотири 500-сторінкові томи.

У Києві, зокрема, вийшли такі видання Василя Барки: "Кавказ" (поема, 1-2 томи), "Судний степ" (епічна поема присвячена 1000-чю Хрещення України-Руси, "Царство" (псалмічні сонети), "Спокутник і ключі землі" (роман з українського побуту в Америці), "Земля садівничих" (антологія есеїв про мистецтво і літературу, 1-2 томи).

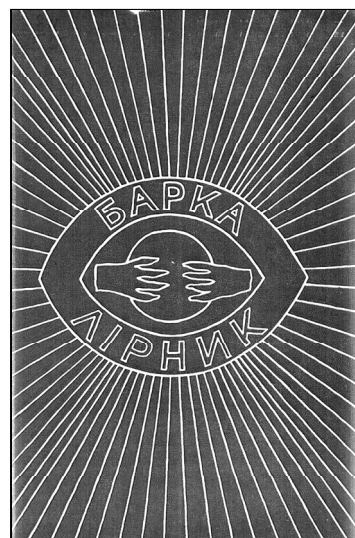
1979

"Комуносоціалізм - це люциферичний міраж, і всі спроби побудувати його, добровільні і примусові, неминучо кінчалися занепадами і нещастями. бо можливість здійснити його - така неприродна, як ходити по стелі догори ногами. Я сам, колишній марксист, пройшов через таку протиставу серед найлютіших обставин життя, і надіюся, мій досвід прислужиться духовною допомогою для багатьох.

Із глибокою пошаною і вдячністю за прихильну увагу до моїх творів."

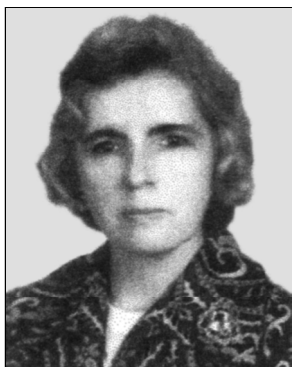
Ваш В.Барка 3.І.99

1980, 1984

Літературні вечори Віри Вовк

Віра Вовк

ЛІТЕРАТУРНА ТВОРЧІСТЬ ВІРИ ВОВК

Поезія:

"Юність" (1954), "Зоря провідна" (1955), "Слегіт" (1956), Чорні акації (1961), "Любовні листи княжни Вероніки" (1967), "Каппа Хреста" (1968), "Меандри" (1979), "Мандат" (1980), "Жіночі маски" (1993), "Писані кахлі" (1999), "Віоля під вечір" (2000) та "Поезія" (2000).

Проза:

"Ранні оповідання" (1943-54), "Легенди" (1858). "Казки" (1856), "Духи й дєрвіші" (1956).

Віра Вовк - письменниця, літературознавець і перекладач з Бразилії, яка пише українською, німецькою і португальською мовами, - двічі мала творчий вечір в Українському Інституті Модерного мистецтва у 1980 і 1984 роках.

З БІОГРАФІЇ ВІРИ ВОВК

Віра Вовк (Селянська) народилася в Бориславі (1926). Виростала на Гуцульщині в містечку Кути. Навчалася в гімназії у Львові, потім у середній дівочій школі ім. Клари Шуманн у Дрездені. Студіювала германістику, музикологію і порівняльне літературознавство в Тюбінгенському університеті. З 1949 р. разом з матір'ю переїздить до Ріо-де-Жанейро, де закінчує університет, стажується також у Колумбійському (Нью-Йорк) і Мюнхенському університеті. Отримує науковий ступінь доктора філософії. Професор німецької літератури в Державному Університеті Ріо-де-Жанейро.

Відзначена Літературними преміями ім. Івана Франка в Чикаго (1957, 1979, 1982) і в Києві (1990); премією Благівість (2000).

Активно пропагує українську культуру, мову, красне слово. Виступала з літературними доповідями, лекціями й авторськими вечорами у Нью-Йорку, Вашингтоні, Філадельфії, Клівленді, Чикаго, Детройті, Торонто, Монреалі, Оттаві, Ванкувері, Лондоні, Парижі, Римі, Мадриді, Мюнхені, Буенос-Айресі, Києві, Львові.

Український інститут модерного мистецтва

84-ий ВІДДІЛ СОКЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

ТА

УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ МОДЕРНОГО МИСТЕЦТВА

широ запрошують Вас на зустріч з

поетесою ВІРОЮ ВОВК з Ріо де Жанейро

Авторка читатиме твори зі своїх

найновіших двох збірок: "Мандала" і "Триптих"

Субота, 28-го січня, 1984 р.

7:00 година вечора

Приміщення Інституту

МУДРЕЦЬ

*Хто дивувався, чому мудрець
сидить на порозі,
не знав, що камінь,
де спочиває король,
стає престолом.*

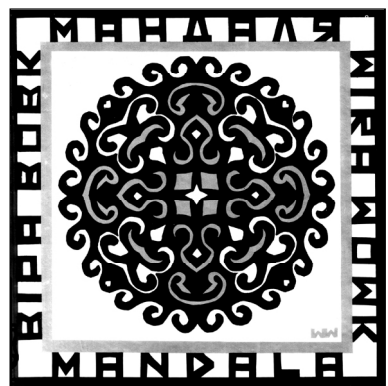
SABIO

*Quem se admira de que o sabio
descanse na soleira,
nao sabe que a pedra
onde um rei repousa
se torna tronto*

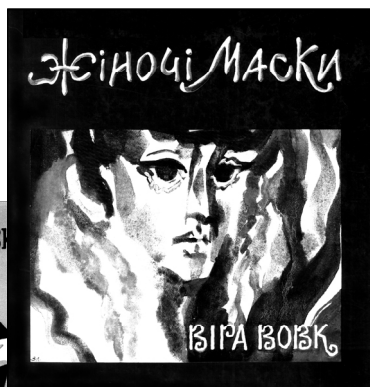
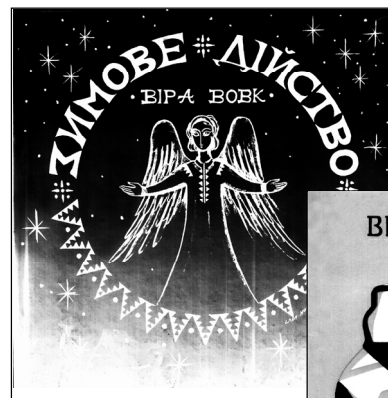
САМУРАЙ

*Самурай учневі:
"Щоб стати майстром шпаги,
будь майстром гри мікадо.
Заки розколеш волос,
направ павутину.
Заки зруйнуєш царство,
збудуй себе."*

SAMURAI

*Samurai ao discipulo:
"Para seres mestre-de-armas
sejas mestre no jogo do micado.
Antes de partir um cabelo
concerta a teia de aranha.
Antes de destruir um reino
edifica-te."*

СЛЬОЗИ

*Індіанка вчила дитину
плакати:
"Сльози за себе -
повинь і потоп.
Сльози за других -
доц на посуху."*

LAGRIMAS

*A india ensinava a crianca
a chorar:
"Choras por ti -
vem diluvios, enchentes.
Choras por outro -
vem chuva para seca."*

1980, 1984

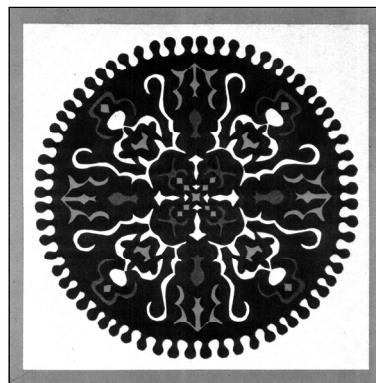

Літературна творчість Віри Вовк (продовження)

"Оповідання для дітей" (1960-62). "Вітражі" (1961), "Святий гай" (1983), "Карнавал" (1986), "Старі панянки" (1995), "Калейдоскоп" (1979-2001).

Театр:

"Скарб царя Гороха" (1962), "Смішний святий" (1968), "Триптих" (1982), "Іконостас України" (1988, 1991), "Вінок троїстий" (1988), "Казка про вершника" (1992), "Зимове дійство" (1994), "Весняне дійство" (1995), "Настася Чагорова" (2001), "Козак Нетяга" (2001) та "Крилата скрипка" (2001).

Переклади:

з французької, італійської, румунської, македонської, старослов'янської в українську: Кльодель, Неруда, Льорка, Таг'ор, Г'еорг'е, Дюрренматт, інші. Крім того, переклади українських авторів німецькою і португальською мовами.

1980

Літературний вечір Святослава Караванського

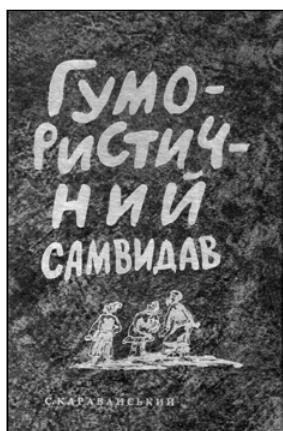
Святослав Караванський

Вечір творчості Святослава Караванського відбувся в УИММ 27 вересня 1980 року. Слово про Поета і Громадянина говорили його колеги, сучасники. Зокрема, поет і літературознавець Остап Тарнавський, голова "Слова", який писав про книжку Караванського "Сутичка з тайфуном", підкреслив, що поет творив в умовах терору, багато віршів написані у Володимирській тюрмі після того як "тайфун" налетів на українських шестидесятників - українських літераторів новітнього відродження. Саме тоді

ШЛЯХАМИ ЖИТТЯ І ТВОРЧОСТІ

Святослав Йосипович Караванський - філолог, літератор, автор самвидаву - народився 24.12.1920 р. в Одесі, в сім'ї інженера. Середню школу закінчив у Одесі у 1938 р. Вчився у Одеському індустріальному інституті, а з 1939 ще й на заочному відділенні інституту іноземних мов. Ще в шкільні роки почав писати вірші й оповідання, деякі з них публікувалися в піонерській пресі. Навчаючись в інституті, Караванський робить перші спроби перекладу, мріє займатися літературою. У 1940 р. полишає інститут і добровільно йде до війська, щоб, відслуживши, вступити на філологічний факультет університету. У липні 1941 частина, в якій служив Святослав,

потрапила в оточення німецьких військ у Західній Білорусії. Уникнувши полону, Караванський повертається на початку 1942 в Одесу, вступає на літературний факультет університету, де зближується з гуртком української молоді, зв'язаної з ОУН. Організовує книгарню української літератури "Основа", а виручені гроші передає на потреби гуртка й українського театру. Його переслідує румунська сігуранца. У 1945 р. військовий трибунал Одеського військового округу засудив Караванського до 25 років позбавлення волі. Караванський в багатьох таборах - будував залізницю на р.Печорі, рубав

ліс коло Магадана, добував золото на Колімі, будував магістраль Тайшет - Лена, шив одяг у Мордовії.

Коли умови в таборах після смерті Сталіна пом'якшали, Караванський береться за свою давню мрію - літературну працю і багато пише - вірші, віршовані казки, п'єси, перекладає. Деякі з його творів навіть публікувалися в центральних виданнях ("Літературна Україна"). 1954 розпочинає велику роботу над Словником українських рим.

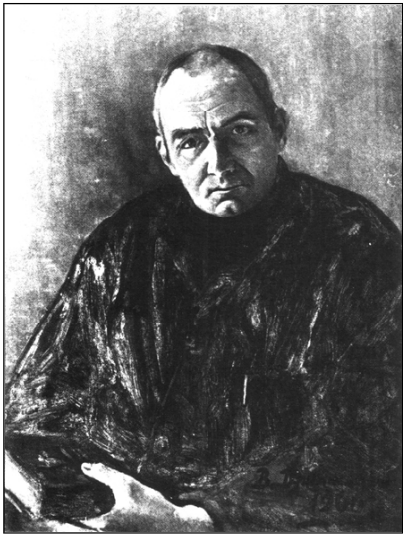
У 1960 р. після 16 років і 5 місяців ув'язнення, Караванського звільняють за амністією. Він повертається до Одеси,

У 1960 р. після 16 років і 5 місяців ув'язнення, Караванського звільняють за амністією. Він повертається до Одеси,

УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ МОДЕРНОГО МИСТЕЦТВА
ТА
84-ИЙ ВІДДІЛ СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ
ЗАПРОШУЮТЬ ВАС НА
ЛІТЕРАТУРНИЙ ВЕЧІР
СВЯТОСЛАВА КАРАВАНСЬКОГО

СЛОВО ПРО АВТОРА - ПРОФ. МАРТА КУХАР
ПРІЙО ПІСНЯ - 29-ИЙ ВІДДІЛ СУА
ЗУСПИМІТ З АВТОРОМ ПРИ КАВІ

СУБОТА 27-ГО ВЕРЕСНЯ 1980
ГОДИНА 7-МА ВЕЧОРА
В ЗАЛІ ІНСТИТУТУ
2320 WEST CHICAGO AVENUE

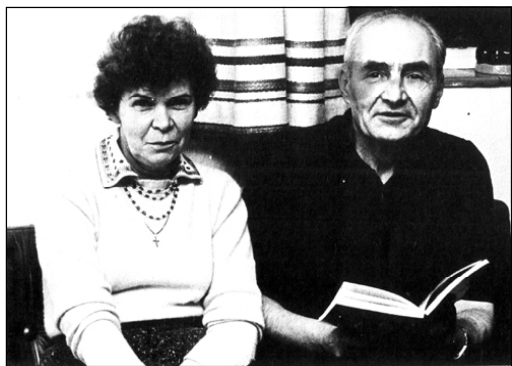
**Святослав Караванський.
Портрет роботи
В. Дужинського - табір у
Явасі (Мордовія), 1966 р.**

закінчив розпочатий ще в таборі Словник українських рим (біля 1000 друкованих сторінок). 1961 року одружився з Н.Строкатою. У 1962 вступив на заочне відділення філологічного факультету Одеського університету.

С.Караванський бере дуже активну участь у громадському житті країни, в якій жив тоді: збирає українські книги для Кубані, пропонує організувати всенародні торжества до ювілею М.Лисенка, виступає за дублювання фільмів українською мовою і т. ін. У 1965 р. занепокоєний наростаючою русифікацією шкіл і вузів, пише статтю "Про одну політичну помилку", став автором самвидаву. Результат не забарився: 4 вересня 1965 р. - обшук, 13 листопада - арешт, "одержав" 8 років ув'язнення і 7 років таборів. Караванський 5 разів оголошував голодівки протесту, у Володимирській тюрмі зібрав свідчення в'язнів - учасників і свідків розстрілу польських офіцерів у Катині, підготував про це статтю, щоб передати її на волю. Влітку 1969 був заарештований у тюрмі і там же засуджений додатково ще на 5 років тюрми і 3 роки таборів особливо суворого режиму.

У 1967 р. засуджують дружину Н.Строкату-Караванську, яка допомагала Святославу, на 4 роки таборів.

Усього С.Караванський провів у неволі 31 рік. У листопаді

Святослав і Ніна Караванські, 1980 р.

працює механіком ремонту обчислювальних машин, перекладачем у редакції обласної газети "Чорноморська комуна", позаштатним кореспондентом журналу "Україна", виїздить на заробітки до республіки Комі та ін. Закінчує працю над Словником рим української мови (Досі в Україні нічого схожого не створювалося. Словник містить біля 60000 римованих пар, складених самим автором, а не взятих із творів поетів. Ця праця має велике значення для розвитку літературної і мовної культури України), багато перекладає з англійської, друкує книжку "Біографії слів", часто виступає з дописами про мову. У цей період Караванський

були заарештовані Іван Дзюба та Іван Світличний. Остап Тарнавський вважає, що вірш "Парус білий" Св. Караванського є програмовим. Він починається словами:
*Напнімо в чорне небо парус
Білий!
Збратаймо хист, відвагу,
сприт і розум!
Хай мчить крізь бурі нас
Туге вітрило
Туди, де стигне кров і
Смертю грозить.*

1980

були заарештовані Іван Дзюба та Іван Світличний. Остап Тарнавський вважає, що вірш "Парус білий" Св. Караванського є програмовим. Він починається словами:

*Напнімо в чорне небо парус
Білий!*

*Збратаймо хист, відвагу,
сприт і розум!*

*Хай мчить крізь бурі нас
Туге вітрило*

*Туди, де стигне кров і
Смертю грозить.*

Дружина поета Ніна Строката-Караванська сказала теплі слова про світове українство, яке весь час домагалось звільнення в'язнів совісті, допомагало українцям в Україні у боротьбі за права людини.

Святослав Караванський читав свої поезії, гуморески, записи із саморобного зошита, що був з ним у таборі. Говорив про свої плани, мрії, сподівання на демократичне майбутнє України.

1980

Літературний вечір Уласа Самчука

Улас Самчук

28 листопада 1980 року в Українському Інституті Модерного Мистецтва (Чикаго) відбувся літературний вечір Уласа Самчука. Відкрила вечір і привітала письменника та всіх присутніх проф. Віра Боднарук. Слово про автора виголосив проф. Богдан Рубчак. Далі Віра Боднарук прочитала уривки з трилогії "Волинь" - "Куди тече та річка" У.Самчука, Марія Дорожжінська - уривки з "Марії", а Ярослав Василів - уривки з "Кулака". По тому сам автор виступив зі словом "Ідейні мотиви моєї творчості".

Навіть з цього "телеграфно-короткого" звіту вечора можна уявити його насиченість, зміст, напругу і творчу піднесеність.

Ось що пише сам У.Самчук, повернувшись в Канаду, де він проживав:

"Торонто, 15.12.80

Дорога Лані Віро!

... Вечір, що Ви мені влаштували, був чудовим під кожним оглядом, і я Вам за нього дуже і дуже вдячний...

У Едмонтоні Стефанік взявся за переклад першої книги "Ост"-а "Морозів хутір"...

...я дуже зайнятий третьою книгою "Ост"-а "Втеча від себе", велика, тяжка праця, а я вже втопився...

...Спробувати справу з тим Нобелем варто, навіть коли б це нам з якихось причин не вийшло так, як ми хочемо...

Надходять свята, пересилаю Вам і цілій Вашій родині від себе і моєї дружини щире "Веселих свят і щасливого Нового року".

Ловний до Вас найщирішої пошани,

Ваш *Улас Самчук*

СТОРІНКИ БІОГРАФІЇ УЛАСА САМЧУКА

Улас Олексійович Самчук, - визначний український письменник, журналіст, - народився 20 лютого 1905 року в селі Дермань, що на Волині (нині Рівненська обл.) у селянській родині. Вчився у 1921-1925 роках - в Крем'янецькій українській приватній гімназії ім. Івана Стешенка. Перед самим закінченням гімназії Уласа Самчука покликали до польського війська (гарнізон міста Тарнова). Після еміграції з Польщі через Німеччину у 1927 р. він продовжив навчання у Бреславському Університеті й Українському Вільному Університеті в Празі. З 1925 р. почав друкувати оповідан-

Зліва направо: Богдан Рубчак, Улас Самчук, Адам Антонович (голова літературного Фонду ім. Івана Франка), УИММ, 1980 р.

Улас Самчук та Іван Багрянний

Улас Самчук

чужак належав до Студенстської академічної громади. Він розповідає: "Нас було кілька сотень з загальної кількатисячної української колонії, ми були поколінням Крут, Базару, Листопада, Четвертого Універсалу, України Мілітанс". У 1937 році з ініціативи Євгена Коновальця була створена культурна референтура проводу українських націоналістів на чолі з Олегом Ольжичем. Центром Культурної референтури стала Прага, а однією з головних установ - Секція мистців, письменників і журналістів, де головував Самчук.

У 1941 році повернувся на Волинь, був редактором газети "Волинь" до 1943 р., покладав надії на можливу автономію України в умовах німецького режиму, у 1944-48 рр. жив у Німеччині, один з засновників і головою літературної організації МУР. По переїзді до Канади (1948) був засновником ОУП "Слово" (1954).

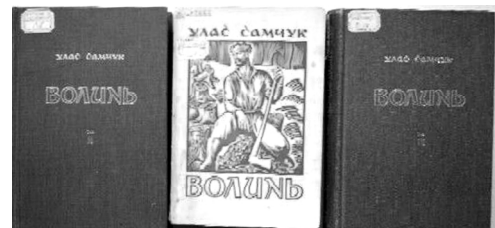
Деякі твори письменника вийшли французькою, польською, сербсько-хорватською мовами. Нині твори У.Самчука користуються заслуженим інтересом читачів в Україні, на Волині йому встановлено пам'ятник, 100-ліття з дня народження відзначено на державному рівні.

ня у журналі "Духовна Бесіда" у Варшаві, згодом в "Літературно-науковому віснику" та ін. журналах (видані окремою збіркою "Віднайдений рай", 1936). Свої перші новели він надіслав до "Літературно-наукового вісника" з Німеччини, там виникли задуми більших романів. Володів бездоганно німецькою, польською, чеською, російською, менше французькою мовами.

Серед тих, хто творив "його Прагу" (1929-1941) Самчук називає Олександра Олеся, Спиридона Черкасенка, Олексу Стефановича, Оксану Лятуринську, Олега Ольжича, Михайла Мухина, Миколу Бутовича, Роберта Лісовського, Степана Смаль-Стоцького, Дмитра Дорошенка, Миколу Галагана, Леоніда і Надію Білецьких, Дмитра Антоновича, Сергія Шелухіна, Микиту Шаповала, Валентина і Лідію Садовських, Русових, Яковлевих, Мідних, Батинських, Слюсаренків, Щербаківських, Сімовичів, Лащенків, Горбачевського, Ольгерта Бочковського. У Празі Улас Сам-

Улас Самчук

Улас Самчук з дружиною Тетяною

Улас Самчук

У літературній творчості Самчук був літописцем змагань українського народу протягом сучасного йому півстоліття. Улас Самчук своє перше оповідання "На старих стежках" опублікував у 1926 році у варшавському журналі "Наша бесіда", а з 1929 року став постійно співпрацювати з "Літературно-науковим вісником", "Дзвонами" (журнали виходили у Львові), "Самостійною думкою" (Чернівці), "Розбудовою нації" (Берлін), "Сурмою" (без сталого місця перебування редакції). У найвидатнішому творі Самчука - трилогії "Волинь" (I-III, 1932-1937) виведений збірний образ української молоді людини кінця 1920-х - початку 1930-х рр., що прагне знайти місце України у світі і шляхи її національно-культурного і державного становлення. Робота над першою і другою частинами тривала з 1929 по 1935 роки, над третьою - з 1935 по 1937 роки. Саме роман "Волинь" приніс 32-річному письменнику світову славу. У 30-х роках вживалися певні заходи щодо кандидування Уласа Самчука на Нобелівську премію за роман "Волинь" (як і Володимира Винниченка за "Сонячну машину"). Але, на жаль, їхніх імен немає серед Нобелівських лауреатів: твори письменників погромленого і пригнобленого народу виявились неконкурентоздатними не за мірою таланту, а через відсутність перекладів, відповідної реклами.

Пам'ятник Уласу Самчуку в Рівному

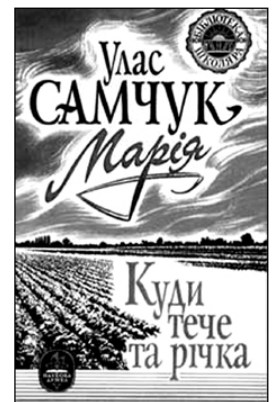
Ідейним продовженням "Волині" є повість "Кулак" (1932). У "Марії" (1934) відтворена голодова трагедія українського народу на центральних і східно-українських землях 1932-1933, у "Гори говорять" (1934) - боротьба гуцулів з угорцями на Закарпатті. У повоєнний період творчості Самчука сюжетним продовженням "Волині" є його роман-хроніка "Юність Василя Шеремети" (I-II, 1946-47). У незакінченій трилогії "Ост": "Морозів хутір" (1948) і "Темнота" (1957), зображена українська людина і її роль у незвичайних і трагічних умовах міжвоєнної і сучасної підсоветської дійсності. Тематами останніх книг Самчука є боротьба УПА на Волині (роман "Чого не гоїть вогонь", 1959) і життя українських емігрантів у Канаді ("На твердій землі", 1967). Переживаннями Другої Світової війни присвячені спогади "П'ять по дванадцятій" (1954) і "На білому коні" (1956).

ЛІТЕРАТУРНА ТВОРЧІСТЬ УЛАСА САМЧУКА

У літературній творчості Самчук був літописцем змагань українського народу протягом сучасного йому півстоліття. Улас Самчук своє перше оповідання "На старих стежках" опублікував у 1926 році у варшавському журналі "Наша бесіда", а з 1929 року став постійно співпрацювати з "Літературно-науковим вісником", "Дзвонами" (журнали виходили у Львові), "Самостійною думкою" (Чернівці), "Розбудовою нації" (Берлін), "Сурмою" (без сталого місця перебування редакції). У найвидатнішому творі Самчука - трилогії "Волинь" (I-III, 1932-1937) виведений збірний образ української молоді людини кінця 1920-х - початку 1930-х рр., що прагне знайти місце України у світі і шляхи її національно-культурного і державного становлення. Робота над першою і другою частинами тривала з 1929 по 1935 роки, над третьою - з 1935 по 1937 роки. Саме роман "Волинь" приніс 32-річному письменнику світову славу. У 30-х роках вживалися певні заходи щодо кандидування Уласа Самчука на Нобелівську премію за роман "Волинь" (як і Володимира Винниченка за "Сонячну машину"). Але, на жаль, їхніх імен немає серед Нобелівських лауреатів: твори письменників погромленого і пригнобленого народу виявились неконкурентоздатними не за мірою таланту, а через відсутність перекладів, відповідної реклами.

Улас Самчук

Пам'ятник Уласу Самчуку у Здолбунові на 100 років

Ліда Палій: мандрівки в часі і просторі

1981

Ліда Палій

6 червня 1981 року в УІММ відбувся вечір-зустріч з людиною багатогранних захоплень і обдарувань - Лідою Палій. Поетеса, малярка, мандрівник, автор захоплюючих подорожніх нотаток. І наповнена нуртуючою енергією творення.

"Щиро вітаю Вас на сьогоднішньому вечорі-репортажі Ліди Палій з Торонто, - так розпочала зустріч проф. Віра Боднарук. - Ліда Палій візьме нас з собою подорожувати в історію Анатолії. Якраз ця частина світу, де знаходилася "коліска цивілізації", найбільше цікавить і захоплює Ліду Палій і вона своїми словами і прозірками перенесе нас у цю екзотичну країну".

Тему вечора: "Подорож в історію Анатолії" Л.Палій запропонувала сама: "Ця країна (Туреччина - прим. ред.) емоційно мені найближча. Вона дуже різномірна. Відвідала там десятки цікавих місць від гетитських руїн, через греко-римські, візантійські, сулжущькі до турецько-османських. Переплетене все краєвидами...".

ТВОРЧИЙ ПОРТРЕТ ЛІДИ ПАЛІЙ

Мистецтво/Фотографія

У 1950-60 роках малювала картини олійними фарбами. Виставляла твори на 11 групових виставках у Торонто й Нью-Йорку. Брала участь у "виставці трьох" в Торонто і чудові відгуки в щоденнику міста "Globe and Mail" (1964). Працювала графіком-дизайнером (1955-1983) - ілюструвала книжки, брошури, проектувала фірмові знаки тощо. Спеціалізувалася на плакатах. Брала участь у виставках екслібрисів - в Америці і Україні (Львів, 1992). Плакати і екслібриси Л.Палій представлені в українській енциклопедії. Видала ряд українських різдвяних карток.

Мала виставки фотографій під гаслом "Обличчя світу" у галереях Торонто та Нью-Йорка (1982) та виставку фото квітів при ботанічному саду в Торонто. Член редакційної колегії фотографічного журналу "Світло і тінь" (Львів).

Літературна творчість

1968 р. дебютувала у пресі віршами та короткими нарисами. Від 70-х років - активний учасник літературного життя еміграції, виступає з прозою, поезією та есеїстикою, зокрема, й на сторінках "Сучасності".

У Канаді з'являються книжки її оповідань та нарисів "Мандрівки в часі й просторі" (1973), поезій "Дивовижні птиці" (1980), збірка оповідань та есеїв "Світла на воді" (1985). У товаристві Г. Купченко-Фроляк та Х. Гнатів 1988 р. Ліда Палій видає англійськомовну збірку поезій "Країна тихих неділь" (Land of Silent Sundays), 1994 р. - авторську збірку українських віршів "Сон-країна". В Україну її лірика по-справжньому приходить на хвилі поетичного фестивалю "Золотий гомін" 1990 р., по чому швидко здобуває виз-

УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ МОДЕРНОГО МИСТЕЦТВА

та

84-й ВІДДІЛ СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

запрошують Вас на репортаж

ЛІДИ ПАЛІЙ

(з Торонто)

"ПОДОРОЖ В КРАЇНУ АНАТОЛІЇ"

(з прозірками)

в суботу, 6-го червня 1981 року, о год. 7:00 вечора

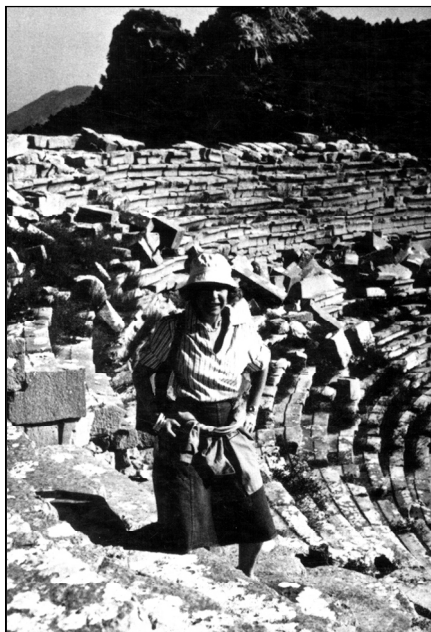
в залі Інституту, при 2320 Захід Чикаго Евеню, Чикаго, Ілл.

З БІОГРАФІЇ ЛІДИ ПАЛІЙ

Народилася Ліда Палій у 1926 р. в м. Стрий, що на Львівщині. Дитинство провела у Львові. В часи війни виїхала з батьками на Захід і оселилася в м. Торонто, Канада.

Палій скінчила студії Онтарійського Коледжу Мистецтв (1953), а згодом - відділ антропології при Торонтонському університеті (1967). Досконало володіє українською, англійською, німецькою і польською мовами. Член Спілки письменників України, ПЕН-клубу, Canadian Writers Union, редколегії журналу "Сучасність" (до 1992).

Ліда Палій на руїнах
гелленістичного театру в
Термесі. Туреччина

нання, а сама Ліда Палій за кілька років - високу літературну премію ім. П. Г. Тичини. 1997 р. у Києві під назвою "Без вітчизни" видається її есеїстика.

Б. Рубчак окреслив її методу "поетичним перевтіленням краєвидів, явищ і людей у письмо".

Деякі вірші поетеси з'явилися у перекладах англійською, німецькою, португальською, хорватською, казахською та російською мовами. Зокрема вони друкувалися в канадських та американських журналах, англійській антології української творчості в Канаді "Yarмарок". У "Сучасності" опубліковано переклади Л.Палій поезії і прози з англійської, сербської і хорватської мов. Для англійської публіки читала вірші у відомому "Harbourfront Reading Series".

Крім того, Ліда Палій - відомий мистецтвознавець, голова Об'єднання українських письменників "Слово".

Подорожі

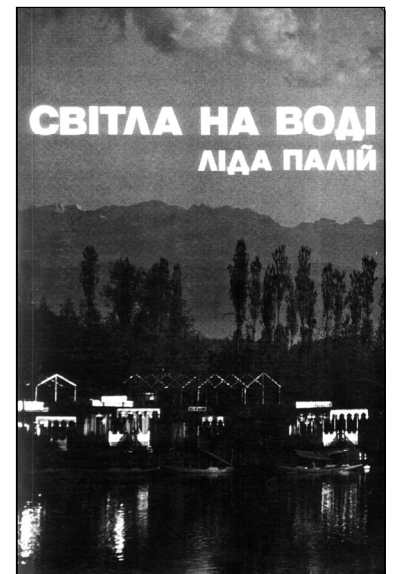
Подорожі - це те, без чого не можна уявити Ліду Палій. "Моє зацікавлення археологією, антропологією та мистецтвом, - розповідає вона, - спонукало мене подорожувати в світі. Відвідала за 20 років майже всі країни Європи, була в Колумбії, Еквадорі, Перу, Венесуелі, Марокко, Тунісі, Єгипті, Ізраїлі, Ірані, Туреччині, Лівії, Індії, Непалі, Китаї." Особливо вона залюблена в історію і мистецтво країн Близького Сходу. У подорожах Ліда Палій черпає нові враження, нові теми для віршів і нарисів, багато фотографує, пізнає світ і показує його нам у своєму баченні.

Контакти, наука та просвіта

Ліда Палій - відкрита для контактів і спілкування. Несе свої знання і враження людям. Вона учасник ряду міжнародних наукових і мистецьких конференцій. Читала ряд доповідей на теми українського мистецтва і культури на конференціях в Іллінойському університеті в Урбана (1984-1989), в Манітоському університеті (1981), в університеті м. Ріджайна (Канада, 1979). Протягом ряду років читала археологію України на курсах українознавства у двох школах Торонто.

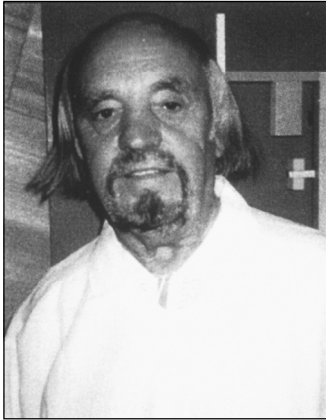

Ліда Палій, 1981 р.

2-й літературний вечір Богдана Бойчука

1981

Богдан Бойчук, 1981 р.

Зустріч з поетом в конференц-залі УІММ відбулася 7 листопада 1981 року. Відкрила його голова літературної секції УІММ проф. Віра Боднарук.

У першій частині слово про творчість Богдана Бойчука мав проф. Б.Рубчак.

У другій частині виступав сам гість Інституту Модерного Мистецтва - Богдан Бойчук. Він читав свої поезії,

зокрема ті, що стали елементами поеми "Подорож з учителем" (в-во Нью-Йоркської Групи, Нью-Йорк, 1976). Тут же в рамках презентації поеми можна було придбати книжку "Подорож з учителем".

У третій частині присутні на вечорі побачили звуковий фотомонтаж за поемою "Подорож з учителем", який підготував керівник звуково-зорового відділу Інституту Модерного Мистецтва Юрій Миськів. Технічне оформлення: Андрій Дурбак, Іван Коцур; асистенти: Марко Пілецький, Нестор Городиський.

В кінці традиційно відбулася товариська зустріч з поетом при каві й солодкому.

ПОДОРОЖ З УЧИТЕЛЕМ

(уривки)

О, земле рідна, ти вже за плечима,
затмарив сонце крик твоїх синів,
птахи клюють недолю на калині,
голодний звір у полі почорнів.

Криваві зорі світ загородили,
і не було вже вороття мені ...
То я пішов дорогами крутими
черпнути сонця в чужині.

Зеленими стежками ходить

молодість,

зеленими і навмання.

Настояним здоровим холодом
зганяла ніч спання.

УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ МОДЕРНОГО МИСТЕЦТВА
ТА
84-ИЙ ВІДДІЛ СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

ЗАПРОШУЮТЬ ВАС НА

ЛІТЕРАТУРНИЙ ВЕЧІР БОГДАНА БОЙЧУКА

ЗВУКОВИЙ ФОТОМОНТАЖ ЮРІЯ МИСЬКОВА
ІЗ УРИВКІВ ПОЕМИ „ПОДОРОЖ З УЧИТЕЛЕМ”
СЛОВО ПРО АВТОРА ~ ПРОФ. БОГДАН РУБЧАК

Субота 7-го ЛИСТОПАДА 1981 року
Година 7-ма вечора
В залі Інституту ~ 2320 W. Chicago Ave.

ЗУСТРІЧ З АВТОРОМ ПРИ КАВІ

1982

"ПРИВІТ З АВСТРАЛІЇ"

Літературний вечір Божени Коваленко і Дмитра Чуба (Нитченка)

Божена Коваленко

18 червня 1982 року в УІММ відбувся творчий вечір двох письменників з Австралії - Божени Коваленко і Дмитра Чуба (Нитченка), які завітали на американський континент, щоб бути присутніми на 6-у з'їзді українських письменників 11-13 червня 1982 року у Торонто (Канада). Літературні вечори далеких, але таких близьких наших земляків зорганізовані у Торонто, Детройті, Чикаго.

Вступне слово на літературному вечорі проголосила письменниця Ганна Черинь. Твори письменників читала Олена Г'аладза.

БОЖЕНА КОВАЛЕНКО

ЖУРНАЛІСТКА, ПОЕТЕСА, ПЕДАГОГ, ГРОМАДСЬКА ДІЯЧКА

З біографії

Божена Коваленко, з роду Радзівєвська, народилася 22.01.1924 в Києві, студіювала фізику та математику у Київському університеті ім. Т.Шевченка, але 2-а світова війна перервала її студії. Вир війни відніс молоду Божену через Польщу (1944 р.) у Німеччину (Ерлянген), звідки вона у 1950 р. виїздить до Австралії (Мельбурн) і тут отримує вищу журналістську освіту у 1957 р. Писати вірші і друкуватися в українських часописах та альманахах ("Слово", "Нові дні", "Новий обрій" і т.д.) почала у 1965 році. Автор оповідань, репортажів, поезій. Тематика віршів різноманітна, але переважає лірика. Вийшла її збірка "Гомін Дніпра" (1983 р.). Деякі поезії українські композитори Австралії поклали на ноти. Б.Коваленко учительоє у "Рідній школі" (учителька української мови в Нобл Парку), виконує обов'язки секретаря Української Центральної Шкільної Ради Австралії (1974 р.), член управи СУОА (від 1986 р.) та є членом редакційної колегії "Інформаційно-методичного листка". У 1973 р. очолила відділ Союзу Українок Австралії у Мельбурні. Член об'єднання українських письменників "Слово". Працювала в українському радіомовленні (1975-78 рр.).

УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ МОДЕРНОГО МИСТЕЦТВА
та 84-й ВІДДІЛ СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

широ запрошують Вас на

ЛІТЕРАТУРНИЙ ВЕЧІР

БОЖЕННИ КОВАЛЕНКО і
ДМИТРА ЧУБА

"ПРИВІТ З АВСТРАЛІЇ"

Вступне слово - Ганна ЧЕРИНЬ

П'ятниця 18-го ЧЕРВНЯ 1982 року

Година 7:30 вечором

Приміщення Інституту - 2320 Вест Чикаго Евню

23-го грудня, 1973-го року, під час 3-го Здвигу українців, в Аделяїді відбулася зустріч наших авторів з відомим австралійським поетом і перекладачем з кількох мов Р. Г. Моррісоном. Тоді ж відбувся й виступ наших молодих авторів з читанням власних писань та старших авторів. На фото, починаючи зліва, сидять: Дм. Нитченко, пані Моррісон, Галина Чорнобицька, Р. Г. Моррісон та пані Божена Коваленко. У другому ряду стоять: інж. Олесницький, Клавдія Рошко, невідома пані, Оля Островська, організатор зустрічі інж. С. Григорців, інж. Б. Шемет, Таня Волошка, Зоя Козут та інші.

Фото: П. Вакуленка.

ДМИТРО НИТЧЕНКО-ЧУБ
ЛІТЕРАТУРОЗНАВЕЦЬ, ПИСЬМЕННИК, ПЕДАГОГ,
ГРОМАДСЬКИЙ ДІЯЧ

З біографії

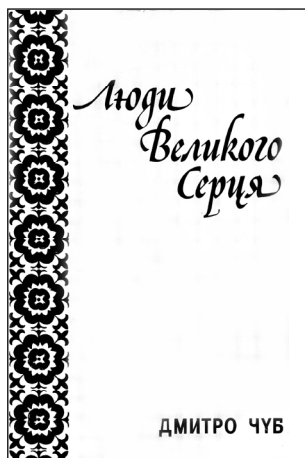
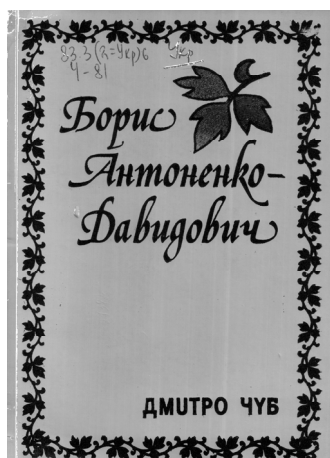
Народився Дмитро Нитченко 1905 року в заможній селянській родині в Зінькові, що на Полтавщині. Навчався майбутній письменник в індустріально-

Дмитро Нитченко

технічній школі в Зінькові, потім був краснодарський робітфак, звідки його виключили, оголосивши класовим ворогом. Переїхав до Харкова, вступив на мовно-літературний факультет місцевого педінституту. Там Д.Нитченко прилучився до літературного життя тодішньої столиці України, перший свій вірш надрукував коли йому було 19 років, познайомився з відомими письменниками, почав працювати в Державному видавництві. Пізніше він згадував про зустрічі з М.Хвильовим, С.Васильченком, Б.Антоненком-Давидовичем, І.Багряним та іншими.

З початком Другої світової війни Д.Нитченка мобілізують в армію. Йому довелося пройти через полон, а потім через табір переселенців у Німеччині. 1949 року Д.Нитченко разом з родиною приїхав до Австралії. Спершу важко працював у каменоломнях, а у вільний час вивчав англійську мову. Але писати він не припиняв. Успадкована від діда-прадіда селянська наполегливість та працелюбність допомогли йому подолати всі труднощі.

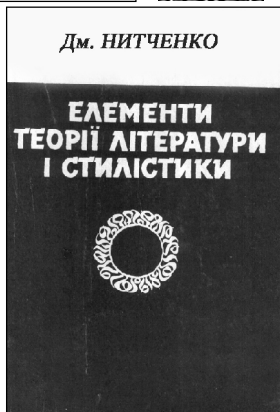
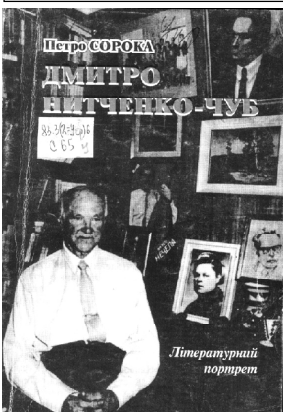
*Незнаний світ за обрієм клекоче,
Хлюпоче день об кораблів борти,
А серце б'ється птахом серед ночі:
У край який життя своє нести?
І от у світ біжать в'юнкі дороги,
Геть перетнувши прірви і поля,
Та ще не раз нас дожене тривога:
Чи вернемо додому звідтіля?
Чи рідний сад почує моє слово
(Там не одна пролинула весна),
Чи яблуко зірву я з яблунь знову,
Що вітами схилились до вікна?
Чи вийду ще з косою я на луки,
Чи рідне сонце в щоку припече?
І серце стогне, плаче від розпуки,
Хоч по виду сльоза й не потече.*

Д.Нитченко, 1949 р., Австралія

ОСІННІ МЕЛОДІЇ

*Ніч похмура, ніч холодна
Чорні звісила полотна
На вікно.
Все шумить дощем, та стука,
Та полоще сірі бруки
Знов і знов.
І ліхтар, немов метелик...
Світ блідий у темнень стеле,
У п'їтьму.
Він тремтить, неначе в корчах,
Та безсило лиже ночі
Чорний мур.
Спить усе, чадрою вкрите,
Де недавно був розлитий
Творчий день.
Тільки десь у спазмах вітру
Розгойдались буйно віти,
Шум іде.*

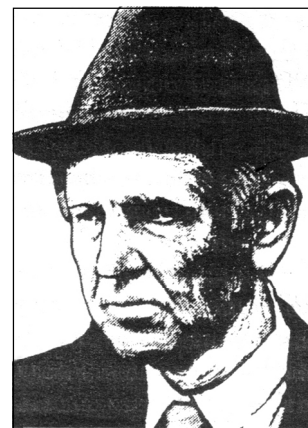

З ПОЛОНУ

Коли прийшла остання вже хвилинка
 І з рук ворожих вирвалася душа,
 Тоді не йти - летіти в Україну,
 Тоді додому, серце, поспішай!
 І от ми йдемо безмежними лісами.
 Позаду залишився Могилів,
 І що не день, то ближчає до брами -
 До берегів нам рідної землі.
 А над шляхом, на кожнім кілометрі,
 Лежать машин розбитих корпуси,
 Немов вовки ті, визирають з нетрів,
 Щоб нагадати про боїв часи,
 Тяжка ця путь в чеканні і тривозі.
 (Я вже сорочку й казанок "проїв").
 Аж ось хатки біленькі при дорозі
 Всміхнулись нам, як рідні, як свої.
 Народе мій! Ти муки мав досита:
 Тебе тлив голод, нівечив Сибір,
 Тобі хотіли рідну мову вбити
 І душу вирвати у гніві, у злобі.
 Світає знов, і треба знов рушати,
 Вже Кременчук позаду і Лубни,
 Санжар Нових минув я теплі хати
 І до Полтави йду через Млини.
 Так час пробіг, немов на небі хмарка,
 Я місяць йшов додому з таборів;
 Чи це не чудо: я вернувся в Харків,
 Я рідний знов переступив поріг.
 Та що за жах! Я згариш купи бачу!
 Це й тут шаліли чорні палії.
 І б'ється серце, мукою гаряче,
 І чорне місто височіє в млі.

1941 р.

Протягом кількох десятиліть він працює учителем та директором українських суботніх шкіл у Мельбурні, створює й очолює Літературно-мистецький клуб імені Василя Симоненка, стає членом об'єднання українських письменників "Слово" і керує австралійською філією цієї організації. Потім очолює Українську Центральну Шкільну Раду. Редактор літературно-мистецького альманаху "Новий обрій".

Дмитро Нитченко

Він постійно пише і публікує під псевдонімом Дмитро Чуб свої оповідання, вірші, нариси про подорожі, під іншим псевдонімом - Остап Зірчастий - друкує свої гуморески. В його творах постає дивовижна, повна несподіванок природа Австралії та життя наших земляків, закинутих долею на заокеанський материк. Зпоміж кращих його книжок (яких на 1982 р. нараховувалося вже 14 - прим. ред.) треба назвати: "Це трапилось в Австралії", "На гадючому острові", "Вовчєня", "Стежками пригод", "Слідами Миклухи-Маклая". Дмитро Чуб також автор чудових оповідей "Живий Шевченко" та "Українського правописного словника". У 1993 р. уперше в Україні з'являється його книжка "Елементи теорії літератури".

Члени Літературно-мистецького клубу імені Василя Симоненка у Мельбурні.
 Вгорі: Дм. Нитченко і Зоя Когут

Вечір поезії і прози Богдана Нижанківського

1983

Богдан Нижанківський

21 травня 1983 року 84-й Відділ СВА та Український Інститут Модерного Мистецтва разом з Гуртком Мистецького Слова з Детройту (який існує з 1979 р.) зорганізували вечір творчості Богдана Нижанківського. Напередодні Марія Дорожинська в газеті "Нова Зоря" (15.05.83), повідомляючи про цей вечір, представила Б.Нижанківського як "витонченого прозаїка, поета ліричного, спокійної задуми і Бабая - поета-гумориста, який у своїх творах по-майстерному жсалить лезом іронії і сарказмом".

Розпочала вечір традиційно проф. Віра Боднарук. Вступне слово про поета мав проф. Богдан Рубчак. Твори Б.Нижанківського виконали члени Гуртка Мистецького Слова з Детройту: Володимир Грушкевич, Люба Китаста, Андрій Марія Лятишевський, Гена Юрків Скипакевич, Христина Фединська. Наприкінці вечора свої твори прочитав сам автор.

ЖИТТЯ І ТВОРЧІСТЬ

Богдан Нижанківський народився у 1909 році в Золочеві, в родині актора Амброзія Нижанківського. До 2-ї світової війни жив у Львові. Під час війни емігрував до Німеччини; там брав живу участь у літературному та театральному житті українських емігрантів. На початку п'ятдесятих років переїхав до Америки. Мешкав у Детройті.

Богдан Нижанківський прийшов в українську літературу як прозаїк, і жанр оповідання в нього найсильніший. Має успіхи в гумористичній поезії, що її Нижанківський друкує під псевдонімом "Бабай" в журналі "Лис Микита". У прозових творах показав витонченість смаку і майстерну контролю засобів. У його творах дуже помітні впливи, що їх, зрештою, знаходимо в багатьох поетів Галичини: з одного боку, радянська поезія двадцятих-тридцятих років, а з другого - празька школа поетів. Зміст творів часто торкається вічних філософських питань життя і смерті, цілі в житті, чітко простежуються настрої людини, яка відірвана від першоджерела - Батьківщини. Звідси - настрої самотності, протистояння зі світом, який для поета є "каменем".

Разом з тим автор свідомий значимості творчої діяльності українців, що живуть за межами України: "Література і мистецтво, - це факти, які свідчать і свідчитимуть про наше існування на чужині за двадцять, п'ятдесят і за сто років".

Поезія: "Терпке вино" (Краків-Львів, 1942); "Щедрість" Регенсбург, 1947); "Вагота" (Дітройт, 1953).

Проза: "Вулиця, оповідання" (Львів, 1936); "Актор говорить, нариси" (Львів, 1936); "Новели" (Київ, 1941).

Гумор: "Бабай: Вірші іронічні, сатиричні і калічні" (Буенос-Айрес, 1959).

Український Інститут Модерного Мистецтва
та
84 - ий Відділ Союзу Українок Америки

Щиро Запрошують Вас на

Вечір Поезії і Прози
Богдана Нижанківського - Бабая

“СЛОВО ЯК СЛОВО,,

У Виконанні Гуртка Мистецького Слова з Детройту

Стріча з Поетом

Субота 21 травня, 1983 року

Година 7:30 вечора

Приміщення Інституту - 2320 W. Chicago Ave.

1983

Літературний вечір Ганни Черінь - мандрівниці

Ганна Черінь

У суботу 10 грудня 1983 року Український Інститут Модерного Мистецтва приймав поетку Ганну Черінь. При цьому в першу чергу акцент робився на "мандрівні" репортажі авторки. Слово про Г.Черінь мала д-р Дарія Маркусь. Сьогодні залишається тільки дивуватися, як прозорливо була вибрана тема, як правильно УІММ було вичислено одне з двох обдарувань письменниці - дитяча книжка і книги-подорожі, в яких надалі вона мала найбільший успіх.

Зараз поетеса, письменниця і літературний критик Ганна Черінь має в своєму доробку 41 книжку, із них п'ять - книги-подорожі. Остання її книга подорожей "Дев'яте чудо" - гарно проілюстроване ошатне видання - побачила світ у видавництві "Юніверс" у Києві у 2005 р. тиражем 1000 примірників. А тоді, в уже далекому 1983-у, була одна книга подорожніх репортажів "Їдьмо зі мною" (1965). З мандрів по світу, які завжди полюбляла пані Ганна, вона привезла додому багато яскравих вражень. З розповідей мандрівниці Ганни Черінь та фотоілюстрацій її чоловіка Степана Панківа читач чимало дізнавався нового та цікавого про життя і побут, культуру інших народів

світу. Відвідала вона Гаваї, Фіджі, Нову Зеландію, Мексику, Австралію, Японію, Китай. І лише 1993 р., через півстоліття після того, як нікому невідомою дівчиною Г.Черінь залишила Україну, вона повернулася до неї добре знаною письменницею.

А вечір-1983 в Інституті Модерного Мистецтва, сподіваємося, дав письменниці наснаги для подальших творчих злетів і, можливо, ще раз для неї самої підкреслив пріоритети творчості.

З ТВОРЧОЇ БІОГРАФІЇ Г.ЧЕРІНЬ

Ганна Черінь народилася 29 квітня 1920 р. на Київщині. Писати вірші почала з дитинства. Після закінчення школи вступила до Київського університету, але Друга світова війна перервала навчання. Ганна опинилася у Німеччині в таборах для "переміщених осіб". У 1949 р. тут вийшла перша збірка її поезій "Крещендо". Літературознавець Б.Рубчак вважає, що Г.Черінь як поетеса досягла найбільшого успіху у особистій ліриці, яка вмістилася у першій збірці віршів, "Німецькі сонети". ("Координати", т.2).

У 1950 р. Г.Черінь переселилась до США. 1953 р. закінчила факультет лінгвістики Чиказького університету. У 1966 р. здобула другий диплом за спеціальністю "бібліотекар". Очолила при бібліотеці Чиказького університету відділ обміну з закор-

УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ МОДЕРНОГО МИСТЕЦТВА
ТА

84-ий ВІДДІЛ СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

широ запрошують Вас на

Літературний вечір

ГАННИ ЧЕРІНЬ - МАНДРІВНИЦІ

Читання творів при акомпаніюванні композитора

Ігоря Білогруда

Слово про авторку - д-р Дарія Маркусь

Субота, 10-го грудня 1983 р., год. 7-ма вечором

в приміщенні Інституту, при 2320 Вест Чікаго Евню, Чікаго, Ілл.

донними бібліотеками, зібрала тут велику колекцію україністики, намагалась встановити обмін книжками з українськими бібліотеками.

Ганна Черінь - автор 41 книжки. З них головні: збірки поезій "Чорнозем"(1962 р.), "Вагонетки"(1969 р.), віршований роман "Слова"(1980 р.), збірки віршів нового часу незалежної України - "Держава", "Декада" (2001 р.), ін., дорожні репортажі "Ідьмо зі мною"(1965 р.), "Ідьмо зі мною знов!"(1990 р.), "Дев'яте чудо" (2005) та ін. Очіма відомого українського поета, журналіста і літературного критика, багаторічного

керівника української редакції "Голосу Америки" Володимира Біляйва Г.Черінь - "українська поетеса, плодovitий автор критичних статей, оповідань та дуже цікавих подорожніх нарисів і творів у жанрі дитячої літератури" ("На неокраїні крилі..., Донецьк, 2003).

Ганна Черінь - відома дитяча письменниця. Її вірші і оповідання добре відомі маленьким читачам Америки й інших країн, де живуть українські родини. У різних країнах світу вийшли дитячі книжки письменниці, пройняті великою любов'ю авторки до України: "Братик і сестричка" (1960), "Листування" (1966), "Пригоди української книжки" (1972), "Щоденник школярки Мілочки" (1979), "Українська кров" (1982), "Українські діти".

Ганна Черінь

З 1988 р. живе у Флориді, де активно працює в місцевому українському Осередку ім. Св. Андрія.

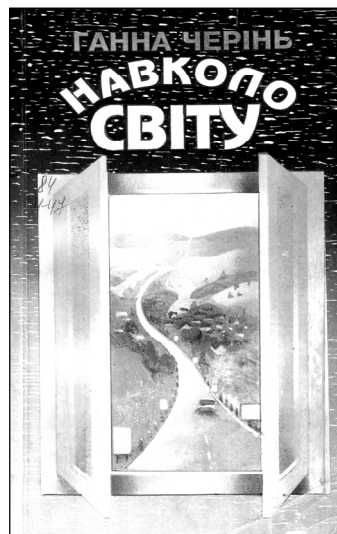
Ганна Черінь - член Об'єднання Українських Письменників "Слово" і Національної Спільни письменників України.

ПИШІТЬ УКРАЇНСЬКІ ЛИСТИ

(з циклу віршів для дітей)

*В словах української мови
Є музика, ласка й привіт,
І гордість, і сила любови,
І слави дзвінкий заповіт.
Ти, хлопчику, виріс, і в школі
Писати вже вивчився ти...
Скрізь друзів у тебе доволі -
Пиши українські листи!
Не буде це легко спочатку,
І витратиш вечір увесь...
Та дружно і радісну згадку
Від тебе отримає Лесь.
Старенька бабуся на фермі
Чекає на перший твій лист...
Виписуй же літери гарні,
Покажуй уміння і хист!
В листах будеш мати розмову
Про поле, про різних звірят,
Про те, що весною ізнову
Птахи повернулись назад -
На клені гніздечко вже мостять
І дзвінко приспівують влад...
Як влітку приїдеш у гості,
Побачиш маленьких пташат...*

1984

"Шевченко говорить"

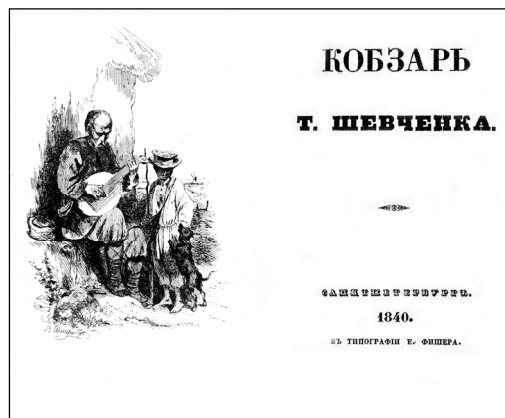
Т. Шевченко

*Свою Україну любіть.
Любіть її... во время люте,
В остатню, тяжкую минуту
За неї Господа моліть!*

10 березня 1984 року заходами Українського Інституту Модерного Мистецтва і 84-го Відділу Союзу Українок Америки в приміщеннях Інституту відбувся вечір-монтаж "Шевченко говорить" - поезія, листування, уривки із щоденника, образотворчість. Виконавцями були члени Гуртка Мистецького Слова з Детройту Віра Андрушків, Володимир Грушкевич, Люба Китаста, Андрій Марія Лятишевський, Юрій Розгін, Гена Скипакевич, Роман Тарнавський. Консультант - Богдан Нижанківський. Режисери: Володимир Грушкевич, Андрій Марія Лятишевський.

З БІОГРАФІЇ Т.Г.ШЕВЧЕНКА (9.3.1814 - 10.3.1861) - великого поета, художника, мислителя, борця за духовно-національне і державно-політичне відродження України.

Народився в селі Моринцях на Київщині в родині селянина-кріпака. Рано втратив матір, а потім і батька. У 1838 р. за допомогою письменників і митців, зокрема Є.Гребінки, В.Григоровича, О.Венеціанова, К.Брюллова та В.Жуковського та ін. одержав волю і вступив до Академії Мистецтв С.-Петербургу, яку закінчив у 1844 р. Учень Брюллова. У 1847 р. за участь у Кирило-Мефодіївському братстві заарештований і засланий солдатом в Оренбурзький корпус. У 1858 повертається до Петербургу. У 1843, 1845, 1846, 1859 роках приїздив в Україну. Мріяв тут оселитися біля Дніпра. У 1860 р. йому присвоєно звання Академіка гравюри Петербурзької Академії мистецтв. Прожив Шевченко лише 47 років, з них 25 - у кріпосному рабстві, 10 - у тюрмах та на засланні. А решту, постійно перебуваючи під жандармським наглядом, долаючи нестатки. Помер у 1861 р. у Петербурзі. Похований там на Смоленському цвинтарі. Перепохований 22.05.1861 на Чернечій горі поблизу Канева (тепер Тарасова гора).

УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ МОДЕРНОГО МИСТЕЦТВА
та
84-ий ВІДДІЛ СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ
запрошують Вас на монтаж
"ШЕВЧЕНКО ГОВОРІТЬ"
поезія - листування - уривки із щоденника - образотворчість -
у виконанні гуртка мистецького слова з Дітройту.
Субота, 10-го березня 1984 р.
Година 7-ма вечором

ПОЕЗІЯ Т.Г.ШЕВЧЕНКА

Поезія - найвизначніший внесок Тараса Шевченка у художню скарбницю українського народу і всього людства. Вона просякнута любов'ю до України, співпереживаннями важкої долі народу, протестом проти його соціального та національного гноблення. В той же час, поезію Тараса Григоровича відрізняють близькість до народної творчості, глибокий ліризм. У 1840 р. вийшов його "Кобзар" - збірка віршів епохального значення. Іван Франко писав, що вона "відразу відкрила немов новий світ поезії, вибухла, мов джерело чистої, холодної води, заяснила невідомою досі в українським письменстві ясністю, простотою і поетичною грацією вислову".

Вже за першого періоду літературної діяльності (1837-1843) Шевченко написав багато високохудожніх поетичних творів, в яких - поруч версифікаційних і стилістичних засобів народно-пісенної поезики - було й чимало нових, оригінальних рис, що ними поет значно розширив і збагатив виражальні можливості українського вірша - складна і гнучка ритміка, вживання асонансних і внутрішніх рим, використання цезури й перенесення, майстерність алітерацій, звукової інструментації та поетичної інтонації, астрофічна будова вірша тощо. Новаторство прикметне й для Шевченкових епітетів, порівнянь, метафор, символів та уособлень.

До ранньої творчості Шевченка належать балади "Причинна" (1837), "Тополя" (1839) й "Утоплена" (1841), що мають виразне романтичне забарвлення. Своєю фантастикою і основними мотивами вони близькі до народної поезії. Особливе місце серед ранніх творів Шевченка посідає соціально-побутова поема "Катерина" - хвилююча розповідь про трагічну долю української дівчини, яку знеславив московський офіцер. Цей лірично-епічний твір відзначається високою драматичною напруженістю. Визвольна боротьба українського народу проти загарбників і поневолювачів є основним мотивом у таких творах Шевченка як "Тарасова ніч" (1838), "Іван Підкова" (1839), "Гайдамаки" (1841), "Гамалія" (1842). У поемах "Іван Підкова" і "Гамалія" Шевченко оспівав героїчні походи українського козацтва проти турків. Поєми "Тарасова ніч" і "Гайдамаки" змальовують різні моменти боротьби українського народу проти польського панування.

Новий період літературної діяльності Шевченка позначився в поемах "Розрита могила" (1843), "Чигрине, Чигрине" (1844) і "Сон" (1844). Поет написав ці твори під безпосереднім враженням від тогочасної дійсності на Україні. В сатиричному творі "Сон" ("У всякого своя доля") автор з ідким сарказмом змалював свавілля та жорстокість російського царату і закликав до знищення цієї деспотичної системи. Поема "Сон" вважається одним з найвизначніших вірців світової сатири. Вона багато в чому схожа з поемами "Дяди" А. Міцкевича, "Німеччина. Зимова казка" Г. Гейне та частиною "Божественної комедії" Данте "Пекло". Сатиричні ознаки присутні й у політичних поемах Шевченка "Великий льох", "Кавказ", "І мертвим, і живим..." та вірші "Холодний Яр" (1845).

Цикл віршів "Давидові псалми" - перша спроба Шевченка переспіву й осучаснення біблійних текстів.

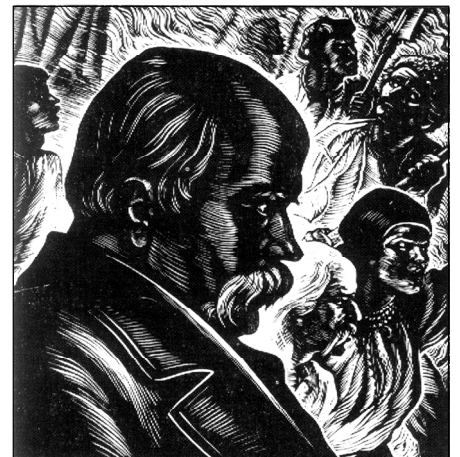

Серед творів періоду "Трьох літ" на історичні теми особливе місце посідає поема "Іван Гус" ("Єретик"), написана восени 1845 з поетичною присвятою П. Шафарикові. В історичній поемі "Сліпий" ("Невольник") Шевченко гнівно засудив Катерину II за зруйнування Запорізької Січі та закріпачення українського селянства. У вірші "Минають дні, минають ночі" поет пристрасно засуджує суспільну бездіяльність і пасивність та закликає до дії й боротьби. Цикл "Три літа" завершується "Заповітом", одним з досконаліших зразків світової політичної лірики.

Цикл "В казематі", написаний навесні 1847 в умовах ув'язнення і допитів у Петербурзі, відзначається глибоким ідейним змістом і високою художньою майстерністю. Він відкриває один з найтяжчих періодів у житті і творчості Шевченка, період арешту й заслання (1847-57). Чекаючи в тюрмі вироку, поет вболіває не за себе, за свою долю, його хвилює доля "окраденої" й замученої московським пануванням України.

Останній етап його творчості (1857-61) розпочинає його поема "Неофіти". За історичним сюжетом поеми (переслідування християн римським імператором Нероном) заховано актуальний сюжет жорстокої розправи російських царів з борцями за національне і соціальне визволення (Микола I - Нерон). Незакінчена поема "Юродивий" (1857) - гостра політична сатира, спрямована проти російського самодержавства на Україні. Оглянувши пройдений доти життєвий шлях, Шевченко написав ліричний триптих "Доля", "Муза" "Слава" (1858). Тема циклу - самоусвідомлення поетом своєї творчості.

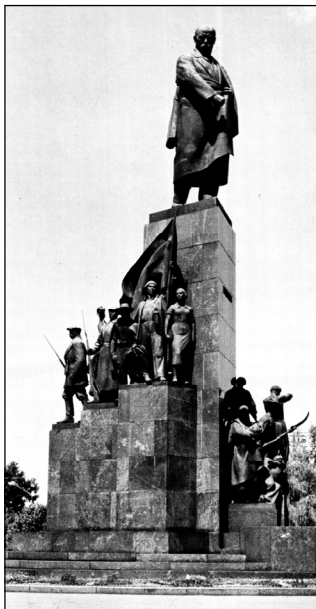
У кінці життя, змужнілий і загартований поет, у вірші "Подражаніє 11 псалму", афористично проголошує гасло всієї своєї творчості:

... Возвеличу
 Малих отих рабів німих!
 Я на сторожі коло їх
 Поставлю слово.

Поезія Т.Г.Шевченка перекладена на більше як 100 мов світу.

ЛИСТУВАННЯ

Листування Т.Г.Шевченка - важлива частина його літературної спадщини, джерело для розуміння його суспільно-політичних поглядів, а також зацікавлень, уподобань, розуміння його як унікальної особистості, як людини. Розшукано близько 250 його листів до осіб і установ. Ще біля 100 не знайдено. Зберігаються вони переважно в Україні. Листувався Поет і Громадянин з К.Брюлловим, В.Штернбергом (укр. і рос. художник), Я.Димовським (управитель

Пам'ятник Т.Г. Шевченкові у Харкові

Т.Шевченко любив листування, був акуратним кореспондентом. Його листи надруковані у багатьох виданнях, починаючи від українського журналу "Основа" (1861-62 рр.), "Кієвская Старина" (1882-1906 рр.) і до сучасних видань.

маєтку П.Енгельгардта), К.Герном ((квартирмейстер окремого Оренбурзького корпусу, картограф і будівничий військ. укріплення), М. Остроградським (укр. і рос. математик), Р.Штрاندманом (журналіст), В.Далем (письменник, лексиколог, фольклорист і етнограф), Е.Желіговським (польськ. демократ, поет), Т.Вернером (польськ. демократ), М.Новицьким (рос. демократ, пізніше - генерал-лейтенант), І.Сошенком (укр. художник), В.Григоровичем (історик мистецтва), Г.Квіткою-Основ'яненком (укр. письменник), О.Бодяньським (укр. філолог, історик, письменник, перекладач), А.Козачковським (лікар), В.Репніною (рос. письменниця, близький друг Т.Шевченка), О.Плещеевим (рос. письменник), З.Сераковським (польськ. демократ), Б.Залеським (польськ. історик і художник), М.С.Щепкіним (рос. актор, реформатор рос. та укр. сцени), С.Аксаковим (рос. письменник), О.Писемським (рос. письменник), М.Осиповим (художник), Ф.П.Толстим (рис. художник, віце-президент С.-Петербур. Академії Мистецтв), А.І.Толстою (дружина Ф.П.Толстого), Марком Вовчок (укр. письменниця), М.Чалим (укр. гром.-культ. діяч), П.О Кулішем (укр. письменник, історик, фольклорист, етнограф, критик) та іншими.

ЩОДЕННИК Т.Г.ШЕВЧЕНКА

"Щоденник" (або "Журнал") Т.Шевченко вів з 12.06.1857 по 13.08.1858. З його сторінок з нами розмовляє український інтелектуал, гуманіст, патріот. Перед нами постає тверезий критичний розум, досконале орієнтування у складних питаннях сучасних поету соціально-політичних, культурних, національних та інших реалій того часу.

Витяги із "Щоденника":

"12 червня 1857. "Гірша визначна подія, яку я до моїх записів заводжу, така: обтинаючи цей перший зшиток ... я зламав цизорик (**олівчик - прим. ред.**). Подія, здавалося б дрібна, не варта уваги... Але це сталося у киргизькому степу... де така штука для письменної людини дуже цінна... не завжди її можна дістати, навіть і за добрі гроші. Коли вам пощастить розтолкувати свою потребу вірменинові-маркитантові, що зноситься з Астраханню, ви все-таки не раніше, ніж за місяць уліті, а взимі за п'ять місяців, дістанете препоганий цизорик і, звичайно, не дешевше, як за "монету", себто за срібного карбованця. ...Піпер зрозуміло, чому в Новопетровському форті втрата цизорика - подія, варта дієписання. Але Бог з ним - і з фортом, і з ножем, і з маркитантом: скоро, дасть Бог, вирвусь із цієї безмежної тюрми, і тоді така подія не знайде місця в моєму журналі".

"З жовтня. Росіяни, між ними і нижнегородці, чимало позичили від європейців, і між іншим слово "клуб". Та це слово цілком не до лиця росіянинові. Їм би краще запозичити таке слово у китайців та японців, якщо вони відкинули своє рідне слово "посиделки", що надзвичайно правдиво зображує російські дворянські сходи. В європейців клуб має важливе політичне значення, а в російських дворян це навіть і не громадські сходи, а просто "посиделки". Вони збираються посидіти за ломберними столами, помовчати, попоїсти, випити, а як трапиться нагода, то й по пиках один одного мазнути"...

"23 жовтня. ...прийшов урядовий папір про мене від командира оренбурзького окремого корпусу на ім'я тутешнього військового губернатора. ... Папір повідомляє

про те, що мені забороняється в'їзд до обох столиць і що я - під секретним наглядом поліції. Гарна свобода!... Це значить: нема за що дякувати, Ваше Величество!"

"10 лютого. Дістав листа від кошового батька Я. Кухаренка з 7 серпня. Він із Катеринодари прогулявся через Човопетровський форт та Оренбург, і тільки сьогодні досягнув своєї мети. А все ж краще пізно, ніж ніколи..."

"11 квітня. Доручив Каменецькому (укр. фольклорист - прим. ред.) клопотатися в цензурнім комітеті про дозвіл надрукувати "Кобзаря" та "Тайдамаки"... Що воно з цього буде?..."

"19 квітня. ...сьогодні графиня Частасія Іванівна просить до себе обідати та обіцяє познайомити з декабристом Штейнгелем. ... За обідом познайомився з адміралом Толєніцевим. Адмірал - товариш графа Ф.П., проста, і, здається, гарна людина".

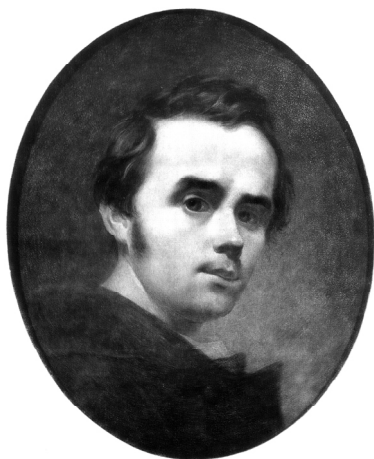
"20 травня 1858. До третьої години працював у Ермітажі..."

ОБРАЗОТВОРЧІСТЬ

За своє життя Тарас Григорович Шевченко виконав у різній техніці понад 1000 різних творів живопису і графіки. Біля 840 творів дійшли до нас, близько 270 втрачено.

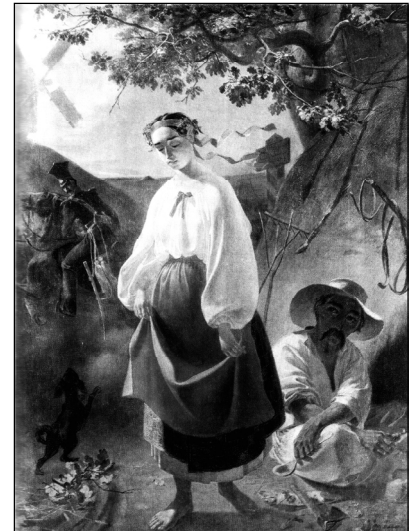

Портрет Є. Гребінки (?). 1837.

Автопортрет.
Олія. 1840-41.

Живописні й графічні твори за часом виконання їх датуються 1830-1861 рр. й територіально пов'язані з Україною, Росією і Казахстаном. За жанрами - це портрети, композиції на міфологічні, історичні та побутові теми, архітектурні пейзажі й краєвиди. Виконано їх у техніці олійного письма на полотні, а також аквареллю, сепією, тушшю, свинцевим олівцем та в техніці офорта на окремих аркушах білого, кольорового та тонованого паперу різних розмірів, а також у п'ятьох альбомах.

Катерина. Олія. 1842.

Шевченко був одним із зачинателів і першим видатним майстром офорту у вітчизняному мистецтві. Сам він прекрасно володів всіма відомими тоді засобами графічного зображення.

Найбільш ранній малюнок, що дійшов до нас, відомий під назвою "Погруддя жінки" або "Жіноча голівка", датований автором ще 1830 роком. З цієї юнацької роботи і розпочалась творчість видатного художника.

З доакадемічних робіт збереглися малюнок олівцем "Погруддя жінки" (1830), акварельний портрет П. Енгельгардта (1833), "Голова жінки" (1834), портрети Катерини Абази і Є. Гребінки (обидва - 1837), серія композицій на історичні теми - "Смерть Лукреції" (1835), "Смерть Олега, князя древлянського", "Александр Македонський виявляє довір'я своєму лікарєві Філіппу" і "Смерть Віргінії" (всі - 1836), "Смерть Богдана Хмельницького" (1836-1837) і "Смерть Сократа" (1837). У цих роботах Т. Шевченко вже яскраво виявив інтерес до суспіль-

новагомих тем. Його композиції стверджують патріотизм, людську гідність, виражають протест проти насильства. В них Шевченко вперше звертається до вітчизняної історії.

У 1843 році Т.Шевченко приїхав в Україну і під час подорожі по рідному краю створив серію картин, зокрема історичних: "Дари в Чигирині 1649 року", "Судня рада" і "Старости", на яких відображено історичні місця, побут і природу країни. На власні кошти він видає альбом під назвою "Мальовнича Україна". У 1843-1847 роках Тарас Шевченко створив ряд високохудожніх портретів.

Мистецька спадщина Шевченка періоду від вступу до Академії мистецтв і до заслання (1838-1847 рр.) відзначається широкою тематикою, появою нових жанрів і новим співвідношенням між ними, значним удосконаленням опанованих технічних засобів вираження і звернення до нових. На творах Шевченка цього періоду особливо помітний вплив К. Брюллова: ідеалізація зображуваного, романтична піднесеність, майстерність композиції, реалістичного рисунка, мистецтво портрета. До цієї групи належить і виконана олією композиція "Натурщик в позі св. Себастьяна" (1840-1841рр.), "Жінка в ліжку"(1839-1840; "Натурщиця"(1840), роботи-копії К.Брюллова ("Перерване побачення", "Сон бабусі і онучки" (1839-1840).

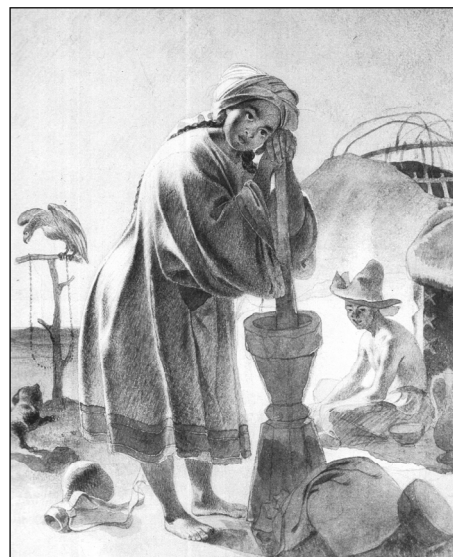
Вершиною Шевченка-художника академічного часу є виконаний олією автопортрет (1840), з якого починається галерея автопортретів. Відомо 17 портретів цього часу, виконаних олією, аквареллю і олівцем, - свідчення майстерності і популярності Шевченка як портретиста серед широких кіл української інтелігенції.

Незважаючи на царську заборону писати і малювати, Шевченко в роки заслання плідно працював в усіх властивих йому жанрах. Всього відомо 124 завершені твори й 220 ескізів та начерків цього періоду, зокрема з Аральської і Каратауської експедиції. Ряд речей створено на казахську тему: "Казахи в юрті", "Казахська стоянка на Косаралі", "Казахський хлопчик розпалює грубку", "Казахи біля вогню", "Казах на коні" (всі 1848-1849рр.). Шевченко підкреслює своє глибоке співчуття до долі казахського народу.

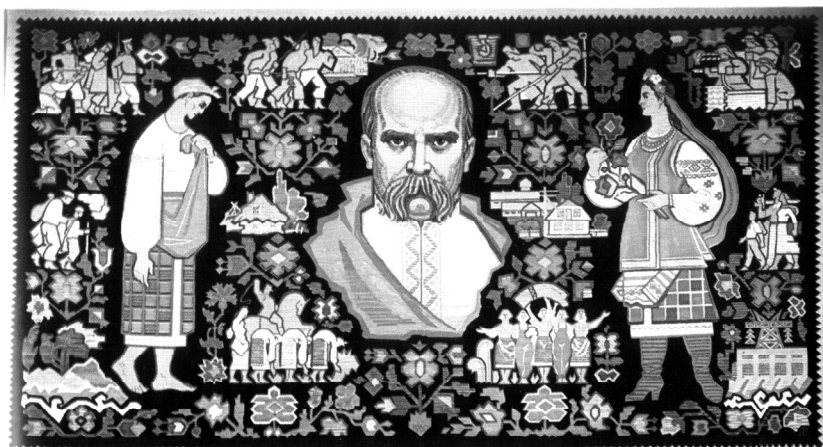
Окрему групу становлять композиції на історичні, міфологічні, літературні та біблійні теми ("Благословіння дітей", "Телемак на острові Каліпсо", "Робінзон Крузо", "Самаритянка", "Казашка", "Мілон Кротонський", "Нарцис та німфа Ехо", "Св. Себастьян", "Умираючий гладіатор", всі - 1856).

ВІРНИЙ СИН СВОГО НАРОДУ

Т.Г.Шевченко був вірним сином поневоленого народу і прагнув його визволення. У поемі "Кавказ" він затаврував царську Росію як тюрму народів, де, "на всіх язиках все мовчить", і солідаризувався з тими, хто не хотів скоритися, сказав про біль, сльози і гнів усіх жертв царизму. І боротьба його власного народу, і боротьба кавказьких горців та інших поневолених народів світу - на якому б континенті вони не жили - органічно включалися в його загальнопоетичну картину і політичну концепцію боротьби людства за свободу і гідне життя. Ось де секрет істинно всесвітньої популярності і слави, ключ до визнання генія Шевченка.

Казашка. 1856.

1984

Вечір поезії Богдана Антонича

Б.І. Антонич: портрет роботи В. Ласовського

5 жовтня 1984 року відбувся вечір, присвячений творчості поета і прозаїка Богдана-Ігоря Антонича. Відкрила вечір проф. Віра Боднарук, яка підкреслила, що попри те, що Богдан Антонич покинув цей світ у 1937 р. ще зовсім молодим, на 28-му році життя, все ж за цей час він встиг написати твори надзвичайно високої якості, які ставлять його в ряд кількох найкращих українських поетів ХХ ст.

Слово про поета, його творчий шлях виголосив проф. Богдан Рубчак. Зокрема, він зазначив, що "в клясичній, літературній мові він дав зразки чудової лірики й вибився на перше місце серед наших поетів 1930-тих років". Був це поет, закоханий у життя і природу, але водночас і суворий філософ. Сам себе поет називав "хлопчиною з сонцем на плечах". Красу життя поет вбачає всюди:

*"Горять скрипки в весільній брамі
На ній стобарвний прапор дня
Іду в захопленні й нестямі
Весни розспіваної князь"*

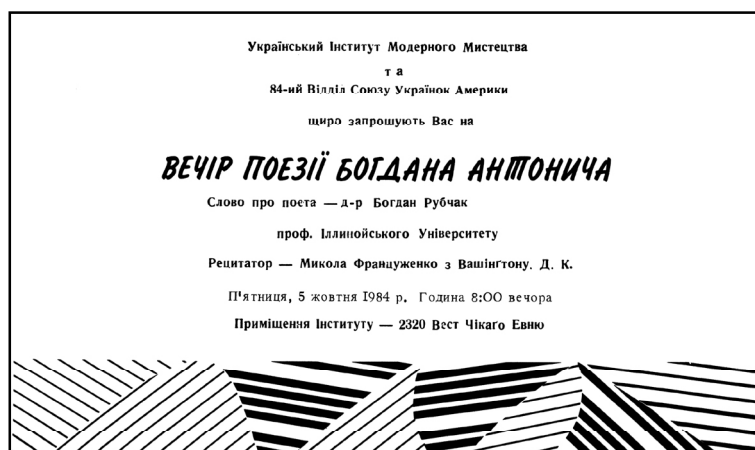
"Три перстені"

Водночас його поезія характерна глибокою любов'ю до Лемківщини, "землі вівса і ялівцю". Ніхто ще перед ним і після нього не оспівав так любовно Лемківщину, як він. Богдан Антонич - представник нової національно пробудженої Лемківщини, свідомої своєї етнографічної і національної самості.

Твори Антонича читав гість з Вашингтону Микола Французенко, диктор "Голосу Америки", журналіст і письменник (псевдонім Микола Вірний).

З БІОГРАФІЇ БОГДАНА АНТОНИЧА

Богдан Ігор Антонич (5 жовтня 1909 - 6 липня 1937) народився на Лемківщині, в с. Новиці Горлицького повіту, в родині священика. Початкову освіту здобував Антонич дома, під наглядом приватної вчительки, а гімназію закінчив у Сяноці. Антонич почав писати вірші ще дитиною. Він продовжував писати їх в середній школі, але тому, що школа була польська і що він перебував тоді майже виключно в польському оточенні, його юнацькі твори були написані польською. Восени 1928 року Антонич переїхав до Львова і вступив до

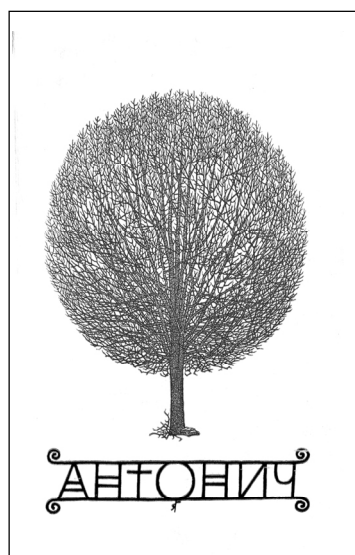

Б.І. Антонич: портрет роботи В. Ласовського, 1936 (олія)

Львівського університету. Цей етап його життя мав вирішальне значення для розвитку його творчої особистості. Перші свої українські вірші він читав у колі студентів - українців. Антонич пристрасно включився в літературне та громадське життя столиці Західної України і наполегливо почав вивчати нюанси української мови, вчитуючись не тільки в словники та граматично-лінгвістичні підручники, але також у твори поетів Радянської України. Перший свій вірш поет опублікував 1931 року у пластовому журналі "Вогні". Потім він містив поезії в багатьох періодичних виданнях. Знаходив час на працю в інших жанрах та на публіцистику. Виступав з доповідями про українську та чужу літератури; робив переклади; писав рецензії; на сторінках преси, під псевдонімом Зоїл, сперечався про політичні та громадські справи; публікував сатиричні фейлетони та пародії, що в них виявив гостру дотепність; у "Дажбозі" вів літературну хроніку. Крім того, він пробував свої сили у прозі та драматургії. Залишилася незакінчена новела "Три мандоліни" та великий фрагмент повісти, що мала називатися "На другому березі". Він склав лібретто до опери "Довбуш", що її мав написати Антін Рудницький. Деякий час редагував журнал "Дажбог" і також, з Володимиром Гаврилюком, журнал

Львівського університету. Цей етап його життя мав вирішальне значення для розвитку його творчої особистості. Перші свої українські вірші він читав у колі студентів - українців. Антонич пристрасно включився в літературне та громадське життя столиці Західної Ук-

1984

ПІСНЯ ПРО ВІЧНУ МОЛОДІСТЬ

*Запрягти до саней чотири чалі коні
і в чвал, і в чвал!
Заіржуть баскі бігуни на реміннім
припоні,
аж луна відіб'ється
від скал, від скал.
Тріснути батогом на вітер буйний
і вдаль, і вдаль!
Наші очі далечню гартуймо,
а серце куймо
на сталь, на сталь.
Ударять у срібну рунь золоті копита,
мов грім, мов грім.
Повними грудима будемо вітер пити,
під дахом синього неба
наш дім, наш дім.
Снігів завмерлу тишу вигуком
розпороти:
нема турбот!
І сонцю ми поженемо навпроти,
батьорі, радісні,
в галоп, в галоп.
Запрягти до саней чотири чалі коні
і в чвал, і в чвал!
Навпростець переїдемо всі перепони,
здобудемо
життя фінал.
Розпускають коні сиві гриви,
пара з уст, мов дим.
З рвучим вітром буйногривим!
Бути вічно юним,
вічно молодим!*

Богдан-Ігор Антонич

КОЛЯДА

(Народився Бог на снях...)

Слова: Богдан-Ігор Антонич

Музика: Василь Жданкін

*Народився Бог на снях
В лемківськiм мiстечку Дуклi.
Прийшли лемки у крисанях
I принесли мiсяць круглий.*

*Тешуть теслi з срiбла сани,
Стелиться снiжиста путь.
На тих снях в синь незнану
Дитя Боже повезуть.*

*Тешуть теслi з срiбла сани,
Сняться рiздвянiї снi.
На тих снях - ясна Панi,
Очi наче у сарни.*

*Нiч у снiговiй завiї
Крутиться довкола стрiх.
На долонях у Марiї
Мiсяць-золотий горiх.*

*Ходить сонце у крисанi
Спить слов'янське дитя.
Їдуть сани плаче Панi,
Снiгом стелиться життя.*

МИСТЕЦТВО ПОЕЗIЇ

*Захоплений дiтвак,
захоплений красою,
один iз тих бурлак,
якi живуть росою.*

*Захоплений докраю,
мов барва в рожi згусла.
Нiчого бiльш не маю,
лишень кедровi гусла.*

"Карби". Антонич також малював, грав на скрипці і компонував музику, навіть мріяв бути композитором. Ці галузі мистецтва, особливо малярство, дуже сильно вплинули на його лірику. Помер Антонич від важкого запалення легень і серцевого нападу.

ТВОРИ Б.І. АНТОНИЧА

Автобіографія, Зб. поезій: "Привітання життя" (1931), "Пісня про незнищенність матерії", "Три перстені" (1934), "Книга Лева" (1936), "Зелена Євангелія" і "Ротації" (1938), "Пісня про незнищенність матерії". Незакінчений роман "На другому березі". Статті. Переклади з Р.М. Рільке.

Богдан-Ігор Антонич справив значний вплив на сучасну українську поезію. Його твори відзначає філософська лірика, релігійні, космічні мотиви, відгомін лемківського фольклору і поганської символіки; відчутні впливи Омара Хайяма, В. Вітмена, Г. де Аннунціо.

Він себе називав малим хрущем на дереві нашої національної поезії, яке вросло глибоко в шевченківську традицію:

*"Антонич був хрущем і жив колись на вишнях,
на вишнях тих, що їх оспівував Шевченко.
Моя країно зоряна, біблійна й пишна,
квітчаста батьківщино вишні й соловейка!
Де вечори з Євангелії, де світанки,
де небо сонцем привалило білі села,
цвітуть натхненні вишні кучеряво й п'яно,
як за Шевченка, знову поять пісню хмелем".*

"Вишні"

Гурток студентів-україністів у Львові, червень 1931 р.
2 ряд: Б.І. Антонич, Ірина Пеленська, посередині
лектор О. Шемлей.

Авторський вечір Богдана Рубчака

1984

Богдан Рубчак

Богдан Рубчак - один з представників модернізму в українській поезії 1960-х рр., член Нью-Йоркської групи, автор збірника поезій "Камінний сад" (1956), "Промениста зрада" (1960), "Дівчині без країни" (1963), "Особиста Клію" (1967), нові й вибрані поезії "Крило Ікарове" (1983), "Крило Ікарове" (доповнене видання, 1991), а також оповідань і есеїв; редактор (разом з С. Гординським) "Зібраних творів" Б. І. Антонича (1967), упорядник (разом з Б. Бойчуком) антології поезії "Координати" (I - II, 1969).

Цей вечір відбувся у суботу 1 грудня 1984 р. за ініціативи УІММ і 84-го Відділення США в Чикаго. Відомого поета і літературознавця, професора представила для присутніх проф. Віра Боднарук. Назвавши Б.Рубчака "рідкісною людиною в українській громаді на еміграції", Віра Боднарук познайомила слухачів з творчістю Богдана Рубчака та подала його коротку біографію.

У другій частині імпрези слухачі мали приємність почути з уст автора зразки його поезій. Ярослав Василів у "Свободі" у відгуку про цей вечір писав, що Б.Рубчак "переплітає своє читання уривками із щоденника, вдумливими спостереженнями й навіть виявленням поетичних таємниць творчого процесу. Ав-

диторія була захоплена багатством лексики й метафор, лаконічними висловами та досконалою інтерпретацією. Поезія Рубчака насиченістю метафор нагадує творчість Миколи Бажана".

Б.Рубчак - надзвичайно працюючий. З доповідями він об'їздив майже всі українські осередки Америки й Канади. Разом з д-ром Дм. Штогрином зорганізовував конференції україністики в Урбані, Ілліной. Його перу належить велика розвідка про творчість Михайла Коцюбинського. Разом з тим, Б.Рубчак часто виступає на англомовних конференціях із доповідями про світову і українську літературу. Член журі літературної нагороди Антоновичів, яке очолював проф. Юрій Шевельов. Рубчак пише та друкує поезії українською і англійською. У 1982 р. відзначений нагородою Літературного фонду Івана Франка в Чикаго.

Згадуючи той вечір Дм.Грушецький в "Українських вістях" (Детройт) писав: "Понад сто душ публіки поет зумів цілком тримати в своїй владі. От що робить блискуча подача слова! ... Рубчак "прийшов, побачив, переміг" ...".

УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ МОДЕРНОГО МИСТЕЦТВА
ТА
ВЕЧІЙ ВІДДІЛ СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ
ШИРО ЗАПРОШУЮТЬ ВАС НА

АВТОРСЬКИЙ ВЕЧІР БОГДАНА РУБЧАКА

СЛОВО ПРО ПОЕТА - ПРОФ. ВІРА БОДНАРУК

Субота 1 грудня 1984 р. Години 7:00 веч.
в залі інституту при 8320 W. CHICAGO AVE.

МОЯ ІТАКА

*Холонуть попелом іскри скронь,
зіниці меркнуть і пісня.
Хмарини ж ласку твоїх долонь
з блакиті пам'яті виснуть.*

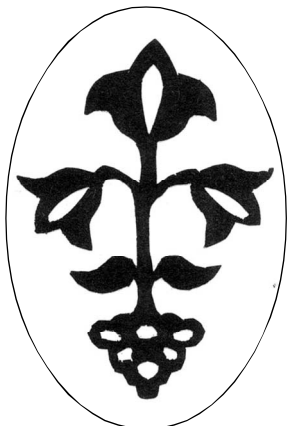
*Пливти нелегко з днів багажем:
я в море викинув все це.
Та відблиск слів твоїх береже
у море вкинене серце.*

*Лишав багато бажань, домів, -
путі опутали тіло.
Хотів, щоб шквал у слові шумів,
щоб слово вітром горіло.*

*Як довго плив я, і гріб, і брів,
за гріб був вітер високий.
Забув про спокій тинистих брів,
про слів безвітряних спокій.*

*Сваволя плавань тепер - полон,
а путь полинова, тьмава.
І я впливаю в твоє тепло,
мов човен у білу гавань.*

Богдан Рубчак
"Особиста Клію"

З БІОГРАФІЇ БОГДАНА РУБЧАКА - ПОЕТА, ПРОЗАЙКА, ЛІТЕРАТУРНОГО КРИТИКА

Богдан Рубчак народився 1935 р. в м. Калуш. Батько майбутнього поета був кооператором, дядько - відомий український актор Іван Рубчак. Початкову освіту Богдан здобув у Калуші, але через війну родина Рубчаків виїздить до Німеччини у 1943 р. Тут помирає батько Рубчака, і він залишається з матір'ю в таборі Ді-Пі в Діллінгені, де продовжує свою освіту в таборній школі до 1948 р., коли виїздить разом з матір'ю до Америки. У 1948-1952 рр. проживає в Нью-Йорку, потім переїздить до Чикаго. Тут він з успіхом закінчує "гайскул" і продовжує свої студії в університетах Нейві Пір та університеті Рузвельта. Вивчає порівняльну історію світової літератури, вивчає мови. Якраз у цей час, коли йому було 21 рік, виходить його перша поетична збірка "Камінний сад", присвячена матері. Варто сказати, що мати весь час працювала задля забезпечення освіти здібного сина. Він був навзаєм вдячним - рано, не покидаючи школи, перейшов різноманітні праці-підробітки. У 1958 р. Рубчака беруть до американського війська і він 2 роки служить у Кореї. Повернувшись з війська у 1960-у, готує другу збірку своїх поезій "Промениста зрада". Повнолює свої студії спершу в університеті Рузвельта, далі - в Чиказькому університеті. В цей час виходить його третя збірка поезій - "Дівчина без країни" (1963).

У 1964 р. Манітобський університет запрошує Богдана Рубчака на викладача славистики. Пізніше він переїздить до Нью-Йорка, де працює в престижному видавництві "Гарпер енд Ров", а згодом стає директором української редакції Радіо "Свобода" в Нью-Йорку. У 1967 р. виходить його четверта збірка поезій "Особиста Клію", присвячена дружині Мар'яні. Через кілька років він стає викладачем славистики в університеті Ратгерс, де починає працювати над докторатом

Видання Нью-Йоркської Групи поетів різних років.
Ю.Тарнавський, В.Вовк, Б. Бойчук,
Ж.Васильківська, Б.Рубчак

з порівняльної літератури. Докторська дисертація "Теорія метафори" завершена і захищена у 1977 р. А у 1974 р. Б.Рубчак стає професором славістики й україністики в Іллінойському університеті.

Довгий час співпрацював із часописом "Сучасність". Окрім збірок поезій написав понад 100 статей та есеїв, разом з Богданом Бойчуком упорядкував антологію сучасної української поезії на заході, яка вийшла у 1969 р. в 2-х томах під назвою "Координати". Перед цим, у 1967 р., зредагував разом із Святославом Гординським вибрані поезії Богдана - Ігоря Антонича.

В Україні 1991 р. вийшла друком збірка віршів "Крило Ікара". Перекладає з англійської, німецької, французької. Рубчак вважається одним із найвидатніших поетів української діаспори, його творчість є яскравим прикладом природної еволюції національного ментального генотипу, не ураженого лабораторними експериментами радянської доби.

ЗБІРКИ ПОЕЗІЙ БОГДАНА РУБЧАКА

"Камінний сад" (Нью-Йорк-Чикаго, 1956; Мюнхен-Нью-Йорк, 1983 - перевидання у книзі "Крило Ікарове - нові й вибрані поезії"; В-во "Дніпро", Київ, 1991 - перевидання у книзі "Крило Ікарове").

"Промениста зрада" (Нью-Йорк-Чикаго, 1960; Мюнхен-Нью-Йорк, 1983 - перевидання у книзі "Крило Ікарове - нові й вибрані поезії"; В-во "Дніпро", Київ, 1991 - перевидання у книзі "Крило Ікарове").

"Дівчина без країни" (Нью-Йорк-Чикаго, 1963; Мюнхен-Нью-Йорк, 1983 - перевидання у книзі "Крило Ікарове - нові й вибрані поезії"; В-во "Дніпро", Київ, 1991 - перевидання у книзі "Крило Ікарове").

"Особиста Клію" (В-во Нью-Йоркської Групи, Нью-Йорк, 1967; Мюнхен-Нью-Йорк, 1983 - перевидання у книзі "Крило Ікарове - нові й вибрані поезії"; В-во "Дніпро", Київ, 1991 - перевидання у книзі "Крило Ікарове").

"Марену топити" (Мюнхен-Нью-Йорк, 1983 - перше видання у книзі "Крило Ікарове - нові й вибрані поезії"; В-во "Дніпро", Київ, 1991 - перевидання у книзі "Крило Ікарове").

"Крило Ікарове - нові й вибрані поезії" (Мюнхен-Нью-Йорк, 1983 - діяспорна підсумкова збірка, до якої увійшли всі раніші видання поетичних книжок).

"Крило Ікарове" (В-во "Дніпро", Київ, 1991 - київська підсумкова книга, до якої увійшли всі раніше видані збірки разом із додатковим циклом під назвою "З нових віршів").

*Глухий неспокій в листі та квітках
тривожить слух і не дає читати.
Невже на дощ? Підходжу до вікна,
щоб вишню про погоду запитати.*

*На аркуші грядки, де слова вінком,
наводить небо нечіткі цитати.
Я і маленька вишня за вікном
читаєм. Боїмося відчитати.*

Богдан Рубчак "Згустки"

ДЕКАДАНС

1.

*Осінь, наче в'юнка кокетка
з далеких днів,
що в протертій портреті предка,
на чарки дні*

*бачить очі палкі, протлілі,
і чує жаль,
і колише в заляклім тілі
свій перший вальс.*

2.

*Осінь, наче крихкий вельможа
в бруднім бістро,
що покійним покоям, льожа
підносить тост;*

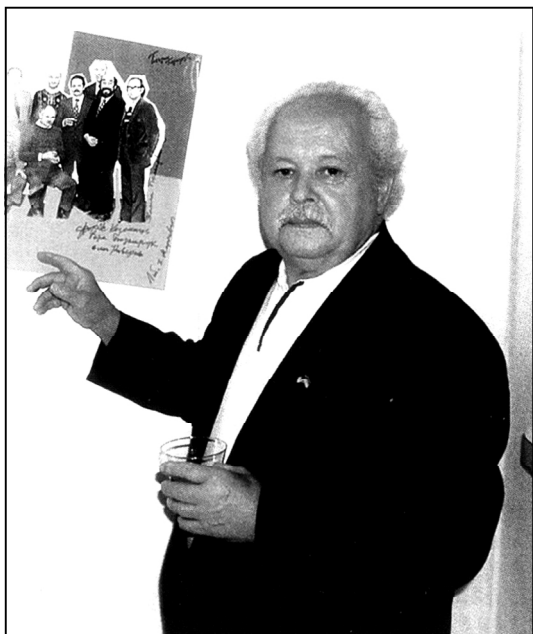
*щось помітне в тендітних рухах,
як осад свят,
і, як морок, бредє по бруках
його віват.*

1984

Авторський вечір Юрія Коломиєця

Юрій Коломиєць

18 травня 1985 року в УІММ відбувся авторський вечір одного з відомих поетів Нью-Йоркської групи - Юрія Коломиєця. Слово про автора виголосив проф. Богдан Рубчак. Він так охарактеризував творчість свого колеги: "Світ поезії Коломиєця - як світи багатьох українських поетів - передусім природа. Але в його творчості елементи природи перероджуються в цілком особливі, своєрідні явища, тільки випадково нагадуючи реальність. Це перетоплювання реальності білим вогнем поезії видно вже в самій назві збірки - "Гранчасте сонце". "Коломиєць - романтик з початку до кінця, і то романтик український - продовжує Б.Рубчак - Його ліричному героєві тяжко жити серед мертвих бруків міста. В поета місто усміхнене лише тоді, коли його благословляє природа. ...Природа і літо - святиня поетова. ...Конфронтація ... літа і зими - для поета часто символізує конфронтацію плюса і мінуса, добра і зла, світла і тіні, життя і смерті."...

"Вже в першій збірці Юрій Коломиєць відкрив собі творчий шлях, що ним можна далеко йти".

З БІОГРАФІЇ

Юрій Коломиєць народився в Кобиляках, на Полтавщині. Після війни перебував спершу в Західній Німеччині, а від 1947-ого року жив у Бельгії, в місті Льєж. Він працював там шахтарем, а потім учився в інженерно-технічному інституті. Після переїзду до США, закінчив технічну освіту в Чикаго, де працював інженером.

Юрій Коломиєць дебютував на сторінках "Нових поезій" в половині шістдесятих років. Він - автор двох поетичних книжок. Його друга збірка "Білі теми". В 1984-у році, саме за цю збірку він був нагороджений Премією Антоновичів. Після неї, у вісімдесятих роках, поет

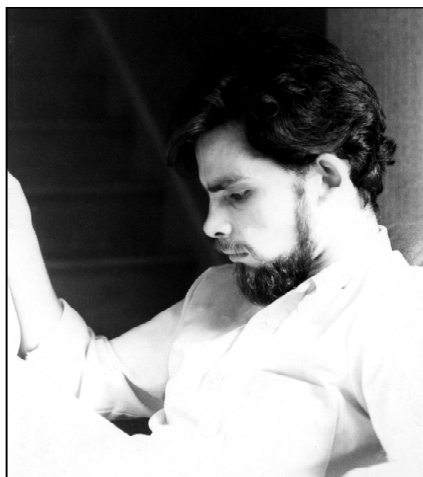

Працівники Інституту: Я. Маркевич, Л. Маркевич, Ю. Миськів, О. Коверко - президент Інституту, В. Хрептовська, А. Кочман, Е. Струтинська, Я. Кучма, А. Кочман, А. Хрептовський - засновник Інституту, А. Коверко, К. Помірко, Я. Струтинський

1985

Доповіді Марка Царинника: 1. Творчість Олександра Довженка 2. Голод 1933 року

Марко Царинник

(фото з архіву М. Царинника)

14 і 15 грудня 1985 року в Українському Інституті Модерного Мистецтва з доповідями про творчість О.Довженка та великий голод в Україні 1933 року виступав Марко Царинник - поет, перекладач, член Нью-Йоркської групи. Представила доповідача проф. Віра Боднарук, яка повідомила, що М.Царинник досліджує ці теми вже давно, зокрема він автор розвідки про О.Довженка, тему голоду в Україні 1933 р. Царинник вивчає вже понад 5 років і є автором численних статей про це у "Вошінгтон Стар", "Айдлер", "Коментарі", а також у журналах і газетах в Лондоні, Оттаві, Едмонтоні.

З БІОГРАФІЇ

Марко Царинник народився у 1944 р. в Берліні. Після війни перебував з батьками в переселеному таборі ДіПі, в Авгзбурзі. У Філадельфії (США), куди переїхав з батьками, він закінчив середню освіту й вищу школу. Студіював англійську літературу в Пенсильванському університеті. Під кінець шістдесятих років переїхав в Торонто (Канада), де живе й працює як перекладач і публіцист.

Марко Царинник - єдиний серед членів Нью-Йоркської Групи, який не видав жодної поетичної книжки (хоча в його архівах досі зберігаються чернетки збірки "Падіння світла"). Висловлював свою поетичну самобутність виключно в літературній періодичній пресі й по збірниках на Заході. Зате, крім літературознавчих і фільмознавчих статей, він переклав чимало українських мистецьких творів в англійську мову й декілька з них видав окремими книгами. Співпрацював з журналами "Смолоскип", "Україна і Світ", "Сучасність", річником "Поезії" Нью-Йоркської групи. Автор розвідки англ. мовою "Поет і кінорежисер" (про О. Довженка, 1973). Член Національної Спілки Письменників України.

Марко Царинник як поет дебютував на сторінках "Сучасности" (Мюнхен) в 1963-ому році. Згодом густо друкувався, як сказано вище, в українській періодиці Заходу - до 1985-ого року. Відтак поетично замовк.

ТВОРЧІСТЬ МАРКА ЦАРИННИКА

Поезії

Автор дукував свої вірші виключно по збірниках і в періодичній літературній пресі. Це: "Сучасність" (Мюнхен, 1963, 1973, 1974 і 1985), "Нові поезії" ("В-во Нью-Йоркської Групи", Нью-Йорк, 1965, 1967 і 1970-1971). Антологія сучасної української поезії на Заході "Координати" (В-во "Сучасність", Мюнхен, 1969, упорядники - Богдан Бойчук і Богдан Т. Рубчак).

Переклади

"The Poet As Filmmaker - selected writings" (Поет як фільмотворець - вибране), Олександр Довженко, Cambridge-

УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ МОДЕРНОГО МИСТЕЦТВА
та
84-ий ВІДДІЛ СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ
широ запрошують Вас на
ДОПОВІДІ МАРКА ЦАРИННИКА
поета й журналіста з Торонто
Субота, 14-го грудня, 7-ма год. вечора
ТВОРЧІСТЬ ОЛЕКСАНДРА ДОВЖЕНКА
Неділя, 15-го грудня, 3-тя год. по обіді
ГОЛОД 1933 РОКУ
Приміщення Інституту, 2320 Вест Чікаго Евню

СУЧАСНІСТЬ

М. Царинник: Поезія — Е. Андійська: З книги «Казки» — Р. Фурсе: Три доріжки — О. Таранасюк: Р. Фурсе — поет пошукає і виступає — Я. Кравчик: Українсько-польський відношення в українській радянській літературознавстві — В. Рубчик: Уага до засоби народної поезії — П. Олександр: Л. Українка в радянській літературній критиці — І. Михайлівський: Михайло Гайдарський — С. Олександр: Поетичний погляд — В. П. Свєтліц: Чи стражді «Україна на міжнародній арені?» — Критика і бібліографія — Новинки — Посмертні записки

4 (28)

СУЧАСНІСТЬ

М. Царинник: Поезія — І. Косенко: Історія чести Габриєла — Уривки з «Пісні про короля Сіда» — М. Мачуш: Казки — О. Таранасюк: На сцені мистецтва про Нарбуту — І. Кравчик: Про М. Ортега — Р. Галаганов: Репетиція і мистецтво в мистецтві — П. Богданов: Життя і творчість Р. Тейлора — М. Царинник: Співпраця з Нью-Йорком — В. П. Свєтліц: Чи зможе «на нову силу залучити» голос УРСР? — А. Жуєв: М. Рудин і його батьки — Л. Виснар: Книга Дмитра Вишневецького — Докладу СС Східноукраїнської Радички — Критика і бібліографія — Огляд нових — Дієти до редакції

10 (34)

ЖОВТЕНЬ 1963

SUCASNIET - Oktober 1963 - München 2, Karlerplatz 8/III

London, 1973.

"Cataract" (Більмо), Михайло Осадчий, New York-London, 1976.

"History's Carnival" (У карнавалі історії), Леонід Плющ, New York-London, 1977, 1979.

"Shadows of Forgotten Ancestors" (Тіні забутих предків), Михайло Коцюбинський, Littleton, 1981.

"The Madonna of Chornobyl" (Чорбильська мадонна), Іван Драч, двомовне видання, Toronto, 1988.

"Crowning the Scarecrow" (Коронування опудала), Ігор Калинець, двомовне видання, Toronto, 1990.

"A Kingdom of Fallen Statues", Оксана Забужко, перекладна збірка поезій та есеїв, Toronto, 1996.

"Two Lands, New Visions: Stories from Canada and Ukraine", антологія малої прози українських письменників, співперекладач із

Мартою Горбань, Toronto, 1999.

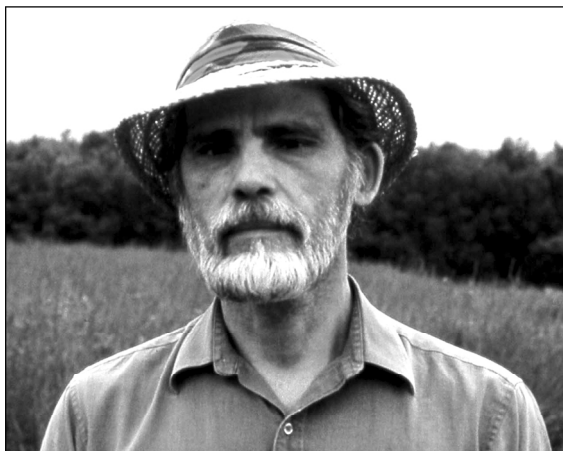
Статті про голод в Україні 1933 р.

CARYNNYK M., "The famine the "Times" couldn't find". Commentary, November 1983.

CARYNNYK M., "Making the news fit to print: Walter Duranty, the New York Times and the Ukrainian famine of 1933", Famine in Ukraine 1932-1933, edited by Roman Serbyn and Bohdan Kravchenko, Canadian Institute of Ukrainian Studies, University of Alberta, Edmonton, 1986, pp 67-96.

CARYNNYK Marko et alii. The Foreign Office and the famine; British documents on Ukraine and the great famine of 1932-1933, The Limestone Press, Kingston-Ontario-New York, 1988.

CARYNNYK M., "Blind eye to murder: Britain, the United States and the Ukrainian famine of 1933", Famine in Ukraine 1932-1933, edited by Roman Serbyn and Bohdan Kravchenko, Canadian Institute of Ukrainian Studies, University of Alberta, Edmonton, 1986, pp. 109-138.

Марко Царинник
(фото з архіву М. Царинника)

1985

ЗАБУТТЯ

*Забуття є, мов пісня,
що, позбувшись ритму,
помандрує у вічність.*

*Забуття є, мов пташка,
з розпростертими крилами
нерухома на вітрі.*

*Забуття є біляве, -
як розгромлене дерево
чи обличчя коханки.*

*Забуття є темрява,
що чатує на мене
невловимо й невтомно.*

*І чому ж забуття те
не забуде про мене?*

(*"Сучасність"*, ч. 10, 1963)

Я ЛЮБИВ ТЕБЕ

*Я любив тебе в сумних вулицях,
де кроки падали млявим ритмом,
а чорний морок сіяв іскри золоті,
де синяві пристрасті розквітали
у провулках,
а лагідний спокій, як дощ над
ранок,
наповнював наші ненатлі серця
неозорою весною далеких фіялок.*

(*"Сучасність"*, ч. 10, 1963)

1986

Музичний вечір на честь Ігоря Білогруда

Ігор Білогруд

15 березня 1986 р. в Українському Інституті Модерного Мистецтва відбувся вечір на честь композитора Ігоря Білогруда. Відкрила вечір проф. Віра Боднарук, яка привітала громаду від імені Інституту та 84-го Відділу Союзу Українок Америки (Чикаго). Програма вечора включала цілий ряд виступів і виконань музичних творів композитора.

Вступне слово про композитора виголосила поетеса Ганна Черінь.

Агнес Смуда (фортепіано) виконала три частини з циклу І.Білогруда "З людського життя": "В полі", "Дитяча пісенька", "Думки" та першу частину з "Сонатини № 3", оп. 42.

Оксана Бриль (сопрано) виконала пісні "Полюбила чорнобрива" (слова Т.Шевченка), "Молитва" (слова Л.Українки), арію Веселки та арію Княгині Ольги з опери "Ольга Київська" (слова Л.Полтави).

Далі співав дитячий хор "Лісова пісня", що при парафії св. Володимира й Ольги. Музичний керівник Марта К.Стадник. Строби проектувала і виконала Анна Кульчицька. Пісні: "Вишеньки-черешеньки" (слова Л.Українки). "Впертий кіт" (слова Г.Черінь, виконавці: Яра Боднарук, Наталка Асеведо, Таїса Горалевська, Оленка Павлюк, Олесь Еліяшевський і Стефа Гаст).

Оксана Бриль (драматичне сопрано) і Агнес Смуда (меццо-сопрано) дуєтом виконали "Дивувалась зима" (слова І.Франка, акомпонував Ігор Білогруд).

Струнний ансамбль ОДУМу під керівництвом Віктора Войтихова виконав "Веснянку" (концерт на теми українських народних пісень).

Заключне слово мала п. Марія Дорожинська, голова 84-го Відділення Союзу Українок Америки в Чикаго.

Спонсорами музичного вечора виступили: Андрій і Ярина Гарасовські, Іван і Ніна Деркачі, Олег і Генрієта Куріци, Аріядна Лапичак, Ляна Наваринська, Ярослав і Ярослава Панчуки, Андрій і Рута Ріпецькі, Юрко і Наталка Ріпецькі, Мирослав і Олена Харкевичі, Ахіль і Віра Хрептовські, Ганна Черінь, Осип і Любослава Шандри, крамниця "Дельта", Товариство Українських Ветеринарних Лікарів (відділ Ілліной), Українське Лікарське Товариство (відділ Ілліной).

Струнний ансамбль ОДУМ-у:

**В. Мацкевич, М. Семітка, О. Сербу-Барабаш,
В. Войтихів (керівник), Д. Попович, П. Осійчук**

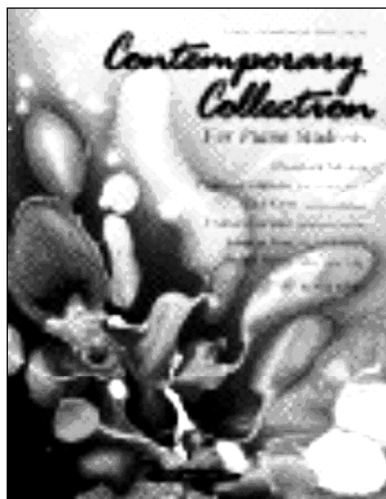
З БІОГРАФІЇ І ТВОРЧОГО ДОРОБКУ ІГОРЯ БІЛОГРУДА

БІЛОГРУД Ігор Михайлович (17.12.1916, м. Ромни, Полтавської губ., тепер Сумської обл. - 2.03.1992, Чикаго, США) - український композитор, піаніст і викладач музики. В 1938- 1941 навчався на композиторсько-теоретичному факультеті Київської консерваторії (клас Л. Ревуцького), а, опинившись за кордоном, закінчив Вищу музичну школу в Гейдельберзі (Німеччина).

В 1946-87 виступав в Європі та Америці як соліст та акомпаніатор. В 1951-85 рр. мав власну музичну студію в м. Бервин (Іллінойс, США). Автор композицій "Степ" (симфон. поема), "Дванадцять варіацій соль діез мінор" для фортепіано, "Чарівник Змій" (балетна сюїта), "Екцельзіор" І. Франка для мішаного хору, музики до "Лісової пісні" Л. Українки, "Промінь" для хору та оркестру, кантати "Сонце свободи", опери "Ольга Київська" (лібрето Л.Полтави), балетної сюїти для оркестру "Лани",

Ігор Білогруд за фортепіано в УІММ

"Пророцтво" для хору та оркестру, дитячої опери "Червона Шапочка" (лібрето А. Лобачевського) та багато ін. Мав нагороди за твори "Сонце свободи" та "Ольга Київська". Також аранжував музику для мандолінного ансамблю ОДУМ у Чикаго. Озвучив вірші багатьох (понад 70) українських поетів, в т. ч. Т. Шевченка, О. Олесея, Х. Алчевської, Ганни Черинь та ін. Г. Черинь писала про Б., що "душа його полтавська, його композиції щиро українські, в них дух українського степу".

ІГОР БІЛОГРУД

Moderato

p

simile

cresc.

1987

Вечір творчості Марії Галун-Блох

Марія Галун-Блох

Вечір творчості дитячої американської письменниці Марії Блох відбувся в УІММ у червні 1987 року. Слово про авторку виступила Ганна Черинь.

СЛОВО ПРО АВТОРКУ

Марія Блох (Марія Галун) народилася 1 грудня 1910 в Комарно, Україна, і потрапила до США у віці 4-х років. Закінчила Чиказький університет і в 1935 р. одержала звання Ph.D в економіці. В 1946 р. Марія опублікувала свою першу книгу для дітей "Doffer Danny". Марія Блох загалом написала декілька ілюстрованих книг для дітей, використовуючи сюжети зі своєї української спадщини. Зокрема, це історії молодої українсько-американської дівчини і її боротьби за збереження своєї ідентичності в американському оточенні. Інша книжка, яка стосувалася життя українців в Америці "Aunt America" (1963), була відзначена Американською Бібліотечною Асоціацією в 1963 і була включена до Головного Списку для одержання Білої Нагороди Вільяма Аллена у 1966 році. Перу Марії Блох належать також декілька історичних книг на українську тематику середніх віків. Твори з українською тематикою: "The Two Worlds of Damyan" (1966), "Ivanko and the Dragon" (1969), "Son of Mikula" (1972), "Displaced Person" (1978). Переклала англійською українські народні казки (Ukrainian Folk Tales). Померла Марія Галун Блох у 1998 в Кембріджі, Массачусетс.

Роксолана Яримович (Roxolana Yarymovych) характеризує Марію Блох як "унікальну і виняткову особистість". А відома громадська діячка Дарія Маркусь підкреслює надзвичайну цінність творів Марії Блох для збереження української ідентичності в діаспорі.

MARIE HALUN BLOCH,

who made an invaluable contribution to 20th century Ukrainian children's literature, died here on February 7, at the age of 88. Mrs. Bloch was born in Komarno, Ukraine, daughter of Rudolf Halun and Sofia Pelensky Halun, and emigrated to the United States with her family as a young child. Mrs. Bloch, who considered herself to be a devout Ukrainian patriot, returned to visit her homeland many times throughout her life.

Mrs. Bloch received her primary and secondary school education in the Evanston, Ill. public school system and received her Ph.D. in economics from the University of Chicago. She worked as an economist for the U.S. Department of Labor in the 1930s.

Mrs. Bloch was the author of 18 fiction and non-fiction books for children and two books for adults. Her most popular works included "Aunt America," an American Library Association Notable Book, and "Ukrainian Folk Tales," translated from Ukrainian by Mrs. Bloch and illustrated by Jacques Hnizdovsky.

Many of her other books contained Ukrainian themes and can be attributed to her Ukrainian heritage. "Marya of Clark Avenue" and "Displaced Person" both narrated the tales of young Ukrainian immigrants. "The Two Worlds of Damyan" is a book about a Ukrainian boy's life during Soviet times and "Bern, Son of Mikula" is a historical novel for young people set in ancient Kyiv.

Mrs. Bloch translated "Ivanko and the Dragon," a folktale, which was illustrated by artist Yaroslava Surmach Mills.

Another translation, an account of early Ukrainian immigrant life in North Dakota was published as "Pilgrims of the Prairie" by the Ukrainian Cultural Institute of Dickinson State College in North Dakota.

At the time of her death, Mrs. Bloch was writing a book for adults about the history of the Dnipro River. In all, she had published more than 20 books.

Mrs. Bloch was a longtime member of the Authors' League of America, the Authors' Guild, the Society of Children's Book Writers and Illustrators, from which she received several awards, the Colorado Authors' League, and the Denver Women's Press Club.

In 1976 she founded the Rocky Mountain chapter of the Society of Children's Book Writers and Illustrators.

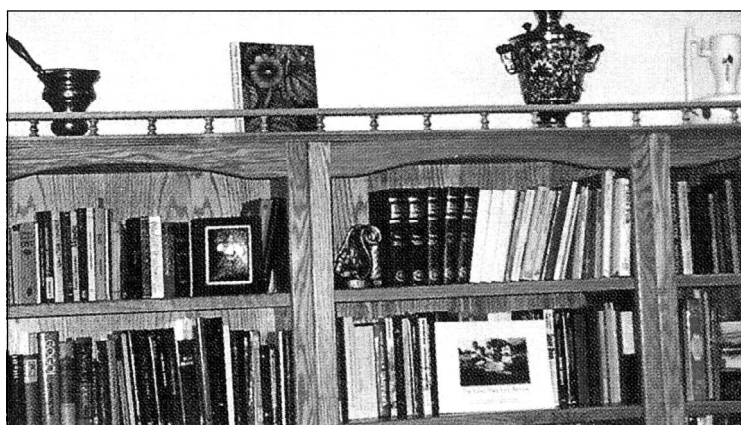
A resident of Denver, Colo. for 50 years, she had lived in Cambridge since 1993. She was a member of the parishes of the Ukrainian Orthodox Church in both Denver and Boston. Throughout her life, she was an active member of the Ukrainian American community.

She leaves her daughter, Hilary, and son-in-law, John Hopkins of Cambridge; granddaughters Susannah Halun Hopkins of Hanoi, Vietnam and Alyson Marie Hopkins of Sommerville, Mass.; her sister, Olga Felton of Hot Springs, Ark.; and members of her sister's and late brother's families. Mrs. Bloch also leaves many members of her parents' families in Ukraine.

THE MARIE HALUN BLOCH LIBRARY

The Marie Halun Bloch Library provides materials for education and research. Membership in UCI entitles check out privileges for six months.

Subjects Available are: Directories/ Handbooks/Encyclopedias, Memoirs, Diaries, Letters, Language, Dictionaries, Linguistics, Religion & Theology, Humanities, Folklore & Folk Art, Traditions & Life Style, Architecture, Music, Cinema, Social Sciences, History, etc...

Бібліотека Марії Блох

The library listings are a gift to UCI by Hilary Hopkins. The library is a collection of rare and current tomes from the collection of her mother, Marie Halun Bloch. A number of books authored by Ms Bloch are in secure section of the library. (Inquire to see these). UCI's accumulation are purchases from Harvard University duplicates, books from the Gorham and the Belfield Orthodox Churches Prosvita Libraries, gifts from Dr. & Mrs. Bohdan Hordinsky, Fr. Michael Bobersky and new releases.

The UCI Archives were established to safekeep the transcripts of interviews conducted in 1940's and 1983-1984. Among this collection are biographies of veterans, pioneers, Catholic, Orthodox and Protestant Churches, studio and candid photos (many photos are wedding pictures), pictures and slides taken in Ukraine during the tours in 1984, 1990, 1996 and 1999, and interviews on cassettes and CD's. Recent acquisition is the East European Genealogist.

Thirty three portraits of pioneers, 10x12, framed in acid free paper are in the UCI collection. The portraits were taken by Clay Jenkinson aka Thomas Jefferson.

The North Dakota Ukrainians early history is recorded in the following books held in the **Marie Halun Bloch UCI Library**:

- **Pilgrims of the Prairie** - Pioneer Ukrainian Baptists in North Dakota by Andrew Dubovy. Translated from the Ukrainian and edited by Marie Halun Bloch.

- **North Dakota Ukrainians** - A compendium of research papers delivered at the Ukrainian Symposium in 1985.

- **Transcripts of the Interviews** conducted in 1945 and 1983. Available in CD's in the UCI Archives and at the North Dakota Heritage Library, Bismarck, ND.

Ukrainians from the Astro-Hungarian Empire

- **North Dakota Ukrainians** - A compendium of research papers delivered at the Ukrainian Symposium in 1985.

- **Transcripts of the Interviews** conducted in 1983. Available in transcripts and CD's. Held in the UCI Archives and at the North Dakota Heritage Library, Bismarck, ND.

(For additional listings of personal accounts, inquire via e-mail: uci@pop.ctctel.com)

В Мінесотському університеті зберігається колекція книжок і документів Марії Галун-Блох.

МАРІЯ ГАЛУН БЛОХ В ІНТЕРНЕТІ

Інтернет сьогодні робить доступними твори Марії Галун Блох в усьому світі. Український сектор Інтернету дає на гасло "Marie Halun Bloch" майже 750 посилань.

Веб Зображення Групи Каталог

Google

Веб Результати 1 – 10 з приблизно 744 щодо Marie Halun Bloch .

THE MARIE HALUN BLOCH LIBRARY, Ukrainian Cultural Institute ...
THE MARIE HALUN BLOCH LIBRARY, Ukrainian Cultural Institute library.
www.ukrainianculturalinstitute.org/library.htm - 14k -
Збережено на сервері - Подібні сторінки

Amazon.ca: Je m'appelle Bern: Books: Marie Halun Bloch
Amazon.ca: Je m'appelle Bern: Books: Marie Halun Bloch by Marie Halun Bloch.
www.amazon.ca/mappelle-Bern-Marie-Halun-Bloch/dp/2081617706 - 38k -
Збережено на сервері - Подібні сторінки

Літературний вечір Наталії Лівицької- Холодної

1987

Наталія Лівицька-
Холодна

ЖНИВА

*Сивий попіл притрусив принаду,
золотий волосся мого спліт,
і весни мені ти не пригадує,
не бентеж спокою зрілих літ.
Буде осінь гарна й плодovита,
овочів не вбили громи з ммар,
і душа, як стиглий колос жита,
зберегла для житниць свій тягар.*

*Хай же прийдуть ті нежданні й
пізні,
ті жнива, сподівані такі!
І впадуть покоси, зрізані
вимахом Господньої руки.*

СПОВІДЬ

*Не забудеш ніколи провину,
що ранами в серці носиш.
Не прийде до тебе син,
що пробачення в нього попросиш.
Не витреш з пам'яті слів
проказаних гнівно.
Це твій лебединий спів
на нерідному озері співаний.
Це твій передсмертний крик,
твоя сповідь, в серці причаєна...
Хай же буде благословення повік
ім'я Твоє,
Ти - нерозгадна Тайна.*

У червні 1987 року відбувся літературний вечір відомої письменниці, поетеси Н.Лівицької-Холодної. Розпочала його, привітавши громаду Чикаго від імені Українського Інституту Модерного Мистецтва та 84-го Відділу Союзу Українок Америки, проф. Віра Боднарук. Слово про поетесу виголосив проф. Богдан Рубчак.

З БІОГРАФІЇ НАТАЛІЇ ЛІВИЦЬКОЇ-ХОЛОДНОЇ

Наталія Лівицька-Холодна (нар. 1902 р.) - поет, перекладач. Народилася біля Золотоноші на Полтавщині. Після національно-визвольних змагань 1917-1922 рр. опиняється в еміграції, зокрема, в Чехословаччині, Середню освіту здобула в Подебрадах - закінчила матеріальні курси 1923 р. Цього ж року вступає в празький Карловий університет.

Досить швидко зближається з іншими поетами празької школи, зокрема з Дараганом, Маланюком. У 1927 р. переїздить до Варшави, студіює філологію при Варшавському університеті. Була однією з організаторів літературної групи "Танк". Після Другої світової війни мешкала в західнонімецьких містах Оффербрах, Майнцкастель та Етлінген. 1950 р. переїздить до США і проживає в Йонкерсі поблизу Нью-Йорка.

Її перу належать поетичні збірки "Вогонь і попіл" (1934), "Сім літер" (1937) та біографічна проза про Шевченка "Шлях велетня" (1955).

"КООРДИНАТИ" ПРО ОСОБЛИВОСТІ ПОЕЗІЇ Н. ЛІВИЦЬКОЇ-ХОЛОДНОЇ

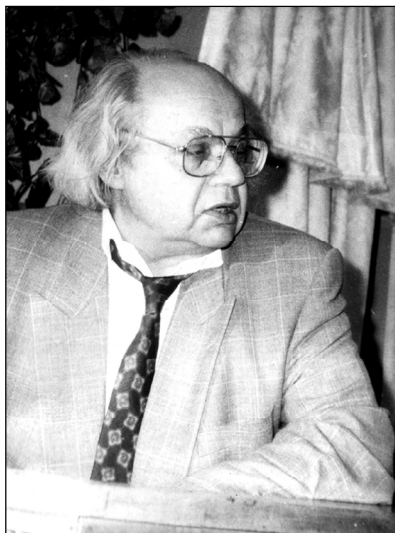
У антології сучасної української поезії "Координати" (упорядкування Б.Бойчука, Б.Рубчака, 1969) підкреслено, що особиста лірика Лівицької-Холодної позначається сильними тематичними впливами французького символізму, з домішками пізнішого декадансу. Крім того, помітні відсвіти поезії Анни Ахматової. Пристрасть у її інтимній ліриці таємнича, приваблива аж до самозгуби. Кохання майже завжди заборонене, приховане; дуже часто жорстоке й буремне. Лірична героїня зваблює сильних чоловіків гіпнотичною силою "фам фаталь". Разом з тим, поетеса часом говорить про спокій, серйозність і тривалість у коханні. У техніці Лівицької-Холодної панує вишукана гармонія, стрункість і легкість.

Наталія Лівицька-Холодна - поетеса камерного амплуа в найкращому розумінні цього слова. Музика її поезії заслуговує на уважне вслуховування.

1988

Творчий вечір Івана Драча

Іван Драч

ВЕСНЯНА АКВАРЕЛЬ

*Це вже не сон - це сон-трава
Гуцинь замшїлу прорива,
І ніжним чадом, чудом чистим
Бузкова свічка понад листом
Вже злотом-пломенем жива.
Це вже не сон - це вже котики
Сидять на лозах в сні екзотики,
Мурличуть хижо, мають запити
Рій бджіл у пазурі спацапати,
Продмухують пухнасті ротики.
Це вже не сон - це вже весна
Безсонна бродить, як мана.
Здираю з серця сну шкарлупцу
І в небо сиве серце пуцу -
Хай сивим жайвором зрина!..*

Навесні 1988 року в Українському Інституті Модерного Мистецтва гостював відомий поет і кінодраматург з України Іван Драч. Сталося так, що саме в цей час Іван Федорович Драч разом з невеликою делегацією мистців України представляв на Американському континенті ряд сучасних українських фільмів: "Криниця для спраглих" (сценарій І.Драча, постановка Ю.Ілленка), "Іду до тебе" (сценарій І.Драча, постановка М.Мащенко), "Камінний Хрест" (сценарій І.Драча, режисер Л.Осика). В рамках вечора в УІММ відбулася коротка презентація цих фільмів.

Слово про поета говорила Марта Фаріон Вислоцька.

Поезія звучала у виконанні самого автора - Івана Драча.

І все це було напередодні великих подій в світі і Україні - ось-ось розвалиться остання імперія, скоро-скоро Україна відновить незалежність і державність. І в цих процесах саме Іван Драч відіграє одну з ключових ролей, очоливши Народний Рух...

З ТВОРЧОЇ БІОГРАФІЇ ІВАНА ДРАЧА

Іван Федорович Драч - український поет, перекладач, кінодраматург, громадсько-політичний діяч. Народився 17 жовтня 1936 р. в селі Теліжинці на Київщині. Закінчив середню школу в місті Тетіїв, працював учителем. В 1957 - 1962 роках навчався на філологічному факультеті Київського університету, згодом працював у редакції письменницької газети "Літературна Україна". Перша збірка поезій "Соняшник" побачила світ 1962 р. Згодом з'явилися й інші поетичні книги: "Протуберанці серця" (1965), "Балади буднів" (1967), "До джерел" (1972), "Корінь і крона" (1974), "Киї-

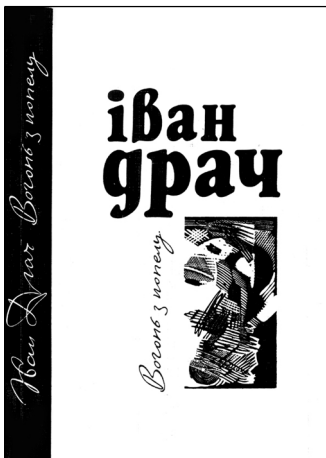

Іван Драч з дружиною Марією

Великі переміни...

вське небо" (1976), "Сонячний фенікс" (1978), "Американський зошит" (1980), "Шабля і хустина" (1981), "Теліжинці" (1985), "Храм сонця" (1988). Художнє слово І. Драча виключно метафоричне, в своєму потужному семантичному полі воно єднає найглибші шари етногенетичної пам'яті народу з трагічними, часом дисонансними ритмами сучасності. Піднесений космізм і суто побутова "заземленість", художня умовність і різка окресленість реалістичної деталі - такі антинормії іманентно притаманні художньому мисленню поета. Визначним явищем національної літератури стали також поеми "Ніж у сонці" (1961), "Смерть Шевченка" (1962), "Чорнобильська мадонна" (1988). В останні роки І. Драч веде активну громадсько-політичну діяльність. Він був організатором і першим головою Народного Руху України, головою Української Всесвітньої Координаційної Ради. Нині - голова Конгресу української інтелігенції, Товариства "Україна-Світ". У 1976 р. йому було присуджено Державну премію імені Т. Г. Шевченка. У 2006 р. удостоєний високої нагороди "Герой України".

Іван Драч з Богданом Футеєм (ліворуч)
і Михайлом Горинем (праворуч)

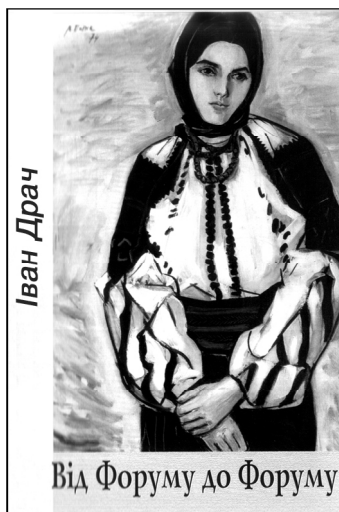
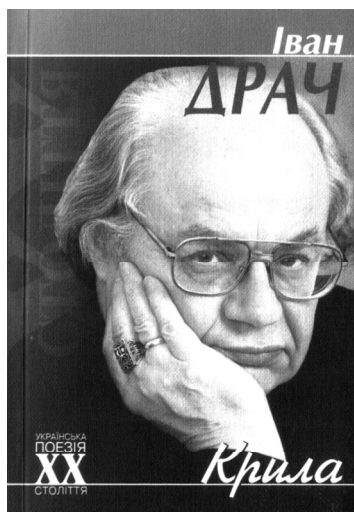
ЕТЮД КОХАННЯ

*Кохати - нові землі відкривати,
Нюанси свіжі і відтінки нові.
Кохати - це щомиті дивуватись,
Це - задихатись з подиву - любові.
Це - припадати до джерел
незнаних
І дикої жаги не втамувати.
Порушувати дивовижні плани,
А потім дивовижніші сплітати.
Кипіти і згоряти од розпуки
І все спізнати, все знайти в
любові -
Шалене щастя і пекельні муки...
Коли не маєш риб'ячої крові.*

СОНЯШНИЙ ЕТЮД

*Де котиться між голубих лугів
Хмарина ніжна з білими плечима,
Я продаю сонця - оранжові, тугі,
З тривожними музичними очима.
Ось сонце віри, чисте і просте,
Ось сонце міри з віжками на
храпах,
Ось сонце смутку, звідки
проросте
Жорстока мудрість в золотих
накрапах.
І переливно блискотять сонця
Протуберанціями сторч головою.
Беріть сонця - кладіть мені
серця,
Як мідяки, пожмакані журбою.
Я ваші душі клином обмину,
Я не поставлю їх на п'яні карти,
А що сонця за дорогу ціну,
То сонце завжди серця варте.*

("Вітчизна", 10, 1961)

СУЧАСНИКИ ПРО ІВАНА ДРАЧА В ДЕНЬ ЙОГО 70-ЛІТТЯ

Левко Лук'яненко (багатолітній дисидент і політв'язень)

Я познайомився з Драчем заочно і дуже давно... Ще будучи в тюрмі, я знав кілька видатних Іванів: Івана Світличного, Івана Драча, Івана Дзюбу й інших. Це була група людей, які намагалися заявити своє.

Зараз Іванові Драчу я б побажав творчих успіхів, бо він ще сильний, здоровий чоловік, голова у нього нормально робить... Успіхів йому, доброго здоров'я, творчості, творчості і творчості...

*Володимир Яворівський
(голова Національної спілки письменників України)*

...Я Іванові хотів би побажати, щоб йому добре працювалося. Зараз його поезія на якомусь новому інтелектуальному витку. Це поет невичерпний. Він не той поет, що заспівав у молодості, а потім його голос хрипне та хрипне. Тримайся, Іване. Так кажуть художники, які малюють баню церкви. І при цьому у них під ногами починає валитися рихтування, а знизу в таких випадках кричать: "Тримайся за пензель!"

Тримайся за перо, Іване!

Іван Драч, 1998 р.

Літературний вечір Фредеріка Пола

1988

Fred Pohl in 1988

11 червня 1988 року в УІММ відбувся літературний вечір Фредеріка Пола - знаного американського письменника-фантаста, футуриста, автора роману "Chernobyl" і ще понад 30 романів та збірок.

Відкрила вечір проф. Віра Боднарук, яка наголосила, що в практиці літературних вечорів УІММ сьогодні маємо нову сторінку - зустріч не з українським, а з американським письменником. Він швидко відгукнувся на ядерну екологічну трагедію два роки тому на Чорнобильській АЕС, що поблизу Києва, своїм романом "Чорнобиль".

Слово про автора виголосила поетеса Ганна Черінь. Вона сказала, що твір Ф.Пола надзвичайно доброзичливо зображує українське життя того часу, коли ще не було на обрії нашої незалежності. Устами своїх героїв він звинувачує загарбницьку політику Москви, що поставила недосконало збудовану атомну станцію в самому серці України. І при цьому торгує українською нуклеарною електрикою із закордонними країнами. Роман англійською мовою видатного американського письменника Ф.Пола отримав нагороди Гуго і Небула та багато інших - це велика справа для просування української тематики у світовому інформаційному просторі.

Уривки з роману в англійській мові читали Анна Войтович, Олександр Мамотюк і Орест Шнур. Літературний вечір завершився зустріччю з автором Ф.Полом при каві і солодкому. Інформацію і відгуки про вечір подали газети "Свобода", "Нова Зоря".

Район Чорнобиля з космосу. Знімок станції "Мир", 1987 р.

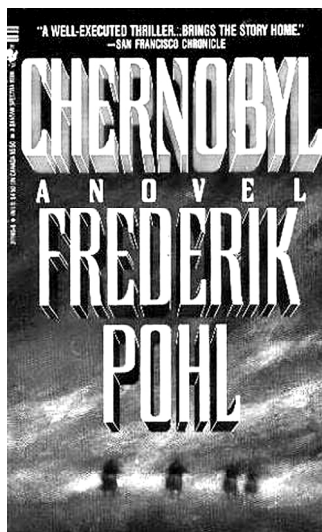

Під час зустрічі з Фредеріком Полом в УІММ, 1988 р.

CHERNOBYL
(1987)
A novel by
Frederik Pohl

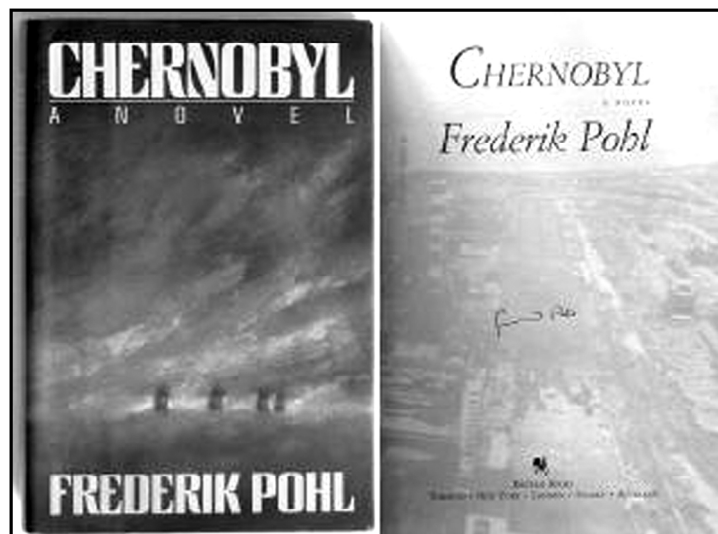
This novel starts April 25, 1986 at the Chernobyl Nuclear Power Station which supplies the eastern Ukraine with one quarter of its electrical energy. While the characters are fiction, actual Soviet persons are referred to in the book. Dedicated to the people who kept a terrible accident from becoming far more terrible.

FREDERIK POHL

Frederik Pohl has been a major name in science fiction for over half a century. He is the only person to have won the Hugo Award both as an author and as an editor. Some of his most famous stories include Man Plus and the Gateway series, while he has edited such SF magazines as Galaxy and If. Pohl has also been president of World SF and of the Science Fiction Writers of America, who named him a Grand Master. His love of science has resulted in such books as "Our Angry Earth" (with Isaac Asimov) and the recent "Chasing Science".

Fred Pohl: "...So we went. And I thought it was a good thing to do, because it gave me a chance to think about whether I really wanted to write a book on Chernobyl or not. And I have to say that I was quite astonished at what the Soviet Union had turned into in the 12 or more years since I had spent any length of time there.

Український Інститут Модерного Мистецтва
та

84-ий Відділ Союзу Українок Америки
широ запрошують Вас на літературний вечір
ФРЕДРІКА ПОЛЯ

автора роману "Чорнобиль"

Слово про автора – Ганна Черинь, поетеса
Читання уривків із роману англійською мовою:

Анна Войтсвич, Олександр Мамотюк і Орест Шпур
субота, 11 червня 1988 р.

7-ма година вечора

Зустріч з автором при каві й солодкім.

Приміщення Інституту – 2320 Вест Чікаго Евню (227-5522)

ЧОРНОБИЛЬ: В ПЛІНІ ЧАСУ

Чорнобиль, місто (з 1941 р.) на Київському Поліссі, положене над р. Прип'яттю, при впаданні в неї р. Уж. Вперше згадується 1193 р. (Іпатіївський літопис); до 1917 р. - заштатне містечко Радомиського повіту. Традиційно було розвинуте сільське господарство, ремесла. У 1897 р. тут проживало 9300 мешканців, у 1926 р. - 9 000, 1971 р. - 10 000. У ХХ ст. розвинулася харчова промисловість, побудовано чавуноливарний завод, ремонтно-експлуатаційну базу Дніпровського річково-го пароплавства, цех мистецьких виробів, районне об'єднання "Сільгосптехніка". У місті діяли медичне і професійно-технічне училища.

На березі р. Прип'яті недалеко від Чорнобиля, біля м. Прип'ять, розташована Чорнобильська АЕС, перша атомово електростанція в Україні, будівництво якої почато 1971 році. Перший енергоблок потужністю 1,0 млн квт вступив у дію 1977, згодом добудовано ще ін. блоки: з 1983 працювали 4 блоки потужністю 4,0 млн квт. Чорнобильська АЕС є конденсаційна станція блокового типу РБМК з ядерними реакторами каналної системи.

26 квітня 1986 на Чорнобильській АЕС сталася найбільша в історії атомової енергії аварія, яка від внутрішніх детонацій знищила 4-ий блок АЕС, і радіоактивні елементи йоду, стронцію і цезію поширилися на північну частину України, Білорусію, Прибалтику, Польщу, Швецію, Фінляндію й ін. країни. З району Чорнобиля евакуйовано 175 тис. населення; кілька тижнів пізніше евакуйовано дітей шкільного віку з Києва й ін. населених пунктів. Чорнобильська катастрофа спричинила великі людські жертви. Дослідники передбачають, що від радіації АЕС помре в європейській частині

колишнього СРСР, насамперед в Україні, велике число осіб на хворобу рака. Чорнобиль став символом атомової небезпеки у світовому масштабі.

1988

Володимир Мокрий в УІММ:

доповідь "Русини, лемки - українці та українська культура в польській науці і публіцистиці після 1980-го року"

Володимир Мокрий

26 серпня 1988 р. Український Інститут Модерного Мистецтва та 84-й Відділ Союзу Українок Америки (Чикаго) влаштували зустріч з професором Ягеллонського університету (Краків, Польща) Володимиром Мокрим - відомим українським науковцем, політичним і громадським діячем. Доповідача представила професор Віра Боднарук.

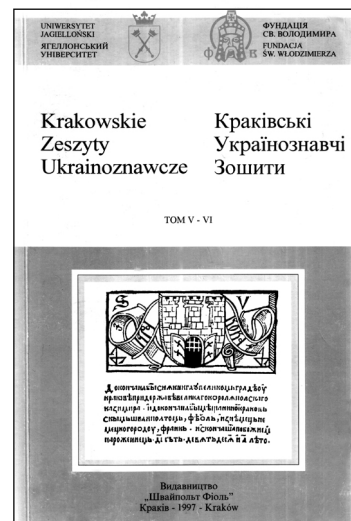
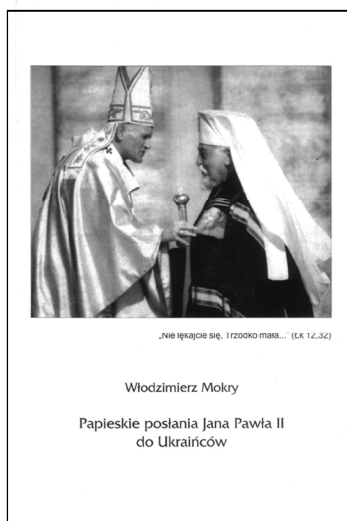
З БІОГРАФІЇ ВОЛОДИМИРА МОКРОГО

Володимир Мокрий (Włodzimierz Mokry) - професор Ягеллонського університету (Краків, Польща), славіст, публіцист, лідер українського громадського руху, фундатор і керівник Фондації Святого Володимира Хрестителя Київської Русі.

Народився 18

квітня 1949 р. у Драві (Drawie), але його рідня була виселена. Початкову школу закінчив у Ольштині у 1962 р., а у 1966 р. - ліцей в Легниці. У 1972 р. у Ягеллонському університеті одержав магістерський диплом з історії східнослов'янської літератури. У 1978 р. отримав докторський ступінь з гуманітарних наук. Його творчі зацікавлення - культурно-літературне життя українців у Галіції у ХІХ ст. З 1997 р. - доктор габілітований. Тема його роботи - філософсько-релігійний романтизм Шевченка, Костомарова, Шашкевича. Титул професора одержав у 2002 році.

У 1987 році заснував у Кракові Фондацію Святого Володимира Хрестителя Київської Русі і за це, а також за багаторічну плідну наукову і громадську роботу спрямовану на українсько-польське порозуміння одержав нагороду Іоана Павла ІІ. Фондація створена для підтримки і популяризації української науки і християнської культури, що спрямовано на взаєморозуміння і поєднання поляків та українців. В рамках

Український інститут модерного мистецтва
та
84-й відділ Союзу Українок Америки
широко запрошують Вас на доповідь:
"РУСИНИ, ЛЕМКИ - УКРАЇНЦІ
ТА УКРАЇНЬКА КУЛЬТУРА В ПОЛЬСЬКІЙ НАУЦІ
І ПУБЛІЦИСТИЦІ ПІСЛЯ 1980-ГО РОКУ",
яку виголосить
Д-р ВОЛОДИМИР МОКРИЙ,
професор Ягеллонського Університету в Кракові.
П'ЯТНИЦЯ, 26 СЕРПНЯ 1988 року,
година 7:30 вечора,
приміщення Інституту - 2320 Вест Чикаго Евню.

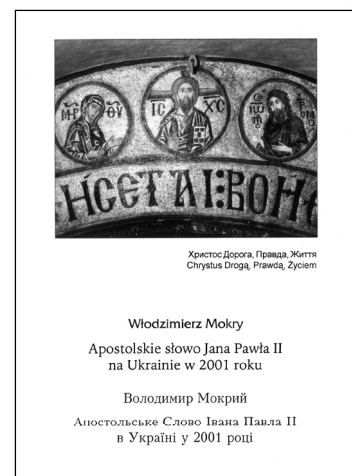
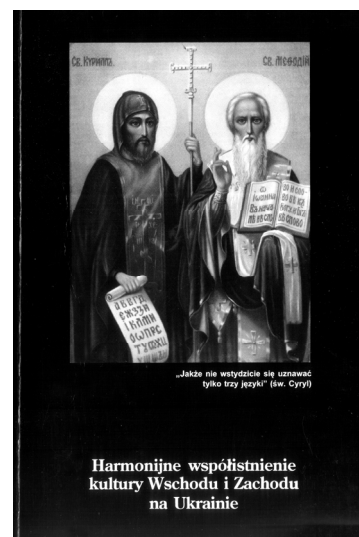
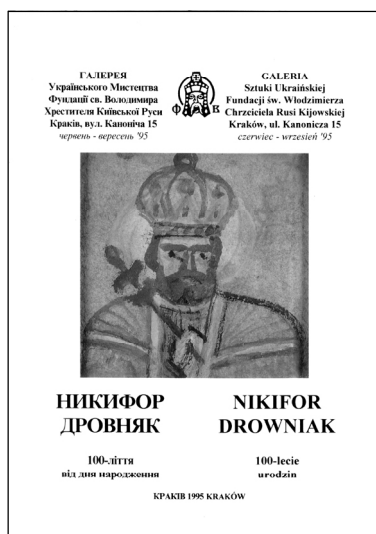
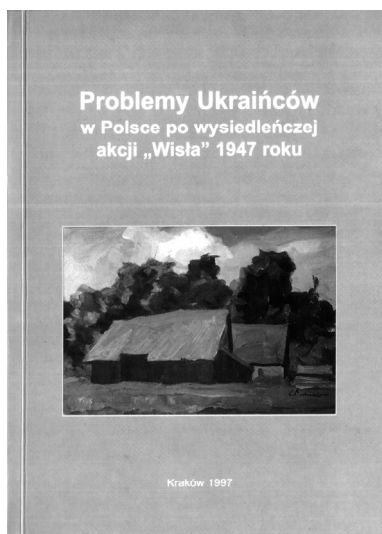
Фундації діє видавництво "Швальпольт (Святополк) Фіоль", Галерея українського образотворчого мистецтва, Музей ікон, бібліотека, читальня, книгарня "Нестор", українська кав'ярня.

Володимир Мокрий - лауреат міжнародної нагороди Фундації Крижанівських (1992), лауреат Незалежної Фундації Сприяння Польській Культурі POLCUL FOUNDATION (1997); за діяльність по українсько-польському зближенню має нагороду Krzyzem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski (1998). Член Польського Сейму у 1989-1991 роках. Завідувач кафедри україністики Ягеллонського університету в 1999-2003 роках. Від 2004 року - керівник новоствореної кафедри українознавства на факультеті міжнародних і політичних студій Ягеллонського університету.

ТВОРЧИЙ ДОРОБОК ВОЛОДИМИРА МОКРОГО

В. Мокрий - багатогранний науковець, дослідник, організатор. Його праці торкаються літературознавства, історії українства на Західних землях, зокрема тих, що сьогодні є в складі Польщі. Мокрий - редактор ряду видань, основні з них ми перераховуємо нижче.

- Книги (монографії, розвідки тощо):
- Церква у житті українців (Львів 1993);
- Література і філософсько-релігійна думка українського романтизму: Шевченко, Костомаров, Шашкевич (Literatura i mysl filozoficzno-religijna ukraińskiego romantyzmu. Szewczenko, Kostomarov, Szaszkiewicz (Krakow 1996));
- Від Іларіона до Сквороди (Od Ilariona do Skoworody. Antologia poezji ukraińskiej XI-XVIII wieku (Krakow 1996));

- Руська Трійця ("Ruska Trojca" Karta z dziejow zycia literackiego Ukraincow w Galicji w pierwszej polowie XIX wieku (Krakow 1997));

- Папські послання Яна Павла II (Papieskie poslania Jana Pawla II do Ukraincow (Krakow 2001));

- Україна Василя Стефаника (Ukraina Wasyla Stefanyka (Krakow 2001));

- Апостольське слово Яна Павла II в Україні 2001 року (Apostolskie Slowo Jana Pawla II na Ukrainie w 2001 roku (Krakow 2002));

- Duchowe zrodla pomaranczowej rewolucji na Ukrainie w 2004 roku (Krakow 2006);

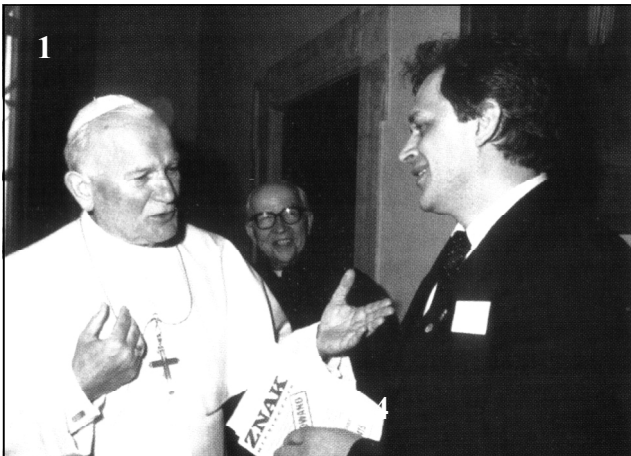
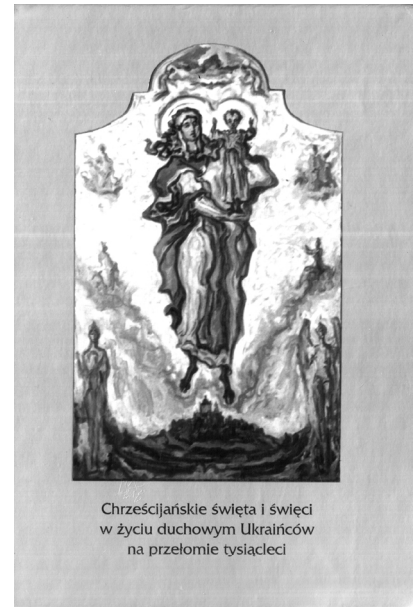
- Редактор періодичних видань: "Краківські українознавчі зошити" ("Krakow-skie Zeszyty Ukraino-znawcze"), альманахів "Між сусідами", "Краківські горизонти" ("Miedzy Sasiadami", "Horyzonty Krakowskie").

- Володимр Мокрий реалізує сьогодні ряд видавничих проєктів і має багато планів на майбутнє.

На світлинах - зустрічі Володимира Мокрого з Папою Римським Іоаном Павлом II:
1 - 1990 рік. Аудієнція у Іоана Павла II, Рим.

2 - 1996 рік. В Ягеллонському університеті, Краків.

3, 4 - 1997 рік. У Фундації Святого Володимира Хрестителя України-Руси, Краків.

Літературний вечір Лесі Храпливої

1989

28 березня 1989 р. відбувся літературний вечір Лесі Храпливої - письменниці, пластової діячки і педагога, яка прибула з Лондону, Канада. Слово про письменницю виголосила Надія Л. Хойнацька. Вірші письменниці виконали учні Школи Українознавства в Чикаго. Друкується з 1950-их рр.

ЛЕСЯ ХРАПЛИВА: ЖИТТЯ В ІМ'Я УКРАЇНИ

Народилася Леся Храплива 1926 року у Львові, тут вона пішла до школи, а потім і до гімназії. У 1944 році вісімнадцятирічна Леся разом із батьками була змушена іммігрувати на Захід, до Канади, де вона проживає і до сьогоднішнього дня.

Рід Храпливих походив з Тернопільщини, він належав до того прошарку інтелігенції, яка жертвовно працювала для народу. Її дід - Василь Храпливий, - був управителем школи у селі Лисівці Заліщицького повіту. Його дружина - Стефанія із Ганкевичів - із старого шляхетсько-священницького роду. У них було 4 сини: Іван - найстарший; Роман - помер у визвольних змаганнях, як старшина галицької армії; Євген - батько Лесі і Зеновій - наймолодший - професор математики і фізики. Голова родини Василь Храпливий помер, коли найменшому синові було 4 роки. Стефанія їх усіх вивела в люди.

Леся Храплива

Батько письменниці Євген Храпливий був громадським діячем, визначним дослідником сільського господарства, багато років свого життя присвятив праці в крайовому товаристві "Сільський господар" у Львові.

Її дядько, професор Іван Храпливий, народився у 1892 році, студіював класичні мови: грецьку та латинську в університетах Відня та Чернівців і все життя викладав ці предмети в Коломийській гімназії.

Лесі Храпливій судилося стати українською письменницею. Вона - тонкий лірик, майстер художнього слова. Ґрунт, на якому зростали її таланти, - це народ і вірна любов до нього. Вона має свої теми й улюблені образи, свої засоби відображення дійсності.

Патріотичне почуття - одне з найглибших людських почуттів - проймає всю творчість поетеси. Покинувши у вісімнадцятирічному віці Україну, вона зрозуміла, що проливати сльози над недолею рідного краю - це марна трата часу та сил. Тому її патріотизм набув дієвого характеру. Безмежна є любов письменниці до своєї батьківщини. Вона любить землю, духовні скарби рідного краю, не припиняє детально вивчати його минуле, поділяє життєві турботи своїх сучасників та плакає надію на щасливе майбутнє вільного народу. Мисткиню чарують українські народні пісні, веснянки, колядки, які часто можна зустріти в її повістях, написаних для українських дітей та молоді в діаспорі. Та над усе вона любить свій народ. Вже в ранній творчості поетеса-патріотка висловлює мрію про свободу рідного краю:

Хай темряви сила

Перед блиском твоєї краси:

Бо ти грішних від муки звільнила,

Так і праведних з пекла спаси!

КНИЖКИ ЛЕСІ ХРАПЛИВОЇ:

"ІСКРИ" - вірші, Клівленд ЗСА, 1955.

"ДАЛЕКИМ І БЛИЗЬКИМ" - вірші для дорослих, Чикаго 1972, перевидано в Україні.

"НА ВВЕСЬ БОЖИЙ РІК" - деклямятор для дітей, перевидано в Україні.

"ЛІАСТІВОЧКА" - казка на історичні мотиви, Клівленд, 1956.

"РОСТИКОВА КАЗКА" - ілюстрована книжка для найменших.

"ЗАБАВКИ МАРТУСИ" - ілюстрована книжка для найменших, Мюнхен 1960, перевидана в Канаді.

ПИСАНКА УКРАЇНСЬКИМ ДІТЯМ" - великодні вірші й казки, ЗСА, перевидані в Україні.

"КОЗАК НЕВМИРАКА" - фантастична казка, ЗСА, перевидано в Україні.

"ВІТЕР З УКРАЇНИ" - казки й оповідання, Мюнхен, перевидано в Канаді.

"ВІТЕР З УКРАЇНИ 2" - казки й оповідання, Нью-Йорк.

"ЧАРОДІЙНЕ АВТО" - фантастична мандрівка через історію України, ЗСА, перевидано в Україні.

"НАЙБІЛЬШИЙ ДАРУНОК" - свято-Миколаївська сценка, Мюнхен.

"АНТИПКОВІ ПРИГОДИ" - свято-Миколаївська сценка, Нью-Йорк.

"ЯРМАРОК МИШКИ-ГРИЗИ-КНИЖКИ" - матеріали до "свята книжки", Нью-Йорк.

"ОТАМАН ВОЛЯ" - повість для молоді, Мюнхен, перевидано в Україні.

"У ТЕМРЯВІ" - нариси з життя воїнів УПА, Чикаго 1956.

"МИТРОПОЛИТ АНДРЕЙ ШЕПТИЦЬКИЙ" - віршована біографія.

"УКРАЇНСЬКІ НАРОДНІ ЗВИЧАЇ У СУЧАСНОМУ ПОБУТІ" - популярний виклад, Канада, перевидано в Україні.

Поезія Лесі Храпливої звучить як голос нічим і ніким нескореного рідного краю, як голос народу, який прагне духовного і соціального відродження. Її поезія - яскравий приклад тези про єдність форми та змісту. Ця форма - проста і витончена, а зміст прозорий, глибокий, незавуальований і не блукаючий, поетеса пише про те, що думає, і що її болить, і пише так, як думає. Та це цілком природні речі. Природні, та, на жаль, тільки для світу, який звично називається вільним. Вона прекрасно розуміє, що марно затискати думку у підтекст з надією, що знайдеться кмітливий читач, котрий наважиться відчитати її між рядками.

Перша збірка поетеси, яка вийшла друком на батьківській землі, - "Далеким і близьким". Леся Храплива завжди була і залишається українською письменницею, що підтверджують рядки, в яких вона з ніжністю і безмірною любов'ю пише про рідну землю: озера та ріки Західної України, чудові Карпати, вкриті зеленим мохом лісів та полян; про ледь чутну гру вітерця з ніжно-блакитними хвилями води і його розмову з неспокійними листочками. У Лесі Храпливої "там" - це завжди рідна знедолена Батьківщина та її з ні чим не зрівняна природа:

Тиху прозолоть вдумчева осінь

На чужі поклала дерева,

Ти звижаєшся мені як досі:

Кожну мить однаково нова.

Чарівність і багатство української природи часто виступає контрастом до злиденного людського існування, вони ще більше відтінюють недолю трудящих.

Патріотизм Лесі Храпливої має класовий характер та проявляється в любові і відданості трудівникам, борцям за незалежність України:

Може в інші країни та дні

Спрямувала б я вірші вітрила,

Якби ви не боліли мені,

Того болю я так не любила...

Де б не була письменниця, вона серцем і думкою завжди з Україною, страждає і мучиться з її народом. Ця любов є глибоким інтимним почуттям і влилася в такий строфі:

Хай торкнуться вільні мої руки

Мозолів закутих рук твоїх...

Ніч причина від твоєї муки,

А мовчати - перед Богом гріх!

- ці рядки з вірша, поміщеного в розділі "Братові за ґратами".

Леся Щур пише вільно, як дихає. Очі поетеси-інтерна-

Леся Храплива

ціоналістки не раз бачили скрізь лихо і насилля, повнилися слізьми від горя свого та інших народів. І часто ці сльози лилися від безсилля всьому цьому чимось зарадити. Прагнення до

дії, до боротьби за свободу слова - один з провідних мотивів патріотичної поезії Храпливої. У цій ліриці злилися особисті болі й настрої з горем народу. Вся творчість письменниці, - яскраве свідчення титанічного духу Лесі Євгенівни, вона забувала про власний біль для українського народу, готова виконувати найважчу працю. Її поезія прийнята оптимізмом:

*Золотий, кладуся вам під
ноги,
Б'юся в ніч осінню об вікно,
Щоб не заросли ті дороги,
Ті роковані, що ждуть давно.*

Духовний світ письменниці - глибокий, неосяжний, прекрасний. Він своєрідно розкривається і в її життєстверджуючій інтимній ліриці. Найбільше вона пише тоді, коли на серці в неї "негода". Складні внутрішні переживання, свій смуток і надії, хвили розпачу і твердої віри в життя вона відтворила у віршах, повістях та багатьох інших своїх працях. У ліриці передаються почуття в їх боротьбі, зміні й розвитку. Слухові та зорові образи, відтворюючи дію, передають багатогранне й оптимістичне сприйняття митцем навколишнього світу. У цій збірці влучними порівняннями, епітетами та метафорами передається процес народження поезії та радість від неї. Життєстверджуючу лірику великої поетеси наснажують такі цілющі джерела: незламна віра в народ і його світле майбутнє та безмірно палка любов до Вітчизни. Ця лірика просякнута перемогою життєдайних сил: світла над темрявою, добра над злом:

*Підносимо голос, щоб світ нас послухав,
Зірвем залізні заслони слова:
Ніхто не замкне в ізоляторі Духа,
В концтаборі слова; хоч би і Москва!*

Усі роздуми про роль художнього слова і суспільного призначення поета поєднані в її творчості з думами про народ, його соціальне і національне відродження. Обставини життя письменниці склалися так, що її поетичне слово - єдина зброя в далекій Канаді. Глибоке відчуття свого обов'язку перед українською нацією спонукає письменницю все життя гартувати і вдосконалювати своє слово у літературному світі, хоч це їй дається не легко, але все-таки вдається:

*Те слово ти колись садив
На буднім чорному граніті,
А вже без сонця, без води
Почали брості зеленіти...*

1990

Зустріч з академіком Дмитром Гродзинським

Дмитро Гродзинський під час виступу в УІММ (1990 р.)

1 квітня 1990 р. в Українському Інституті Модерного Мистецтва на 2320 Вест Чикаго Евеню відбулася зустріч з цікавою людиною нашого часу, яка відчуває сам пульс Чорнобильської катастрофи і компетентно прослідковує її наслідки. Це - академік Д. М. Гродзинський.

З БІОГРАФІЇ АКАДЕМІКА ДМИТРА ГРОДЗИНСЬКОГО

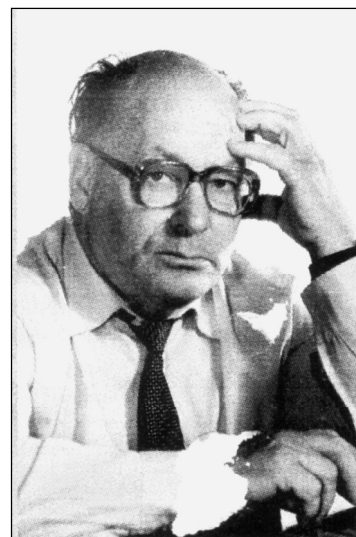
Гродзинський Дмитро Михайлович - академік Національної академії наук України, професор, доктор біологічних наук. Академік-секретар Відділення загальної біології НАН України. Голова Національної комісії з радіологічного захисту при Парламенті України. Завідує відділом біофізики й радіобіології Інституту клітинної біології й генетичної інженерії НАН України. Заслужений діяч науки й техніки України, Лауреат Держав-

ної премії України. Двічі вистоювався звання "Соросівський професор". Автор понад 650 наукових праць, серед яких понад 20 монографій і підручників.

Основне коло наукових інтересів - радіобіологія й радіоекологія, репараційні процеси в опроміненій клітині, механізми протипроменевого захисту, механізми дії малих доз йонізуючих випромінювань, віддалені ефекти опромінення. Розробив теорію надійності біологічних систем.

З перших днів після аварії на Чорнобильській АЕС проводить дослідження з вивчення радіобіологічних і радіоекологічних наслідків Чорнобильської катастрофи.

Народився 5 серпня 1929 року в місті Біла Церква Київської області, в Україні. Одружений. Має двох дітей. Має дві вищі освіти - закінчив Білоцерківський сільськогосподарський інститут і механіко-математичний факультет Московського державного університету ім. Ломоносова. Кандидатську й докторську дисертації захистив у Вченій Раді при Відділенні біології Академії наук України.

Д.М. Гродзинський,
1999 р.

УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ МОДЕРНОГО МИСТЕЦТВА,
84-й ВІДДІЛ СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ і
ТОВАРИСТВО СПРИЯННЯ РУХ-ові

щиро запрошують Вас на доповідь нуклеарного біолога

д-ра **ДМИТРА Г. ГРОДЗИНСЬКОГО**
га тему "*Чорнобиль і його наслідки*"

Академія Наук - Київ

Неділя 1-го квітня 1990 р. - година 4:30 вечора
в приміщенні Інституту - 2320 Вест Чикаго Евеню
/312-227-5522/

Вечір поезії Ігоря Римарука

1990

Ігор Римарук

21 червня 1990 р. в УИММ відбувся вечір поета і публіциста Ігоря Римарука. Автора представила професор Віра Боднарук. Звучали вірші з поетичних збірок минулих років, а також ще не надруковане. Заля була зачудована поетикою нашого сучасника. Вечір завершився зустріччю з поетом при каві.

ІГОР РИМАРУК: З ТВОРЧОЇ БІОГРАФІЇ

Народився 1958 року на Поділлі. Закінчив факультет журналістики Київського університету ім. Т. Г. Шевченка. Працював у пресі та видавництвах. Головний редактор журналу "Сучасність", завідувач редакції сучасної української літератури видавництва "Дніпро". Автор книг "Висока вода" (1984), "Упродовж снігопаду" (1988), "Нічні голоси" (1991), "Goldener Regen" ("Золотий дощ", 1996, видавництво "Brodiba", німецькою та українською мовами), "Діва обиди" (2000). Упорядник антології нової української поезії "Вісімдесятники" (1990, Едмонтон). Вірші перекладалися багатьма мовами світу, друкувалися в англо-, іспано-, румуно-, шведсько-, німецькомовних антологіях української поезії.

У поезіях Римарука відчутний перманентний протест проти "легітимації", охрестоматійнення неомодерних способів творення, спроба революційного формотворення в межах НМ-дискурсу. Римарук - вічний і відданий неофіт модернізму, один із безперечних предтеч ПМД-80, який уособив фаховість та ерудовану інтелігентність "вісімдесятників".

"Феномен Римарука у тому ж, у чому й феномен (і загадка) найдавнішого українського мелосу, зокрема - колядок і щедрівок: заховані у них слова - то насправді слова посаджені і пророслі, слова вкорінені, слова, що дають плоди..." - писала про "Діву обиду" Маріанна Кіяновська.

УРИВОК ІЗ ПОЕМИ

*...Це юності мотиви опівнічні,
це карнавальний дим довкола плах,
двосічний дотеп і свіча у січні,
бравата крові й бородатий страх,
це все, що мав, - за кучерик на шиї!..
Це дім, де рок - оброком, а за крок
з пожовклих довосенних сторінок
співали соловецькі соловії, -
чи думав ти, який у них хосен?
Та вже світало, і лунав Дассен.
А місто віршів, бунтів, поцілунків
явило інший лик із інших сцен,
коли з-за слів, неначе з-за лаштунків,
як сюзерен, виходив манекен,
коли зіниці клались на полиці -
і літери сахалися зіниць,
коли занадто мертва смерть дзвіниць
дірки засклила в хроніках столиці
й хіба що голубам служило скло...
Невже тоді нічого не було?!
Були ж неопалима віща круча
й немилосердне в щирості село,
його щетина спогадів колюча
й невіра в балакуче ремесло.
Були ж - уперше - Хортиця і Галич,
листок на плесі й полотняний сніг,
перешепти в кав'яреньках тісних
про білу квітку і про скіфську далеч, -
дарма, що хрестовик собі сотав
безбарвну і солодку нить октав.*

1990

Зустріч з учасниками I-го Конгресу Україністів

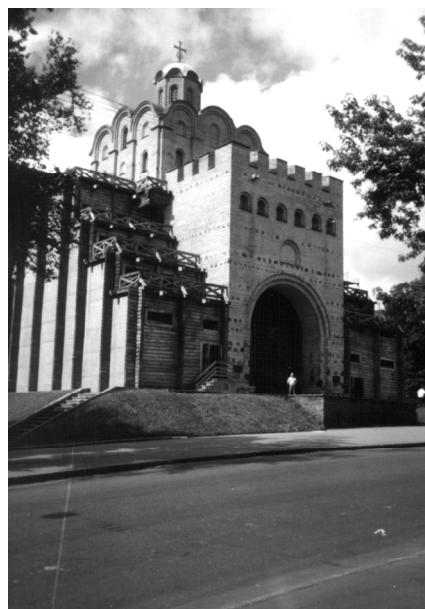
12 жовтня 1990 року в УІММ та ТУМ-Чикаго організовано вечір-зустріч української громади Чикаго з делегатами і учасниками Першого Конгресу Україністів у Києві. Своїми враженнями від Конгресу поділились: д-р Василь Маркус, д-р Богдан Рубчак, д-р Мар'яна Рубчак, інж. Юрій Коломиєць.

Перший установчий конгрес МАУ відбувся у Києві 27 серпня - 3 вересня 1990 р. Це був перший форум українців на такому рівні і в такому засягу, беручи до уваги кількість учасників (500) і країни, з яких вони прибули, як і кількість виголошених доповідей (300). Від часу свого заснування МАУ організувала шість міжнародних конгресів українців на території України: Київ - 1990 р., Львів - 1993 р., Харків - 1996 р., Одеса - 1999 р., Чернівці - 2002 р., Донецьк - 2005 р. Після кожного конгресу видано доповіді і повідомлення окремих секцій конгресу, а також вісники і бюлетні.

КОНГРЕС У КИЄВІ

Міжнародна асоціація українців (МАУ) заснована 1989 року, вже наступного, 1990 року, на своєму першому Міжнародному конгресі в Києві постала як авторитетна інституція світових українознавчих сил. На Конгресі були репрезентовані українознавці з усіх континентів світу. Заснована за ініціативою вчених різних країн, які працюють в галузі гуманітарних і суспільних наук, асоціація засвідчила свій потужний інтелектуальний потенціал і свій демократизм: вона складається з рівноправних національних осередків, у своїй науковій діяльності спирається на здобутки Національної академії наук України та інших наукових україністичних центрів світу. Президентом МАУ на Установчій конференції було обрано академіка НАН України Віталія Русанівського.

Перший Конгрес Міжнародної асоціації українців став визначною

Український Інститут Модерного Мистецтва
та

Товариство Української Мови ім. Шевченка
щиро запрошують Вас на

**Враження з Конгресу Україністів,
Конференції про Голодомор
і Фестивалу „Золотий Гомін” в Києві**

Учасники: д-р Василь Маркусь
д-р Богдан Рубчак
д-р Мар'яна Рубчак
інж. Юрій Коломиєць

П'ятниця, 12 жовтня 1990 — 7:30 вечора

Приміщення Інституту
2320 Вест Чикаго Евеню, Чикаго

**Перший Конгрес Україн-
стів: академік Василь Мар-
кусь (редактор Енциклопедії
Української Діаспори) та
професор Віра Боднарук**

вача порядків нечуваної жорстокості. Щодо українознавства, то ця сфера завжди сприймалася як щось особливо підозріле і небезпечне.

Після всіх пережитих жахів як не назвати дивом ХХ віку оце українське, майже несподіване відродження, коли нація, на котрій уже дехто ладен був би поставити хрест, усе ж віднаходить у собі сили пробудитись, постати до життя, явити світові феномен своєї незнищенності.

Сучасна відроджувана Україна дедалі більше усвідомлює свою приналежність до Європи, до західної культури, щоправда, не завжди вона там зустрічає відкличність і розуміння своїх проблем. Та сподіваємося, що Україні, рано чи

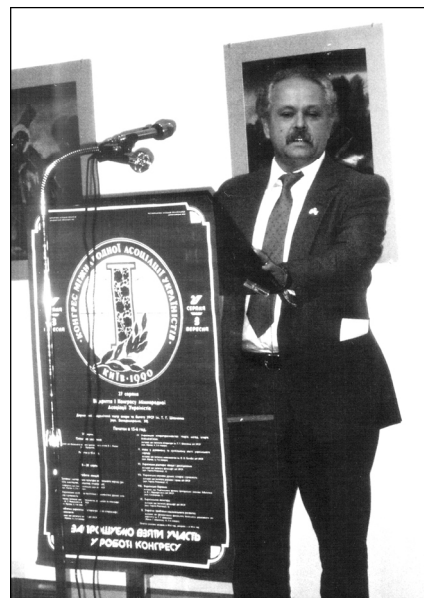
подією в історії нашої культури, у десяти секціях, круглих столах було виголошено понад 300 наукових доповідей та повідомлень. Конгрес намітив шляхи подальшого розвитку різних галузей українознавства, визначив систему міжнародної комунікації української науки і культури, їх репрезентації на світовому рівні. Визначальними і пророчими словами щодо ролі українознавства, місця України серед демократичних держав привернув увагу учасників Конгресу Олесь Гончар у доповіді на пленарному засіданні: "Роки сталінщини та й роки пізніші - це вони виформували генотип руйнача, губителя культури, насаджува-

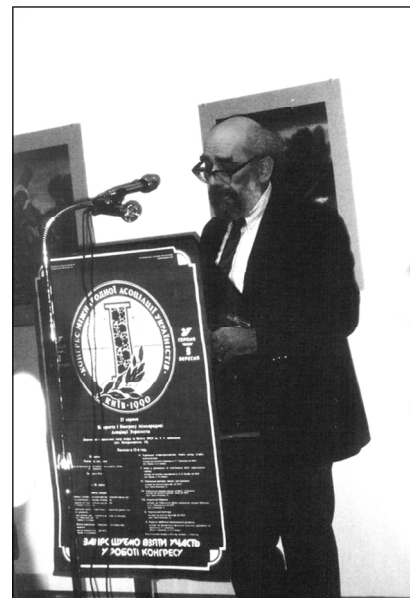
Костянтин Ситник

Мар'яна Рубчак

Юрій Коломиєць

Богдан Рубчак

Виступали на Першому Конгресі Українців

МІЖНАРОДНА АСОЦІАЦІЯ УКРАЇНІСТІВ (МАУ)

Міжнародна асоціація українців (МАУ) заснована 1989 р. в Геркуланумі поблизу Неаполя (Італія) на установчих зборах за участю вчених-українознавців з України, США, Канади, Італії, ФРН, Польщі, Бельгії, Голландії. Було визначено головні завдання асоціації: сприяння відновленню та розвитку українознавства, збереженню пам'яток історії та культури, поширення знань про культурні надбання і наукові здобутки українського народу, проведення українознавчих наукових форумів, координація діяльності національних асоціацій в різних країнах світу. Нині нараховується понад двадцять національних асоціацій українців (австралійська, американська, болгарська, італійська, канадська, китайська, німецька, польська, словацька, угорська, японська та ін.).

Завдяки діяльності Міжнародної асоціації українців, зусиллям національних асоціацій українознавство утвердилось як інтердисциплінарна цілість, українська наука і культура все активніше інтегруються у світовий контекст і водночас значний масив світової науки і культури, україністики насамперед, залучається до загальнонаціонального культурного процесу. Значно розширилась і збагатилась тематична палітра україністики. Якщо спершу вона мала суто гуманітарний характер, то згодом поставали нові теми, нове бачення не лише історико-культурного розвитку, а й розвитку суспільного, громадсько-політичного, державницького. Саме в цих галузях велике значення для України має міжнародний досвід, теорія і практика зарубіжного державотворення, нові технології в культурологічних, освітніх процесах.

Раз на три роки проводяться міжнародні конгреси українців, досі їх проведено шість: 1990 рік (Київ), 1993 рік (Львів), 1996 рік (Харків), 1999 рік (Одеса), 2002 рік (Чернівці), 2005 рік (Донецьк). На цих представницьких форумах широко обговорюються актуальні українознавчі проблеми, підводяться підсумки трирічної діяльності, обирається керівництво МАУ: Міжнародний комітет українців (МКУ), президент і віце-президент МАУ, члени Бюро МКУ. Першим президентом МАУ було обрано акад. НАН України Віталія Русанівського, згодом асоціацію очолювали: професор Українського наукового інституту Гарвардського університету (США) Григорій Грабович, акад. НАН України Ярослав Ісаєвич, акад. НАН України Микола Жулинський, з 2002 року президентом МАУ є професор Колумбійського університету (США) Марк фон Гаген.

пізно, а таки бути в Європейському домі, в колі європейських демократій!".

На першому Конгресі МАУ з доповідями виступили широко знані у світі вчені - представники української діаспори Омелян Прицак (тема доповіді: "Що та історія України?"), Ігор Шевченко (тема доповіді: "Завваги до теми "Україна між Сходом і Заходом"), Юрій Шевельов (тема доповіді: "У довгій черзі: проблеми реабілітації"), Григорій Грабович (тема доповіді: "Питання кризи і перелому в самоусвідомленні української літератури"), Ярослав Розумний (тема доповіді: "Москалева криниця" примруженим оком") та ін. Українська громадськість з щирою прихильністю, як рідних синів зустріла посланців нашої діаспори, це до них і до всіх наших побратимів в Європі й за океаном були звернені слова із згаданої вже доповіді Олеса Гончара: "Ми віддаємо належне українській діаспорі, її історичним заслугам. Адже в часи лих, в часи нашестя на нашу культуру, мову, діаспора десь у дальніх далечах створювала українознавчі наукові центри, видавала енциклопедії, рятувала від забуття твори наших письменників та вчених, докладала зусиль, щоб зберегти й відкривати світові духовні скарби нашого народу. І за це вам, людям, прибулим з Європи, Канади, Америки й Австралії, від України буде вдячність і довічна шана". Новим президентом МАУ на Конгресі в Києві було обрано професора Українського наукового інституту Гарвардського університету Григорія Грабовича.

Не слід, однак, думати, що україністика є предметом уваги лише вчених українського походження. Це не так. На Конгресі виступали з доповідями та повідомленнями вчені Болгарії, Німеччини, Польщі, Росії, Угорщини, Словаччини, Чехії та ін. Назвемо для прикладу дослідників українців з Італії, країни, у якій було покладено початок МАУ, це Рікардо Піккіо з доповіддю "Від Лаллі до Котляревського", Емануела Згамбаті з доповіддю "Діяльність українців у Римі в сімнадцятому та вісімнадцятому століттях". Отже, україністика постає вже міжнародною дисципліною, це, зокрема, красномовно засвідчив другий, Львівський конгрес, до речі, вже не Конгрес МАУ, а Конгрес українців, тобто, не тільки членів МАУ, а ширшого кола вчених-україністів.

Дмитро Степовик: Шевченко на тлі мистецтва XIX ст.

1991

Дмитро Степовик

23 лютого 1991 року Український Інститут Модерного Мистецтва та ТУМ-Чикаго організували зустріч з Дмитром Степовиком - провідним співробітником Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології імені Максима Рильського Національної Академії наук України (ІМФЕ НАНУ), професором історії мистецтва Київської Духовної Академії, професором історії культури Українського Вільного Університету в Мюнхені. Д. Степовик прочитав доповідь з прозірками про місце і роль мистецтва Т.Г. Шевченка.

З ТВОРЧОЇ БІОГРАФІЇ ДМИТРА СТЕПОВИКА

Народився 1938 року в селі Слободищі Бердичівського району Житомирської області. Закінчив Національний університет імені Тараса Шевченка (1960 р.) та аспірантуру з мистецтвознавства в Національній Академії наук України (1970 р.). Кандидатську дисертацію з мистецтвознавства захистив в ІМФЕ НАНУ; докторську дисертацію з філософії та габілітаційну докторську дисертацію з мистецтвознавства захистив у Мюнхені, в Українському Вільному Університеті. Спеціалізація: історія давнього українського мистецтва (гравюра, книжкова мініатюра, ікона); історія болгарського мистецтва й українсько-болгарські мистецькі зв'язки. Автор книг: "Українсько-болгарські мистецькі зв'язки", "Олександр Тарасевич: Становлення української школи гравюри на металі" (обидві - Київ, 1975 р.), "Болгарське образотворче мистецтво. 1878-1978", "Сучасне образотворче мистецтво Болгарії: Шляхи і тенденції розвитку у післявоєнний період" (обидві - Київ, 1978 р.), "Українська графіка XVI-XVIII століть: Еволюція образної системи", "Українське мистецтво першої половини XIX століття" (обидві - Київ, 1982 р.), "Тарас Шевченко: малярство, графіка" (Київ, 1984 р.; перевид.: Київ, 1986 р.), "Леонтій Тарасевич і українське мистецтво барокко" (Київ, 1986 р.), "Іван Щирський: Поетичний образ в

Дмитро Степовик в УІММ, 1991 р.

Український Інститут Модерного Мистецтва
та

Товариство Української Мови ім. Шевченка
щиро запрошують Вас
на доповідь з прозірками

ШЕВЧЕНКО НА ТЛІ МИСТЕЦТВА 19-го СТ.

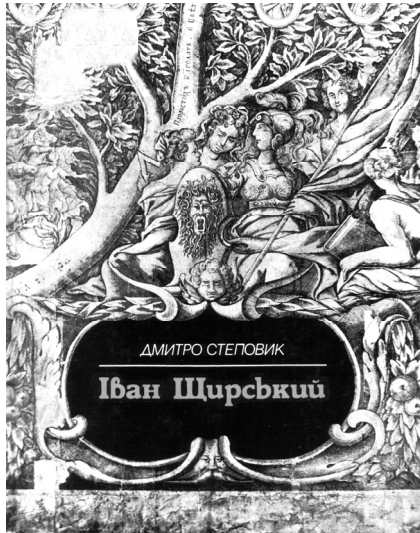
доповідач: д-р Дмитро Степовик
Академія Наук, Київ

вступне слово: проф. Віра Боднарук
голова ТУМ, Чикаго

Субота, 23-го лютого 1991 — 7:00 вечора

в приміщенні Інституту
2320 Вест Чикаго Евеню, Чикаго

Д-р Дмитро Степовик перебуває в США
як гість Українського Музею в Нью Йорку

українській барокковій гравюрі" (Київ, 1988 р.), "Храм і духовність" (Рим, 1990 р.), "Скарби України" (1991 р.), "Мистецька збірка Стецькових" (Сарасота, США, 1992 р.), "Релігії світу" (Київ, 1993 р.), "Києво-Печерська Лавра" (Київ, 1993 р.), "Скульптор Михайло Паращук: Життя і творчість" (Київ, 1994 р.), "Скульптор Лео Мол: Життя і творчість" (Київ, 1995 р.).

Учасник всеукраїнських та міжнародних наукових конгресів і конференцій. Курси лекцій з історії українського мистецтва й української культури читав у наукових установах й університетах Болгарії, Польщі, Канади, США, Італії, Великобританії, Німеччини, Франції. Нагороди: академічна премія імені Івана Франка (Президії Національної Академії наук України), премія імені митрополита Андрія Шептицького (Фонду духовного відродження України), премія імені Олександра й Леонтія Тарасевичів (часопису "Образотворче мистецтво"). Мешкає в Києві.

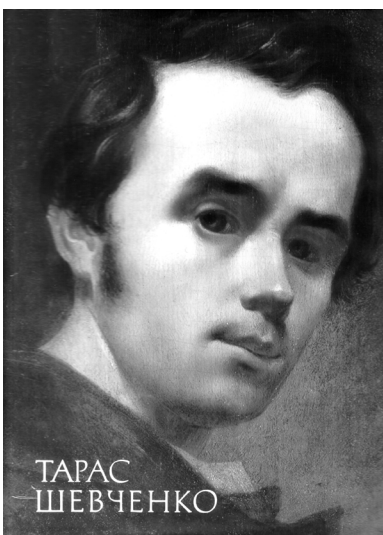
Дмитро Степовик

Дмитро Степовик

**З ДОПОВІДІ
Д.В.СТЕПОВИКА
ПРО МИСТЕЦЬКУ
СПАДЩИНУ
Т.Г.ШЕВЧЕНКА
(З ПРОЗІРКАМИ)**

**Д. Степовик. Альбом до
170-річчя з дня народження
Т.Г. Шевченка**

Мистецька спадщина Тараса Шевченка - яскрава сторінка в історії української художньої культури. Реалістичні тенденції, які все відчутніше виявилися в літературі і мистецтві України кінця XVIII - початку XIX ст., розкрилися в його доробку як сформований художній напрям, як естетична програма орієнтації мистецтва на дійсність. Це було зумовлено глибоким знанням Шевченком народного життя, умінням вибрати в ньому суттєве і характерне, рідкісним даром знаходити найвлучніші, найдосконаліші засоби подачі цього життєвого матеріалу в літературних та мистецьких образах. Тонке чуття сучасної йому дійсності поєднувалося із знанням історії - світової і вітчизняної. Розвинена інтуїція давала йому можливість наповнити новим змістом зображення давнини.

Циганка-ворожка. 1841.

Вознесенський собор у Переяславі. 1845.

живописця, шукає типове і характерне в житті. У його ранніх творах простежуються риси прогресивного романтизму, у доробку періоду заслання особливо вітчутні риси критичного реалізму.

Вагомими є досягнення Шевченка у галузі малярського і графічного портрету. Він виконав близько 150 творів цього жанру, половина з яких створена ще до заслання. Їм притаманний дух романтизму, такий самий, як у багатьох європейських художників-попередників Шевченка. У ряді портретів ми бачимо прагнення Шевченка підкреслити гармонійну сутність людини, вияскравити її моральну, інтелектуальну і фізичну досконалість. Для нього людина - міра всіх речей: митець бачить в ній лише прекрасне і високе. Водночас, у більш пізніх портретних роботах ми бачимо деяку загадковість, проникливість погляду, підкреслену гідність, психологізм образів. Однією з вершин творчого пошуку Шевченка є "Казашка Катя", в якій дано образ дівчини в момент прозріння, усвідомлення себе як представниці свого народу.

Рисуючи і гравіюючи образи відомих діячів культури, Шевченко немовби створює колективний портрет тогочасної інтелігенції.

Особливе місце в портретній творчості Шевченка посідають автопортрети, в яких

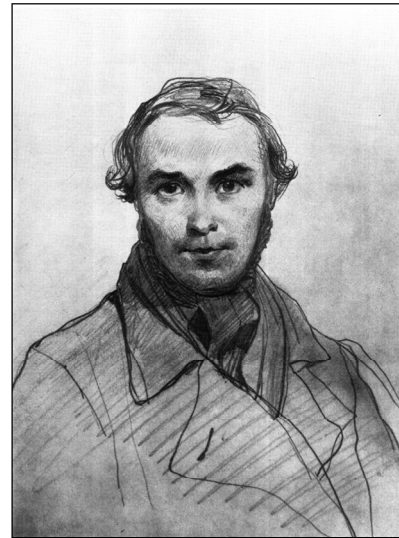
У образній системі Шевченкової графічної серії "Мальовнича Україна" ми простежуємо образотворчі метафори, іноказання, наприклад, у зіставленні реального і фантастичного у офорті "Казка" (або "Солдат і Смерть"). Тут, а також у "Дарах в Чигирині 1649 року" відчувається знання і використання традицій давньої української гравюри.

У ранніх графічних і малярських працях українського поета і художника чітко простежується вплив тих шкіл, в умовах яких формувався і розвивався його талант, зокрема школи Брюлової.

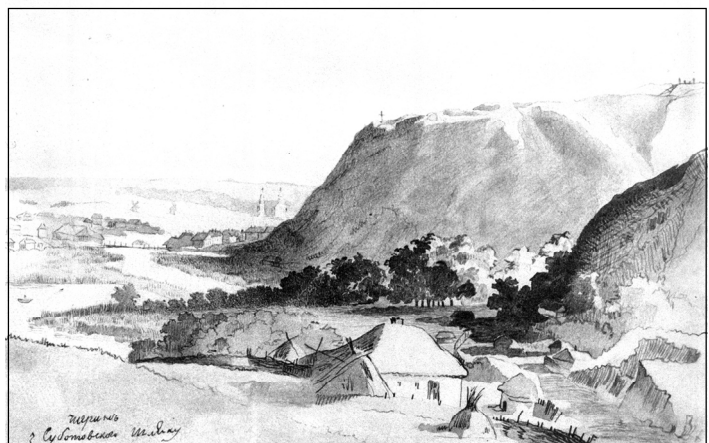
Саме відси бере початок делікатна фактура Шевченкових полотен і акварелей, майстерне користування підмальовками і лесировками, уміння досягати вражаючих переливів світла.

Але Шевченко не зупиняється на опанованих в Академії мистецтв навичках. Він усе життя удосконалює свою майстерність графіка і

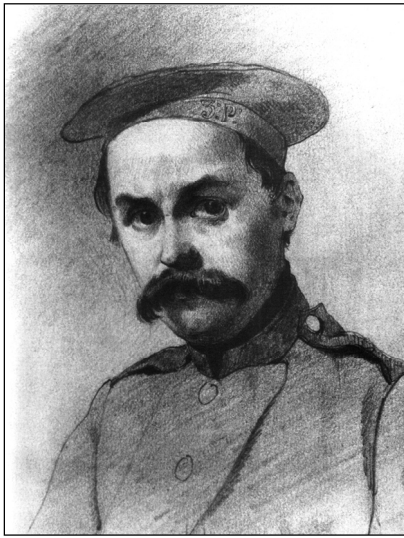
живописця, шукає типове і характерне в житті. У його ранніх творах простежуються риси прогресивного романтизму, у доробку періоду заслання особливо вітчутні риси критичного реалізму.

Автопортрет. 1845.

Чигирин з Суботівського шляху. 1845.

Автопортрет. 1847.

Побутовий жанр в українському мистецтві Шевченко підніс на новий щабель розвитку. Тут він вносить більше життєвості, узагальненості в побутові композиції ("Циганка-ворожка" тощо). Сюжети сучасного йому життя, зокрема світості материнства й батьківства Шевченко розробляє в картинах "Катерина", "Селянська родина", "На пасіці", а також у сепіях. Тут домінує романтизм, певний ліризм у поєднанні з реалізмом.

Шевченко був новатором у пейзажі, який у його творчості остаточно виділився в самостійний жанр українського образотворчого мистецтва. Обдарування Шевченка-пейзажиста на повну силу проявилися під час його праці в Археологічній комісії при Київському університеті, в експедиціях на Арал, Кара-тау.

Марія. Поема О. Пушкіна "Полтава". 1840.

він відобразив себе у різні пори життя, в різних настроях і переживаннях, але неодмінно із глибоким щирим самоаналізом, із психологічною наснаженістю.

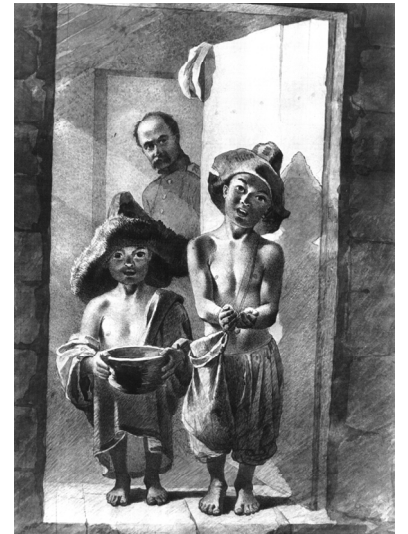
Іншими вагомими жанрами образотворчого мистецтва Шевченка є історична композиція та ілюстрація до творів вітчизняної і світової класики. Смерть багатьох відомих людей він трактує як наслідок підступу, тиранії ("Смерть Лукреції", "Смерть Віргінії", "Смерть Сократа", "Смерть Олега..." та ін.). Літературними сюжетами, історичними джерелами нав'язані багато рисунків, шкідців, зокрема "Арешт Пугачова", "Умираючий гладіатор", "Діоген". Шевченко ілюструє трагедію Шекспіра "Король Лір", повість М.Гоголя "Тарас Бульба", поему О.Пушкіна "Полтава", роман Д.Дефо "Робінзон Крузо" та ін.

Він еволюціонує від камерного, лірично-поетичного, "італійського" краєвиду до епічного, драматичного, змістовного, історичного (враження "зупиненого часу").

Доробок Шевченка - величезне досягнення всієї української художньої культури. Він визначив напрямки розвитку як літератури, так і образотворчого мистецтва України по шляхах гуманізму, народності, утвердження місця у світі і кращої долі для свого народу.

Портрет В. Кочубея. 1859.

Байгуші. 1853.

Портрет М. Кржисевич. 1858.

Наталія Преображенська: Чорнобиль, наслідки і майбутнє

1991

**Зліва: Віра Боднарук, Ярина Гарасовська,
Наталія Преображенська, Зиновія Бігун,
Чикаго, 1991 р.**

25 травня 1991 року заходами Українського Інституту Модерного Мистецтва та 84-го Відділу США (Чикаго) в УІММ була виголошена доповідь активістки Української екологічної громадської організації "Зелений Світ" Наталії Преображенської про Чорнобильську трагедію, її сучасні наслідки і майбутнє. Організація "Зелений світ" створена в 1988 році як реакція суспільства на жахливий екологічний стан в Україні, спричинений Чорнобильською катастрофою 1986 року. Вона є членом Міжнародної федерації "Друзі Землі".

З ДОПОВІДІ Н.Ю.ПРЕОБРАЖЕНСЬКОЇ

Шановні добродіі! Дуже дякую за надану можливість виступу в УІММ і хочу сказати, що в 1990 році, 17 лютого, я першою серед представників громадських організацій виступила з трибуни Верховної Ради України щодо проблем Чорнобиля. Якою буде Україна залежить сьогодні від нас, від здоров'я наших дітей, бо діти, які зазнали Чорнобильської катастрофи, через 18 років вже вступають в доросле життя. Жахливі наслідки Чорнобильської катастрофи наша офіційна медицина приховує, це головне...

Що робити? Безумовно, оздоровлювати дітей, оздоровлювати по-справжньому. У нас є Українська Швейцарія - Карпати... Оздоровлення та лікування. Не будемо звертатися до статистики, відомо, що є хворі, є безнадійно хворі, є і потенційні жертви, саме жертви Чорнобильської катастрофи. Але ми маємо не лише плакати, ми мусимо щось робити! Питання здоров'я дітей має бути пріоритетом національної безпеки України.

Необхідно провести комплексне еколого-генетичне обстеження стану здоров'я біосфери навколо всіх атомних станцій, бо ситуація в південних та західних областях України також досить неблагополучна. Ймовірно, радіаційне навантаження на генофонд населення України не обмежується тільки зоною Чорнобильської катастрофи. Зверніть увагу на довжелезні труби на АЕС. Цікаво, що вони розносять по довкіллю?

Президент наших душ Олесь Терентійович Гончар говорив про чорну діру бездуховності над Україною. Сьогодні ми зобов'язані відмолити гріхи для майбутньої України чистими думками та чесною наполегливою працею...

**Під час зустрічі в УІММ: Уляна Павлинська,
Марія Дорожинська, Віра Боднарук, Наталія
Преображенська, Олег Коверко (голова
Інституту), Надія Хойнацька, Оля Стефанська,
Стефа Шандра, Володимира Демус**

1993

Авторський вечір Віки Івченко

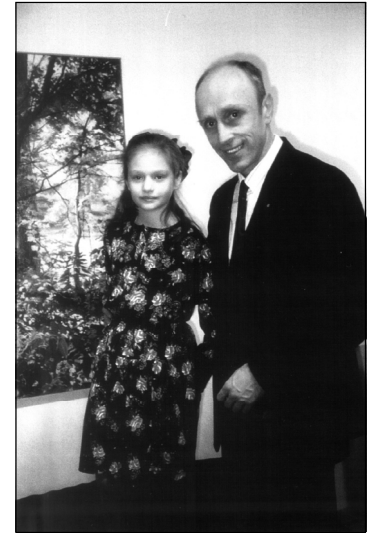

Віка Івченко
(у 9 років)

3 квітня 1993 року в Українському Інституті Модерного Мистецтва відбулася неординарна подія - авторський вечір 12-річної поетеси з Києва Віки Івченко ("Свобода" від 17 і 30 квітня 1993). А неординарна вона не тільки тому, що між Києвом і Чикаго - тисячі кілометрів, не тому, що маленька поетеса вже мала на той час три поетичних збірки, а ще й з іншої обставини: Віка - жертва Чорнобиля, "дитина Чорнобиля", важко хвора мала українка, яких страшна катастрофа залишила тисячі і тисячі в Україні. На вечорі були зібрані кошти на лікування поетеси - \$3246. Відчувалося велике єднання душ і поривів.

Хотілося на весь голос сказати: "А все ж - ми єдиний український народ!"

На творчому вечорі в УІММ Чикаго Генеральний консул України в цьому місті Анатолій Олійник звернувся до Віки з такими словами: "Дочка української землі! Ти - маленьке зернятко в нашій культурі. Але ти пустила дуже сильний паросток. Тобі ще треба пройти багато доріг, виконаних важким трудом.... Ми віримо в тебе..."

**Віка Івченко із
Анатолієм Олійником,
генеральним консулом
України в Чикаго**

ВІКА ІВЧЕНКО: КАРТИНКИ З ЖИТТЯ І ТВОРЧОСТІ

В чотири роки Віка знала напам'ять вірші багатьох відомих поетів. У п'ять років вона почала записувати свої вірші. Спочатку - дитячі, "для себе", а через рік-другий - цікаві, для дорослих. У сім-вісім років Віку Івченко вже знають у Києві, в Україні, навіть у світі. Преса друкує її вірші, фотоко-респонденти оббивають пороги її будинку і школи № 17 на Подолі. Юна поетеса виступає по радіо, по телебаченню, на творчих вечорах. У червні 1989 року була гостем передачі "До і після півночі", яку повторили в 1992-му як краще інтерв'ю. У цьому ж віці дівчинка осягає поезію Пастернака, багато що знає напам'ять, по-дорослому її оцінює.

Коли Віці виповнилося дев'ять, у Києві з'явилася перша книжечка її віршів. Незабаром в Москві вийшов другий збірник. Журналісти обсипають її заслуженими компліментами, відмічаючи талант від Бога, її різнобічний, неповторний поетичний і внутрішній світ.

Однак на шляху до нормального навчання і творчості постає хвороба - "чорнобильський подарунок". Порушена імунна система. З 1986-го Віка хворіє і пише. Лікується і

Товариство Української Мови ім. Шевченка

та

Український Інститут Модерного Мистецтва

запрошують Вас на

Авторський Вечір

ВІКИ ІВЧЕНКО

12-літньої поетеси з України

в суботу, 3-го квітня 1993

о год. 6-їй вечора

Даток: 10.00 дол.

пенсіонери

і студенти: 7.00 дол.

Прибуток на лікування Віки — жертви Чорнобиля

Приміщення Інституту
2320 Вест Чикаго Евеню, Чикаго

312/227-5522

Віка Івченко з організаторами зустрічі в Українському Інституті Модерного Мистецтва

пише. Страждає і пише. Дивиться на світ очима не за віком мудрої людини. Її недитячі за глибиною віршовані думки афганської і чорнобильської тематики різуть серце.

В пошуках порятунку від невблаганної в наших умовах хвороби Віка разом з мамою перетинає океан. Три роки живе і лікується в США, в місті Міннеаполісі (штат Міннесота). Водночас вчиться, продовжує писати вірші на українській і англійській мовах, грає на фортепіано, цілком пристойно співає. Як і раніше з нею завжди томики Шевченко і Єсеніна.

В Америці, вийшли ще дві книги її віршів. Останню ілюструвала сама. Нещодавно друзі з Москви повідомили: до нового підручника для молодших класів увійшли її вірші.

Повість Віки Івченко і вибрані вірші переклав в англійську мову Анатолій Валюх.

У цій крихкій дівчинці вражає єдність юності і зрілості, романтичності і відповідальності, необхідності діяти і втоми, зовнішнього спокою і внутрішнього енергійного ритму.

Які головні мотиви її поезії? Головний предмет її болю - Україна, поранена Чорнобилем: "У нашій Україні і лихо, і свято, Чорнобиль затьмив незалежності час". Їй боляче, що доля її Батьківщини така важка. Тема ностальгії актуальна для Віки постійно:

*Де ти, моя доле,
Де ти, Україно?
Моя пташка в неволі,
Душа моя гине.*

Київ, 1989 рік

1993

НА ПОДОЛІ

*На Подолі, під Татарською горою,
вітер спить вечірньою порою,
ніби кіт, пригрівся до тепла.
А зима чомусь і не прийшла.
Зачепилась за Дніпровські кручі,
розтопилась в променях блискучих
і загралась, ніби немовля.
А за нею так скуча земля!
Без зими так сіро і печально!
Плачуть в трубах Либідь і Почайна,
що про них співали кобзарі.
Забруднили небо димарі,
зіпсували воду і погоду.
Поржавіли ковзани без льоду.
І чекати снігу будем ми
знов аж до наступної зими.*

ЖУРАВЛІ

*Летить по небу журавлиний клин -
посланець із минулого століття.
Де взявся він серед димів і сміття,
мов сирота, у просині один?*

*Старий вожак минає наш масив
і повертає в бік Пуці-Водиці...
Невже не знає бідолашна птиця,
що там реактор трави оросив?*

*І ми злітаєм, мовби журавлі,
хоч вже давно відбилися від клину,
безсилі врятувати Батьківщину -
найкрасивішу часточку землі.*

ДЕЛЬФІНЕНЯ

*Я встала ранком і мерщій
поглянула на море.
На березі дельфінєня
вмирало хворе.
На хвилях плавали давно
бензину плями.
Як залишилося воно
одне, без мами?
Ой, як хотілося мені
узять його на руки
й відвезти швидше на човні
подалі від багнуки!
Дідусь нагримав: "Не чіпай!
Дельфіни мруть, бо хворі".
Невже ж немає лікарів
дельфінячих у морі?*

ПРОЩАННЯ

*Прощання час гіркий
закінчиться нетяжко:
обманутою пташкою
зривається з руки.
Поспішно заgrimлять
коліс вагонних орди.
Прощальнії акорди
нещиро зазвучать.
Навздогін - суєта,
хрипливий клич ворони...
Дитинство на пероні
стоїть, мов сирота.
(1991)*

А ось рядки з вірша "Благання", написаного в Америці. Звертаючись до птахів, які відлітають у темплі краї, дівчинка просить:

*Візьміть мене, друзі,
в дорогу далеку,
бо кличе мене Україна моя*

І далі:

*І ми злітаємо, мов журавлі,
Хоч вже давно відбилися від клину,
Безсилі врятувати Україну -
Найкрасивішу часточку землі.*

Глибока дорослість змінюється дитячим пустуванням в частівках про кішку, в листі до собаки, про конкурс собачої краси, в казці про п'ять цифр. Вірші про дитину-дельфіна, яка вмирає без дельфінового лікаря, про Жизель, яка, на радість автора, не померла, а дише на сцені (в бінокль підглянула), - це вірші дорослої дитини.

Багато віршів присвячені поетам, музиці, композиторам. Віка уміє цінувати людей, помітити їх суть. Кажуть, Кіра Цареградська, людина високої культури і духовності, музикант, диригент, плакала, прочитавши про себе такі рядки: "Як щедро ж мати-Україна таланти губить по землі". Любячи близьких, пам'ятаючи добро людей, Віка склала свою "Молитву":

*"Я про одне Всевишнього молю:
Храни людей, яких я так люблю,
Не обездоль і долю дай незлую!"*

ІНТЕРВ'Ю ВІКИ ІВЧЕНКО

- Віка, ти сумуєш за Києвом?
- І за Києвом, і за каштанами, і за сестрою...

*Матусю, де ми тільки не були.
І ось у цьому краю новоприбулі.
А в Києві каштани зацвіли
На іншій стороні земної кулі*

- Що більш за все подобається в Америці?

- Посмішки людей.

- Що вразило тебе в американських українців?

- Те, що вони залишилися українцями і не стали американцями.

- Скільки часу пішло на вивчення англійської мови?

- Шість місяців.

*Вже емігрантські будні - просто будні.
Англійська мова вже не є чужа,
Хоч спогади про дні багатотрудні
Усе ще крають серце без ножа.*

- Які предмети тобі найбільш до вподоби?

- Біологія і точні науки.

- Ким мрієш стати?

- Журналістом, як мама і сестра. Або вченим-біологом.

- Де краще пишеться - дома чи тут?

- Дома. Люблю Америку, але це не рідна країна.

*Тут все пречудово,
Та туга на серці.
Чужа моя мова Байдужій Америці*

- Ти хочеш повернутися в Україну?

- Звичайно. Я хочу.. бути корисною Україні.

*Та я вернуся в рідний дім, вернуся,
Де розцвіла волошками земля,
Якби лише не вмерла Україна,
І щоб бабуся ще була жива...*

- Що таке щастя?

- Це коли не думають, що хотіли б бути щасливими, а просто живуть.

*Так хочеться жити
і вірити в щастя,
і в хорі співати
во славу Христа.*

1993

УДОСВІТА

*Не пишеться...
Напхнення світлі миті
остуджує холодна голова.
Не пишеться...
І я згрібаю в сміття
зі столу обезбарвлені слова.
Та трапиться,
що ритміка і рима
зіллються воедино уві сні.
І проросте поезія незримо,
як пролісок під снігом на весні.
(Лютий 1993)*

СТІКАЄ ВІСК

*Стікає віск, сплітаючись в слова.
В них застигають миті і хвилини
Мій ангел ще живий. І я жива.
У нас сьогодні спільні іменини.
Він невідступно слідує за мною
невидимою постаттю німою.
Нечутно голову кладе на плечі,
благославляючи мій сон під вечір.
Страджаючи, зі мною пише вірш.
Нещасний!
Раптом знов його впізнаю
як відблиск у очах гостей моїх
за чашечкою чаю.
(1990 р.)*

1993

2-й літературний вечір Ганни Черінь

Ганна Черінь

12 червня 1993 року відбувся 2-й творчий вечір Ганни Черінь - української поетеси, письменниці, автора цікавих подорожніх нарисів, критичних статей та творів у жанрі дитячої літератури. Вечір зорганізував Український Інститут Модерного Мистецтва разом з 84-м відділом США (Чикаго).

ГАННА ЧЕРІНЬ ПРО СЕБЕ

Народилася я 1920 року на Київщині в родині вчителя і диригента, вихованця семінарії Михайлівського монастиря, що все своє життя мусив ховатися від переслідування влади за участь у рес-

публіканській капелі Кошиця - за "соцпоходження", хоч батько вийшов із бідної, багатодітної родини. Більшість з родини загинула під час голоду 30-тих років...

Я переконана, що найкращою і найвірнішою біографією письменника є його твори. Писати я почала з дитинства, отримуючи премії за свої вірші. Мала зустрічі з кращими поетами того часу, але не використала цього знайомства, бо Тичина, Нехода й Малишко радили мені писати не про "квіточки", а про партію, соцзмагання, вождів...

Як відмінниця, вступила до Київського університету на філологічний факультет. Віршів не писала, бо вимоги були ті самі, що давали мені в шкільні часи. Війна перервала навчання й вивела на чужину.

Чужина - найкраща школа любови до Батьківщини. Цим я жила все своє життя.

У 1949 році вийшла моя перша юнацька збірка "Крещендо", тоненька, на сірім папері, але вона користувалася успіхом. Через рік я з малою донечкою переселилась до Америки, де працювала й училась та виховувала донечку без допомоги її батька. Ніколи не мала допомоги, а навпаки, допомагала іншим.

В 1953 році, не відриваючись від праці, закінчила факультет лінгвістики при Університеті Чикаго й отримала диплом із ступенем "магістра". У 1956 році отримала ще один диплом з бібліотекарства і вже аж до пенсії працювала при своїй "альма матер".

Професія бібліотекарки відкрила мені доступ до всіх книжок світу. Я доповнила колекції мого університету всіма українськими книжками і періодиками, які тільки могла дістати. Тримала зв'язок із бібліотеками України,

Союз Українок Америки — Відділ 84

та

Український Інститут Модерного Мистецтва

запрошують Вас на
літературний вечір письменниці

ГАННИ ЧЕРІНЬ

в суботу, 12-го червня 1993 р.

о год. 7-й вечора

в приміщенні Інституту
2320 Вест Чикаго Евеню, Чикаго
312/227-5522

які дуже боялися відповідати на мої українські листи рідною мовою, а тільки російською! В університеті в 1971 році влаштувала велику виставку українських книжок, завершивши її вітриною дисидентів.

Видавати свої твори було матеріально трудно, майже неможливо. Все ж спромоглася деякі видати своїм коштом. Продавати я не вмю, тож розсилала книжки в бібліотеки й дарувала друзям. Після відновлення Незалежності України є для кого писати й видавати, тож все, що можна видати на пенсію, видаю в Україні, собі беру тільки пару десятків "авторських", а решта вже лишається в Україні - для бібліотек, шкіл і всіх бажаючих. Я видала 40 книжок різного жанру: вірші, оповідання, тревелоги, гумористичні твори прозою й віршами, дитячі твори.

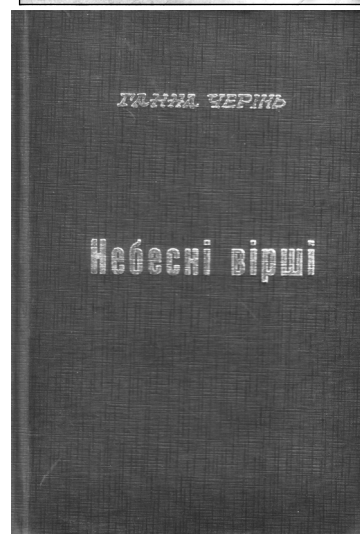
Головні з них: "Крещендо", тревелоги "Їдьмо зі мною", "Їдьмо зі мною знов!", "Мандри", й "Навколо світу"; збірки поезій "Травневі мрії", "Вагонетки", "Небесні вірші", історичний роман у віршах "Слова"; збірка оповідань "Люстро мого життя", "Українська кров"; дві збірки поезій присвячені Незалежності нашої України ("Держава" і "Декада"), ряд дитячих творів ("Казки молодій бабусі", "Українські діти", "Нове життя", "Щоденник школярки Мілочки" та інші. Вийшли також дві книжки критики і статей ("Калейдоскоп" і "Перо жар-птиці"), гумористичні збірки "Смійтесь зі мною", "Смійтесь зі мною знов!" і "Стрики-брики"). Після першої збірки гуморесок у прозі "Хитра макітра" з'явилась друга, яку щойно отримала - "Святі корови". А перед тим вийшла "підсумкова" книжка "Вибрана лірика".

Найкращими з виданих творів я вважаю роман у віршах "Слова", літературознавчу збірку "Перо жар-птиці" і вище названі гумористичні твори. Декілька творів чекають на своє видання...

Працюючи в чужомовному оточенні, чужою ж таки мовою, я не зрадила любові до України. В родині ми плекали українську мову і старалися надолужити занедбання рідної мови в поневоленій Україні. Я щаслива, що Україна незалежна і змагається до відродження нашої власної культури та розквіту рідної мови.

Сьогодні я член об'єднання "Слово", Національної Спілки Письменників України, працюю в українському центрі пенсіонерів у Флориді, де я з чоловіком Степаном оселилась на пенсії. І пишу та видаю книжки для України, поки мого життя.

Танна Терінь

1993

Зустріч з Василем Василяшко

Василь Василяшко виступає в УІММ, 1993 р.

залишилися в боргу - на видання українських дитячих книг пожертвували кошти. Першим серед спонсорів було Товариство Сприяння Рухові - 1000 дол. ЗСА.

24 квітня 1993 року заходами ТУМ-Чикаго і Українського Інституту Модерного Мистецтва відбулася зустріч в УІММ з Василем Василяшко - відомим українським поетом, на той час головним редактором видавництва "Веселка". За посередництва Українського Консульства в Чикаго у Стейтовому Центрі відбувалася виставка видавництва "Веселка", якою опікувався В.Василяшко.

Поет і редактор розповів про будні цього провідного видавництва дитячої літератури в Україні. Справжній ентузіаст своєї справи В.Василяшко говорив з любов'ю і запалом, щиро і відверто відповідав на запитання присутніх. Останні не

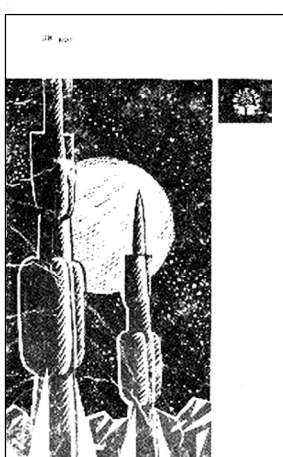
З БІОГРАФІЇ ВАСИЛЯ ВАСИЛЯШКА

Народився 20.06.1939 (с.Куражин, Новоушицький р-н, Хмельницька обл.) у селянській родині. Освіту здобув у Кам'янець-Подільському технікумі підготовки культосвітніх працівників (1956-58), організатор-методист клубної справи. У 1958 році коротко був завідувачем Іванківського сільського клубу Новоушицького р-ну. У 1958-61 служив у армії на о. Сахалін. Потім закінчив Львівський державний університет ім. І.Франка, факультет журналістики (1961-66), журналіст. 11.1965-06.66 - завідувач відділу культури, редакція газети "Ленінська молодь" (м.Львів). 06.1966-12.67 - інструктор відділу культмасової роботи, відділу комсомольських організацій, Львів. ОК ЛКСМУ. 12.1967-06.72 - інструктор, завідувач кабінету комсомольської роботи, ЦК ЛКСМУ. 06.1972-01.85 - вчений секретар, правління Товариства "Знання" УРСР. 01.1985-06.89 - член редколегії, головний редактор, Головна редколегія художньої, навчальної і дитячої літератури Держкомвидав УРСР. 06.1989-11.97 - головний редактор, Видавництво дитячої літератури "Веселка". 11.1997-06.99 - начальник Головного управління координації діяльності державних ЗМІ, Міністерство інформації України. 12.1999-

Вечір Василя Василяшка. Зліва: Осип Литвинишин, Василь Василяшко, Віра Боднарук, Анатолій Олійник (ген. консул України в Чикаго)

Видання "Веселки" - одного з найбільших в Україні видавництв дитячої літератури

07.2002 - заступник директора Інформаційно-видавничого центру, правління Т-ва "Знання" України.

Лавреат літ. премії ім. Лесі Українки (1995), конкурсу Нац. радіокомпанії України "Пісня року" (2003). Член Сп. письменників України (1988), СЖУ (1977), Т-ва "Знання" України (1972). Заслужений журналіст України (08.1999). Автор збірок поезій: "Течія доріг" (1981), "Ясенець" (1988), "Чи Україні ти син?" (1994), "Усміхнісь веселкою з грози" (1999); науково-попул. брошури "Розвиток просвітництва в Україні у ХХІ столітті" (2001, співав.), науково-публіцистичної книжки "Україні - українську!" (2003) та ін. Автор текстів близько 40 пісень. У розділі "Захоплення" своєї біографії зазначив: "Участь в утвердженні української мови як державної в різних сферах суспільного життя".

1993

"УСМІХНІСЬ ВЕСЕЛКОЮ..."

У 1999 році за сприянням Міжнародного благодійного фонду "Родовід" було видано збірку поезій "Усміхнісь веселкою з грози" Василя ВАСИЛАШКО. До його нової книжки входять вірші про найголовніше і найболючіше - історичну долю України, національну гідність українців, чарівну силу кохання, ранимість рідної природи, високий сенс людського буття. І так, як в озері відбивається небо, так у цій книжці віддзеркалилась душа поета, по-дитячому наївна і щедра, відкрита і нелукава.

УКРАЇНО, В ПАРОСТКАХ НАДІЙ...

*Україно, в паростках надій,
Із широкою, як степ, душею,
В думі сивій, волі молодій -
Переймаюсь долею твоєю.
Світло з кобзарем сліпим несла,
Мову гнану зберегла в серденьку,
Всім народом у пісні пішла -
Де козак не "ко-нав кри-ни-чень-ку"?!
Привид орд у п'їтьмі хмар не щез,
Стогне Січ у пам'яті руїнах.
України ми не прагнем десь -
В Україні хочем України!
Кличе розбрат на війну з добром -
Випрям нас у генах з підневілля.
Не діли нас, а єдної Дніпром,
Хай тебе Дніпром уже не ділять!
Київ не віддам на переділ,
Із пісень не вихлюпну Дунаю,
Бо я душу не ділю навпіл
І чужих небес не прихилью.
Повертайся, сину, в рідний дім,
Воле, менше волі дай руїні.
Незнищенні, з перемог ростім,
Більше цвіту, вишині солов'їні!
Земле рідна, чорний біль гаси,
Прокидайся не в сльозах, а в росах,
Усміхнісь веселкою з грози,
Щедра будь на колос і колосів!*

Василь Василяшко

1994

Доповідь Романа Дражньовського: "Український Вільний Університет - минуле і майбутнє"

Роман Дражньовський

23 квітня 1994 року заходами Українського Інституту Модерного Мистецтва, Товариства Української Мови ім. Т.Шевченка та 84-го Відділу Союзу Українок Америки в приміщенні УІММ відбулася доповідь ректора УВУ д-ра Романа Дражньовського про діяльність Українського Вільного Університету. Вечір відкрила проф. В.Боднарук, голова ГУМ-Чикаго, а слово про доповідача сказала культурно-освітня референтка 84-го Відділу США і директор "Рідної Школи" мгр Надія Л.Хойнацька.

Н.Хойнацька відзначила, що не вперше представляє проф. Романа Дражньовського перед громадою, котрий своєю скромністю, працьовитістю і тактом здобуває собі повагу і визнання не тільки серед "своїх", але й у інтернаціональному науковому світі. Найкращим доказом цього є те, що Вісконсинський університет у Мілвокі назвав його іменем стипендію. Небагато професорів може похвалитися таким досягненням.

З ДОПОВІДІ Д-РА Р.ДРАЖНЬОВСЬКОГО

Доповідь нового (на той час) чільника Університету Романа Дражньовського була "цікава, інформативна і на часі" ("Свобода", 20 травня 1994 р.).

Проф. Р.Дражньовський розповів про історію УВУ, яка почалася у 1921 р., і поділив її на три фази:

1. Празький період 1921-1945 рр.

2. Перехідний - від 1945 р. до 1963 р., коли Університет, переїхавши до Мюнхена, відчував колосальний брак фінансів і приміщень. А попри те такі мав добрі успіхи, про що свідчить немале число видань і градуантів. З 1963 р. за допомогою звільненого з совєцької тюрми Патріарха Йосипа Сліпого вдалося придбати дім для Університету, що уможливило поглиблення наукової праці, вивчення гуманітарних предметів у невикривленій формі, як це, на жаль, часто можна помітити в чужих західних університетах, не говорячи вже про СРСР.

3. Сучасний - від 1991 р. - часу розвалу останньої російської імперії - СРСР.

"Здається, це черговий обов'язок УВУ - допомогти відновити людину в Україні, яку хотіли перетворити на "homo sovieticus", і, на жаль, до деякої міри мали успіхи в цій програмі" - так д-р Р.Дражньовський окреслив одну з основних задач Університету на сучасному етапі.

У Мюнхені Український Вільний Університет, внаслідок плідної науково-дослідної і педагогічної праці, отримав у 1950 році офіційне визнання Баварського уряду і право промоцій та габілітацій (розпоряд-

Український Інститут Модерного Мистецтва
Товариство Української Мови
ім. Т. Шевченка
та

84-ий Відділ Союзу Українок Америки
запрошують Вас на доповідь

д-ра Романа Дражньовського
РЕКТОРА УВУ

*«Український Вільний Університет –
минуле й майбутнє»*

в суботу, 23-го квітня 1994 р.

о 7-ій годині вечора
в приміщенні Інституту

2320 W. Chicago Avenue
Chicago, Illinois • 312/227-5522

Будинок Українського Вільного Університету в Мюнхені

ження Баварського Державного Міністерства Освіти й Віросповідань від 16 вересня 1950, № XI 60710).

Досягнення УВУ були визнані при введенні нового Баварського високошкільного закону, коли окремим документом до нього від 28.6.1978 року підтверджено право промоцій і габілітацій УВУ, тобто право надавати титули магістра, доктора і габілітованого доктора. Міністерство освіти України визнало правочинність дипломів УВУ договором між УВУ і тим же Міністерством від 12.11.1992 року.

Сьогодні УВУ дає змогу студентам з України вивчати ті предмети, які в СРСР були заборонені, або спотворені до невпізнаності. Крім того, молодь з України має нагоду вивчати життя Заходу, користати з бібліотек Заходу. Тут же в УВУ навчаються і студенти діаспори. Тому ще одна важлива роль Університету - бути науковим мостом між світом діаспори і сучасною Україною. Професорська Колегія і Сенат УВУ вірять, що 3-я фаза діяльності УВУ буде теж успішною.

Ректор УВУ д-р Р.Дражньовський після доповіді зустрівся з слухачами УІММ при каві. Він привіз із собою знімки і публікації УВУ, якими цікавилися присутні. Головна мета вечора - висвітлення сучасної праці, завдань і цілей Українського Вільного Університету, включення у його підтримку Світового Українства - була досягнута.

ВИЗНАЧНІ ПРОФЕСОРИ УВУ:

історики - Д. Дорошенко, О. Оглоблин, Н. Полонська-Василенко; *географи* - С. Рудницький, В. Кубійович; *філологи* - С. Смаль-Стоцький, О. Колесса, Ю. Шевельов, Я. Рудницький, О. Горбач; *дослідники філос. наук* - Д. Чижевський, І. Мірчук, О. Кульчицький, В. Янів; *етнографи* - З. Кузеля, В. Петров; *історики мистецтва* - Д. Антонович, В. Залозецький; *історики Церкви* - В. Біднов, М. Чубатий, О. Лотоцький; *правники* - С. Дністрянський, О. Ейхельман, Р. Лашенко, В. Старосольський, А. Яковлів, Л. Окіншевич, В. Панейко; *економісти* - В. Тимошенко, О. Мицюк, Є. Гловінський.

1994

ПОЧЕСНІ ДОКТОРИ УНІВЕРСИТЕТУ (1931 -1999):

Oleksander Kandyba-Oles'; Olha Kobylians'ka; Bohdan Lepkyj; Wasyl Stefanyk; Iwan Horbatschew'skyj; Oleksander Kolessa; Oleksander Koschytz'; Wasyl Barwinski'kyj; Awhustyn Woloschyn; Arnold Margolin; Clarence Manning; Georg Simpson; Wadym Schtscherbakiw'skyj; Andrij Jakowliw; Illja Borschtschak; Erzbischof Iwan Butschko; Dmytro Doroschenko; Paul Rohrbach; Mykola Tschubatyj; Winn Clifton C.; Watson Kirconnell; Karl Schwend; James Bernham; Dmytro Halytschyn; Lew Dobrians'kyj; Ahmed Caferoglu; Mahmed Fuad Koprulu; Harold Edward Stassen; Gianfranko Montreale di Allia; Gilbert Barnabei; Amadeus Gianini; Enrico Insabato; Charles Kersten; Michael A. Feighan; Papst Pius XII.; Jean Josafat OSBM; Hryhorij Waschtschenko; Myroslaw Simenowycsch; Miroslaw Simens; Metropolit Konstantyn Bohatschew'skyj; Metropolit Maksym Hermaniuk; Josyf Andruschkiw; Wolodymyr Doroschenko; Albrecht Merz; Mychajio Horn; Johannes Maurer; Oleksander Ohloblyn; Klaus Gamber; Kardinal Josyf Slipyj; Eduard J. Derwinski; Norman Berger; Erzbischof Mstyslaw Skrypnyk; Daniel J. Flood; Erzbischof Mychajil Choroschyj; Jurij Panejko; Natalija Polons'ka-Wasylenko; Hans Durmeier; Erzbischof Jean Edouard Luden Rupp; Schach Stelan; Oleksander Hranow'skyj-Nepryc'kyj; Karel Heinz Hunken; Erwin Koschmieder; Piere Paskai; Otto Rudolf Horst; Albert J. Greiner; Iwan Jaremko; John G. Diefenbaker; Alfred Liegl; Heinz Helmut Tiedemann; Otto J. Trost; Norman A. Cafik; Georg Stadtmuller; Rudolf Seufert; Peter Isliker; Willi Momert; Walter Scholl; Erich Dorring; Gerhard Lingg; Albert J. Alfons; Clemens-August Andree; Ignaz Walter; Hans Edward Kimmel; Wolf Ulrich Cropp; Pawlo Juzyk; Hubertus zu Lowenstein; Edward Richard Streuer; Wilhelm Stog; Wilhelm Neudecker; Roman Osintschuk; Nikolaus Lobkowitz; William Whitlock; Bischof Isydor Boretz'kyj; Erzbischof Anatolij Dublianski'kyj; Bischof Platon Kornylak; Metropolit Wasyl Fedak; Sofia Janiw; Peter P. Kleicke; Iwan Sopinka; Bohdan Futey; Hans Zehetmeier; Erzbischof Myroslaw Marusyn; Albert Kaetan Geisenhofer; Leonid Kuchma; Hennadij Udowenko; Richard J. Brunner; Klaus-Peter Meinzer.

1994

Прем'єра відеофільму "Подорож у сумерки"

Юрій Миськів

Ю.Миськів - керівник звуково-зорового відділу Інституту Модерного Мистецтва, активний громадський діяч українського світу Америки. Так ще у 1977 р. він разом з Петром Качмарем, О. Бурдяком, Зіркою Луцькою виступав з матеріалами Української Гельсінської Групи і протестними зверненнями під час радянської виставки в Лос-Анджелесі з нагоди 60-річчя СРСР (див. Осип Зінкевич, "До 25-річчя УГГ").

У доробку Ю.Миськіва ціла серія звукових фотомонтажів до творчих вечорів Українського Інституту Модерного Мистецтва: 1. Творчості Б.Бойчука ("Діалог знизу", 1974 та "Подорож з учителем", 1981), Інші фотомонтажі Ю.Миськіва базовані на працях українських дисидентів радянських часів. Це - "Голоси з другого світу", "Нема Алли Горської", "Тверді мелодії" (про Михайла Сороку), "Переслідування Української Гелсінської Групи". Всі вони показані не тільки в УИММ, Чикаго, але й у різних інших містах США та Канади.

ПРЕМ'ЄРА ВІДЕОФІЛЬМУ: "ПОДОРОЖ У СУТІНКИ" HANS SCHAAL

"Подорож в Сутінки" - проект, яким опікуються Юрій Миськів і Олег Федак, є відеофільмом про модерну поезію Нью-Йоркської групи (Юрій Тарнавський, Богдан Бойчук, Юрій Коломиєць, Марія Ревакович, Олег Коверко) і додатковий діалог, який написав Ю.Миськів.

Він фокусується на фантазмагорії поетичного вибору поета, на його стосунках зі світом і на подіях його частково змарнованого життя. Сюжет включає критичні моменти життя і смерті людини, що спонукає її до спогадів, занурює в полотно життя, сповнене гордовитості і нестабільності, але позбавлене позитивного людського контакту. Минулий і теперішній час з'являються, зникають в нескінченному слідуванні змін, немовби то логічна норма. Автори для посилення уяви використовують візуальні символи - бомбардуючі кулі, які створюють сюрреалістичну картину. Інші сюжети - порожнє поле в заході сонця. Вітер. Обробіток землі. Токарне колесо. Поєднуючи ці мізансцени, фільм діє не тільки подібно дзеркалу, а апроксимує реальність. Ще один прийом - стиснення і розширення часу. І вся ця мультинашарована структура покликана відтворити внутрішній світ поета, його світосприйняття.

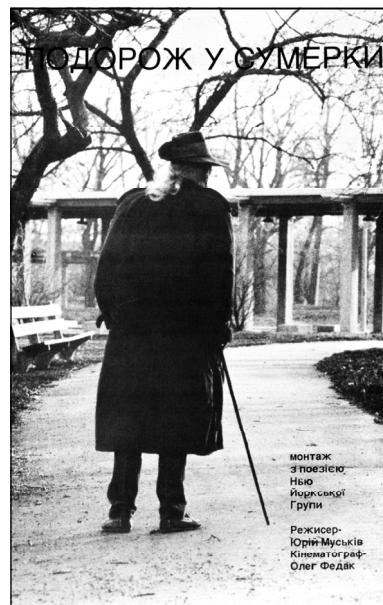
Український Інститут Модерного Мистецтва
щиро запрошує Вас
на
прем'єру монтажу "ПОДОРОЖ У СУМЕРКИ"

субота, 29-го жовтня, 1994 р.
год. 7:30 веч.
неділя, 30-го жовтня, 1994 р.
год. 2:00 п.о.

вступне слово
виголосить
МАРІЯ РЕВАКОВИЧ, поетеса

приміщення Інституту
2320 Вест Чикаго Евеню

Метод дослідження внутрішнього "я" - через аспект гарячкового, вмираючого розуму, що подає шматки і клаптики життя, через візуальну взаємодію метафор, стирання бар'єрів часу і простору.

монтаж
з поезією
Нью-Йоркської
Групи
Режисер-
Юрій Миськів
Кінематограф-
Олег Федак

Микола Вінграновський: "Сторіччя народження Олександра Довженка"

1994

**Микола
Вінграновський**

19 листопада 1994 року заходами українського Інституту Модерного Мистецтва відбувся вечір, присвячений сторіччю Олександра Петровича Довженка. Доповідь про сторіччя народження Довженка виголосив відомий український поет Микола Вінграновський (Київ). Відкрила вечір професор Віра Боднарук. Доповідача Миколу Вінграновського представив професор Іллінойського університету, поет Нью-Йоркської групи Богдан Рубчак. В рамках вечора відбувся показ фільму "Довженко - Щоденник" (режисер М. Вінграновський).

З ТВОРЧОЇ БІОГРАФІЇ МИКОЛИ ВІНГРАНОВСЬКОГО

Вінграновський Микола Степанович народився 7 листопада 1936 року в місті Первомайську на Миколаївщині. Закінчив Всесоюзний інститут кінематографії. Нагороджений Почесною Грамотою Президії Верховної Ради України. Актор, кінорежисер, постановник 10 художніх та документальних фільмів. Автор книжок віршів: "Атомні прелюди", "Сто поезій". "Поезії", "На срібнім березі", "Київ", "Губами теплими і оком золотим", "Цю жінку я люблю", "З обійнятих тобою днів"; збірок для дітей "Андрійко-говорійко", "Мак". "Літній ранок", "Літній вечір", "Ластівка біля вікна". "На добраніч": повістей "Первінка". "Сіроманець", "У глибині дощів"; роману "Северин Наливайко". Лауреат Державної премії України імені Т. Г. Шевченка, літературної премії "Благовіст" та премії Фондації Антоновичів (США).

СЛОВО ПРО ОЛЕКСАНДРА ДОВЖЕНКА

Народився в с. Сосниця на Чернігівщині. У 1914 закінчив Глухівський учительський інститут. У 1917-19 рр. навчався у комерційному інституті та Українській Академії Мистецтв у Києві. Викладав фізику, природознавство і гімнастику в гімназії (1914-1917). У 1920-1921 рр. брав участь у створенні Київського відділу народного утворення, у 1921-1923 рр. - на дипломатичній службі в Польщі і Німеччині. У 1922-23 рр. удосконалював майстерність в художньому училищі в Берліні у проф. Е.Геккеля. Один з основоположників української кінематографії. У 1923-26 рр. працював художником-ілюстратором газети "Вісті ВУЦВК" у Харкові. З 1926 - режисер-постановник на кіностудіях Одеси, Києва, Москви. У 1926-28 Довженко - режисер і сценарист Одеської кіностудії, 1929-41 - Київської кінофабрики, з 1946 - кіностудії "Мосфільм".

Довженко створив фільми "Вася-реформатор" (1925), "Ягідки кохання", "Сумка дипкур'єра" (1927), "Звенигора" (1927, сценарій М. Йогансена і Юртика), "Арсенал" (1925, цей фільм і всі наступні зняті за власним сценарієм), "Земля" (1930), "Іван" (1932), "Аероград" (1935), "Щорс" (1939). Довженко, маючи намір екранізувати повість М.Гоголя "Тарас Бульба", написав режисерський сценарій до фільму. У воєнний період Довженко відзняв документальні фільми

Комітет для Відзначення Сторіччя Олександра Довженка
при Українському Інституті Модерного Мистецтва в США

запрошують українську громаду на відзначення

Сторіччя Народження Олександра Довженка

Доповідь поета **Миколи Вінграновського**
і показ фільму

"Довженко - Щоденник"
режисер М. Вінграновський

Чикаго
Субота 19-го листопада, в 7:00 год. веч.
Українському Інституті Модерного Мистецтва
2320 W. Chicago Ave., Chicago, IL

Олександр Довженко

Життя народу і життя природи зв'язані і взаємообумовлені. Ритми соціального і природного життя незмінно співвіднесені - звідси і виникає остання в кінематографі Довженко тенденція до подовження кадру, опора на внутрішньокадрове (переважно природне) рухання, що дуже нетипово для радянського кіноавангарда 20-х років. Звідси - і пафос його кінематографа. Усе це повною мірою позначилося вже в першій авторській роботі Довженка в кінематографі, куди він прийшов з живопису (якого навчився в Мюнхені), - кінопоємі "Звенигора" (1928). Однак повне підпорядкування силам природи поставило людину на край загибелі, роблячи її безсилою перед обличчям будь-якої стихії - як природної, так і історичної. Тому пріоритет перед історичним минулим у художника, як правило, відсутній. Історія видається йому ланцюгом катастроф. Порятунком же - у розгадці таємниць природи, її мови, у співтворчості з нею - прилучення до вічності. Таку можливість і надає народу, за Довженком, революція, що виступає реальним утіленням багатовікових народних сподівань, що знайшли відображення у фольклорі.

Олександр Довженко

"Битва за нашу Радянську Україну" (1943) і "Перемога на Правобережній Україні" (1945). Він багато і плідно працював як письменник і публіцист. Автор оповідань ("Мати", "Перед боєм", "Воля до життя" та ін.), п'єс "Життя в цвіту", "Потомки запорожців", кіноповістей ("Зачарована Десна", 1954; "Поєма про море", 1956) та ін. Величезне значення для розуміння творчої спадщини Олександра Довженка має нещодавно опублікований "Щоденник" митця.

ТВОРЧА ЛАБОРАТОРІЯ ОЛЕКСАНДРА ДОВЖЕНКА

Наскрізний сюжет творчості Довженка є канонічним для класики соцреалізму - це боротьба старого і нового в житті. Унікальність його творів Довженко полягає в тому, що в суперечці цих двох начал у нього завжди проглядається присутність третього - вічності. Виходець з багатодітної селянської родини на Чернігівщині, у якій майже всі діти вмирили, не досягши повноліття, Довженко одержимий пристрасною любов'ю до свого народу як роду і - жахаючим баченням його історичної смерті як нації. Очевидно, це і штовхнуло молодого шкільного вчителя, натхненного ідеями української національної державності, спочатку в ряди прихильників петлюрівської Центральної Ради, а після жорстокого розчарування в її політиці - до комуністів (згодом пережите знайшло відображення у фільмі "Арсенал", 1929). Комуністичному ідеалу Довженко зберігав вірність усе життя, але інтерпретував його надзвичайно своєрідно.

Драма взаємин людини з природою - один з визначальних мотивів його творчості. Життя народу і життя природи зв'язані і взаємообумовлені. Ритми соціального і природного життя незмінно співвіднесені - звідси і виникає остання в кінематографі Довженко тенденція до подовження кадру, опора на внутрішньокадрове (переважно природне) рухання, що дуже нетипово для радянського кіноавангарда 20-х років. Звідси - і пафос його кінематографа. Усе це повною мірою позначилося вже в першій авторській роботі Довженка в кінематографі, куди він прийшов з живопису (якого навчився в Мюнхені), - кінопоємі "Звенигора" (1928). Однак повне підпорядкування силам природи поставило людину на край загибелі, роблячи її безсилою перед обличчям будь-якої стихії - як природної, так і історичної. Тому пріоритет перед історичним минулим у художника, як правило, відсутній. Історія видається йому ланцюгом катастроф. Порятунком же - у розгадці таємниць природи, її мови, у співтворчості з нею - прилучення до вічності. Таку можливість і надає народу, за Довженком, революція, що виступає реальним утіленням багатовікових народних сподівань, що знайшли відображення у фольклорі. Фольклорні мотиви, постійно використовувані режисером у фільмах, є втіленням народної свідомості, його мудрості й обмеженості одночасно. Фольклорна метафора в "Звенигорі" виникає в Довженка від повноти відчуття ідеалу і незнання дійсного історичного шляху до нього (мотив зачарованого скарбу).

З ще більшою гостротою колізія ця виникає в наступній картині - "Арсенал", присвяченій революції на Україні, де центральною подією виявляється більшовицьке повстання в Києві в січні 1918 року проти уряду Петлюри. Вирішений у традиціях історико-революційної епопеї, фільм дає образ народу-маси як жертви стихії. Іншим утіленням маси й одночасно її антагоністом виступає робітник Тиміш, що усвідомлює своє історичне призначення і тому виростає в знаменитому фіналі до легендарного надгероя, невразливого у своєму безсмерті для ворожих куль.

Найвищої у своїй творчості гармонії і сили досягає Довженко в останньому німому фільмі "Земля" (1930), немовби спресувавши в традиційному для тих років сюжеті про вбивство куркулями молодого сільського активіста увесь досвід світової культури. Пафос співтворчості людини з природою,

Олександр Довженко

додає їм затаєний внутрішній драматизм. Визнаючи неминучість розриву з традиціями народного життя, Довженко залишає за собою право сприймати цей розрив як історичну й особисту драму, так само як і протистояння двох іпостасей образу народу - маси і героя, що опановує стихії. Усе це знаходить втілення в його добутках 30-40-х років: "Іван", "Аероград", "Щорс", "Мічурін". У 1934 році Довженко залишає Україну, рятуючись від хвилі репресій проти національної інтелігенції, і знаходить у Москві притулок і заступництво Сталіна, що має намір зробити Довженка придворним художником. За його особистою вказівкою Довженко створює міф громадянської війни у фільмі "Щорс". Однак тут він намагався облагородити сьогодення ідеальним образом минулого, як колись в "Землі" - майбутнім. Драматичним є образ головного героя - монументального богатиря, що ховає від усіх свої переживання. Саме в період роботи над "Щорсом" сценарій Довженка з короткого монтажного плану перетворюється на самостійний літературний твір, що існує паралельно з фільмом. Літературі відтепер найбільше довіряє Довженко найпотаємніші думки і почуття, особливо після того, як жорсткому розгрому Сталіна піддався сценарій "Україна у вогні" (1943). Страх перед загрозою загибелі цілого народу, що знову загострився в ті дні в Довженка, викликав до життя сценарій-плач про трагедію народу, кинутого в перші тижні війни напризволяще байдужою державою. Подальші кінематографічні задуми Довженка або припинялися, або безжалісно спотворювалися, як це відбулося з чудово поетичним "Життям у кольорі" (1946-47), що було перетворене на канонічний історико-біографічний опус "Мічурін" (1949). Основну увагу в ці роки Довженко приділяє роботі над епохальним задумом національного роману "Золоті ворота". Але цей задум не був завершений, і місце подібного добутку в українській літературі не зайнято дотепер. Однак ця робота дала поштовх до створення сценарію про будівництво Каховського водосховища "Поєма про море" (1956), де внутрішня боротьба Довженка із самим собою досягає граничної і нерозв'язної гостроти: ідеал і реальність взаємовиключають один одного.

Напередодні першого знімального дня Довженко помер у Москві, так і не одержавши дозволу повернутися на оспівану й оплакану ним Україну.

життя за її законами, а не насильство над нею визначили внутрішню гармонію фільму і відмову від монтажної естетики. У суперечці між старим і новим у "Землі" беззастережно перемагало Вічне. Саме в "Землі" з максимальною повнотою втілилися ідеали Довженка, і саме "Земля" наочно показала розбіжність їх з державними.

У наступних творах О. Довженко робить серйозні внутрішні зусилля, щоб примирити свій авторський ідеал з офіційною доктриною, що позбавляє ці картини гармонії і цілісності "Землі", але

1994

З "ЩОДЕННИКА" ОЛЕКСАНДРА ДОВЖЕНКА

*"Дитинство дивується.
Молодість обурюється.
Тільки літа дають нам мирну
рівновагу і байдужість."*

*"Національний епос -
втілення історичної
пам'яті народу."*

*"Бог в людині. Він є або
немає. Але повна його
відсутність - се великий
крок назад і вниз. В май-
бутньому люди прийдуть до
нього. Не до попа, звичайно,
не до приходу. До божес-
твенного в собі. До пре-
красного. До безсмертно-
го. І тоді не буде гнітючої
сірої нудьги, звірожорстоко-
го, тупого і скучного,
безрадісного будня."*

*"Всяка війна безнрав-
ственна в своїй внутрішній
основі. Тому і зображати
її в книгах як благородство
і красу людських вчинків -
злочинство й глупота. Війна
- дурна. Жорстокість і
всесвітня дурнота, одягшись
в атавістичне пір'я, прослав-
лене тисячоліттями книж-
ної брехні і кровожадних
дураців, перетворюють
мене в щось гірше, дурніше й
страшніше за дикого звіра.
Війну називають мистецт-
вом. Вона таке ж мистецт-
во, як шизофренія або чума..."*

1994

Творчий вечір Оксани Забужко

Оксана Забужко

16 грудня 1994 року гостею Українського Інституту Модерного Мистецтва була визначна українська поетеса та письменниця нового покоління Оксана Забужко. Представив гостю професор Іллінойського університету Богдан Рубчак. Пані Оксана розповідала про себе, процеси на сучасному українському культурному полі, про громадську діяльність. І, звичайно, читала свої вибрані твори.

ЗАБУЖКО ОКСАНА: ЖИТТЯ І ТВОРЧІСТЬ

Забужко Оксана (народилася 1960 року) - письменниця, кандидат філософських наук, старший науковий співробітник Інституту філософії НАН України. Автор поетичних збірок "Травневий іній" (Київ, 1985), "Диригент останньої свічки" (Київ, 1990), "Автостоп" (Київ, 1994), "Kingdom Of Fallen Statues" (Toronto, 1996), повісті "Інопланетянка" (1992), роману "Польові дослідження з українського сексу" (Київ, 1996), філософсько-літературознавчих праць "Дві культури" (Київ, 1990) і "Філософія Української ідеї та європейський контекст: франківський період" (Київ, 1992), численних культурологічних статей і есе у вітчизняній та зарубіжній періодиці. Стипендіат Фонду Фулбрайта (1994), лауреат літературних премій Фонду імені Гелен Лапіка (США, 1996) та Фонду Все-світнього Зобов'язання (США, 1997).

Викладала україністику в американських університетах (1992 р. в Пенн Стейт як запрошений письменник, 1994 р. в Гарвардському й Пітсбурзькому університетах як Фулбрайтівський стипендіат), провадила авторську колонку в деяких періодичних виданнях ("Ranogama", "Столичные новости" та ін.), вела літературні майстер-класи в Київському університеті ім. Т. Г. Шевченка.

В Україні О. Забужко від 1996-го року (від часу першої публікації роману-лонгселлера "Польові дослідження з українського сексу") залишається найпопулярнішим україномовним автором - загальний наклад проданих звідтоді її книжок станом на 1 січня 2003 р. склав понад 65 тис. примірників. Твори О. Забужко здобули також міжнародне визнання, особливо широке - в Центральній та Східній Європі. Її вірші перекладалися шістнадцятьма мовами світу у 1997 р. удостоєні Поетичної Премії Global Commitment Foundation. Серед інших її літературних нагород - премії Фонду ім. Щербань-Лапіка (1996), Фондації Ковалевих (1997), Фонду Рокфеллера (1998), Департаменту культури м.Мюнхена (1999), Фондації Леді-Ровольт (2001), Департаменту культури м.Грац (2002) та ін.

Український Інститут Модерного Мистецтва
з приємністю запрошує Вас

на рецитацію вибраних творів, та зустріч
із проф.

Оксаною Забужко

визначною українською поетесою та
письменницею нового покоління,
співробітником
Академії Наук України

Вступне слово
виголосить проф.

Богдан Рубчак

П'ятниця, 16 грудня 1994

год. 7-30 веч.
в залі Інституту
2320 Вест Чикаго Авеню

Оксана Забужко

"Мій гучний літературний дебют ... відбувся в пору, коли моєю настільною книгою ще був "Вінні-Пух" (перший літературний герой, з яким я себе ідентифікувала, тим більше, що він також писав вірші), і якщо я завдячую Радянській владі чимось добрим, то це тим, що вона вчасно поклала край моїй "літературній кар'єрі" - на цілий брежневський період, - інакше я вельми швидко навчилася би, як приподоблятися дядям і тьотям з редакцій, і, либонь, так і не докопалася би до власного голосу, як воно зазвичай і відбувається з літературними "вундеркіндами"..."

"Автобіографія", 1997

"Перша і головна заповідь письменника: Не збреш. Здавалося б, просто. Але саме вона, коли триматись її послідовно, й робить літературу небезпечною професією - як у альпініста або водолаза..."

" Мова - будь-яка - то таки найбільша любов мого життя: тільки-бо мова спроможна поєднати музику і мір - дві речі, без яких світ був би просто непридатним до проживання".

Сексуальна одиссея художника й поетеси, розгортаючись в Україні й Америці кінця ХХ століття, обертається правдивою середньовічною містерією, в якій героїня проходить кругами недавньої української історії, щоб зустрітися віч-на-віч із Дияволом...

"Дайте мені мікрофона, і я скажу: леді й джентльмени, ми створили пречудовий світ, і прийміть, будь ласка, з цієї нагоди вітання од "US Air", і

од Сі-Ен-Ен, і од Сі-Ай-Ей, і уругвайської наркомафії, і румунської секурітате, і од ЦК Компартії Китаю, і од мільйонів убивць по всіх тюрмах світу, і десятків мільйонів, що ходять на волі, і од п'яти тисяч зачатих гвалтом сараєвських байстрят, що коли-небудь же повиростають, і - зростають, пречудовий світе, от, власне, і все, що я хотіла сказати, дякую за увагу, леді й джентльмени, приємного вам польоту".

"Польові дослідження з українського сексу", 1995

1994

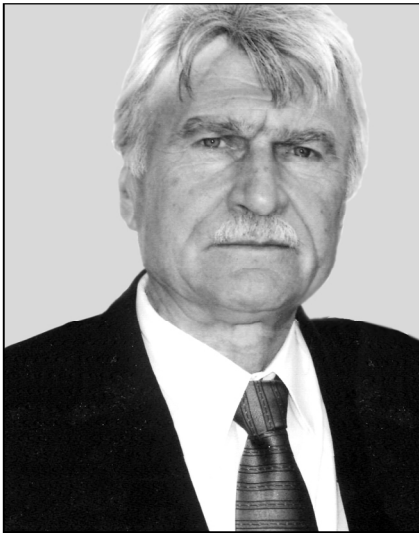

У чому все-таки причина дотеперішньої загадкової абсолютності постаті Шевченка в українській духовній культурі? На який образ-себе запрограмував він Україну своїм міфом, у культурі Нового Часу типологічно найближчим до дантівського? Які метафізичні смисли земної історії чаються зашифрованими в Шевченковому тексті, коли підходити до нього з ключем не тільки християнської філософії та європейського романтизму, а й традиційної української демонології? Чи існує в історії "національна" версія християнської есхатології - колективного гріха й колективної покути? На ці та інші питання шукає відповіді Оксана Забужко в своїй новій книжці, котра ще до виходу в світ здобула високу оцінку провідних фахівців як вітчизняної, так і зарубіжної славістики.

1994

Вечір живого слова Святослава Максимчука

Святослав Максимчук

5 серпня 1994 року Український Інститут Модерного Мистецтва приймав Майстра Слова з Львівського академічного театру ім. Марії Заньковецької - заслуженого артиста України Святослава Максимчука. В програмі мистця - поезії Тараса Шевченка, Івана Франка, Ліни Костенко, Миколи Вінграновського та Івана Драча.

З ТВОРЧОЇ БІОГРАФІЇ

Святослав Максимчук - актор театру ім. М. Заньковецької з 1964 року. Глибокодумний митець, що вдало поєднує значний досвід актора і читця, непересічна творча особистість, досвідчений і талановитий розповідач - майстер живого слова. Сьогодні не єдиний у Львові й один з небагатьох в Україні, що так широко й активно пропагує через мистецтво художнього слова українську літературу. Непересічна творча особистість, ерудований про-

світитель. Його феноменальна пам'ять всотує в себе цілі пласти літератури, сотні поетичних і прозових творів класичної і сучасної літератури.

Тарас Шевченко, Іван Франко, Григорій Сковорода, Іван Котляревський, Василь Стефаник, Леся Українка, Степан Руданський, Володимир Самійленко, Євген Плужник, Євген Маланюк, Олесь Гончар, Ліна Костенко, Василь Симоненко, Микола Вінграновський, Дмитро Павличко, Роман Лубківський - це далеко неповний перелік художників слова, чії твори входять до репертуару С. Максимчука.

Слово Максимчука - філософсько значиме й національно загострене, слово-будитель. Сила його впливу на слухача - магічна. Митець переконливо доводить "як багато важить слово". Виконавська манера Максимчука - оригінальна, виражальна, талановита. Лауреат і дипломант багатьох Всеукраїнських конкурсів читців.

У репертуарі С. Максимчука найбільш вагоме і достойне місце займають твори Т. Шевченка та І. Франка - літературні концерти "Моя Шевченкіана" і "Моя Франкіана". Їх дорогоцінну спадщину майстер втілює сильно, вагомо й достойно. Кожен концерт - це подія, утвердження Шевченкового духу і Франкової мислі.

Інтерпретація поем І. Франка "Похорон" і "Мойсей" стала найвищим досягненням актора. Ці роботи здобули величезний і заслужений успіх. Робота над

Український Інститут Модерного Мистецтва
має честь запросити Вас
на вечір живого слова
у виконанні

СВЯТОСЛАВА МАКСИМЧУКА

Заслуженого Артиста України,
актора Театру ім. Занковецької у Львові.

*У програмі поезії
Шевченка, Франка, Костенка,
Вінграновського і Драча*

Гостя представить
проф. Богдан Рубчак

Вечір відбудеться в приміщенні Інституту
у п'ятницю, 5-го серпня 1994 р.
о 7:30 вечора

Іван Франко

МОЙСЕЙ

(уривок)

*Народе мій, замучений, розбитий,
Мов паралітик той на роздорожжю,
Людським презирством, ніби струпом,
вкритий!*

*Твоїм будуцим душу я тривожу,
Від сорому, який нащадків пізніх
Палитиме, заснути я не можу.
Невже тобі на таблицях залізних
Записано в сусідів бути гноєм,
Тяглом у поїздах їх бистроїзних?
Невже повік уділом буде твоїм
Укрита злість, облудлива покірність
Усякому, хто зрадою й розбоєм
Тебе скував і заприсяг на вірність?
Невже тобі лиш не судилось діло,
Щоб виявило твоїх сил безмірність?
Невже задарма стільки серць горіло
До тебе найсвятішою любов'ю,
Тобі офіруючи душу й тіло?
Задарма край твій весь политий кров'ю
Твоїх борців? Йому вже не пишаться
У красоті, свободі і здоров'ю?
Задарма в слові твоєму іскряться
І сила й м'якість, дотеп і потуга
І все, чим може вгору дух підняться?
Задарма в пісні твоїй леться туга,
І сміх дзвінкий, і жалоці кохання,
Надій і віхи світляная смуга?
О ні! Не самі сльози і зітхання
Тобі судились! Вірю в силу духа
І в день воскресний твого повстання.
О, якби хвилю вдать, що слова слуха,
І слово вдать, що в хвилю ту блаженну
Вздоровлює й огнем живущим буха!
О, якби пісню вдать палку, вітхненну,
Що міліони порива з собою,
Окрилює, веде на путь спасенну!
Якби!.. Та нам, знесиленим журбою,
Роздертим сумнівами, битим стидом, -
Не нам тебе провадити до бою!
Та прийде час, і ти огнистим видом
Засяєш у народів вольних колі,
Труснеш Кавказ, впережешся Бескидом,
Покотиш Чорним морем гомін волі
І глянеш, як хазяїн домовитий,
По своїй хаті і по своїм полі.
Прийми ж сей спів, хоч тугою повитий,
Та повний віри; хоч гіркий, та вільний,
Твоїй будуцині задаток, слізьми злитий,
Твоєму генію мій скромний дар весільний.*

20 липня 1905.

поемою "Мойсей" завершилася створенням відеофільму. Останнім часом створено ще один фільм - "Галілей" за однойменною поемою Євгена Плужника. С. Максимчук виступає і як продюсер проекту "Телевізійні версії української класики". З його програм створено 15 аудіоальбомів. С. Максимчук підніс цей жанр до високого мистецького і публіцистичного рівня.

С. Максимчук достойно і гідно репрезентував своє мистецтво у багатьох містах України, Польщі, Німеччині, Англії, Канаді, США.

З 1989 року С. Максимчук організовує і проводить на високому професійному рівні "Заньківчанські вечори" - проведено понад 50 таких вечорів з мистцями, письменниками, політичними та державними діячами.

Святослав Максимчук під час виступу в УІММ, 1994 р.

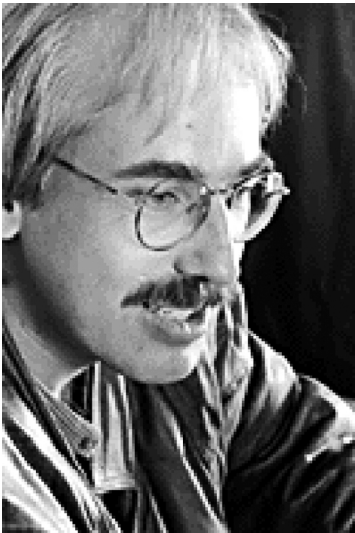

Святослав Максимчук з організаторами вечора, зліва направо: Богдан Боднарук, Богдан Рубчак, Святослав Максимчук, Віра Боднарук, Орест Бараник (голова Українського Конгресового Комітету Америки - Відділ Ілліной)

1996

Творчий вечір Аскольда Мельничука

Аскольд Мельничук

Він автор оповідань, поезій та перекладів, які друкуються в ряді англійських журналів. У 1992 році отримав нагороду McGinnis Prize for Fiction. Працював викладачем в Масачусетському, Бостонському та Гарвардському університетах. Редактор літературного журналу "Agni".

Він вільно володіє українською мовою, чудово обізнаний з історією України. Його повість "What is Told" поєднує різні часи і простори, веде читача від політичного минулого України до сучасного життя українських емігрантів в Америці. Герої творів Мельничука переживають жахи війни, щастя і розчарування подружнього життя. Письменник пов'язує життя своїх персонажів зі світовою історією і тим самим відстоює думку, що кожна людина є учасником історичного процесу.

Аскольд Мельничук зокрема переклав твори Оксани Забужко в англійську мову. "Я дуже поважаю і люблю Оксану Забужко та її творчість, - говорить письменник, - цілком певен, що українська література впливе у ріку світової літератури на високому рівні. Треба тільки, щоб мала відвагу подивитися на себе зсередини і віддзеркалити ситуацію, що склалася як в минулому, так і тепер."

Аскольд Мельничук вважає, що Україна в майбутньому матиме належне місце у світовій культурі. Україна тільки зараз почала входити в світову літературу, але тепер вона ще ледве присутня в цьому середовищі. Говорячи про образ України в сучасній американській літературі, Аскольд Мельничук наводить промовистий приклад - пе-

14 вересня 1996 року гостем Українського Інституту Модерного Мистецтва був Аскольд Мельничук - відомий американський письменник українського походження, який пише свої твори англійською мовою. Відбулася презентація останньої новели письменника "What is Told".

СЛОВО ПРО АСКОЛЬДА МЕЛЬНИЧУКА

Письменник та науковець, професор Аскольд Мельничук народився у Нью-Джерзі у 1954 році.

У своїх творах поєднує американську культуру з українським етно-

In the book Mr. Melnychuk is concerned with the nature of history and loyalty, the questionable comforts of religion and sex, the creation of personal and national identities, the solace and loneliness of family responsibilities, the tenacity of the natural world, and the danger of forgetting one's ghosts - or of allowing them to monopolize every conversation. He explores these vast themes through particular details gathered from Ukraine during the two world wars, a displaced persons' camp in Berchtesgaden, Germany, and a ship filled with lusty emigres. On this side of the Atlantic, he finds revelations in a cargo terminal at Newark airport and a moonlit beach at Cape May, N.J. - and, most important, in a house in the suburban town of Free Fall, N.J., that becomes "an island" created by Arkady Vorog, a tiny modern throwback to the era of King Toor, when "the world beyond the village was all rumor."

The Ukrainian Institute of Modern Art
invites you to

A READING AND DISCUSSION WITH

Askold Melnyczuk

Mr. Melnyczuk will read from his book *What is Told*,
a New York Times Notable Book of the Year for 1994 -
a novel that spans generations, centuries and continents.

INTRODUCTION TO THE NOVEL *What is Told* by ANNA GOLASH

*Mr. Melnyczuk has published essays, stories
and reviews in the Boston Globe, the New York
Times and the Antioch Review. He taught at
Harvard, Emerson and the University of
Massachusetts.*

Saturday, September 14, 1996 at 7:30 PM

регорнувши сторінки близько 4-х тисяч американських романів останніх десяти років, він віднайшов всього три, де так чи інакше згадувалась Україна. Побут емігрантів з України представлений в романі

"Проста історія" Клер Месу. В романі Джонатана Франсена "Виправлення", Україні присвячено не більше ста рядків, і вона хоча і мала б стати для головної героїні місцем віднайдення коріння, проте лишилася чужою. Україна як простір шукань постає і на сторінках роману Джонотана Фоера "Все освітлене". Місця це займає значно більше ніж у Франсена, адже майже вся дія роману відбувається в Україні.

Але на переконання А.Мельничука вже зараз американський читач готовий і спроможний сприйняти Україну як державу, на відміну від початку 1990-х років.

ASKOLD MELNYCZUK, FOUNDING EDITOR

Askold Melnyczuk has been director of creative writing at University of Massachusetts-Boston since Fall 2002. His second novel, "Ambassador of the Dead", published in May 2001 by Counterpoint, has been called "exquisite, original" by The Washington Post. His first, "What Is Told" (Faber and Faber) was a New York Times Notable Book for 1994.

In 1997 he received a Lila Wallace Readers' Digest Award in Fiction. Winner of the McGinnis Award in Fiction, he has also been awarded grants from the Massachusetts Cultural Council in fiction, poetry, and non-fiction. He has published stories, poems, translations, and reviews in The New York Times, The Nation, Partisan Review, Grand Street, Ploughshares, Poetry, and The Boston Globe. His poems have been included in various anthologies including The McGraw-Hill Book of Poetry, Literature: The Evolving Canon, and Under 35: The New Generation of American Poets. He is the series editor for Take Three: The New Poets Annual from Graywolf Press and was coeditor for From Three Worlds: An Anthology of Ukrainian Literature.

He has also taught at Harvard University and Boston University, where he edited AGNI, which he founded in 1972, until July 2002. He is also on the core fiction faculty of the Graduate Writing Seminars at Bennington College. A Research Associate of the Ukrainian Institute at Harvard, he has served on the boards of the New England Poetry Club and PEN-New England and has been a Fellow of the Boston Foundation. In 2001 he received PEN American Center's biennial Nora Magid for Magazine Editing as well as PEN-New England's "Friend to Writers" Award.

Askold Melnyczuk founded AGNI in 1972 as an undergraduate at Antioch College.

Oksana Zabuzhko:
"Girls".
Translated from the
Ukrainian by Askold
Melnyczuk

1997

Літературний вечір Миколи Воробйова

Микола Воробйов

1 лютого 1997 року в Українському Інституті Модерного Мистецтва відбувся літературний вечір відомого українського поета сучасності Миколи Воробйова. Вступне слово з представленням поета виголосив професор Богдан Рубчак.

МИКОЛА ВОРОБЙОВ: ЖИТТЯ І ТВОРЧІСТЬ

Народився 12 жовтня 1941 р. у с. Мельниківка Черкаської області. У 1968 р. закінчив Київський університет ім. Т.Шевченка, філософський факультет. Член Спілки письменників України (1987). Лауреат премій ім. П.Тичини (1992), "Благовіст" (1993), Шевченківської премії (2005). Живе і працює у Києві.

Один з фундаторів літургрупування "Київська школа поезії". Один з лідерів андеграунду "сімдесятників".

Друкуватись почав після двох десятиліть замовчування у середині 1980-х років.

За збірку поезій "Верховний голос" (1992) нагороджений премією ім. Тичини, за збірку "Іскри в слідах" (1994) премією "Благовіст", за збірку поезій "Слуга півонії" (2004) Шевченківською премією.

Воробйов тяжіє до медитативно-образних методів нарації у віршуванні, близьких до японської школи "хайку" та китайської поезики епохи Тан. Поетика Воробйова насичена кольоровими екстраполяціями, символічними парадоксами, характерними для ранніх (art nouveau) періодів модерністського дискурсу. Метод та образні ряди Воробйова стали своєрідним фундаментом для деяких феноменів сучасного НМ-дискурсу в українській літературі, зокрема для поезії В. Герасим'юка, Я. Довгана, "Нової дегенерації". Одночасно концептуальна складова поезики Воробйова зупинена на межі неігрової потреби модернізму.

Автор збірок:

"Пригадай на дорогу мені" (1985),
"Місяць шипшини" (1986),
"Ожина обрію" (1988),
"Прогулянка одинцем" (1990),
"Верховний голос" (1991),
"Іскри в слідах" (1993),
"Човен" (1999),
"Срібна рука" (2000) і дитячих книжок,
"Слуга півонії" (2004).

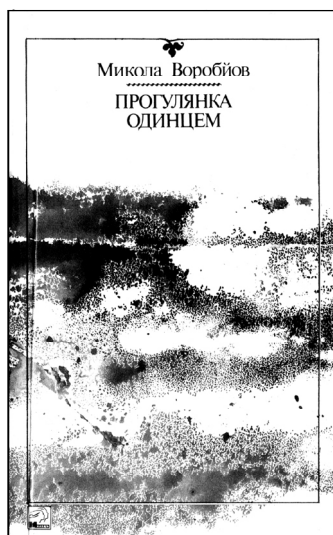
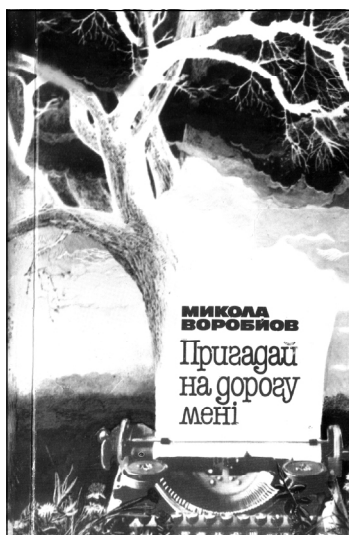
Твори перекладені в англійську, португальську, німецьку, сербсько-хорватську, румунську, польську, російську, грузинську мови. Брав участь у мистецьких виставках; персональна - в Торонто (1992).

Літературний Вечір
Миколи Воробйова

СУБОТА 1-ГО ЛЮТОГО 1997 - 7-МА ГОДИНА ВЕЧОРА
В ПРИМІЩЕННІ ІНСТИТУТУ

ВСТУПНЕ СЛОВО: ПРОФ. БОГДАН РУБЧАК

Частинно спонзоровано „Контактом”

РАЗКИ ПОЕЗІЙ

Є місце фіалок...

*є місце фіалок що про нього мало хто знає
Бог квітне серед розлогих лугів
на пагорбі у гайку
що розрісся
а квітне тоді коли ще ані листя ані трави
а довкола пагорба тільки весня
наповенева вода
як фіолетовий сон як безмір краси що
ось-ось нарине
всіма потоками барв оздоблюючи зелені луги...*

Дівчина в синіх черевиках...

*дівчина в синіх черевиках тихо крадеться
навіть їй самій не почути того
я беру павутинку за край якусь мить вагаюсь
а потім думаю що це вже востаннє...
але інша дівчина нічого про це не знає
і так само тихо крадеться...*

Звір зближається...

*звір зближається
чую як розчепилося повітря від кинутого списа
я добре його гартував
інших звуків не вловлюю
хіба що в холоднім світланні
обнявши за шию сіру гуску плаче доц...
мабуть у серце поцілений
звір входить у мене
тепер і я плачу*

У 2005 р. Шевченківську премію отримали п'ять представників номінації "Художня література, публіцистичні та культурологічні праці": Микола Воробійов за книгу поезій "Слуга півонії", Михайлина Коцюбинська (книга "Мої обрії"), Сергій Кримський (наукові монографії "Філософія как путь человечности и надежды" та "Запити філософських смислів"), Марія Матіос (роман "Солодка Даруся") та Михайло Слабошпицький (роман-біографія "Поет із пекла").

ТВОРЧІСТЬ М. ВОРОБІЙОВА І "КИЇВСЬКА ШКОЛА"

Самобутня творча особистість Миколи Воробійова - визнаного метра постшістдесятницької "Київської школи" - справила неабиякий вплив на наступні поетичні генерації. Його несподівана, розкута метафора завше має в підґрунті конкретну деталь, зриму картину - недарма Воробійов знаний і як дуже цікавий художник-живописець. Новим віршам, які склали цю книжку, геть не притаманні - як і попереднім творам цього автора - дидактика чи однозначність: вони багатозначні й мінливі, наче вранішні небеса або надвечірня ріка...

1997-2002

Літературні вечори Юрія Тарнавського

Юрій Тарнавський в УІММ. Зліва: Олег Коверко (голова Інституту) Віра Боднарук, Юрій Тарнавський, Юрій Миськів, Богдан Боднарук

Протягом 1997-2002 рр. відбулися три творчих вечори поета-модерніста, письменника, драматурга, співзасновника Нью-Йоркської групи Юрія Тарнавського.

• **24 травня 1997 р.** відбувся його другий літературний вечір в УІММ. Проф. Віра Боднарук, яка представляла гостя Інституту, згадала про перший творчий вечір Ю.Тарнавського, який відбувся ще у 1973 році, а також коротко описала життєвий і творчий шлях поета, в якому перетинається та інтегрується дві лінії "фізиків та ліриків": університетські студії в "Ньюарк

Каледж оф Інджінірінг" в ділянці "Електрикал Інджінірінг" (1956), тривала праця у фірмі "ІВМ" як науковця в галузі комп'ютерів, і інший бік талантів Ю.Тарнавського - студії в "Нью-Йорк Юніверситі", магістерський (1978), а потім і докторський (1982) ступінь в гуманітарній галузі, праця професором української літератури в Колумбійському університеті (1994-1996 рр.).

В.Боднарук подала узагальнену картину доробку Тарнавського-літератора, поета: один із засновників авангардної Нью-Йоркської групи письменників (1958), редактор журналів "Горизонти" та "Нові Поезії", член редакційної колегії журналу "Світо-вид", член Товариства Українських Письменників "Слово", член американської групи авангардистів "Fiction Collective", член українського "Пен-клубу" (1990), член Національної Спілки Письменників України (1992). Починаючи від 1956 р. Юрій Тарнавський видав 7 поетичних збірок, 3 повісті і роман та перекладні праці. Його поезія, проза, літературознавчі розвідки та переклади з англійської, німецької, еспанської мови в українську друкувалися в "Літературній газеті", журналах "Нові Поезії", "Сучасність", "Термінус", "Світо-вид", "Вітрила", "Україна", "Поезія". Переклади з української в англійську надруковані в ряді англійських періодичних видань.

Автор читав уривки з недрукованої ще на той час поеми "Місто київ та ям", а також охоче спілкувався зі слухачами, розповів про свою працю над но-

УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ МОДЕРНОГО МИСТЕЦТВА
щиро запрошує Вас на Літературний Вечір

Ю Р І Я Т А Р Н А В С Ь К О Г О

члена Нью Йоркської Групи

24 травня 1997 р. – 7:00 веч.

Фільм „Подорож у Сумерки” – англійськомовний – буде висвітлений після читання творів.

2320 W. Chicago Ave. • Chicago, Illinois • 773/227-5522

Український Інститут Модерного Мистецтва
та
Товариство Української Мови
запрошують Вас на
презентацію нової книжки

ЮРІЯ ТАРНАВСЬКОГО

„Їх немає”

Автор читатиме вибрані твори.

Субота, 13 листопада 1999 р.
7 веч.

в приміщенні
Українського Інституту Модерного Мистецтва
2320 W. Chicago Avenue
Chicago, Illinois • 773.227.5522

вою книгою про модерну українську літературу.

У другій частині вечора було показано дубльований англійською мовою фільм "Подорож у Сумерки", базований на модерністській поезії Нью-Йоркської групи.

• **13 листопада 1999 р.** заходами УІММ та ТУМ-Чикаго відбулася презентація нової збірки поезій Юрія Тарнавського "Їх немає", яка вийшла у 1999 р. у київському видавництві "Родовід". Це - етапна збірка, яка містить на 430 сторінках аж 10 менших збірок поезій, що були написані протягом 1970-1999 років.

Вечір розпочався деклямацією Ю.Тарнавським вірша Антонія Мачада "Портрет" еспанською мовою під звуки еспанської музики. Потім поет читав вірші зі збірки "Їх немає", яка щойно побачила світ, уривки зі своєї збірки драм "6 x 0". Говорив про своє захоплення еспанською поезією, особливо творчістю Пабло Неруди, а також філософією екзистенціалізму. Тарнавський вважає, що поезію треба трактувати як музичний твір і відповідно на неї реагувати.

Всі ці імпрези широко висвітлювалися в американській україномовній пресі, зокрема газетах "Америка", "Свобода", "Народна Воля", "Ukrainian Weekly".

• **9 листопада 2002 р.** в Українському Інституті Модерного Мистецтва відбулася презентація нової книги Юрія Тарнавського "Не знаю" (вибрана проза).

Всі ці імпрези широко висвітлювалися в американській україномовній пресі, зокрема газетах "Америка", "Свобода", "Народна Воля", "Ukrainian Weekly".

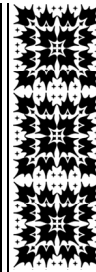
Український Інститут Модерного Мистецтва
щиро запрошує Вас на презентацію нової книжки

ЮРІЯ ТАРНАВСЬКОГО
„Не знаю”
(вибрана проза)

Автор читатиме свої твори.

Субота, 9 листопада 2002 р. ~ 7 веч.

В приміщенні Інституту

1997-2002

ПРО КНИГУ "НЕ ЗНАЮ"

Цей том творів відомого українсько-американського письменника вміщує вибір його прози українською мовою. Перший його роман "Шляхи", українські варіанти уривків з семи англійських творів, "Сім спроб", і автобіографія "Босоніж додому і назад". Читач дізнається, як уперто і розпачливо автор продовжує цілого свого творчого життя шукати адекватної мови, якою себе висловити; а також про його погляд на себе і світ, серед якого він виростав.

ПРО КНИГУ "ЇХ НЕМАЄ"

Книжка вміщує десять окремих збірок поезій, циклів, та поем, багато з них друкуються уперше - практично весь поетичний доробок автора від 1970 року, коли вийшла в світ його перша книжка зібраних поезій. В цих творах поет продовжує розвивати притаманну йому радикально нову поетику та яскраву образність мови.

1998

"Перлини української поезії" від Бориса Лободи

Борис Лобода

21 листопада 1998 року 84-й Відділ США та Український Інститут Модерного Мистецтва в Чикаго влаштували літературну імпрезу "Перлини української поезії". Виступав Борис Лобода - Заслужений артист України, колишній актор Театру Юного Глядача та інші театрів, на цю пору - артист Національної Філармонії України. Слово про мистця виголосила відома поетеса Ганна Черінь.

Марія Дорожинська писала в "Свободі" (26.12.1998), що програма вечора відразу полонила присутніх своєю красою: Борис Лобода декламував твори вибраних ним авторів з великим чуттям, душевно, експресивно. Це була лірична панорама поезій про чекання, зустрічі, вірну любов... І серед них - вірші Агата Ангела Кримського, Максима Рильського, Володи-

мир Сосюри, ліричний етюд Михайла Коцюбинського "На острові", поезії Плужника, нові поезії Миколи Руденка, Бориса Олійника, переклади перлин світової поезії українською мовою, кілька творів Ганни Черінь із зимово-різдвяної тематики.

БОРИС ЛОБОДА: СИЛЬВЕТКА МИСТЦЯ ВІД ГАННИ ЧЕРІНЬ

Народився Борис Іванович 24 січня 1939 року у Києві, син наймолодшої сестри мого Батька, отже, мій двоюрідний брат. Бачила його ще гарненьким дволітнім "карапузиком", а тоді нас розлучила війна. І ми зустрілися знов тільки у 1993-у, коли я відвідала Україну.

Батько малого Бориса рано помітив його артистичні здібності і жартівливо прозвав "артистом". А Борис таки вирішив за всяку ціну ним стати. Закінчив Театральний Інститут і працював у Театрі Юного Глядача. Пізніше - в Запоріжжі, в театрі, потім у театрі-студії "Діалоги" і ось тепер - у славній Київській Філармонії, змінивши ампула зі слухняного виконавця признаних ролей на самостійного провідника літературних та музичних про-

84-ий Відділ Союзу Українок Америки та
Український Інститут Модерного Мистецтва
щиро запрошують Вас на гостинний виступ заслуженого артиста України

Бориса Лободи

„Перлини української поезії”

в суботу, 21-го листопада 1998 р. ~ о 7-ій год. веч.

~ Слово про гостя виголосить поетеса Ганна Черінь ~

В приміщенні Інституту: 2320 W. Chicago Ave. • Chicago, IL 60622 • 773/227-5522

малознані, а то й не знані досі теми, а не "популярні", випробувані на успіх твори. Він уміє деклямувати не тільки поезії, а й прозу - годинами тримає в напрузі глядачів, чудесно й натхненно рецитуючи "Сон" або "На острові" Коцюбинського, або невідомі досі вірші Агата Ангела Кримського... Його деклямації не пафосно-крикливі, а дуже емоційні, ніжні, бо й сам Борис - людина незрівнянно добра, вразлива й ніжна. Він доглянув свою матір до самої смерті, так само турбувався про своїх сестер і дочок та хвору дружину, дуже любить онучку Даринку.

У Філармонії Борис Лобода згоджується на найтрудніші роботи, незручні поїздки, витримує погані погоди, некомфортні умови, витримує кілька концертів на день. Якось за 10 днів він влаштував до 14 великих і майже сольних вистав - більшість - для школярів, для працівників міліції - на Софійській площі, на взуттєвій фабриці тощо.

Великим успіхом користуються вистави різдвяних та святкових п'єс для дітей, де Борис "читає за всіх" - і співає, і пританцьовує, і на сопілку грає! Часто його ролі надзвичайно оригінальні - у "Сніговій Королеві" Андерсена він грав ролю... Північного Оленя.

... Їдучи до нас, на мій "діамантовий" ювілей, Борис підготував масу і моїх творів. А повернувшись в Україну - ретельно виконав усі доручення, надіслав поздоровлення - і з неймовірною енергією надолужив усі "прогаяні" обов'язки у Філармонії.

А ще слід згадати, що не минула його, як і багатьох, Чорнобильська трагедія. Борис - також жертва цього нещастя, бо ж його, тиждень по вибуху, послали з "військовою бригадою" розважати потерпілих і бадьорити піснями й віршами покривати злочин. Це позначилося на здоров'ї Бориса, хоч козацька вдача бореться з недугами і поки що перемагає... Невелика ж "чорнобильська" пенсія здоров'я не поверне...

Це - непевні враження про мого лютого Брата, Заслуженого Артиста України - Бориса Івановича Лободу. Невтомний трудівник, який наполегливо й плідно працює. Сам того, можливо, не усвідомлюючи, він став дослідником української літератури, борцем за чистоту української мови, її мистцем і будівником.

Колонний зал ім. М. Лисенка
Національної філармонії

1999

Доповідь Івана Лучечка "Слідами українців у Мурманську, Архангельську й на Соловках"

На фото зліва направо: Богдан Боднарук, Іван Лучечко,
Віра Боднарук, Олег Коверко

24 квітня 1999 року заходами УІММ, 84-го Відділу США та ТУМ-Чикаго в приміщенні УІММ відбулася доповідь Івана Лучечка з Нью-Йорку про українців на північних теренах Росії. Доповідач представив цікаві прозирки з Соловецьких островів, куди були заслані тисячі українців, включно з останнім Кошовим Запорозької Січі Петром Калнишевським. І.Лучечко відвідав Архангельск та Мурманськ і мав там зустрічі з українською громадою.

ІВАН ЛУЧЕЧКО: З БІОГРАФІЇ

Гімназійну освіту розпочав у Стрию в 1941 році, а закінчив матурою після війни у Німеччині, в українському таборі Гайденав. До Німеччини потрапив під час німецької облоги у фронтовій зоні в серпні 1944 р. Ветеран збройних сил, служив 4 роки у американських військово-повітряних силах.

Студював у Колумбійському університеті в Нью-Йорку, захистив там дві магістерські роботи - з історії та бібліотекарства.

3 роки працював у Колумбійському університеті, а відтак 32 роки викладачем історії і заступником директора бібліотеки у New Jersey City University.

У 1981 р. одержав нагороду у Гарварді за англomовну працю "Російсько-українська проблема. 1917-1921 рр."

Від 1966 року був багаторазовим провідником туристичних маршрутів до Радянського Союзу від української агенції "Ковбасюк" у Нью-Йорку, але у 1980 р. СРСР заборонив йому в'їзд.

У 1993 році разом з американською освітньою місією відвідав через Аляску Магадан, Владивосток, Хабаровськ і мав зустрічі з українцями "Зеленого Клину".

У 1998 році відвідав Соловки, був у Архангельську і Мурманську, досліджував шляхи українців цими землями. Керував Управою Українського Музею в Нью-Йорку.

Український Інститут Модерного Мистецтва
84-ий Відділ Союзу Українок Америки

та

Товариство Української Мови ім. Т. Шевченка
запрошують Вас на доповідь з прозирками

ІВАН ЛУЧЕЧКА

з Нью Йорку

*Слідами Українців у Мурманську,
Архангельську й на Соловках*

в Суботу, 24 квітня 1999 – о 6 год. веч.

в приміщенні Інституту

2320 W. Chicago Avenue • Chicago, Illinois
(773) 227-5522

УКРАЇНСЬКІ СОЛОВКИ

Далекі Соловецькі острови стали "останньою адресою" для багатьох українців як в часи царські, так і в радянські.

Тут похований останній кошовий Запорозької Січі Петро Калнишевський. З Соловецьких таборів не повернулися український поет Микола Зеров, реформатор театру Лесь Курбас й одинадцять членів відомої родини Крушельницьких.

Соловецький монастир 16-го століття використовували як в'язницю і в часи царські, і в радянські. Після перевороту 1917 р. значний відсоток російської аристократії, що не усвідомив пролетарських принципів, опинився тут. Однак це зумовило й те, що Соловки 1920-х років стали центром духовного життя. У той час тут була чи не найкраща бібліотека в післяреволюційній Росії, робилися наукові відкриття. Створювалися хори, оркестри, театри, навіть своя опера. Один з театральних майданчиків на Соловках назвали "ХЛІАМ": скорочено художники, літератори, артисти, музиканти - на честь популярної свого часу в Одесі літературної кав'ярні. Кількість тих, що "завинили перед радянською владою" усе збільшувалась, а ленінці тоді ще не знали, як використовувати цю потенційну робсилу.

Ось що згадує про спроби наглядачів зайняти чимось в'язнів Анна Яковлева, екскурсовод Соловецького музею-заповідника (Республіка Карелія):

- Совершенно бессмысленная работа! Заключение к примеру выводили на берег моря, чтобы они считали чайка: "Раз чайка! Два!" Или в зимнее время делали прорубь в одной части озера звучала команда "Черпай досуха!" и заключенные до изнеможения черпали...

Соловецька в'язниця багато в чому була експериментальною базою. Так, наприклад, "інститут стукачества", який пізніше охопить всю країну, заснували саме тут. Два відсотки табірному люду доносили на своїх ближніх. Між іншим, "стукачів", як відпрацьований матеріал, влада також кидала за ґрати. На Соловках винайшли й одне з найбільш садистських покарань - смерть від комариних укусів. Роздягнену людину прив'язували до дерева - на Соловецьких островах комарів чорні хмари.

Найбільше українців прибуло сюди у 1935 році, коли "криваві руки" почали нищити національну інтелігенцію. Політичних в'язнів катастрофічно більшало. Влада замислилась: як їх позбутися? 1937-го року 1888 (майже дві тисячі) людей вирішили розстріляти без суду. Серед них і Леся Курбаса. Виконали вирок у лісах Карелії, неподалік від болота Сандармох. Це з'ясував карельський дослідник Юрій Дмитрієв. Він за розсекреченими архівами й встановив прізвища вбитих. Їх внесено до символічної Книги пам'яті. А найприкріше те, що своєрідний "рекорд" Сандармоху встановили українці-енкаведисти Шондиш і Бондаренко - вони розстріляли за одну ніч 442 людини.

(Зі статті Лесі Сакада-Островської)

Соловецький монастир

2000-2003

Презентації книжок Ірени Забитко

Ірена Забитко

9 липня 2000 р. і 18 травня 2003 р. Український Літературний Фонд ім. Івана Франка в Чикаго та Український Інститут Модерного Мистецтва влаштували зустріч з письменницею Іреною Забитко та презентацію її книг "Невмите небо" ("The Sky Unwashed") та "Коли Люба залишила дім" ("When Luba Leaves Home"). Авторка розповідала про себе, читала уривки зі своїх творів, після чого слухачі висловили свої думки про почуте, відбувся жвавий обмін враженнями і, звичайно, з'явилося багато охочих придбати книжки Ірени.

СЛОВО ПРО АВТОРА

Ірена Забитко - письменниця, двомовна українська американка першої генерації, яка виросла в Українському Селі в Чикаго, закінчила тут школу Св. о. Миколая. Вона - автор твору "Невмите небо" ("The Sky Unwashed") - новели про Чорнобиль, за яку отримала декілька літературних нагород.

Друга її книга - "Коли Люба залишила дім" ("When Luba Leaves Home"), яка розповідає клясичну історію зростання в американському середовищі.

"Ми, як Українці в цій країні повинні пропонувати Американцям і світу наші історії. Якщо ми самі не пишемо про себе, то хтось інший, який є поза нашим колективним досвідом, напише про нас, і читачі можуть отримати неправильне уявлення про нас як народ, як культуру" - говорить Ірена Забитко. Саме це і спонукає письменницю братися за перо, щоб розповісти про наші біди і радості, про Україну і Українців.

ABOUT THE AUTHOR

Born and raised in Chicago, Irene Zabytko is a bilingual, first-generation Ukrainian-American who has traveled to Ukraine many times to teach English as a second language and to visit friends and family who live near Chernobyl. She received her BA and MFA from Vermont College and now lives and works as a freelance writer in Florida. *The Sky Unwashed* is her first novel.

ABOUT THE BOOKS

"The Sky Unwashed" A novel by Irene Zabytko

Marusia, in her seventies, is the matriarch of the Petrenko family. She has lived and worked all her life in Starylis, a tiny town in rural Ukraine. Starylis is a place where families still live in the ancient thatched-roof cottages that have been their homes for generations. It's a place where everyone grows their own vegetables, where the old women (the babas) sweep the church steps daily and bake bread in outdoor communal clay ovens. It's a place where everyone knows everyone else, and everyone else's business. It's a little

Український Літературний Фонд ім. Івана Франка в Чикаго

The Ivan Franko Ukrainian Literary Fund
is pleased to welcome back to Chicago the highly acclaimed author

IRENE ZABYTKO

photo: Tim Dunlap

You are cordially invited to the book-signing ceremonies and public readings of her newly released novel, *THE SKY UNWASHED*, a story of the return of an elderly woman to the Chernobyl exclusion zone, at the

UKRAINIAN INSTITUTE OF MODERN ART
2320 West Chicago Ave., Chicago, IL 60602
Phone: 773-227-5522

SUNDAY, JULY 9, 2000
2:00 P.M.

Born and raised in Chicago, Irene Zabytko is a bilingual, first generation Ukrainian American who is an alumna of St. Nicholas Ukrainian Catholic School. She has traveled to Ukraine many times to teach English as a second language and to visit friends and family who live near Chernobyl. She now lives and works as a freelance writer in Florida. Literary critics have praised her novel as "unforgettable" and "riveting" tour de force - a "poignant debut".

The Ukrainian Institute of Modern Art presents

IRENE ZABYTKO

who will read from and sign her new book

When Luba Leaves Home

inspired by memories of life in Chicago's
Ukrainian Village

Sunday, May 18, 2003
2:00 p.m.

2320 W. Chicago Avenue
773-227-5522

The Business of Writing: A Workshop

by the author: Thursday, May 15, 7:00 p.m., Ukrainian Institute
of Modern Art. Sponsored by the *Young Friends of the Institute*.

Admission for each event: \$10.

town just down the road
from Chernobyl [sic].

On April 26, 1986,
the lives of Marusia, her
family, and her
townspeople change
forever.

The air begins to
taste strange, the
workers don't come home from their shifts at the nearby power
plant. Eventually the Soviet government orders a mandatory and
permanent evacuation. But less than a year after the accident, a
handful of elderly women - the first of whom is Marusia - defy
the government prohibition and return, one by one, to their now
deserted town. Despite their differences and their losses, they
band together for survival, companionship, and to confront the
Soviet officials responsible for
their fate.

2000-2003

Powerful, truthful, and triumphant, this is a tale of ordinary citizens who, when faced with extraordinary circumstances, become the most unexpected heroes. Inspired by a true incident and transformed by the talents of a remarkable young writer, "The Sky Unwashed" is a simple story told with gentle humor that redefines our notions of home and community.

"When Luba Leaves Home" This is Irene Zabytko's second book

Stories from Chicago's Ukrainian Village.

In "When Luba Leaves Home", the author offers stories from her neighborhood, based on second generation immigrant Luba's life before she heads out into greater America, where she drops her Ukrainian name for the less attention-getting Linda. Discarding her heritage, however, proves rather more complicated.

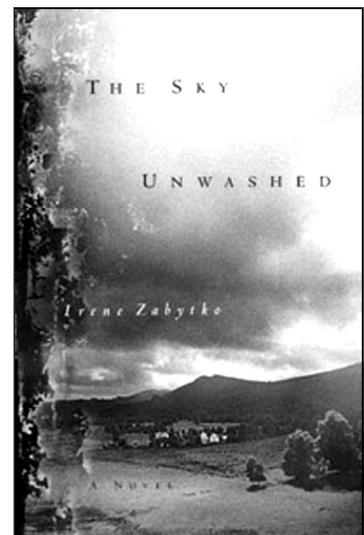
In her review Rebecca Brown wrote: "I loved the vitality of the stories of the DP - Displaced People from the Ukraine who brought from the "Old Country", like family heirlooms, their old angers and fears, to settle into the "promised land". One of the taunts of those who succeed to those whiners who are failing is that if they don't like it here, go back! It is only those who are brash or brave enough to grab the opportunities that come their way & make new lives for themselves, who rise above the self-pity, inertia, envy, and by fair means or foul, set about tasting the American Dream.

Having been an immigrant myself, alighting from the train in Chicago just a week shy of my 22nd birthday, these stories touched my heart and memory on several levels. True, I did have the English; true I was a skilled office worker; true I was a healthy, relatively "stacked" young woman, however, those were the only advantages I had over many of Irene Zabytko's characters. I had no family, no community, no neighborhood to fit into to ease the homesickness - not that I felt much having left my "Old Country" where I had few roots and certainly little sense of inheritance. I left entirely of my own volition with every intention of starting a new life".

We follow Luba/Linda as she enters her majority, yearning to dive into the American mainstream, even as her family, culture and sense of duty keep pulling her leash.

The stories are: My Black Valiant; The Celebrity; Saint Sonya; The Last Boat; Obligation; Pani Ryhotska in Love; Lavender Soap; The Prodigal Son Enters Heaven, and John Mars, All-American. It could have gone on for twice as long!

If undiluted immigrant life and the ways of new Americans interest you, then you will enjoy Irene Zabytko's "When Luba Leaves Home".

2001

Вечір поезії Юрія Андруховича

Юрій Андрухович

23 березня 2001 року в Українському Інституті Модерного Мистецтва відбувся вечір відомого сучасного українського письменника Юрія Андруховича. Гостя Інституту представив професор Богдан Рубчак. Звучали вірші в авторському виконанні.

РЯДКИ З ТВОРЧОЇ БІОГРАФІЇ

Юрій Андрухович (13.03.1960) - поет, прозаїк, есеїст, перекладач. Народився у Івано-Франківську. Закінчив редакторське відділення Українського поліграфічного інституту у Львові (1982) та Вищі літературні курси при Літературному інституті в Москві (1991). Працював газетярем, служив у війську, деякий час очолював відділ поезії Івано-Франківського часопису "Перевал" (1991 - 1995). Співредактор часопису тексту і візії "Четвер" (1991 - 1996).

Творчий доробок Андруховича формально можна поділити на два головні річища: поетичне і прозове. Поетичний дебют Андруховича відбувся в першій половині 80-х рр., і завершився виходом

у світ збірки "Небо і площі" (1985), загалом прихильно зустрінutoї критикою. Того ж таки року Андрухович разом із В.Небораком та О.Ірванцем заснував поетичну групу Бу-Ба-Бу (скорочення від "бурлеск - балаган - буфонада"), значення якої для кожного з трьох її учасників з роками змінювалося - від чогось на кшталт "внутрішнього таємного ордена" до "прикладної квазіфілософії життя". Проте друга поетична збірка Андруховича ("Середмістя", 1989) носить швидше не "бубабітський", а "елегійно-класицистичний" характер. Уповні "балаганно-ярмарковою" можна вважати натомість третю збірку - "Екзотичні птахи і рослини" (1991, перевидання "Екзотичні птахи і рослини з додатком "Індія" - 1997, 2002), яка волею автора мала б носити підзаголовок "Колекція потвор".

Поетичне річище Андруховича вичерпується десь наприкінці 1990 р. і завершується друкованими поза збірками циклами "Листи в Україну" ("Четвер", №4) та "Індія" ("Сучасність", 1994, №5). Домінують поетичної картини Андруховича в усі періоди його творчості видається напружене шукання "духовної вертикалі буття", суттєво занижене тенденцією до примирення "вертикального з горизонтальним". Звідси - стале поєднання патетики з іронією, нахил до стилізаторства і заміна "ліричного героя" щоразу новою "маскою".

З прозових творів Андруховича найперше був опублікований цикл оповідань "Зліва, де серце" ("Прапор", 1989) - майже фактографія служби автора у війську, своєрідна "захальна книжечка", що поставала під час чергувань у вартівні. 1991 р. з'являється друком параісторичне оповідання "Самійло з Немирова, прекрасний розбишака" ("Перевал", №1), що ніби заповідає характерні для подальшої прози Андруховича риси: схильність до гри з текстом і з читачем, містифікаторство (зрештою, достатньо прозоре), колажність, еротизм, любов до магічного і надзвичайного. Романи "Рекреації" (1992, перевидання - 1997 і 1998), "Московіада" (1993, перевидання - 1997 і 2000) та "Перверзія" (1996, перевидання - 1997, 1999, 2000, 2002) при бажанні можна розглядати як трилогію: героєм (антигероєм?) кожного з них є поет-богема, що опиняється в самому епіцентрі фатальних перетворень "фізики в метафізику" і навпаки. Усі романи являють собою

Юрій Андрухович

Есеїстика Андруховича виникає внаслідок його частих подорожей до інших країн і поступово складається в майбутню "книгу спостережень" над нинішніми особливостями європейського культурно-історичного ландшафту. Перший варіант такої книги - "Дезорієнтація на місцевості" (1999).

Разом із польським письменником Анджеєм Стасюком видав книгу "Моя Європа: Два есеї про найдивнішу частину світу" (польське видання - 2000, українське - 2001, німецьке - 2003 р.) - текст, написаний до цієї книжки А., носить назву "Центрально-східна ревізія" і являє собою спробу гранично відвертого осмислення свого власного "часу і місця".

Твори А. перекладено і видано у Польщі, Німеччині, Канаді, Угорщині, Фінляндії, Росії, Сербії, США (окремими книжками), Швеції, Австрії, Болгарії, Хорватії, Білорусії, Литві, Словаччині (окремими публікаціями).

Серед ряду літературних нагород - Премія ім. Гердера (Фонд Альфреда Тьопфера, Гамбург, Німеччина) за 2000 р.

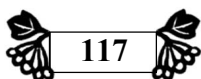
АНДРУХОВИЧ ПРО СЕБЕ І СВІТ

"Мені добре живеться скрізь. Я люблю подорожувати, люблю повертатися назад. Скажімо, рік я прожив у Німеччині, в Берліні. Мені здавалося, що це зовсім недалеко від дому."

"Для України перебування в "російській зоні світу" обертається копіюванням передусім російського "негативу". Генетична близькість нинішньої української державно-владної верхівки до "російського естетичного ідеалу" передбачає не тільки щирий захват від фільму "Брат-2" чи салонно-блатнякової попси, а й - що неминуче впливає зі специфіки смаків - уперте намагання "стабілізувати" свою власну державу за російським зразком, досягнути путінської непохитності та безальтернативності. Для втілення цього проекту не вистачає лише такої дрібниці як наявність цього самого крихітки "українського Путіна". Таким чином, залишається цілком реальною перспектива остаточної здачі свого містечкового суверенітету - ясна річ, в обмін на певні майнові та, сказати б, юридичні гарантії - в руки Путіна справжнього і єдиного."

"Це покоління політиків має йти на смітник"

(2005)

Юрій Андрухович

ТАК ПОЧИНАЄТЬСЯ ЖИТТЯ

*так починається життя
так воно кінчається
дощі впадають у води підземні
нуртують ключі під бруківкою площі
теплі мов пульси
мов покльінь руки
дворами де ходять спогади і діти
минає тиха кропива
виростає спориш на уламках
кераміки
кожен камінчик має форму листка
дерева гострі як промені
або кулясті як вежі
здивімося в мотоцикли
посипані насінням клена
в металево гаддя решіток
в ліхтарі вуличного освітлення
або в будинкові номерні знаки
сьогодні так треба
вшанувати плечі перехожих
зморшки квітів
на шкарубках фасадах
меморіальні дошки
телефонні кабінки
трав'яні годинники
увесь цей біос
всю цю архітектуру
тут відбувається життя
тут воно не кінчається*

2003

Літературний вечір Івана Багряного

Іван Багряний

28 червня 2003 року заходами Українського Інституту Модерного Мистецтва та Товариства Української Мови Чикаго в приміщенні Інституту відбувся літературний вечір, присвячений творчості талановитого українського письменника і активного громадсько-політичного діяча Івана Багряного. Вечір відкрила проф. Віра Боднарук. Слово про І.Багряного виголосив інж. Олексій Коновал - один з сучасних дослідників епістолярної спадщини письменника, який знав І.Багряного особисто і упорядкував листування Багряного від 1946 до 1963 року. Ця 2-томна праця вийшла у 2002 р. у видавництві "Смолоскип" у Києві.

ЖИТТЯ І ТВОРЧІСТЬ ІВАНА БАГРЯНОГО

Іван Багряний (1906 - 1963) - визначний український письменник, публіцист, політичний діяч, один із організаторів МУРу, засновник Української Револьюційної Демократичної Партії (УРДП).

Іван Багряний (справжнє прізвище Лозов'ягін Іван Павлович) народився 2 жовтня 1906 року в селі Куземир на Сумщині (тоді Полтавський повіт) у родині муляра.

Вивчав образотворче мистецтво в Київському художньому інституті. У двадцятирічному віці почав публікуватися у журналі "Глобус". Уже з першими творами - поетичною збіркою "До меж заказних" (Київ, 1927), поемою "Аве, Марія" (Харків, 1928) та віршованим романом "Скелька" (Харків, 1929) письменник став рівним серед рівних як член опозиційного літературного об'єднання МАРС, до якого належали такі самовимогливі митці слова, як Підмогильний, Антоненко-Давидович, Плужник, Косинка, Осьмачка, Галич.

На роки молодості Багряного припав нечуваний геноцид України. Вже у 25 років письменника піддано репресіям і, як політичний в'язень, він спізнає злигоднів і поневірянь у концтаборах Далекого Сходу. Автобіографічні подробиці про ці п'ять років життя - арешт, торттури, втечу з заслання й повернення на Батьківщину - знаходимо в романі Івана Багряного "Сад Гетсиманський" (Новий Ульм, 1950).

Друга світова війна застала письменника в Охтирці, звідки він переїхав до Галичини. 1945 року Багряний емігрував до Німеччини, та, як свідчить у "Листах до приятелів" Юрій Лавріненко, "на еміграції теж не було свободи. Не менш, ніж заборонами, перешкождала гітлерівська Німеччина сформуванню політичної еміграції усілякими "розенбергівськими штабами", в яких псувалися і компромітувалися навіть і дуже пристойні люди. Наскільки не помиляюся, Багряний пішов на Захід і в еміграцію через оунівське підпілля".

Український Інститут Модерного Мистецтва та Товариство Української Мови ім. Шевченка

запрошують українську громаду на

Літературний Вечір

Івана Багряного

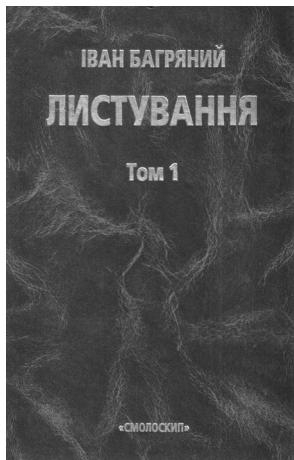
СЛОВО ПРО АВТОРА: інж. Ол. Коновал

Субота 28-го червня 2003 – 7-ма год. вечора

В приміщенні Інституту:

2320 W. Chicago Ave. • Chicago, IL 60622 • 773/227-5522

Презентація: „Листування” І. Багряного в 2-ох томах.
Деякі видання І. Багряного можна буде придбати.

Іван Багряний пише брошуру - програмний для нього памфлет "Чому я не хочу повертатися до СРСР?", де викладає політичну декларацію національної гідності й прав людини, яка пережила примусову репатріацію, насильство, тортури, приниження як колишній в'язень, остарбайтер, полонений, позбавлений власного імені. Він логічно обґрунтовує закономірність еміграції з Радянського Союзу - батьківщини-мачухи, котра пішла на геноцид проти власного народу. 1948 року Багряний заснував Українську Революційну Демократичну партію (УРДП) і звідтоді цілих сімнадцять років - до самої смерті редагував газету "Українські вісті". Письменник був головою Виконавчого органу Української Національної Ради і заступником президента УНР. Помер Іван Багряний 25 серпня 1963 року. Похований у м. Новому Ульмі (Західна Німеччина).

Тяжіння до епічного жанру І. Багряний засвідчив у поемах, зокрема в "Монголії" (1927), у збірці поезій "Золотий бумеранг" (1946), у сатиричній поемі "Антон Біда, герой труда" (Новий Ульм, 1947). Та вже з 1930 року, коли у Харкові з'являються друком оповідання "Крокви над табором", письменник послідовно й на все життя навіртається до прози, драматургії та публіцистики. Прозові твори набувають значного розголосу і перекладаються різними мовами. Так один за одним виходять романи й повісті: "Звіролови" (Львів-Краків, 1944), "Тигролови" (Новий Ульм, 1946), "Сад Гетсиманський" (Новий Ульм, 1950), "Огнене коло" (Новий Ульм, 1953), "Маруся Богуславка" - перша книга роману "Буйний вітер" (Мюнхен, 1957), "Людина біжить над прірвою" (посмертно, Новий Ульм - Нью-Йорк, 1965); п'єси: "Генерал" (1947), "Морітурі" (1947), "Розгром" (1948).

Вечір Івана Багряного. Зліва: Віра Лесик, Олеся Шалак і Віра Боднарук

Західні дослідники творчості І. Багряного відзначали унікальну здатність письменника до "кошмарного гротеску", неабиякого

1946

ШВАЧКА

*Проснувалось сонечко крізь ігольне
вушко,
І лягає лиштвою в хрестики й хрести...
Дівчина замріяна, дівчина-манушка
Умудрилась в вушко всесвіт протягти.
Синіми спіралями, барвами-кольорами
Ходить-ходить хвилями втіха, як вино.
Перстень і наперсток чіткими
переборами
Промінь пересріблює крізь мале вікно.
Над дивною ношею золотою прошовою,
Срібною порошею квітнуть пелюстки.
Усмішкою дальньою, згадкою хорошою
Поснувались втомлені помахи руки.
Ой, летять два соколи з зорями
високими,
Ой, летять закохані через дивний сад, -
Зачепили крильцями гей налитий
соками,
Як уста закохані, спілий виноград...
Опадають промені золотою
прошовою...
Срібною порошею квітнуть
пелюстки...
Усмішкою дальньою, згадкою хорошою
Поснувались втомлені помахи руки.
А навипиньки легінь десь - і тріпоче
листом, -
Ніби гість здивований, дивиться здаля
На підкову чорну і на разок намиста,
На дівча убоге, як на доньку короля.
З ранку і до вечора... і доки буде сила...
На чужому-людському - то ж моя
печать!
Дум безкраїх нитку утома одкусила,-
Не ввіймати кінчики, нитку не
стачать.*

РАТАЙ

*Блискітки, блискітки перлямутрові
На мусянжовім і на чорнім рельєфах
ріль.*

*Перевертаються скиби важкі,
одкраяні,*

*Перевертаються брили на безліч миль.
Монументальний і покарбований,
Вростаючи ходою в глибінь землі,
Налягає він на чепіги, на ковані, -
Перевертає навзгак нашаровання літ.
І блищать вони потом, масні,
миготять*

*І дихають в небо хвилюючим маревом;
Оази легенд повстають з небуття.
І думи ідуть голубими отарами.*

*Потом живим і солоним покроплені,
Здивовані очі тисячоліть
Відкрились і дивляться у мерехтливий
зеніт -*

*Дивляться: звідки ті краплі
розтоплені?*

*Кроком тяжким, мозолясті і бронзові -
(Ось вони, ті, що прийшли розбудити!) -
Сурганяться цугом сюди і туди.
З'єднані однією занозою.*

*І парує земля під зливою соняшною,
Парують воли, і парує хребет.
А хтось піснею, ще й розгонистою,
Заливається соб і сабе.*

*А хтось піснею променистою
Вже мерціям засіває поля...*

*У зеніті сонце, як сокіл, кружля,
У зеніті гуготить золота юла,
Гуготить над земною колискою.*

*Блискітки, блискітки - мерехтіння
радості,*

*Перлямутровий сміх замурзаних
дитинчат, -*

*Ген дріботять вони маревом і кричать,
Щоб воду й потіху швиденько і влад
нести.*

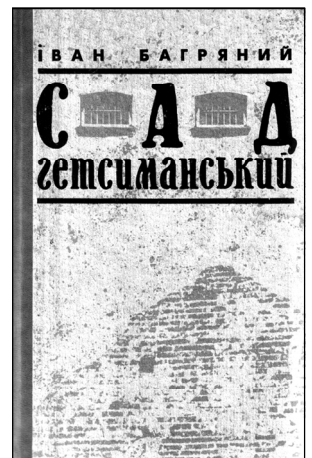
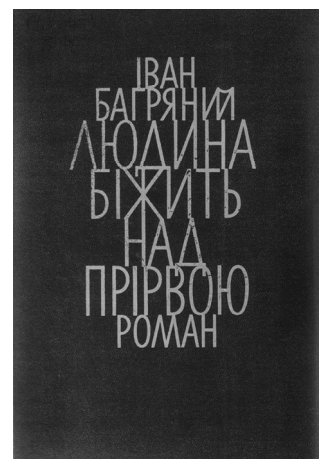
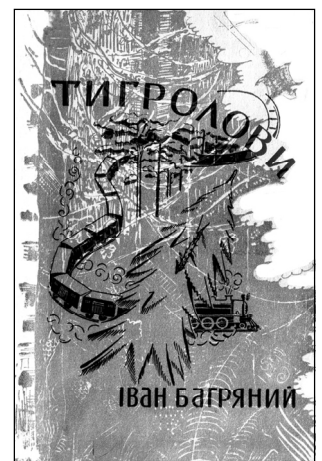
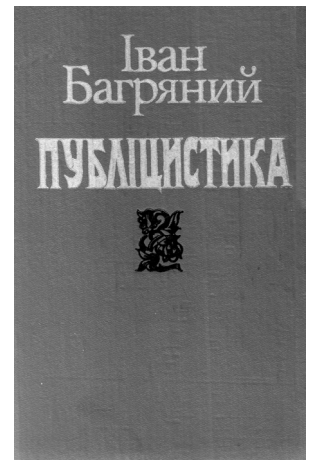
гумору серед відчаю, оптимізму - серед трагедії в глухій війні, що проводиться на величезних просторах євразійської імперії.

Юзеф Лободовський твердить, що "Сад Гетсиманський" перевищує силою вислову все, що дотепер на цю тему було написано, з другого ж боку - є виразним свідченням глибокого гуманізму автора, що на самому дні пекла зумів побачити людські прикмети навіть у найозвірліших осібняків" ("Культура", 1951, ч. I - цит. за Ю. Лавріненком з "Листів до приятелів").

Популярність іншого роману "Тигролови", що його Ю. Шерех вважав утвердженням жанру українського пригодницького роману, - "українського всім своїм духом, усім спрямуванням, усіми ідеями, почуттями, характерами", спричинилася до пародіювання Мосендзом та Кленом образу багрянівського Григорія Многогрішного. Так з'явився гумористичний Горотак, що на думку Лавріненка, читався радше як беззловбний дружній шарж. Зате незадовго до смерті письменника, а саме 1963 року, з'явився друком плід заздрості й ненависті до Багряного, схоже, що витвір аноніма, бо псевдонім і досі не розшифровано, - брудна книженція "На літературному базарі. Поезія, проза і публіцистика Івана Багряного".

Гріх не процитувати рядки убивчого висновку Юрія Лавріненка - щонайприхильнішого з читачів і дослідників творчості Багряного:

"...І замучили. В листі-оголошенні згаданій вище пасквільної книжки написано, що вона "є вбивчою для Івана Багряного". Шизофренічна своєю одвертістю претенсія бути вбивцею. Насправді це була тільки остання шпилька серед страстей тієї української Голгофи, ще її пережив і змалював Іван Багрянний".

Літературний вечір Василя Махна

2003

ДИПТИХ ПРО ПОЕЗІЮ

питають:

- навіщо поезія -
так ніби я погонич їхнього вітру
чи пастух їхньої води
приносять сухі стебла
байдужості
обмуровують ними свої ветхі
човни
і спілкуються наче глухонімі
навіщо поезія
хіба я можу переповісти таїну
яка і мені інколи відкривається
світлим пасмами золотої води
навіщо дерево
навіщо птах
навіщо золота шкаралуца слова
розкидана як дитячі забавки
питають
мовчу
мовчать
залишаю се запитання
записане паличкою тополі
на піску
можливо вода не змиє його
але білоголова хвиля
забирає його у первісну
глибину моря

27 вересня 2003 р. заходами Українського Інституту Модерного Мистецтва та Товариства Української Мови в Чикаго відбувся літературний вечір Василя Махна - сучасного українського поета, літературознавця, есеїста, перекладача.

Відкрила вечір проф. Віра Боднарук, яка очолює Товариство Української Мови Чикаго і опікується Літературною секцією УІММ.

Про творчий шлях В.Махна розповів д-р Богдан Рубчак, поет Нью-Йоркської групи і літературознавець. Присутні на вечорі поети Нью-Йоркської групи - крім Рубчака - Коломоєць, Коверко, Демус вели жваву дискусію з гостем. Аудиторія мала представників різних поколінь, відчувалася жива і відверта розмова автора і читача.

Сам Василь Махно читав свої поезії, розповідав про співпрацю з сербськими, польськими, румунськими поетами.

З БІОГРАФІЇ ПОЕТА

Василь Махно народився у Чорткові в 1964 р., жив у Тернополі, викладав літературу у Тернопільському університеті, а згодом - у Ягеллонському (Краків). З 2000 р. проживає у Нью-Йорку, працює у НТШ-Америка, видав п'ять збірок поезій: "Схима" (1993), "Самотність цезаря" (1994), "Книга пагорбів та годин" (1996), "Лютневі елегії та інші вірші" (1998), "38 віршів про Нью-Йорк" (Київ, "Критика", 2004).

Його дисертація про Богдана Ігора Антонича вийшла окремою книжкою. Також вийшла книжка перекладів із польської, чеської, німецької, сербської, румунської, американської поезії. В.Махно уклав антологію про своїх ровесників-поетів та письменників

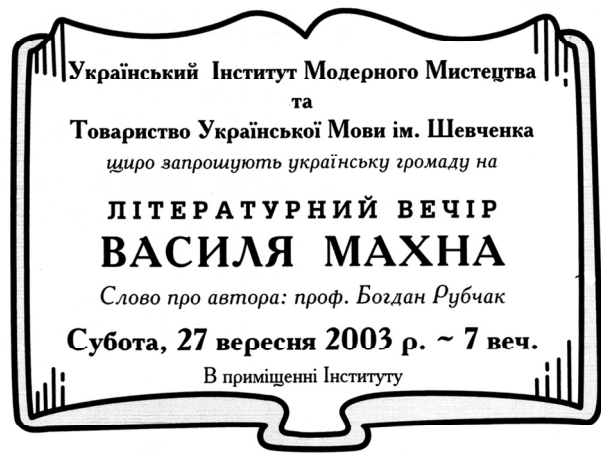

Василь Махно і Віра Боднарук, УІММ, 2003 р.

НЬЮ-ЙОРКСЬКА ГРУПА

порожній East Village - зарОсла щока
Тарнавського - Бойчука й Рубчака
немає - Вони в 60-их
В каварні сидять попиваючи drink
забули про час і сидять отак рік
а може століття - Спитати?
але їх не викличеш з кнайпи сюди
бо їм там цікаво там пиво і дим
там перші дружини і треті коханки
вони розмовляють неначе брати
викликають Лорку - як їх тепер - ти
й чарують підпилу еспанку
ну знаєте - каже Богдан-і-Тиміш
(Ортега-і-Гасет) - він каже сумніш
пора забиратись додому
бо чути повсюди оте Не пора
Вони усвідомлюють: чорна діра
їх може втягнути - й по всьому
посидьмо - відказує тихо Б. Б.
та хто там чекає удома тебе?
а тут хоч ці вірші й Антонич
зелений стримить у зеленім вікні
- мов ключ у замку - наче корок на дні
який хоч-не-хоч не потоне
куди це додому? - питає Ю. Т.
він в светрі червонім - як кактус - цвіте
не бачить він дому - пустеля
Еспанії без і наймення Мітель
що схоже на хрипи шахтарських легень
й католицькі шпилі костелів
отож порішили посидіти ще
трикутні трапеції гострих плечей
і повні бокали тріпочуть по стінах
Богдан-і-Тиміш і Ю. Т. і Б. Б.
мов змій триголовий вогнями сопє
а далі - Харибда і Сцила
під ранок вони - посварившись - мовчать
і пиво і сеча й дружини сичать
а далі ще старість по різних містах
усіх розведе - а при цьому столі
ще легко пропити образи старі
і марку приклеїти на листа

Український Інститут Модерного Мистецтва

та

Товариство Української Мови ім. Шевченка

щиро запрошують українську громаду на

ЛІТЕРАТУРНИЙ ВЕЧІР ВАСИЛЯ МАХНА

Слово про автора: проф. Богдан Рубчак

Субота, 27 вересня 2003 р. ~ 7 веч.

В приміщенні Інституту

під назвою "Дев'ятдесятники". Окремо вийшла друком книжка перекладів із польського поета Збігнева Герберта.

Поезії Василя Махна перекладені в польську, сербську, англійську, німецьку, вірменську мови.

ВІДГУКИ

"Його поезія оригінальна, має довільну композицію, висловлює індивідуальні думки та враження з конкретного приводу чи питання і не претендує на вичерпне й визначальне трактування теми. Він дбайливо ставиться до художньої форми, а логічне викладання думки наближає його поезію до наукової літератури. Поезія носить філософський, белетристичний характер. Вона світиться образністю, афористичністю, настановою на розмовну інтонацію й лексику," - так писала у відгуку на творчий вечір В.Махна в УІММ Ольга Винничук в "Українському слові" (число 22 від 24 жовтня - 6 листопада 2003 р.).

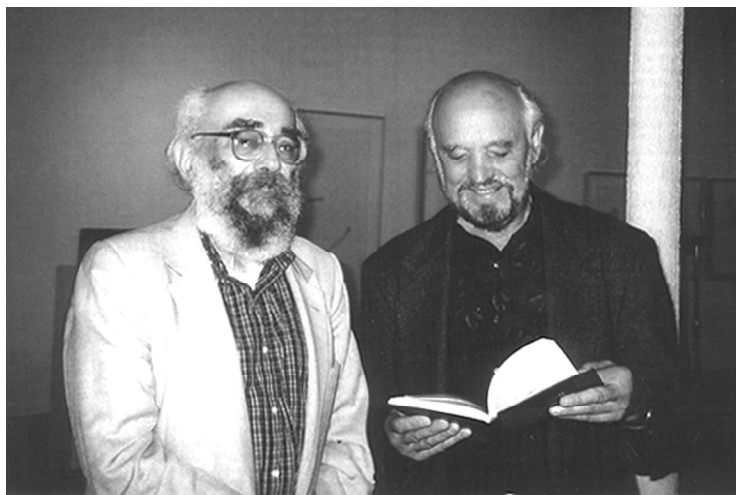
"Поезія Василя Махна... - це його враження з життя і побуту в Нью-Йорку. І це не тільки враження прекрасного, але також щоденне відчуття і бачення понурого, безнадійного, трагічного, сумного, безвихідного. І в цьому відчувається універсальність стану людини." - проф. Віра Боднарук (Рідна Школа, № 138, травень 2004).

Вечір Василя Махна

Презентація нової книги Богдана Бойчука "Київські екслібриси"

2004

Зліва: Богдан Рубчак і Богдан Бойчук, УІММ, 2004 р.

23 травня 2004 року в Українському Інституті Модерного Мистецтва відбулася презентація нової поетичної збірки Богдана Бойчука "Київські екслібриси". Поета - свого колегу по Нью-Йоркській групі - представив професор Богдан Рубчак. Звучало авторське поетичне слово. На закінчення - спілкування з поетом при каві.

Імпреза в УІММ знайшла своє відображення на шпальтах "Свободи" (№ 28, 9 липня 2004 року). Нижче подаємо відгук Анни Богонюк-Голяш на цю подію, а також витяги з київської преси про нову поетичну збірку Богдана Бойчука.

КИЇВСЬКІ ЕКСЛІБРИСИ ПОЕТА БОГДАНА БОЙЧУКА

ЧИКАГО. 23 травня в Українському інституті модерного мистецтва гостював поет Богдан Бойчук. Прихильники поезії мали нагоду послухати найновіші, ще не друковані вірші Б. Бойчука з нової збірки "Київські екслібриси". Цікавий і вичерпний огляд поезії Б. Бойчука подав поет Богдан Рубчак. Він зосередився на мотивах, що проходять крізь поезію Б. Бойчука, зокрема мотив духового дозрівання, кульмінацією якого є поема "Подорож з учителем". Мотив жінки і кохання - ліричного та фізичного - часто віддзеркалює циклічність природи і життя. І ось сам Б. Бойчук, який народився в Україні, але прожив більшу частину життя в Америці, повернувся тепер до Києва, щоб завершити такий цикл у своєму житті. Він згадав про це у вступному слові до "Екслібрисів". Поезії цієї збірки Б. Бойчука - це короткі поетичні образки Києва, сповнені лірики, гумору та іронії. Б. Бойчук вміло поєднує історію і сучасність міста, підкреслюючи, що немає між ними безодні. Метро стає засобом для подорожі в часі, і у ньому зустрічає поет дівчину з минулого (вірш "Метро"). Аскольдова могила викликає образи тих, що загинули під Крутами. У екслібрисах оживають постаті художника М. Врубеля, поета Т. Осьмачки, філософа Г. Сковороди. Іноді поет "викидає" нас в прозаїчне сучасне - у Києві можна випити дешевого пива і з'їсти піцу. У поетичному Києві Б. Бойчука усе можливе. "Київські екслібриси" - це магічний простір, у якому співіснують люди, архітектура, краєвиди й епохи. Кожний екслібрис - це мініатюрний краєвид міста, фільтрований через уяву і почуттєвість поета.

Український Інститут Модерного Мистецтва
щиро запрошує Вас на презентацію нової книжки

Богдана Бойчука „Київські Екслібриси”

Автор читатиме свої твори.

Неділя, 23 травня 2004 р. ~ 1:30 п.п.

В приміщенні Інституту

МЕТРО

Необачно
я спустився у метро
і втратив відчуття
часу і місяця.

Товпи людей, мов повинь,
несли мене з одного поїзда
до другого,
і я не міг добратися
назад.

На щастя
в Провідну неділю
я зустрів вродливу дівчину,
яка померла в тридцять
третім році.

Тепер вона живе в метро,
і запросила мене
жити з нею.

2003 р.

АСКОЛЬДОВА МОГИЛА

Ти посідав колись
почесне місце, Аскольде,
осталися по тобі:
клаптик споминів
та невеличке місце
на Угорській.

До тебе ще
добрались триста хлопців
із-під Крут
і туляться, мов сироти.

Їх, як і тебе, убили.

Земля приймає всіх.
Історія, мов матір,
прикриває забуттям.

2003 р.

Київські екслібриси... (закінчення)

Літературна біографія Б. Бойчука віддзеркалює широкий діапазон його зацікавлень. Він передовсім - поет-модерніст, співзасновник поетичного гуртка "Нью-Йоркська група", до якого пристало багато знаних сьогодні поетів - Емма Андієвська, Віра Вовк, Богдан Рубчак, Юрій Гарнавський та інші. Б. Бойчук і Б. Рубчак - співавтори антології діаспорної поезії "Координати", що стала власне координатом для усіх серйозних дослідників діаспорної літератури.

Зліва направо: Олег Коверко, Олександра Кочман,
Любомир Крушельницький, Богдан Бойчук
і Анна Голяш

Крім того, Б. Бойчук перекладає з англійської на українську мову. Ось і недавно вийшла двомовна книжка поезій Стенлі Кюніца "Творець відображень". Б. Бойчук працює і в прозі. Два роки тому з'явився в Києві роман Б. Бойчука "Дві жінки Альберта", в якому читачі знайдуть і любовний трикутник, і метафізичні питання. І ще для доповнення своєї літературної біографії Б. Бойчук пропонує читачеві книгу своїх споминів під заголовком "Спомини в біографії".

Анна Богонюк-Голяш, Чикаго

Поетична збірка "Київські екслібриси" Богдана Бойчука містить вірші, присвячені Києву, і має "Помаранчевий додаток". М'які, "помірквані" тексти випромінюють любов до української столиці й виглядають щоденниковими записами особистих емоцій автора: "Люблю / сходити вниз до кафе / в театрі "Колесо", / сідати за високим столиком / і, попиваючи коньяк / або espresso, / окутуватися / завісою / театральної ностальгії". Є тут у цій простоті щось від японської поезії, а є і щось формальне... Сам спосіб подання (кожен вірш пронумерований і названий на честь певної місцевості чи релігій міського життя) викликає враження побіжного огляду, такої собі екскурсії, про що свідчать самі назви: "Піцерія коло Золотих воріт", "Дніпро", "Хрещатик", "Метро", "Байкове", "Бульвар Шевченка", "Аскольдова могила", "Базар на Лівобережжі", "Гідропарк", "Либідь", "Сквери і скверики", "Ленін проти Бессарабки" тощо.

Костянтин Коверзнев, Київ

Літературний вечір Марії Ревакович. Презентація книги "Півстоліття напівтиші"

2005

Анна Голяш (зліва) і Марія Ревакович,
УІММ, 2005 р.

21 травня 2005 року в Українському Інституті Модерного Мистецтва відбулася зустріч з поетесою, представником Нью-Йоркської групи поетів Марією Ревакович, а також презентація укладеної нею і виданої в Києві антології цієї групи під назвою "Півстоліття напівтиші". Марію Ревакович представила присутнім Анна Голяш, магістр з порівняльних літератур.

Потім Марія Ревакович розповідала про свою нову роботу, представляла кожного поета Нью-Йоркської групи, читаючи їх найбільш характеристичні поезії. В кінці вечора авторка читала свої вірші.

Про творчість Марії Ревакович докладно розповів проф. Богдан Рубчак. Серед присутніх були також інші поети Нью-Йоркської групи - Олег Коверко і Юрій Коломиєць.

МАРІЯ РЕВАКОВИЧ

Марія Ревакович народилася в Лідзбарку Вармінським, у Польщі. Середню освіту здобула в Лігниці, в ліцеї з навчанням української мови й літератури. Вищі студії почала на факультеті української філології Варшавського університету. В 1981-ому році виїхала з Польщі до Італії. Відтак, в 1982-ому році переправилася через океан до Канади, де продовжувала студії в Саскачеванському й Торонтському університетах. В 1987-ому році переїхала до Нью-Йорка, де в Колумбійському університеті закінчила студії бібліотекознавства. У 2000-ому році повернулася знову до Канади, щоб продовжувати студії. Там, 2001-ого року, здобула ступінь доктора філософії (Ph. D. - Slavic Languages and Literatures) в Торонтському Університеті. Нині проживає в Нью-Йорку, де працює професором-дослідником у Ратгерському Університеті і Шклярівським стипендіатом при Гарвардському Українському Науковому Інституті.

Марія Ревакович - член Канадської Асоціації Славистів, українського Пен-Клубу і Національної Спільноти Письменників України. Від 1990-ого року була співзасновницею і відтак співредакторкою (разом із Богданом Бойчуком) літературно-

ТВОРЧИСТЬ МАРІЇ РЕВАКОВИЧ

Поезія

"З мішка мандрівника" (Нью-Йорк, 1987); "Шепотіння, шепотіння" (Нью-Йорк, 1989); "М'яке Е" (Варшава, 1992); "Зелений дах" (Київ, 1999); "Zielony dach" (Bialystok, Польща, 1999) - переклав в польську мову і видав Тадей Карабович. "Asurpunctura cerului" (Бухарест, Румунія, 2002) - переклав в румунську мову і видав Степан Ткачук.

Видання і найважливіші статті

"Світло зі сходу" в театрі Ля Мама" (журнал "Світо-Вид", число 5, Київ-Нью-Йорк, 1991); "Елементи дегуманізації в поезії Емми Андієвської" (журнал "Світо-Вид", число 8, Київ-Нью-Йорк, 1992); ""Березіль-93" - огляд" (журнал "Світо-Вид", число 12, Київ-Нью-Йорк, 1993); "Джойс подія" Мерса Каннінгема" (журнал "Світо-Вид", число 19, Київ-Нью-Йорк, 1995); "Дещо про Нью-Йоркську Групу" (журнал "Світо-Вид", число 23, Київ-Нью-Йорк, 1996); "Еротика в поезії Нью-Йоркської Групи: декілька семіотичних і рецептивних міркувань" (журнал "Слово і час", число 2, Київ, 2000); "The Phenomenon and Poetry of the New York Group: Discourses, Disguises, and Liminality" (теза докторату філософії (Ph. D.) при Graduate Department of Slavic Languages and Literatures, University of Toronto, 2001); "From Spain with Love, or Is There a "Spanish School" in Ukrainian Literature?" (in "Toronto Slavic Quarterly", 2, Fall 2002). "(Post)Modernist Masks: The Aesthetics of Play in the Poetry of Andijewska and Rubchak" (in "Journal of Ukrainian Studies", 27: 1-2, New York, 2002); "Introducing Ukrainian Emigre Poets of the New York Group" (in "Toronto Slavic Quarterly", 3, Winter 2003). "Непоетичні дискурси Нью-Йоркської Групи" - доповідь, виголошена в Науковому Товаристві ім. Шевченка, Нью-Йорк, 15 лютого 2003.

Марія Ревакович (закінчення)

мистецького квартальника "Світо-Вид" (Київ - Нью-Йорк) до самого 1999-ого року, коли - через брак фінансових ресурсів - журнал остаточно перестав виходити.

Вечір Марії Ревакович. Зліва направо: Леся Коверко (мисткиня) і Марія Ревакович

Крім поезії, Марія Ревакович нині активно займається літературознавством, як також перекладами і критикою. В останніх роках надрукувала і виголосила чималу низку статей-доповідей з літературознавства в українській і в англійській мовах, спрямовуючи особливіше фокус своїх наукових досліджень на присутність і внески Нью-Йоркської Групи в сучасній українській літературі.

Упорядкувала і видала "Антологію поетів Нью-Йоркської Групи".

ВІДГУКИ НА АНТОЛОГІЮ "ПІВСТОЛІТТЯ НАПІВТИШІ" МАРІЇ РЕВАКОВИЧ

... Антологію поезії Нью-Йоркської групи Марії Ревакович "Півстоліття напівтиші" цікаво читати не лише шанувальникам її учасників, а й фахівцям-літературознавцям. Авторка у півстолітній історії групи виокремлює три фази: "фаза формування й закріплення (1956 - 1971); фаза розпорошення й індивідуалізації (1972 - 1984); фаза перегрупування і збереження спадщини (1985 - 1999)". "В історії українського модернізму творчість Нью-Йоркської групи становить завершальну, синтезуючу й одночасно гібридну (у такому сенсі, що поєднує елементи європейського високого модернізму й історичного авангарду) стадію", - ставить логічну крапку упорядниці.

Костянтин Коверзнев (Україна).

Презентація антології Нью-Йоркської Групи

...Д-р Марія Ревакович презентувала антологію Нью-Йоркської Групи "Півстоліття напівтиші" (2005), видану київським видавництвом "Факт". Це найновіше видання поезій відомої літературної групи, котра від кінця 50-х років ХХ ст. творила своєрідну атмосферу літературного життя у діаспорі і, безперечно, стала видатним явищем в історії української літератури.

За задумом упорядниці, в презентованій антології представлено 12 поетів: Віру Вовк, Богдана Бойчука, Женю Васильківську, Юрія Коломийця, Емму Андієвську, Юрія Тарнавського, Богдана Рубчака, Патрицію Килину, Олега Коверка, Марка Царинника, Романа Бабовала та Марію Ревакович - імена, котрі визначають творче обличчя групи: від тих, хто її заснував і творив - аж до наймолодших її учасників, що приєдналися до групи у 80-х роках.

У передмові до цього видання "Крізь іншу призму: про феномен і поезію Нью-Йоркської Групи" Марія Ревакович з'ясовує різноманітні контексти, які пов'язані з виникненням Групи, стосунками з літературною критикою, модерністичними тенденціями у світовій та українській поезії у другій половині ХХ століття, подає стислі характеристики естетичних координат кожного з учасників цієї антології, і доходить висновку: "Я схильна до думки, що на сьогодні існують індивідуальні поетичні особистості, але групова розмова - затихла, а де немає розмови, там починається історія". Очевидно, що таке твердження упорядника і учасника Групи цілком відповідає дійсності, що

Емма
Андієвська

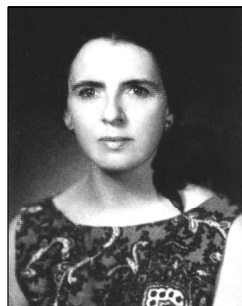
Роман Бабовал

Богдан Бойчук

Женя Василь-
ківська

Віра Вовк

З поетичної збірки
"Зелений дах" (1999 р.)
Марії Ревакович

ЗЕЛЕНЕ ЦАРСТВО

*Моя музика - з-під пташиного
крила,
прозора, мов земля влітку,
легка, як очі зеленого солов'я,
що співає перами а не звуками.*

*Ось я в зеленому царстві птиць -
на вершину листяних хат
вечір співає день з м'яких спин
дрімлюг, сойок, шпаків.*

*Котиться соняшне золото
з зеленого даху стовбурів,
розбризкуючи довкола червоні вогні
ліхтариків. Листя закриває очі.*

*Я відходжу. В руках несуч легкість
вечірньої пісні й затишок сну
очей солов'я. Відходжу й залишаю
спомин на крилах зеленого
царства.*

СЛУХАЙ І ПОЧУЄШ

*про мою любов до тебе
говорить кожний листок
кожна стеблина
кожний камінь
якщо ти
зневірений
думаєш
що моє обличчя -
мовчазний місяць
слухай і почувєш
на грані сну
прийду до тебе
я - вістка
моє ім'я любов
мій дім є всюди*

Олег Коверко

Юрій Коломиєць

**Патрисія
Килина**

Марія Ревакович

передбачає погляд на Групу та її окремих творців уже з точки зору її та їх історико-літературного значення та ваги, хоча не варто випускати з поля зору й того факту, що дехто з Нью-Йоркської групи, зокрема Богдан Бойчук, Юрій Тарнавський чи Віра Вовк під сучасну пору видають нові книжки і є творцями сучасного літературного процесу, однак, уже в інших умовах та обставинах.

З-поміж авторів антології присутніми на презентації були лише троє: Богдан Бойчук, Марія Ревакович та Юрій Тарнавський. Бойчук і Тарнавський читали свої твори, а Марія Ревакович зачитала по кілька віршів поетів, які увійшли до цього видання. Присутність декого з Групи стала приємною несподіванкою, оскільки поети НІГ сьогодні мешкають по різних континентах.

На сьогодні це найповніше і найґрунтовніше видання поезій Нью-Йоркської Групи, в якій представлено корпус текстів, що становлять досягнення українського модернізму ХХ століття. Презентація Антології саме це і засвідчила.

Василь Махно, Нью-Йорк, 2005 р.

Презентація антології поезії Нью-Йоркської Групи в Чикаго

Нью-Йоркська група стоїть на порозі свого п'ятдесятиліття. За цей півстолітній період тільки в останні п'ятнадцять років про неї можна було почути в Україні. Десятиліття незалежності відкрило двері деяким поетам діаспори видавати книжки на рідній землі й зблизитися з тамтешнім читачем. Проте багато поетів групи замовкло, не дочекавшись такої сприятливої можливості, їхня творчість в Україні зовсім невідома. "Півстоліття напівтиші" намагається не тільки представити менш відомих поетів групи, але й охопити цілість літературного феномену, який Нью-Йоркська група, безумовно, витворила.

Феномен Нью-Йоркської групи можна розглядати в двох річищах: формально (вужче), як чітко визначене хронологічно естетично-літературне явище, і неформально (ширше), як творчі надбання кола друзів, життєві шляхи яких зударялися часом незбагнено, часом закономірно, проте завжди спонукали до творчих шукань. Коли б зосередитися лише на формальному аспекті, тоді довелось б здебільшого говорити про діяльність і творчість поетів-засновників групи, а саме про так звану первісну сімку: Богдана Бойчука, Юрія Тарнавського, Женю Васильківську, Богдана Рубчака, Патрисію Килину, Емму Андієвську та Віру Вовк. Цих поетів сплавлює не тільки схильність до таких мистецьких і філософських течій, як сюрреалізм і екзистенціалізм, але й ряд дискурсів, які витворилися в процесі формування і становлення групи. Період перших п'ятнадцяти років, від середини 50-х до початку 70-х років, виявляє й дискурсивну, й естетичну гомогенність, навіть якщо на індивідуальному рівні поети по-різному виражали свою причетність до модерністських принципів. Ця гомогенність і групова солідарність великою мірою відсутні з середини 70-х рр. З історичним авангардом групу в'яже сюрреалізм, який інспіру-

вав у різній мірі всіх поетів; з високим модернізмом - віра в інституцію мистецтва й елітарний підхід до творчості.

Модернізм, пропонований групою, безперечно, зраджує західні джерела. Це передовсім модернізм, який прославляє суб'єктивізм і підриває авторитет традиції. Крім того, поети виявляють нахил до формального новаторства й тяжіють до сильно індивідуального зображення дійсності. Наближення до естетичних принципів сюрреалізму дало можливість групі заговорити по-іншому, відкрило нові спроможності асоціативного світосприймання...

Захоплення групи модернізмом знайшло своє відбиття в численних перекладах. Згадано було вже еспаномовних поетів, яких деякі члени групи залюбки перекладали, але перекладали вони також поетів інших мов, наприклад, таких видатних постатей, як Езра Паунд, Самюель Бекетт, Павль Целян, Фернандо Пессоа, Георг Тракль, Поль Елюар, Анрі Мішо, Жак Превєр, Еудженіо Монтале. Ця перекладна робота вплинула на те, що поети Нью-Йоркської групи були інтимно ознайомлені з визначними представниками західного модернізму. Тому й нічого дивного, що можна де-не-де помітити сліди впливів на окремих поетів. Гарсія Лорка, наприклад, інспірував Килину й Васильківську.

Пабло Неруда надав чималий імпульс ранній творчості Тарнавського, а Т. Еліот, Паунд і Каммінгс впливали на Бойчука і Рубчак. Андієвська художнім перекладом ніколи не займалася, але її поезія теж зраджує близькість з чільним представником французького символізму Стефаном Малларме.

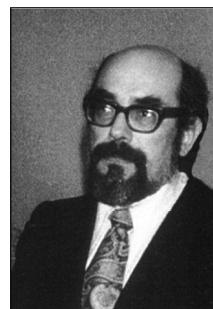
Добірки у пропонованій антології намагаються якнайвлучніше дати уявлення про цілість поетичного доробку кожного окремого поета. Безперечно, наголос поставлено на ранішу творчість, а це головню тому, що вона повніше віддзеркалює цілісність феномену, який Нью-Йоркська група витворила.

Олександра Мудра, Чикаго, 2005 р.

Члени Нью-Йоркської групи поетів. Б. Бойчук (зліва) та Б. Рубчак, 1957 р.

2005

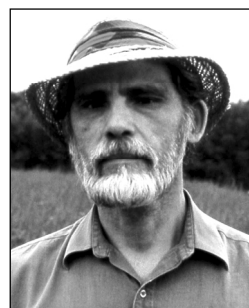
Богдан Рубчак

Юрій Соловій

Юрій Тарнавський

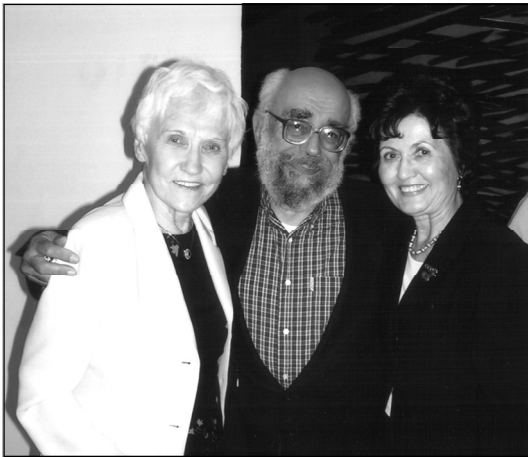

Марко Царинник

2005

Прощальний вечір поета Богдана Рубчака

**Прощальний вечір Богдана Рубчака.
Зліва направо: Мар'яна Рубчак,
Богдан Рубчак і Віра Боднарук**

побачило світ вже чотири збірки поезій Богдана Рубчака: "Камінний сад" (1956), "Промениста зрада" (1960), "Дівчині без країни" (1963) й "Особиста Клію" (1967). У 1969 році вийшла антологія сучасної української поезії на Заході під назвою "Координати", співавторами якої були Богдан Рубчак і Богдан Бойчук. У першій половині 1970-х рр. Богдан Рубчак отримав докторат в Ратгерському університеті і був запрошений до Іллінойського університету на посаду професора порівняльної літератури. У 1983 р. виходить його збірка поезій "Крило Ікарове", яка була перевидана в Києві в 1991 р. У 1993 р. Рубчак був нагороджений премією ім. Павла Тичини. І всі ці роки Б. Рубчак тісно співпрацював з Українським Інститутом Модерного Мистецтва (Чикаго).

Споминами про студентські роки в Іллінойському університеті поділилася колишня студентка Рубчака Аня Голяш, а поет Юрій Коломиєць розповів про перші переживання та творчість молодих поетів і мистців по приїзді до Америки у 1950-х рр.

На згадку друзі з Інституту подарували Богданові Рубчаку скульптуру Лесі Кочман, а Ляля Кучма виготовила коляж з програмами з минулих виступів Богдана Рубчака в Інституті, які підписали всі присутні.

Вечір продовжився у дружніх розмовах з близькими приятелями...

17 вересня 2005 року друзі і шанувальники творчості Богдана Рубчака зібралися в Українському Інституті Модерного Мистецтва (Чикаго), щоб зустрітися ще раз з поетом, критиком, науковцем, громадським діячем і побажати всього найкращого перед від'їздом на нове місце мешкання у Нью-Джерсі. Богдан Рубчак близько пов'язаний з Інститутом вже понад 30 років, він брав активну участь у влаштуванні літературних вечорів в Інституті, і допомагав не тільки порадами, але й часто мав вступне слово про творчість запрошених авторів.

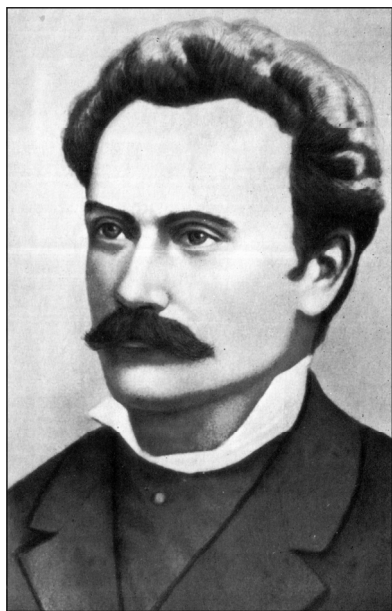
Коли у 1977 році управа Інституту вирішила розпочати річну серію літературних вечорів у новому, ще не викінченому приміщенні, то перший авторський вечір був присвячений сучасним українським поетам Нью-Йоркської групи, які мешкали в Чикаго - Богданові Рубчаку, Юрієві Коломійцю й Олегові Коверку. На той час

**На прощальному вечорі Богдана Рубчака в УІММ,
2005 р. Зліва направо: Віра Боднарук, Мар'яна Рубчак,
Богдан Рубчак, Ляля Кочман, Юрій Коломиєць,
Люба Маркевич, Кость Мілонадіс і Олег Коверко**

"Іван Франко - велет духу" До 150-річчя Каменяра

2006

Іван Франко. Фото. 1890 р.

28 жовтня 2006 року на 150-ї роковини від дня народження великого українського письменника, літературознавця, мислителя Івана Франка в Українському Інституті Модерного Мистецтва відбувся вечір "Іван Франко - велет духу". Програма вечора включала слово про Івана Франка від проф. Віри Боднарук, співдоповідь Мирона Куропаса "Франко в Америці", літературно-музичні імпрези, в яких були задіяні хор "Сурма", солісти, рецитатори - загальним числом понад 25 осіб. Вечір творчості великого українського Мистця, Науковця і Громадянина Івана Франка пройшов у атмосфері святковості і піднесення.

СЛОВО ПРО ІВАНА ФРАНКА

*Нам пора для України жити
І. Франко*

ЮНЕСКО у 2006 р. відзначає людей світового масштабу і між ними 2 українських письменників: Івана Франка в 150-річчя та Івана Багряного в 100-річчя. На сьогоднішнім вечорі ми відзначаємо роковини Франка.

В народній свідомості відразу виникає прямий зв'язок між двома великими синами України - Шевченком, який пробудив націю до життя і Франком, який хотів вивести український наріз з історичної темряви на тверду дорогу самостійного розвитку і самоповаги.

Ім'я Івана Франка в сьогоднішньому світі викликає образ Великого Каменяра, який силою свого духу заохочує кожного до невтомної праці до досягнення мрій, до перетворення мрій на реальність. Він заохочує працювати невтомно, незважаючи на великі перешкоди, які трапляються по дорозі в житті.

І хоч сьогодні ми відзначаємо його 150-річчя від дня народження, і 90-річчя від смерті, він і його ідеї є дуже близькі для нас, бо він думав і реагував на своє довкілля, на проблеми свого часу - які бачимо знову в сучасній Україні і в українському народі. Його палкі слова будили і зрушували народ і мрія його - незалежної української держави-таки здійснилася: у 1918 році і у 1991 р.

Але що чи не найбільше вражає нас сьогодні, це його творча праця в царині літератури, в різних її жанрах. Що він за своє життя неповних 60 років написав понад 6 тисяч художніх творів і наукових праць. Що ж робило це можливим? Сила духу!!!

Звідкіля ж прийшов цей велетень духу? Він бо син неграмотного селянина, коваля в селі Нагуєвичках, Дрогобицького повіту, який віддав свого кволого сина, нездатного до тяжкої селянської праці, до школи. Спочатку це була сільська школа, далі школа Василян у Дрогобичі, опісля гімназія, а потім університет у Львові. Але навчання в університеті було перерване через процес 1877 року, і Франка ув'язнено за приналежність до таємного товариства, яке навіть не існувало! Франка будуть ув'язнювати ще декілька разів і відпускати без судової розправи, але він цей час не марнує - у в'язниці він пише свої палкі твори. Він закінчує університетські студії і досягає з відзнакою докторат зі славістики у Віденському університеті. Але його мрія стати професором української літератури у Львівському університеті не здійснюється через слова людини, яка мала вирішальний вплив: "Бійтеся Бога, як можна цю людину пускати на університет! Подивіться в якому порваному сурдуті він ходить!"

Доводилося Франкові не раз терпіти образу і нерозуміння своїх людей (русинів - як називали себе українці в Галичині в той час), але він ніколи не зражався, тому що, як він сам писав: "я почувую себе

Програма вечора

**"ІВАН ФРАНКО -
ВЕЛЕТ ДУХУ"**
До 150-річчя Каменяра

28 жовтня, 2006

У. І. М. М.

2320 W. Chicago Ave.
Chicago, IL 60622

1. Вступне слово -

Віра Боднарук

2. Літературно-музичний сценарій -

Наталії Марчак

Музичні твори виконують:

Людмила Туркало, піано

Наталія Черниш, скрипка

Хор "Сурма",

диригент - **Зеонід Модрицький**

концертмейстер - **Оксана Підручна**

Солісти: **Роман Сидорук**

Галя Герявенко

Алла Курильців

Рецитатори:

Борис Боднарук

Лідія Кізима

Оксана Коцаба

Віра Лесик

Наталія Марчак

Ліна Митничук

Ольга Молінська

Олена Смолинець

3. Франко в Америці - **Мирон Куропась**

В організації вечора також взяли участь:

Ірина Демус

Лариса Еліяшевська

Лариса Берестянська

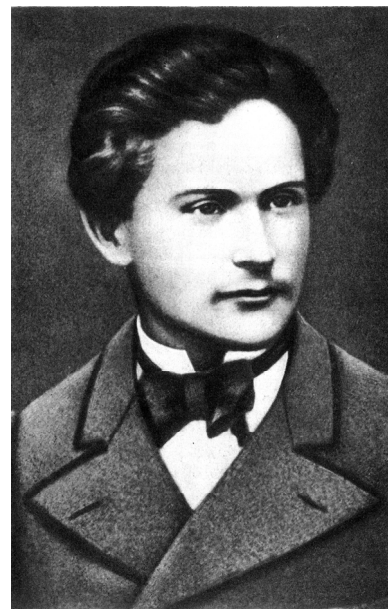
Олег Коверко

Роман Заяць

Богдан Боднарук

Лариса Райфел

Русином, не з сантиментальності, а з чуття обов'язку. Як син українського селянина, що викормився чорним селянським хлібом, працею твердих селянських рук, почуваю себе до обов'язку панщиною цілого життя відробити ці шеляги, що їх видала селянська рука на те, щоби я міг видряпатися на висоту, де видно світло, де пахне воля, де ясніють вселюдські ідеали. Мій український патріотизм то не сантимент, не національна гордість, то важке ярмо, яке доля положила на мої

Іван Франко. Фото. 1875 р.

плечі. Я можу показувати своє незадоволення, можу потихо проклинати долю, що вложила на мої плечі те ярмо, але скинути його не можу, другої батьківщини шукати не можу, бо тоді б я став підлим відносно власного сумління. І коли що полегшує мені двигати це ярмо, так це те, що бачу український народ, як він хоть гноблений, отемнюваний і деморалізований довгі віки, все-таки помалу підноситься, чує в щораз ширших масах жажду світла, правди і справедливості і шукає шляхів до них. Отже варто працювати для цього народу і ніяка чесна праця не піде на марно".

Іван Франко був непересічною людиною, бо він поет таких прекрасних творів як "Каменярі", "Іван Вишенський", "Мойсей"; він бо автор оповідань "Боа Констриктор", "Захар Беркут"; він автор драм, як наприклад "Сон князя Святослава" та "Украдене щастя"; він бо редактор журналів "Світ", "Зоря", "Житє і слово", "Дзвін", "Молот". Він бо журналіст і критик, який писав не тільки українською мовою, але також польською, німецькою і російською. Він бо фольклорист, який збирав і друкував збірки народних пісень і переказів. Він був ознайомлений із світовою літературою і переклав в українську мову шедеври з 14 мов, таких авторів як Гомер, Данте, Шекспір, Гете, Золя, Байрон, Пушкін, Лермонтов, Чернишевський, Герцен, Некрасов, Міцкевич, Гомуліцкі, Гавлічек-Боровський, Неруда, Махер, Ібсен, Гайне та інших.

Хоч як блискуче проявив себе Франко у творчій та науковій праці, але свої люди його не прийняли на викладача української літератури в Львівському університеті, а чужі його запрошували до своїх університетів. Він був першим редактором "Літературно-наукового вісника" у Львові. Лише за перше п'ятиріччя (1898-1902) було опубліковано 536 оригінальних та 187 перекладених поезій, 218 новел і повістей, 10 драматичних творів, 160 перекладених новел та повістей, 13 перекладених драм, 222 науково-публіцистичні

статті та понад 20 статей іншими мовами. А у відділі "хроніка" в кожному числі вміщувалося більше 10-ти рецензій, анотацій, заміток про найпомітніші українські та зарубіжні видання. Таким чином український читач уперше мав можливість вийти на загальноєвропейській обшир і розглядати свої українські політичні і літературно-мистецькі явища на тлі світових досягнень науки та культури в одному інформаційному потоці. "Літературно-науковий вісник" став не просто дитям Івана Франка, це була головна справа всього його життя. І коли Михайло Грушевський вирішує перенести "Літературно-науковий вісник" до Києва і звільняє Франка з посади редактора, це дуже сильно відбивається на здоров'ї Франка.

Наслідки його бурхливої організаційної діяльності як редактора і видавця масових видань увінчалися великими успіхами - за 10 років (1887-1896 рр.) кількість українських журналів зростає від 15 до 24, газет - від 10 до 18, а загальний тираж становив 1983000 примірників. І тому можна рахувати Каменяра духовним батьком української національної свідомості. Він намагався зробити пересічних міщан борцями, розширити їх інтелект, подолати провінціалізм і упослідження, якою виправдувались лінь, пиха, і небажання працювати для загального суспільного розвитку. Він наполегливо намагався позбавити сучасників рудиментів бездержавності, упослідження від меншевартості. Його слова:

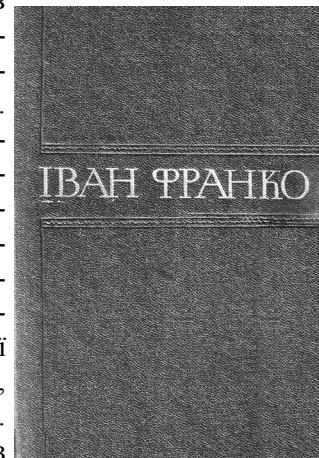

**Вечір творчості Івана Франка,
УІММ, 2006 р.**

СВІТ ЕНЦИКЛОПЕДІЙ: ІВАН ЯКОВИЧ ФРАНКО

Франко Іван Якович (27.VIII 1866, с. Нагуєвичі, теп. Івана Франка Дрогобицького р-ну Львівськ. обл. - 28.V 1916, Львів) - український мислитель, письменник, літературознавець, фольклорист, мовознавець, перекладач і перекладознавець, палеограф, етнолог, історик, економіст, публіцист, громадський діяч. Розпочав навчання 1875 р. у Львівському ун-ті, закінчив 1891 р. Чернівецький ун-т. У 1893 р. у Відні захистив докт. дисертацію. З 1898 р. Франко керував етнографічною комісією при Науковому Товаристві ім. Шевченка і брав участь у редагуванні "Етнографічного збірника". Організатор випуску ряду періодичних видань. Франку належать визначні зразки політичної, філософської та інтимної лірики, прозові, драматичні твори. Він - автор праць з історії і теорії літератури, історії образотв. мистецтва тощо, численних перекладів творів світової літератури (французької, німецької, англійської, російської, польської, чеської, сербської, хорватської, старогрецької, латинської, арабської, асиро-вавилонської та ін.). Мовознавчі інтереси Франка досить широкі та багатопланові. Відомо більше 20 лінгвістичних праць, заміток та рецензій Франка українською, польською, німецькою мовами, а також майже 150 праць, які мають безпосередню дотичність до мовознавства. Розуміючи мову як "спосіб комунікації людей з людьми", Франко відзначав, що її виникнення має реальний ґрунт - здатність людини творити звуки. Франко, поділяючи біологічну концепцію німецького слависта

Світ енциклопедій:

Іван Якович Франко (продовження)

А. Шлейхера, розглядав мову як живий організм, що постійно розвивається. У центрі уваги Франка були питання історії української літературної мови 2-ї пол. 19 - поч. 20 ст. Поборовши мовні вагання перших років літературної праці, Франко рішуче виступив проти москвофільства, зазначивши, що літературна мова повинна формуватися на народній основі. Виступив Франко і проти намагань "латинізувати" українську графіку, заявивши у праці "Азбучна війна в Галичині 1869 р." (1912), що це був би найтяжчий удар не лише по українській мові, а й по всій українській культурі. Франко дав досить повну і загалом об'єктивну картину розвитку літературно-писемної мови 16 - 18 ст. Він обстоював одну літ. мову, в основі якої лежать говори Середньої Наддніпрянщини - це мова І. Котляревського, Г. Квітки-Основ'яненка, Т. Шевченка, Марка Вовчка, І. Нечуя-Левицького. Мова Т. Шевченка була еталоном для Франка. Він глибоко вивчав її і перший дослідив мовну лабораторію Великого Кобзаря. Франко вважав, що українська літературна мова може і повинна обслуговувати всі сфери людської діяльності. Він дав сучасне тлумачення поняття "науковий термін" і фактично став основоположником наук.-публіцистичних стилів української мови. Франка знали і глибоко шанували відомі філологи - його сучасники (В. Ягич, О. Потебня, О. Шахматов, А. Кримський та ін.). У 1906 р. рада Харківського ун-ту одностайно присудила йому ступінь доктора словесності. В 1907 з політичних міркувань реакційні кола Росії перешкодили обранню його дійсним членом Петербурзької АН.

*Не пора, не пора, не пора.
Москалеві й ляхові служить!
Довершилась України кривда стара,
Нам пора для України жити.*

Ці пророчі слова надовго визначали ідейно-естетичні погляди письменника.

А хто ж був Франко, як людина? В приватному житті? Він замолоду захоплювався новими ідеями свого часу, він не раз залюблювався, а одружився з киянкою Ольгою Хоружинською, яка виховала четверо дітей. Увесь свій посаг вона дала на видання збірки поезій Франка "Зів'яле листя". Вона щиро вірила у працю свого чоловіка, помагала йому, але психічна хвороба перервала її життя. Два сини були Січовими Стрільцями, а найстарший Андрій, улюбленець батька, став його правою рукою, коли Франко почав тратити зір, а згодом у нього посилювався параліч. Але Андрій помер в 1913 році і останні 3 роки Франко залишився самотнім і матеріально дуже бідним. Його похоронном опікувалися студенти та приятелі.

Але Франкова величезна спадщина - його творча праця - залишилася для нащадків! Його не забула Україна і її нарід, для яких він працював усе своє життя. Його ідеал - вільна Україна, сперта на засадах демократизму й гуманізму, таки став реальністю сьогодні!

Вечір творчості Івана Франка, УІММ, 2006 р.

ДЖЕРЕЛА

Архіви та бібліотеки

1. Архів Українського Інституту Модерного Мистецтва (Чикаго).
2. Архів Товариства Української Мови (Чикаго).
3. Фонди Українського Культурологічного Центру (Донецьк).
4. Бібліотека Наукового Товариства ім. Шевченка (Львів).
5. Українсько-Канадська бібліотека (Донецьк).
6. Архів М. Царинника.

Книги, періодичні видання

1. Василяшко В.Ф. Течія доріг. - К.: Молодь, 1981. - 62с.
2. Василяшко В.Ф. Чи Україні ти син? - К.: Веселка, 2004. - 168с.
3. Микулин А. Концентраційні табори в Советському Союзі. - К. - 1996 р.
4. Івченко В. На чужині. - Міннеаполіс: Б.М., 1994. - 27с.
5. Мокрий В. Церква в житті українців. - Львів: Просвіта, 1993. - 106 с.
6. Римарук І. Діва обида: видіння: відлуння. - Львів: Кальварія, 2002. - 159 с.
7. Караванський І. Гумористичний Самвидав: Гумористично-сатиричні вірші. - Філядельфія: Київ. - 1982. - 176 с.
8. Караванський С. Моє ремесло: Поезії. - Лондон: Українська Видавнича Спілка в Лондоні, 1981. - 184с.
9. Караванський С. Сутичка з тайфуном: Збірка поезій. - Нью-Йорк; Балтімор; Торонто, 1980. - 188 с.
10. Караванський С. Ярина з городу Хоми Черешні. - Торонто: Гомін України, 1981. - 187с.
11. Самчук У. Марія. Хроніка одного життя. - Буенос-Айрес, 1952. - 279 с.
12. Самчук У. На твердій землі. - Торонто: Українська Кредитна Спілка, 1966. - 390 с.
13. Палій Л. Світла на воді: Оповідання і нариси. / Вст. ст. Богдана Рубчака. - Торонто: Слово, 1985. - 143 с.
14. Чуб Д. Люди великого серця (Статті, розвідки, спогади) / Передм. проф. Ю. Бойка. - Мельборн: Ластівка, 1981. - 243с.
15. Нитченко Д. Елементи теорії літератури і стилістики. - Мельборн: Просвіта, 1975. - 88с.
16. Чуб Д. Борис Антоненко-Давидович: життя і творчість. - Мельборн: Ластівка, 1979. - 32 с.
17. Черінь Г. Вагонетки. Поезії. - Чикаго; Нью-Йорк, 1969. - 72с.
18. Черінь Г. Українська кров. - Лондон: Накладом Української Видавничої Спілки, 1982. - 77 с.
19. Багрянний І. Тигрлови. - Детройт: Прометей, 1955. - 277 с.
20. Багрянний І. Сад Гетсиманський. - Вінніпег: Україна, 1950. - 560 с.
21. Багрянний І. Людина біжить над прірвою. - Новий Ульм; Нью-Йорк: Україна, 1965. - 331 с.
22. Вовк В. Мандала. - Ріо-де-Жанейро, 1980. - 117 с.
23. Вовк В. Елегії. - Мюнхен: Українське видавництво, 1956. - 29 с.
24. Вовк В. Іконостас України. Містерія. - Ріо-де-Жанейро, 1991. - 52 с.
25. Вовк В. Святий гай. - Ріо-де-Жанейро, 1983. - 55 с.
26. Вовк В. Карнавал. - Ріо-де-Жанейро, 1986. - 74 с.
27. Вовк В. Вінок троїстий. - Ріо-де-Жанейро; Нью-Йорк, 1991. - 39 с.
28. Вовк В. Казка про вершника. - Ріо-де-Жанейро; Нью-Йорк, 1992. - 36 с.
29. Вовк В. Зимове дійство. - Ріо-де-Жанейро, 1994. - 45 с.
30. Вовк В. Жіночі маски. - Ріо-де-Жанейро, 1993. - 84 с.
31. Барка В. Жовтий князь. Повість. - Нью-Йорк, 1968. - 212 с.
32. Барка В. Рай. Роман. - Нью-Йорк: Свобода, 1953. - 309 с.
33. Демус В. Вічне тепер. Поезії. - Чикаго: Вид-во Українського інституту модерного мистецтва, 1984. - 135 с.
34. Демус В. На людських озерах. - Нью-Йорк; Чикаго, 1977. - 88 с.
35. Енциклопедія українознавства. Т.1. / Гол. ред. проф. В. Кубійович. - Нью-Йорк: Молоде життя, 1955. - 400 с.
36. Енциклопедія українознавства. Т.5. / Гол. ред. проф. В. Кубійович. - Нью-Йорк: Молоде життя, 1966. - С. 1605-2000.
37. Бойчук Б. Подорож з учителем. Поема. - Нью-Йорк: Вид-во Нью-Йоркської Групи, 1976. - 93с.
38. Бойчук Б. Час болю. - Нью-Йорк: Слово, 1957. - 64 с.
39. Сорока П. Дмитро Нитченко - Чуб. Літературний портрет. - Тернопіль: Лілея, 1996. - 101 с.
40. Антонич Б.І. Зібрані твори. / Ред. Св. Гординський і Б. Рубчак. - Нью-Йорк; Вінніпег: Слово, 1967. - 400 с.
41. Антонич Б.І. Перстені молодості: До тридцятиліття від смерті поета (1909 - 1937). - Братіслава: СПВ ВУЛ, 1966. - 383 с.
42. Лесич В. Розмова з батьком. Поезії. Зошит шостий. - Нью-Йорк: Слово, 1957. - 79 с.

43. Лесич В. Поезії. - Нью-Йорк: Обнова, 1954. - 32 с.
44. Лесич В. Напередодні. Поема. - Нью-Йорк: Вісник, 1960. - 16 с.
45. Лесич В. Ліричний зошит. - Нью-Йорк: Накладом приятелів поезії, 1953. - 47 с.
46. Лесич В. Вибрані поезії. 1930-1965. - Нью-Йорк: Накладом Наталії та Олександра Рицарів, 1965. - 212 с.
47. Лесич В. Крейдяне коло. Поезії. Зошит сьомий. / Вст. стаття І. Костецького - Нью-Йорк; Мюнхен: Видання "На горі", 1960. - 104 с.
48. Лесич В. Предметність нізвідкіль. Поезії. - Нью-Йорк: Вид-во Нью-Йоркської Групи, 1972. - 47 с.
49. Тарнавський Ю. Ось, як я видужую. Поезії. / Передм. В. Кейса. -Б.М.: Сучасність, 1978. - 127 с.
50. Енциклопедія українознавства. Т. 4. / Гол. ред. проф. В. Кубійович. - Нью-Йорк: Молоде життя, 1962. - С. 1205-1600.
51. Храплива Л. Отаман Воля. Повесть для молоді. - Мюнхен: Українське видавництво, 1967. - 271с.
52. Храплива Л. На весь божий світ. Декляматор для дітей. - Нью-Йорк, 1964. - 94 с.
53. Храплива Л. У темряві. Нариси. - Чикаго: Вид-во Миколи Денисюка, 1959. - 96 с.
54. Координати: Антологія сучасної української поезії на Заході / Упор. Б. Бойчук і Б.Рубчак. - Мюнхен, 1969. - Т.1, Т.2.

Інтернет (основні використані веб-сторінки, сайти, портали)

(<http://www.knyha.com/ukr/authors/?id=2085>) (<http://sumclub.tv/index.php?load=znan&cat=56>) (<http://users.belgacom.net/babowal/indexnyg.htm>) (http://www.ukrslowo.net/home/index.php?option=com_content&task=view&id=3152&Itemid=31) (<http://www.brama.com/ntsa/ntsa35u.html>) (<http://www.ji.lviv.ua/ji-library/tarnavskij/kryk-about.htm>) (http://books.topshops.com.ua/info.php?p_id=12106) (<http://www.uvan.us/publications.html>) (<http://uk.wikipedia.org/wiki/>) (<http://www.allbest.ru/referats/languages/497382.html>) (http://lib.ru/SU/UKRAINA/BARKA/jovti_kn.txt) (<http://ukrlit.tripod.com/biogr/barka.htm>) (<http://artvertep.dp.ua/shop/books/194/3641.html>) (<http://maidan.org.ua/static/mai/1166032978.html>) (<http://www.zerkalo-nedeli.com/nn/show/534/49260/>) (<http://korolenko.kharkov.com/samchuk.htm>) (<http://www.aup.iatp.org.ua/members/tvor.php?id=34>) (<http://www.unwla.org/ourlife/ol0406.html>) (<http://www.st-zamok.net/arxiv/36-37/13.html>) (http://vitchyzna.ukrlife.org/7_8_06nyzhan.htm) (<http://www.chass.utoronto.ca/~tarn/courses/1412-sch.html>) (<http://artvertep.dp.ua/shop/books/215/1715.html>) (http://abetka.ukrlife.org/ch_kazky.htm) (http://www.museum-ks.kiev.ua/cherin_U.html) (<http://www.voanews.com/ukrainian/archive/2004-09/a-2004-09-17-1-1.cfm>) (<http://www.ukrilib.com.ua/referats/printzip.php?id=194>) (<http://www.favorites.net.ua/ref-ukr/referat.php?id=2639&page=2>) (<http://poetry.uazone.net/antonych/>) (http://www.shevchcycl.kiev.ua/ukr_nova_lit/antonych.htm) (<http://www.ukrilib.com.ua/books/book.php?id=2>) (http://209.82.14.226/newpathway/48-2006_Page-13-1.htm) (<http://www.freehandmusic.com/ezClassSearch.aspx>) (<http://ukrweekly.com/Archive/1998/229827.shtml>) (<http://www.amazon.com/Ukrainian-Folk-Tales-Marie-Bloch/dp/0781807441>) (<http://www.ukrainianculturalinstitute.org/library.htm>) (<http://www.amazon.ca/mappelle-Bern-Marie-Halun-Bloch/dp/2081617706>) (<http://special.lib.umn.edu/findaid/html/clrc/clrc0109.html>) (<http://www.ukrweekly.com/Archive/1999/229911.shtml>) (<http://www.alibris.com/search/books/author/Bloch,%20Marie%20Halun>) (<http://virchi.narod.ru/poeziya/praga-livizzka-holodna.htm>) (<http://ukrcenter.com/library/Recommend.asp?id=3192&page=1>) (<http://ukrcenter.com/library/Vidhuky.asp?id=3188>) (<http://www.unwla.org/ourlife/ol0410.html>) (<http://www.testermanscifi.org/FredPohlPart2.html>) (http://en.wikipedia.org/wiki/Frederik_Pohl) (<http://www.tor.com/pohl/reviews.html>) (<http://www.btb-net.com/main/144/ukransko-polsko-rosisk-peretini-poglyad-z-krakova>) (<http://www.ukrlife.org/>) (http://www.interklasa.pl/portal/dokumenty/r_mowa/strony_ukr/publicystyka02.htm) (http://www.universum.org.ua/journal/2003/grodz_7.html) (<http://www.nbu.gov.ua/people/grodzinsky.html>) (<http://www.aup.iatp.org.ua/members/writer.php?id=41>) (<http://www.calvaria.org/autor.php?aid=26&PHPSESSID=8b9a17ef522caf4a19cbdc1178d2573c>) (<http://www.mau-nau.org.ua/kong/Xarkiv.html>) (<http://www.boox.com.ua/boox.php?s=item&topr=a&idi=2792>) (<http://artvertep.dp.ua/shop/books/209/404.html>) (http://www.kievpatr.org.ua/ikons_11.html) (<http://www.civica.org/library/view.html?topic=716820&folder=329117>) (http://portal.rada.gov.ua/control/uk/publish/article/news_left?art_id=70007&cat_id=46666) (<http://staratel.com/poems/ukraine/ivchenko.htm>) (<http://www.starat.chat.ru/poems/ukraine/ivchenko.htm>) (http://www.pysar.net/poet.php?poet_id=105&pl=18) (<http://www.ukrainische-freie-universitaet.mhn.de/Ukr/Sub/nauk-ped.html>) (<http://www.zabuzhko.com.ua/index.html>) (<http://www.day.ua/73276/>) (<http://maysterni.com/user.php?id=175>) (<http://www.ukrart.lviv.ua/premia2005.html>) (<http://www.svoboda-news.com/2003/20/5.htm>) (<http://poetry.uazone.net/andrukhovych/>) (<http://www.potyah76.org.ua/author/?a=13>) (<http://poetry.uazone.net/makhno/>) (<http://www.ukrart.lviv.ua/biblio1/machno.html>) (http://krytyka.kiev.ua/articles/s.10_10_2006.html) (http://krytyka.kiev.ua/articles/s.9_10_2006.html) (http://users.belgacom.net/babowal/rewa_00.htm) (<http://www.mova.info/article.aspx?l1=70&DID=2323>)

ЗМІСТ

Олег Коверко. Український Інститут Модерного Мистецтва в часі і просторі	5
Oleh Kowenko. The Ukrainian Institute of Modern Art	6
Віра Боднарук. Літературні вечори в Інституті Модерного Мистецтва (1977- 2005)	7
Віра Боднарук, Володимир Білецький. Як народжувалося видання (від укладачів і видавців)	9
Вечір Юрія Тарнавського	11
Зустріч з Богданом Бойчуком	14
Творчий вечір Оксани Соловей	17
Вечір поетів-модерністів Нью-Йоркської групи	18
Літературний вечір Вадима Лесича	20
Презентація першої збірки поезій Володимири Демус	22
Вечір поезії Василя Барки	24
Літературні вечори Віри Вовк	26
Літературний вечір Святослава Караванського	28
Літературний вечір Уласа Самчука	30
Ліда Палій: мандрівки в часі і просторі	33
2-й літературний вечір Богдана Бойчука	35
"Привіт з Австралії" Літературний вечір Божени Коваленко і Дмитра Чуба (Нитченка)	36
Вечір поезії і прози Богдана Нижанківського	39
Літературний вечір Ганни Черинь - мандрівниці	40
"Шевченко говорить"	42
Вечір поезії Богдана Антонича	48
Авторський вечір Богдана Рубчака	51
Авторський вечір Юрія Коломийця	54
Доповіді Марка Царинника: 1. Творчість Олександра Довженка 2. Голод 1933 року	56
Музичний вечір на честь Ігоря Білогруда	58
Вечір творчості Марії Галун-Блох	60
Літературний вечір Наталії Лівицької-Холодної	63
Творчий вечір Івана Драча	64
Літературний вечір Фредеріка Пола	67
Володимир Мокрий в УІММ: доповідь "Русини, лемки - українці та українська культура в польській науці і публіцистиці після 1980-го року"	70
Літературний вечір Лесі Храпливої	73
Зустріч з академіком Дмитром Гродзинським	76
Вечір поезії Ігоря Римарука	77

Зустріч з учасниками I-го Конгресу Україністів	78
Дмитро Степовик: Шевченко на тлі мистецтва XIX ст.	81
Наталія Преображенська: Чорнобиль, наслідки і майбутнє	85
Авторський вечір Віки Івченко	86
2-й літературний вечір Ганни Черінь	90
Зустріч з Василем Василяшко	92
Доповідь Романа Дrajншовського: "Український Вільний Університет - минуле і майбутнє"	94
Прем'єра відеофільму "Подорож у сумерки"	96
Микола Вінграновський: "Сторіччя народження Олександра Довженка"	97
Творчий вечір Оксани Забужко	100
Вечір живого слова Святослава Максимчука	102
Творчий вечір Аскольда Мельничука	104
Літературний вечір Миколи Воробйова	106
Літературні вечори Юрія Тарнавського	108
"Перлини української поезії" від Бориса Лободи	110
Доповідь Івана Лучечка "Слідами українців у Мурманську, Архангельську й на Соловках"	112
Презентації книжок Ірени Забитко	114
Вечір поезії Юрія Андруховича	116
Літературний вечір Івана Багряного	118
Літературний вечір Василя Махна	120
Презентація нової книги Богдана Бойчука "Київські екслібриси"	123
Літературний вечір Марії Ревакович. Презентація книги "Півстоліття напівтиші"	125
Прощальний вечір поета Богдана Рубчака	130
"Іван Франко - велет духу" До 150-річчя Каменяра	131
Джерела	135
Зміст	137

Публіцистичне видання

Літературні вечори в Українському Інституті Модерного Мистецтва Чикаго, 1973-2006

Редактор
Асистент-укладач
Дизайн і комп'ютерна верстка
Коректор
Обкладинка

Г. Сімченко
Б. Боднарук
А. Лисенко
І. Гончаренко
Л. Кучма

Підп. до друку 20.12.2006. Формат 60x84 1/8.
Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman Cyr.
Друк офсетний. Ум. друк. арк. 22,5
Обл. - вид. арк. 15,2. Тираж 250 прим. Зам. 16-07.

Громадська організація "Український Культурологічний Центр"
83086, м. Донецьк, вул. Артема, 45
тел/факс (062) 337-04-80, 338-06-97
e-mail: ukcdb@stels.net

УДК 82:7.079
ББК 66.79

Л 84 Літературні вечори в Українському Інституті Модерного Мистецтва Чикаго, 1973-2006 // Укладачі: Віра Боднарук, Володимир Білецький. - Донецьк: Український Культурологічний Центр, 2006. - 140 с.

ISBN 966-7710-28-9

Український Інститут Модерного Мистецтва (УІММ) був заснований у 1971 р. меценатом д-ром Ахілем Хрептовським та групою українських мистців-модерністів в серці українського району Чикаго. Вже незабаром він став представницьким життєздатним культурологічним закладом, музеєм, який обслуговує місцеву громаду Чикаго і здійснює програму культурних показів, літературних зустрічей, демонструє фільми, влаштовує музичні імпрези.

Експонати УІММ, часто доповнені каталогами, утримуються в головній галереї, яка займає 2100 квадратних стій. Три бічні галереї включають постійну колекцію, створену з робіт Чиказьких мистців, а також скульпторів і живописців Української школи.

Програми УІММ викликають живий інтерес серед членів суспільства. Під його дахом влаштовуються індивідуальні й збірні виставки українських і неукраїнських мистців, здебільше молодшої генерації. Інститут видає двомовні ілюстровані каталоги, листівки-репродукції, має архів. УІММ - це неприбуткова громадська організація, що укомплектовує свій штат тільки добровольцями, однодумцями, які намагаються розділити своє бачення з суспільством і світом.

Український Інститут Модерного Мистецтва служить мистецьким символом української громади Чикаго і всієї Америки.

У цій книзі автори-укладачі висвітлюють одну з яскравих сторін діяльності УІММ - літературні вечори, які відбулися впродовж 1973-2006 рр.

ISBN 966-7710-28-9